Bundel van de Raadsvergadering Wassenaar van 23 november 2015

1 Opening vergadering. Herdacht worden Jan Stegeman en Anneke Le Coultre-Foust
2 Vaststelling agenda, inclusief de op zich zelf staande motie DLW.
3 Spreekrecht
3.a Vrij inspreken
3.b Over agendapunten
4 Notulen
- Notulen raadsvergadering 12 oktober 2015

5 Lijst ingekomen stukken
- Lijst ingekomen stukken raadsvergadering 23 november 2015

6 Hamerstukken
6.a Haalbaarheidsonderzoek Bedrijveninvesteringszone Maaldrift
- Raadsvoorstel Bedrijveninvesteringszone Maaldrift (r)
- bijlage 1 Uitvoeringsovereenkomst Bedrijveninvesteringszone Maaldrift (r)
- bijlage 2 begrotingswijzigingen Bedrijveninvesteringszone Maaldrift (r)
- Raadsbesluit Bedrijveninvesteringszone Maaldrift (r)
- Raadsbesluit Bedrijveninvesteringszone Maaldrift en verordening (r)

6.b Nadere uitwerking van de Visie Jongerenwerk
- raadsvoorstel De nadere uitwerking visie Jongerenwerk Wassenaar (r)
- raadsbesluit nadere uitwerking visie Jongerenwerk Wassenaar (r)
- bijlage 1 beleidsnotitie Aanbesteding Jongerenwerk aangepast na cie met wijzigingen in geel (r-1)
- Communicatieinzet Jeugd en Jongerenwerk Wassenaar.
- getekend RB visie jongerenwerk

6.c Begrotingswijziging GR Kust- Duin, en Bollenstreek (i.a.v. formeel verzoek KDB)
- raadsvoorstel herziene begroting 2015 van de gemeenschappelijke regeling KDB (r)
- bijlage 1 herziene begroting2015versie1 (r)
- bijlage 2 concept zienswijze (r)
- raadsbesluit herziene begroting 2015 van de gemeenschappelijke Regeling Werkvoorziening KDB (r)

6.d Najaarsnota
- BWJ015 najaarsnota (r)
- 20150710_Bijlage bij najaarsnota 2015 Projectenrapportages Wassenaar_definitief (r)
- najaarsnota versie 26-10-2015 (r)
- raadsbesluit Najaarsnota 2015 na commissie.

6.e Het geactualiseerde normenkader ten behoeve van de accountantscontrole op de jaarrekening 2015
- Raadsvoorstel normenkader (r)
- Bijlage Het normenkader (r)
- Raadsbesluit normenkader (r)

7 Nota grondbeleid 2015-2019
- Raadsvoorstel Nota Grondbeleid 2015-2019 (na cie.).
- Raadsbesluit Nota Grondbeleid 2015-2019 (na. cie.).

8 Toestemming van de raad voor de tweede wijziging GR ODH
- Raadsvoorstel Gemeenschappelijke Regeling ODH tweede wijziging (r)
- bijlage 1 nota van toelichting gemeenschappelijke regeling omgevingsdienst Haaglanden (r)
- bijlage 2 besluit Gemeenschappelijke Regeling ODH tweede wijziging (r)
- Raadsbesluit Gemeenschappelijke Regeling ODH tweede wijziging (r)

9 Zienswijze concept werkplan MRDH

raadsvoorstel 12nov15 gew nav opm cie B&M 11nov15

Aanbiedingsbrief aan Colleges_van_de_Gemeenten_-_Concept_Werkplan_MRDH_Zienswijzen (r)

Concept_Werkplan_MRDH_2016 versie voor zienswijzeprocedure (r)

Zienswijzebrief 12nov15 MRDH werkplan aanpass cursief opm cie BM 11nov15

Raadsbesluit Dagelijks Bestuur van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (r)

Amendement op zienswijze werkplan MRDH 23-11 def

Amendement op ontwerpraadsbesluit werkplan MRDH 23-11 def

10 Beschikbaar stellen van krediet voor de in het programma 2015 opgenomen voorzieningen huisvesting onderwijs en voor de afgewezen voorziening op het overzicht 2007

Raadsvoorstel programma en overzicht voorzieningen huisvesting onderwijs 2015 (r)

bijlage 1 OOGO verslag (r)

bijlage 2 overzicht voorzieningen (r)

bijlage 3 programma voorzieningen (r)

Raadsbesluit verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2015 (r)

11 Een Veilig Thuis: Regiovisie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling 2015-2018

Raadsvoorstel Regiovisie huiselijk geweld (r)

Bijlage 1 Regiovisie aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling 2015-2018 (r)

Bijlage 2 Concept brief namens gemeente Wassenaar en gemeente Den Haag (r)

Raadsbesluit Regiovisie huiselijk geweld (r)

12 Op zich zelf staande motie

Op zichzelf staande motie def DLW renovatie de paauw 2311205

13 Vragenronde

14 Mededelingen college

15 Sluiting vergadering

Notulen van de vergadering van de raad van de gemeente Wassenaar, op maandag 12 oktober 2015, gehouden in de raadzaal van het raadhuis "De Paauw"; aanvang 19.30 uur

---

Aanwezig zijn:
- drs. J.Th. Hoekema, burgemeester, voorzitter;
- J.J. Bakker, R. Bloemendaal, ir. B. Boon, P.P.G. Deneer (vanaf 20.45 uur), mevrouw drs. D. Dekker-Mulder, mr. S.W.M. Derks, Jhr. J.F.M. van der Does de Willebois, mevrouw drs. A.J. van Eekelen, mevrouw G.M.A. den Hartog-Fast, H.J.M. Hendrickx, mevrouw C. Klaver-Bouman, M. Knevel, J.P. Kolff, mevrouw D.A.A. Nieuwzwaag, G.C. van Noort, E.C.M. Ooms, B.G. Paulides, M.J. Schik, A.J.L. van Sloten, leden van de raad;
- dr. L. Doorn, L. Maat, mevrouw drs. S.T. Verschoor, mevrouw mr. I.M. Zweerts de Jong, wethouders;
- mevrouw drs. G. de Schipper-Tinga, raadsgriffier;

Afwezig: Th.P.M. Overdevest, mevrouw E.C. Kernkamp

---

1. Opening van de vergadering

De **voorzitter**: Hartelijk welkom bij deze raadsvergadering hier vanavond in Wassenaar. Ook welkom degenen die dit via internet volgen. De heer Overdevest is afwezig, de heer Deneer komt iets later en mevrouw Kernkamp komt naar alle waarschijnlijkheid nog iets later.

2. Vaststelling agenda

De **voorzitter**: GroenLinks en de VVD hebben een op zichzelf staande motie aangekondigd over activering van de vluchtelingen in Duinrell. Is het ook het voornemen van deze twee fracties om deze motie in te dienen? Dat is het geval. Mag ik u op grond van artikel 32 lid 3 vragen of u het ermee eens bent deze motie te behandelen als nieuw agendapunt 9? Heeft iemand daartegen bezwaar? Dat is niet het geval. Dit onderwerp wordt als punt 9 aan de agenda toegevoegd.

3. Spreekrecht

3a. Vrij inspreken

De **voorzitter**: Er hebben zich geen insprekers gemeld.

3b. Over agendapunten

De **voorzitter**: De heer Wesseling maakt gebruik van het inspreekrecht bij agendapunt 7, Afstoten en herontwikkelen van het Van Polanenpark. Is de heer Wesseling aanwezig? Ik zie veel bekenden op de tribune, maar niet de heer Wesseling en dan is hierbij zijn beurt over.
[de heer Wesseling is aan het einde van punt 6a gearriveerd]
Ik geef het woord aan de heer Wesseling om te spreken over het Van Polanenpark. Het woord is aan de heer Wesseling.

De heer **Wesseling**: Dank u wel mijnheer de burgemeester, dank u wel raad voor het mogen inspreken in deze raad. Mijn excuses voor het te laat komen. Ik probeerde het uit te printen, maar mijn printer begaf het en ik moet nu al mijn stukken even uit mijn hoofd doen. Ik heb het wel naar de griffie gestuurd. Als ik een aantal zaken mis, heb ik die wel bedoeld zoals ze in de stukken staan. Ik heb sinds de vorige vergadering een aantal punten dat de bewoners graag had willen zien. Eén daarvan is wat er tussen 28 september 2015 en 12 oktober 2015 in deze zaak is gebeurd. Wij weten dat niet, we hebben geen reactie van de wethouder of de medewerkers gekregen. We hebben toen enkele raadsleden gebeld en die hebben ons uitvoerig te woord gestaan, waarvoor dank aan de heren Bakker en Overdevest. We hebben een aantal punten sinds de vorige vergadering niet gezien. Ook het punt dat onze notities niet in het stuk op de website terugkomen, zodat we dat niet inzichtelijk konden maken aan andere leden van het Van Polanenpark. Het tweede is het punt over het beheer van het schooltje aan het Van Polanenpark 243. We hebben opgemerkt dat er veel bladeren van de vorige herfst liggen, het onkruid welig tiert en het er verwaarloosd uitziet. Wij hadden gehoopt dat in de tussentijd actie zou worden ondernomen om dat aan kant te maken. Gezien het door de wethouder voorgestelde tijdelijke beheer, verzoeken wij de raad dit zo snel mogelijk in werking te laten treden, zodat het stukje verpaupering op dit moment wordt tegengegaan. We hebben ook gevraagd naar de voortgang van Bellesteyn omdat de zaak Bellesteyn ongeveer 150 meter bij ons vandaan ligt.

We willen weten wat over dat stuk grond wordt besloten, met name over de sociale woningbouw. Wat schets onze verbazing? 50% van dat stuk is sociale woningbouw en 50% is toegewezen aan zorg voor ouderen die in een besloten omgeving worden verzorgd. We waren redelijk verontrust omdat de wethouder te kennen gaf dat de 2000 m^2 in het schooltje aan het Van Polanenpark geschikt voor sociale woningbouw zou moeten zijn. Wij vinden het onterecht dat 150 meter van ons vandaan voor 50% aan sociale woningbouw wordt gedaan. De wethouder zei dat het moet passen in de omgeving van het Van Polanenpark en bij de huizen die er al staan. Het Van Polanenpark bestaat voor een groot deel uit eengezinswoningen voor startende gezinnen. Dat is niet in de sociale sector, maar wel net daarboven en het voldoet daar prima aan. Wij hebben als Van Polanenpark ook aangegeven het waardevol te vinden dat de ouderen die in onze wijk wonen de mogelijkheid krijgen in de wijk te blijven wonen in gelijkvloerse woningen die als ouderenwoningen goed in dat stuk moeten passen. Daardoor komen in het Van Polanenpark woningen voor nieuwe gezinnen vrij. We zijn niet vreemd van de sociale aspecten, maar we zien het graag anders ingevuld. Er wordt gezegd dat het in de woonwijk moet passen. Met name de huizen die recht tegenover het schooltje staan, zijn woningen met een begane grond en een kap die eigenlijk prima op dat stukje van de school zouden passen. Daardoor zijn de gevels eenduidig. Ik heb ook een montagefoto van de woningen aan de griffie laten zien. Daarop is te zien hoe deze woningen prima in het stuk van dat schooltje kunnen passen. Ik heb ook parkeerruimte en groen aangegeven. Binnen het Van Polanenpark is een groenvoorziening van 40 tot 50% en 50 tot 60% is bebouwing. In het raadsvoorstel staat dat we naar 70% bebouwing gaan. Met andere woorden: Er is wel 20% verschil en minder groen dan wij hebben en dat vinden wij jammer. In dat opzicht komen wij met het voorstel voor de behuizing weer op 50% groen. Ook gezien het voorstel van de raad waarin maar 320 m^2 van de 2000 m^2 zou zijn bebouwd. Ik heb het gecheckt en dat moet volgens mij ongeveer 900 m^2 zijn in plaats van 320 m^2. Als je op dat stuk grond 900 m^2 van het schooltje bebouwt, komen we wederom op 50% bebouwing en 50% groen. Deze punten vinden wij op dit moment vrij belangrijk. Verder benadruk ik dat we een stuk zon missen, met name als ik om 18.00 uur uit mijn werk kom. Een aantal woningen heeft het terras aan de voorkant van het huis en als wij om 18.00 of 19.00 uur alsnog van de zon willen genieten, kan dat op dit moment, maar als het met twee of drie lagen wordt bebouwd, kunnen wij dat gevoeglijk vergeten. Met deze bebouwing van begane grond met kap, is het mogelijk dat dit nog steeds aan de orde is. Wij hebben ook het idee dat de waarde van onze huizen aanzienlijk kan dalen als de sociale woningbouw doorgaat. Als dat het geval is, stellen wij een compensatieregeling voor waarbij de WOZ-waarde van onze huizen op dit moment worden gekoppeld aan het gemiddelde peil van Wassenaar. Als met de huidige WOZ-waarde en het gemiddelde peil van Wassenaar, bij verkoop de huidige waarde hoger is dan de waarde die we er op dat moment voor krijgen, willen wij een compensatie van de gemeente. Ik weet niet of een compensatieregeling überhaupt mogelijk is, maar wij geven dit ter overweging mee. Deze punten kan ik op dit moment uit mijn hoofd vermelden. Ik vraag de griffie, mocht ik een aantal punten zijn vergeten, ze wel als zodanig aan de raad laten gelden.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Wesseling. Uw stuk is bij de griffie bekend en is aan de vergaderstukken toegevoegd. Het kan hier ook nog even rondgaan. Mijn complimenten, u hebt bij verdere inspraakreacties geen printer nodig, u doet het prima. Dank u wel. Onder dankzegging aan de heer Wesseling, gaan wij over tot behandeling. Gaat u rustig zitten.

De heer **Wesseling**: Misschien zijn er vragen. De vorige keer moest ik vragen beantwoorden.

De **voorzitter**: Die zijn er nu niet, dat is niet de orde van dienst. U kunt genieten van het debat dat nu begint. Hartelijk dank voor uw bijdrage.

4. Notulen

De **voorzitter**: Aan de orde zijn de notulen van de vergadering van 21 september 2015. Eenmaal andermaal.

De notulen van 21 september 2015 zijn vastgesteld.

5. Lijst ingekomen stukken

De **voorzitter**: De lijst van ingekomen stukken. Eenmaal andermaal.

De lijst van ingekomen stukken is vastgesteld.

6. Hamerstukken

6a. Visie Jongerenwerk Wassenaar

De **voorzitter**: Er is één hamerstuk. Daarover ga ik wel iets zeggen. Het is de visie Jongerenwerk Wassenaar. De kernboodschap van dit voorstel is: De gemeente Wassenaar is een traject gestart om nieuw jongerenwerk te introduceren dat aansluit op de Jeugdwet van 1 januari 2015. De aandacht lag tot nu toe relatief veel op het organiseren van activiteiten door het jongerenwerk in plaats van het outreachwerk dat de gemeente inmiddels voor ogen staat. In overleg met Wassenaarse jongeren en diverse andere betrokken partijen is de afgelopen maanden een gezamenlijke visie geformuleerd. Er wordt aan de raad gevraagd deze visie vast te stellen. Het advies van de betrokken raadscommissie is als volgt: "De commissie adviseert de raad het voorstel als hamerstuk voor de raadsvergadering van 12 oktober 2015 te agenderen en heeft daaraan als voorwaarde verbonden dat, alvorens tot aanbesteding wordt overgegaan, aan de raad wordt voorgelegd een nadere uitwerking van de visie Jongerenwerk in de vorm van een beleidsnotitie waarin de visie concreet naar de Wassenaarse situatie is vertaald". Dat is het advies van de commissie en de begeleiding van dit stuk als hamerstuk. Kunt u, dit gehoord hebbende, instemmen met het doorhameren van onderhavig voorstel? Dat is het geval.
De heer Wesseling is inmiddels gearriveerd. We zijn flexibel, we zijn zeker de beroerdste niet en we willen graag naar u luisteren. Ik ga daarom met het welnemen van de raad terug naar agendapunt 3b.

7. Afstoten en herontwikkeling Van Polanenpark 243

De **voorzitter**: Ik stel aan de orde agendapunt 7, Van Polanenpark. De kernboodschap van dit voorstel is de raad de ruimtelijke randvoorwaarden voor de verkoop van het pand Van Polanenpark 243 te laten vaststellen en een voorbereidingskrediet te laten bepalen, waarmee een duidelijk vertrekpunt voor de herontwikkeling is bepaald. Er was een discussie in de commissie, er circuleren amendementen en ik verwacht enig debat over dit onderwerp. Wie mag ik als eerste het woord geven om over dit onderwerp te spreken? Mijnheer Bakker van de fractie van de VVD, u hebt het woord.

De heer **Bakker**: Dank u wel voorzitter. Stelt u zich voor dat de KNVB als voetbalbond zegt: "We gaan in Nederland voetballen" en dat die in de gemeente clubs en groepjes mensen vraagt en ze hun gang laat gaan: "Als u bezig bent, stellen wij de spelregels wel vast". Ik woon in Wassenaar en ik wil winnen, ik stel daarom een elftal van zestien mensen op. Ik win dan misschien wel, maar voordat wij aan het spel toe zijn, stelt iemand in het dorp dat ze dit in het buitenland anders doen, dat ze daar met elf mensen spelen en dat het wel handig zou zijn als we allemaal dezelfde regels hanteren. Ik vraag het college dit voorstel zo aan te passen dat eerst de spelregels worden vastgesteld en het spel pas daarna wordt gespeeld. Niet andersom. Ik probeer met mijn voorbeeld over de KNVB aan te geven dat het een rommelig spel wordt als je de spelregels niet van te voren vaststelt. Wij vrezen dat dit in dit geval ook zo is. Waarom een rommelig spel? Omdat in het raadsvoorstel dat wij hebben gekregen de vage termen "passend bij", "moet lijken op" en "aanverwanten" staan. U hebt begrepen dat met name bij de omwonenden nogal stellige meningen bestaan over de vraag wat dat in hun ogen betekent. De vraag die hier aan de orde is, is wat het betekent in de ogen van deze raad. Wat verstaan wij onder "passen bij", "goed aansluitend bij" en "aanverwanten"? Mijn voorstel is dat het raadsvoorstel wordt aangepast, dat wij eerst samen de spelregels vaststellen in de vorm van een aangepast bestemmingsplan en dat daarna de aanbesteding plaatsvindt met alle werkzaamheden die daarbij horen.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Bakker. De heer Van Noort van de fractie van de PvdA, u hebt het woord.

De heer **Van Noort**: Dank u wel voorzitter. Ik breng in herinnering wat ik in de begrotingsraad van 2014 heb gezegd. Dat had toen betrekking op de zwembadlocatie. Ik heb toen uitgelegd dat we in Wassenaar een probleem op het gebied van de sociale huisvesting hebben. Dat wil zeggen, dat we mensen vragen langer thuis te blijven wonen. Wij krijgen mensen van buiten, die wij van een woning moeten voorzien en we zien dat de wachttijden oplopen. We hebben toen duidelijk gezegd dat we afspreken aan die groep te denken, waar het in Wassenaar mogelijk is. Die mogelijkheden zijn in dit dorp erg gering. We moeten daarom erg zuinig op dit soort locaties zijn en we moeten er voorzichtig mee zijn te zeggen: "Laten we het maar verkopen en dan zien we daarna wel wat ervan komt". In zoverre kan ik wel een beetje met de heer Bakker meegaan. Wat zeggen we dan? "We gaan cashen en het is klaar". Ik ben er daarom gaan kijken en ik heb met onze corporaties gesproken. Ik dacht eerst dat er geen interesse zou zijn maar er bleken bij onze corporaties wel degelijk allerlei ideeën te leven en interesse te zijn om daar goede sociale huisvesting te realiseren.

Ik zie in het voorliggend stuk niet de onduidelijkheden die de heer Bakker constateert. Ik zie de contouren erg duidelijk. Dit is allemaal in de commissie behandeld, ook hoe het eruit moet zien, maar het is wel de vraag wie het gaat doen. Verkopen we het of laten we de corporaties ermee aan de slag gaan?

De **voorzitter**: De heer Bakker wil u een vraag stellen.

De heer **Bakker**: Dank u wel voorzitter. De heer Van Noort zegt dat dit in de commissie al uitvoerig is behandeld. Ik ben dat volledig met hem eens, maar we bespreken dit stuk hier ook omdat wij het in de commissie niet eens werden. Die discussie moet hier nog eens plaatsvinden omdat er in de commissie met name twijfel was over de aanpak en de wijze waarop wij dit moeten doen. Ik ben het met u eens dat het geen goede zaak is de boel eerst op de markt gooien en daarna de spelregels vast te stellen.

De heer **Van Noort**: Ik blijf zeggen dat u in de commissie volop de kans hebt gehad. U komt nu met allerlei extra zaken die op maandagavond om 17.00 uur op onze iPad staan. Ik vind dat geen echt een nette manier. Een grote fractie als de uwe had het ons ook een week eerder kunnen doen toekomen. Dit maakt de discussie wat lastiger en ik maan u, zoals u anderen ook altijd maant, om sneller te werken. Ik heb ook een amendement gemaakt dat u allemaal voortijdig hebt kunnen inzien. De fractievoorzitters hebben dat allemaal gekregen, u bent niet overgeslagen.

De **voorzitter**: Ik ben daar groot voorstander van.

De heer **Van Noort**: Ik denk niet dat we hier moeten zeggen wat er straks allemaal in de Woonvisie moet staan. Ik ben geen helderziende als de Woonvisie uitwijst dat er een enorm tekort is aan woningen op de sociale markt. We horen de laatste weken via de NOS dat ook landelijk wordt aangegeven dat mensen al zo lang op de lijst staan en dat er nog andere mensen op de woningmarkt komen. Dan wordt het helemaal een probleem. Nu komen er ineens allerlei plannen van mensen die de sociale woningbouw altijd een beetje hebben weggeschoven om overal in Nederland sociale woningen te dumpen. Zo werken wij niet. Wij denken dat onze corporaties in staat zijn op een erg verantwoorde manier te werk te gaan. Dan even in de richting van de inspreker. Het is als politicus altijd stom te zeggen dat je een beetje teleurgesteld in de bewoners bent. In de discussie over de Bellesteynschool zijn door de lobby van de bewoners twintig sociale woningen geschrapt. Dat is in de aantallen die wij bouwen een erg hoog percentage. Het zou de wijk sieren als die zou zeggen: "Dat gehoord hebbende, is het toch wel fijn dat een en ander kan worden gecompenseerd". Ik was aanwezig bij die inspraakavond en de hele buurt had een hartelijk applaus over voor mevrouw Schelhaas die een prachtig verhaal vertelde over wat oudere mensen, die ook moeten worden gehuisvest. Iedereen was het daarmee helemaal eens. Hier is weer een kans op een goede manier sociale woningbouw toe te passen en ik vind het erg jammer dat de buurt eigenlijk zegt: "Alstublieft geen sociale woningbouw. Bouw wat simpele huisjes in de stijl van het Van Polanenpark en dan klaar". Ik vat het zo even kort samen. Dat is jammer. Het had de buurt gesierd als die wat breder aan Wassenaar had gedacht en niet alleen aan mensen uit de wijk. Ik heb er al moeite mee als je zegt: "Eigen bewoners uit ons land eerst" en op een gegeven moment zeggen we: "Eigen bewoners uit de buurt eerst". Dat verengt de discussie en ik hoop dat we daar niet naartoe gaan. Ik heb besloten een amendement in te dienen. Stelt u het op prijs dat ik het amendement voorlees?

Amendement Herontwikkeling Van Polanenpark 243
Ingediend door de PvdA

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 12 oktober 2015;

constaterende dat:
- in de startnotitie Afstoten Polanenpark 243 gemeente Wassenaar staat dat de locatie Van Polanenpark 243 kan worden gebruikt voor sociale woningbouw;

gelet op:
- de beperkte beschikbare ruimte om in Wassenaar sociale woningbouw te realiseren;
- dat er in Wassenaar dringend behoefte is aan betaalbare sociale huurwoningen;

overwegende dat:
- in het coalitieakkoord Vernieuwen, verbinden, vertrouwen is opgenomen dat het streven is te komen tot 30% sociale woningen in Wassenaar;

- het huidige aandeel van sociale woningen beduidend onder dit percentage zit;
- het raadsvoorstel uitgaat van vrije aanbesteding, waardoor het realiseren van sociale woningbouw op de locatie Van Polanenpark niet reëel is;
- sociale woningbouw in Wassenaar alleen kan worden gerealiseerd door één van de woningbouwcorporaties;

wijzigt het ontwerpbesluit als volgt:
Onder 1 a 'woningbouw' te wijzigen in 'sociale woningbouw'."

De **voorzitter**: Hartelijk dank. Dit amendement maakt deel uit van de beraadslagingen. Nog anderen in deze eerste termijn? De heer Van Sloten van de fractie van GroenLinks.

De heer **Van Sloten**: Het zal niemand verbazen dat ook GroenLinks het amendement van de PvdA van harte steunt, zeker gezien de discussie over Bellesteyn. De raad heeft daar de spelregels na afloop veranderd. We hebben toen toegezegd dat Broeders daar vijftig woningen mocht bouwen en dat zijn er veel minder geworden. De raad heeft de spelregels achteraf veranderd, op GroenLinks na, die heeft daar tegen gestemd. Ik ben blij dat we nu deze kans aangrijpen het aantal woningen dat wordt beheerd door de woningbouwcorporaties in Wassenaar iets te vergroten. Er zijn, zoals de heer Van Noort al aangaf, niet veel locaties meer waarop we kunnen bouwen op een schaal die echt bijdraagt. Je kunt fantastische locaties bedenken maar dat doen we niet en dit zou op deze locatie passen. Het past ook prima binnen de wijk en het heeft volgens mij geen daling van de woningwaarde als gevolg. Ik woonde tot 9 oktober jl. in een sociale woning en ik kan u zeggen dat daar erg goede mensen wonen. Wij kunnen dit alleen maar van harte ondersteunen. In het voorliggende raadsvoorstel staat voldoende omschreven wat wel en niet mogelijk is en ik denk daarom dat het niet nodig is verdere spelregels op te stellen, maar dat we dit nu aan de corporaties in Wassenaar moeten aanbieden. Die kunnen niet het volle pond betalen en we verdienen er niet zoveel aan dan als we het op de vrije markt gooien. Ik denk dat we dat voor lief moeten nemen.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Van Sloten. Anderen in deze eerste termijn? De heer Boon van de fractie van WWW.

De heer **Boon**: Ja voorzitter, wij hebben in de commissie R&E een discussie gehad. Enkele fracties focusten zich toen op de sociale of niet-sociale woningvoorraad en anderen maakten zich drukker over de ruimtelijke inpassing. Er was toen ook een discussie over of wat er ligt voor een ontwikkelende partij voldoende is kader is om duidelijkheid over de toekomstige ontwikkelingen te geven, maar ook voor de bewoners die er vlakbij wonen. Ik heb toen als voorbeeld genoemd dat het misschien verstandig is ook bebouwingsgrenzen aan te geven omdat dit ook een signaal geeft tot waar de bebouwing komt en in welke vorm. Ik heb zelfs gezegd dat het misschien verstandiger is nog even met dit voorstel te wachten omdat het op dat moment sowieso een aantal onduidelijkheden in zich had. Ik kan me op zich erg goed voorstellen dat de heer Bakker met het voorstel komt om meer duidelijkheid te geven. Ik denk dat het een stap te ver is te zeggen dat we eerst een bestemmingsplan maken met een proceduretijd van een jaar om dan tot de ontdekking te komen dat het plan dat erg leuk is toch niet past en we de bestemming weer in een jaar moeten aanpassen. In die zin bieden we geen duidelijkheid. De onduidelijkheid in het door de PvdA en GroenLinks genoemde voorbeeld op de locatie Bellesteyn, had vooral te maken met het feit dat ook daar geen concrete uitgangspunten waren geformuleerd. Er is vooraf niet goed nagedacht over wat er kon verschijnen en we lopen dit risico nu weer door vage termen zoals "net zo hoog als". Volgens mij is in die omgeving 12 meter de maximale bouwhoogte. Er is dan ineens een probleem als je erg dicht tegen de tuinen aan bouwt of op een andere manier iets invult wat we niet hadden voorzien. Dat was het probleem bij de zeventig woningen die u steeds noemt. Die pasten niet op die locatie en dat was de reden dat het naar vijftig woningen is teruggebracht, het was niet omdat er minder sociale woningen moesten komen of wat dan ook. Er was gewoon niet nagedacht en dat dreigt nu weer. Ik pleit er ernstig voor de kaders wat aan te scherpen en met een nieuw voorstel te komen; niet in de vorm van een bestemmingsplan, maar in de vorm van goede uitgangspunten waarin ook de wens voor sociaal of geen sociaal wordt meegenomen. Er wordt nu puur op onderbuikgevoel voor sociaal gepleit.

De **voorzitter:** De heer Van Sloten wil u een vraag stellen.

De heer **Van Sloten**: Het ging op de locatie Bellesteyn niet om het aantal sociale woningen, maar om het aantal. Dat zou te groot worden. Dat is toen, vooral onder druk vanuit de wijk, aangepast. Het ging er niet om dat het niet zou passen, dat was ook een mening van omwonenden. De plannen voor de Willibrordus waren mooier dan wat nu wordt gerealiseerd.

De **voorzitter**: De heer Boon vervolgt.

De heer **Boon**: Dat is een beetje het dilemma als een mooi plaatje wordt getoond. Het gaat om de uitgangspunten. Binnen die uitgangspunten kun je mooie en slechte plaatjes maken en in slechte uitgangspunten kan überhaupt niets. Ik denk dat we nu daarmee hebben te maken. Het zou erg jammer zijn als deze discussie over sociaal nu wordt beïnvloed door dit soort randvoorwaarden zonder dat we de uitgangspunten kennen. Er komen inderdaad vijftig sociale woningen, u hebt in het coalitieakkoord 30% sociaal opgenomen en u gaat daarvan uit. Dat betekent dat nu misschien wel zeventig woningen worden gebouwd en 70% sociaal op deze locatie. Wat krijgen we dan nog? Komen we dan ooit uit op 30%? Dat weten we niet; er is geen Woonvisie, er is geen beleid, er is niets.

De **voorzitter**: Mevrouw Dekker wil u een vraag stellen.

Mevrouw **Dekker:** Wat bedoelt de heer Boon met onderbuikgevoelens bij sociale woningbouw?

De heer **Boon**: Dat is precies wat ik probeer uit te leggen. In het coalitieprogramma staat 30% sociaal. Kunt u aangeven dat met deze toevoeging van dit aantal sociale woningen de 30% wordt gehaald of gaat u daar overheen?

De **voorzitter**: Mevrouw Dekker.

Mevrouw **Dekker**: Ik denk dat de wethouder daarop een erg goed antwoord kan geven. Hij heeft er staatjes van en we komen er dicht in de buurt. Ik deel het absoluut niet dat voorstanders van sociale woningbouw aan onderbuikgevoelens leiden.

De heer **Boon**: Dat begrijp ik, maar u geeft ook geen antwoord op mijn vraag. U verwijst naar staatjes van de wethouder, u weet het niet.

Mevrouw **Dekker**: Ik weet het wel, maar ik laat het de wethouder precies uitleggen. Die heeft op een rijtje hoe het in elkaar zit.

De heer **Boon**: Zegt u het dan.

De **voorzitter**: Mijnheer Boon, mevrouw Dekker stelt vragen aan u. U bent aan het woord en een interruptie strekt ertoe dat mevrouw Dekker vragen aan u stelt. Mevrouw Dekker voert mogelijkerwijs nog het woord en dan mag u vragen aan mevrouw Dekker stellen.

De heer **Boon**: Dat is mijn vraag aan mevrouw Dekker, welke aantallen dat zijn.

De **voorzitter**: Dank u wel. Vervolgt u uw betoog.

De heer **Boon**: U suggereert dat wij tegen sociale woningbouw zijn. Dat zijn wij absoluut niet, maar dat moet op een plek en een manier die is gewenst. Er zit in dit voorstel onvoldoende onderbouwing om op deze plek alleen uit te gaan van sociale woningbouw. Het is prima dat te onderzoeken, maar het moet worden gemotiveerd. Het helpt als we de aantallen en de achtergronden kennen. Die weten we nu niet en dan krijgen we inderdaad een amendement: We gaan 100% sociaal bouwen. Dat is misschien wel goed, maar misschien ook helemaal niet. Ik zeg alleen dat het goed is dat en de ruimtelijke begrenzing van te voren vast te stellen.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Boon. De heer Paulides van de fractie van DLW.

De heer **Paulides**: Dank voorzitter. Ja, de afweging sociale woningbouw, kaders, duidelijkheid voor de buurt, doelgroep ouderen zijn allemaal zaken die je moet afwegen en dat is erg lastig. De heer Boon zei al dat we geen Woonvisie hebben en we gaan daarom wel uit van onderbuikgevoelens. Het amendement van de VVD staat me eigenlijk wel aan en ik ga dat ondertekenen. Ik vind het niet erg belangrijk of we de kaders erg duidelijk vaststellen of dat we een bestemmingsplan vaststellen. Dat mag van mij beide, maar ik vind dat we de buurt duidelijkheid moeten geven over wat wij denken dat daar moet komen. De verhalen van de PvdA over sociale woningbouw zijn wel leuk, maar ze doen me een beetje denken aan het paard van de baron van Schaffhausen. Dat stond te drinken en het water liep er aan de achterkant uit.

De **voorzitter**: Bedoelt u mijnheer Münchhausen?

De heer **Paulides**: Nee, Schaffhausen.

De **voorzitter**: De heer Paulides is aan het woord. De heer Van Noort stelt nu een interruptievraag aan de heer Paulides.

De heer **Van Noort**: De baron van Münchhausen is goede lectuur. U zegt dat u met beide corporaties hebt gesproken en dat zijn organisaties die weten waar ze het over hebben. Beide corporaties gaven aan dat ze op die locatie uitstekend met sociale woningbouw uit de voeten kunnen. Wie zijn wij dan om te zeggen dat dit niet kan?

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Paulides.

De heer **Paulides**: Wie zijn wij dan om, als we geen Woonvisie hebben, tegen de buurt te zeggen dat we niet voor ouderen willen bouwen? U wilt aan de ene kant meer sociale woningen en aan de andere kant houdt u de woningbouwcorporaties niet tegen de goedkope sociale woningen te verkopen. Het is eigenlijk water naar de zee dragen.

De **voorzitter**: De heer Van Noort wil een interruptie plaatsen.

De heer **Van Noort**: Ik heb er duidelijk voor gepleit dat er geen sociale huurwoningen moeten worden verkocht.

De **voorzitter**: De heer Paulides gaat door met zijn betoog.

De heer **Paulides**: U zit in de coalitie dus wat let u dit voor elkaar te krijgen met de prestatieafspraken met de woningbouwcorporaties. U bent bang dat de Woonvisie aantoont dat er een enorm tekort aan woningen is, maar u zei net dat u die cijfers eigenlijk wel weet en dat is best vreemd. Als het doel van de sociale woningbouw doorstroming is, zijn er ook andere manieren om dat te bereiken. Ik vind dat de buurt duidelijk moet weten wat er kan komen.

De **voorzitter**: Mevrouw Dekker wil u een vraag stellen mijnheer Paulides.

Mevrouw **Dekker:** Het CDA ziet in het plan om deze locatie voor sociale woningbouw te bestemmen juist een middel om tot doorstroming te komen. Dan kunnen jongeren in het dorp blijven wonen en kunnen ouderen kleiner gaan wonen en daardoor een eengezinswoning achterlaten. U zegt dat er wel andere middelen voor doorstroming zijn. Ik ben daar erg benieuwd naar. Het is in Wassenaar juist een bottleneck.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Dekker. De heer Paulides vervolgt zijn betoog.

De heer **Paulides**: Dat is heel eenvoudig. Het hoeven geen sociale woningen te zijn als je wilt dat ouderen doorstromen en eengezinswoning vrijlaten. Dat kunnen ook andersoortige woningen zijn.

De **voorzitter**: Een interruptie van mevrouw Dekker.

Mevrouw **Dekker**: Nee, natuurlijk niet. We hebben er bij de generaal Winkelmanlocatie over gesproken dat die locatie is voor mensen die boven de huurgrens kunnen huren.

De **voorzitter**: Mijnheer Paulides, gaat u verder.

De heer **Paulides**: De PvdA stelt het voor alsof wij wat sociale woningen betreft een erg onderbedeelde gemeente zijn, maar ik denk dat we met ons percentage best goed wegkomen voor een gemeente als Wassenaar. Waarom wat niet meer aandacht voor de ouderen? Dat ziet de buurt ook erg graag.

De **voorzitter**: De volgende interruptie aan de heer Paulides van de heer Van Noort.

De heer **Van Noort**: U zegt allemaal dingen die anderen niet zeggen. U zegt dat wij vinden dat Wassenaar onderbedeeld is.

De **voorzitter**: De heer Paulides.

De heer **Paulides**: Dat u doet of Wassenaar onderbedeeld is.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Noort, uw interruptie is gewisseld, de heer Paulides vervolgt zijn betoog.

De heer **Paulides**: Nee, ik ben aan het eind van mijn verhaal.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Paulides. Wie mag ik in deze termijn het woord geven? De heer Schik van de fractie van D66 en daarna mevrouw Dekker.

De heer **Schik**: Dank u wel voor het woord voorzitter. D66 stemt in met het nu voorliggende voorstel, inclusief het door de PvdA voorgestelde amendement. De realiteit is dat wij in het coalitieakkoord hebben afgesproken dat het Wassenaarse woningbestand 30% sociale huurwoningen heeft. Wij kregen enige tijd geleden een presentatie waarin getallen werden genoemd die onderdeel van de Woonvisie gaan vormen. Toen is al aangekondigd dat we op dit moment op ongeveer 25% van het totaal zitten. Dat is geen geheim, iedereen kon bij die presentatie aanwezig zijn. Ik was daar en ik heb het genoteerd. Tegelijkertijd hebben we ook beperkte ruimte om nieuwe woningen in Wassenaar te bouwen. Gezien die beperkte ruimte en geringe mogelijkheid is het Van Polanenpark een voor de hand liggende keuze. Ik onderschrijf het belang van een bredere visie maar wij vinden het wel belangrijk dat wij in de tussentijd de boel niet op slot zetten. Ik sluit me aan bij de woorden van de heer Boon over dat we daarin wel voortgang kunnen boeken. Het is misschien wat flauw, maar de VVD-voorman heeft erg wijze dingen over de visie gezegd; dat het vooral het uitzicht niet zou moeten benemen. Ook de PvdA-voorman van enige tijd geleden in Amsterdam zei hierover erg wijze dingen die ik hier niet herhaal omdat dit in strijd is met het decorum. Het is misschien de heer Schaeffer waarop de heer Paulides een kleine toespeling maakte. Voor onze fractie zijn twee zaken erg belangrijk. Ten eerste dat de inspraak van burgers in dit proces goed is geregeld en ten tweede dat de rechtsbescherming op orde is. Voor zover ik het kan nagaan, is de rechtsbescherming goed geregeld via de WRO en de WABO-procedure. Het punt dat de inspraak op orde moet zijn, vertrouw ik toe aan het college. Zelfs als er een bestemmingsplan aan ten grondslag ligt, kan er best iets te wensen en te discussiëren overblijven zoals we bij de Poortlaan hebben gezien. Ik waag het te betwijfelen of dat in deze discussie het relevante onderscheid moet zijn. Wij zijn het er van harte mee eens en wij hopen dat dit voorstel doorgaat.

De **voorzitter**: Dank u wel de mijnheer Schik. Het woord is aan mevrouw Dekker van het CDA.

Mevrouw **Dekker**: Voorzitter, ik houd het kort omdat de heer Hendrickx popelt zijn visie op dit voorstel naar voren te brengen. Uit mijn interrupties moge duidelijk zijn dat wij de voorkeur geven aan sociale woningbouw op deze locatie. Er is natuurlijk niet overal sociale woningbouw mogelijk, maar wij pleiten daarvoor waar dat wel mogelijk is. Dat laat onverlet dat een kwalitatieve ruimtelijke inpassing van groot belang is en dat daarover hartige woorden worden gesproken met de woningbouwvereniging. Er moet natuurlijk wel worden geluisterd naar de argumenten die de heer Wesseling naar voren bracht; het is ook hun buurt. Bij de verdere gesprekken en de ontwikkeling van ideeën over hoe de sociale woningbouw eruit moet zien, vertrouw ik erop, hoop ik en roep ik het college op steeds in contact met de buurtbewoners te blijven over de plannen die in samenwerking met de woningbouwcorporaties worden ontwikkeld, zodanig dat ook rekening wordt gehouden met de aandachtspunten van de buurt. Ik vind wel dat we moeten doorgaan. Er wordt gezegd dat we de Woonvisie nog niet kennen. Je kunt formeel zeggen dat we nog onder de huidige Woonvisie kunnen opereren. Dit plan past daar wat betreft de doelgroep in, maar het zal mij, en ik denk velen hier, niet verrassen dat de Woonvisie een aantal groepen zoals de jongeren en ouderen als aandachtgroepen voor sociale woningbouw zal aanwijzen.

De **voorzitter**: De heer Boon staat op voor een interruptie in uw richting. Gaat uw gang mijnheer Boon.

De heer **Boon**: Ik heb een vraag. U noemt 30% sociaal en we hebben nu 25% sociaal. Ik heb net het coalitieprogramma opgezocht en daarin staat inderdaad "30% sociaal realiseren". Misschien kunt u dat uitleggen omdat u het programma waarschijnlijk beter kent dan ik. Wordt 30% van de nieuw te bouwen woningen sociaal of gaan we toe naar 30% sociale woningen in Wassenaar? Dat is een essentieel verschil. Wij hebben geen problemen met sociaal, maar wel met de manier waarop het tot stand komt. In dit voorstel staan ook voorbereidingskosten van € 38.000,00 om het project in de markt te zetten. Sleutelt u ook aan die € 38.000,00 als u voor sociaal en dus voor een van de corporaties gaat of maakt u dat niet uit?

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Boon voor uw twee vragen.

Mevrouw **Dekker**: Mijnheer Boon, we zijn er voor al het geld dat niet nodig hoeft te worden uitgegeven, te schrappen. Dat geldt ook voor de € 38.000,00, maar ik laat de wethouder graag aan het woord om aan te geven of hij de € 38.000,00 nodig heeft in het geval van sociale woningbouw, wel of niet in samenwerking met de woningbouwcorporaties. We zijn nu bezig met 30% van de nieuwbouw te realiseren zodanig dat het percentage van 26% over het totaal gezien meer naar 30% komt.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Dekker. Dan nu de langverwachte interventie van de heer Hendrickx van Hart voor Wassenaar.

De heer **Hendrickx**: Mijn dank is eindeloos. Ik roep de coalitie op tot consistentie in dezen. Ze zijn het hierover kennelijk helemaal eens omdat ik geen andere geluiden hoor. Ze spreken de ene keer uit één mond, de andere keer moet iedereen aan het woord en mevrouw Dekker kan er maar niet mee ophouden zo te zien.

De **voorzitter**: Mevrouw Dekker heeft een vraag aan u.

Mevrouw **Dekker**: U daagt mij even uit.

De heer **Hendrickx**: U voelde zich uitgedaagd. Sorry.

Mevrouw **Dekker**: Ik vind dat wel een goed gevoel. Het is in deze zittingsperiode van de raad eenmaal voorgekomen dat met één mond is gesproken. Dat was bij het Monumentenbeleid. Dat was de enige keer en verder zijn wij terughoudend en dat moet iedere fractie zijn; als er al veel woorden aan een onderwerp zijn gewijd, kan een ander dat nog eens herhalen, maar wij zijn voor efficiency. We hebben in één geval één woordvoerder gehad en verder is dat niet aan de orde.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mijnheer Hendrickx vervolgt uw betoog.

De heer **Hendrickx**: Dat heeft toen kennelijk zo'n indruk op mij gemaakt dat ik het als standing practice heb gezien. Ik raak de weg kwijt omdat de PvdA soms namens Passie spreekt of Passie namens de PvdA. Ik houd dat niet altijd even goed bij, maar ik begrijp goed dat u het wel kunt volgen.

De **voorzitter**: U spreekt namens zichzelf.

De heer **Hendrickx**: Ik spreek namens Hart voor Wassenaar mijnheer de voorzitter. We hebben hier te maken met een dead asset, dit is in wezen het minst omstreden stuk. Er is bijna tien jaar geleden besloten dat het moest worden verkocht. De optie woningbouw is het meest voor de hand liggend gegeven de locatie, de omgeving en de wens de mogelijke waarde van het bezit in de gemeentekas te laten vloeien. Ik denk dat we het tot zover eens zijn. De gemeenteraad kan beslissen wat hier kan worden gebouwd. Daarbij moet in hoge mate rekening met de omwonenden te worden gehouden. Dit perceel is dominant in zijn omgeving en bebouwing voor bewoning heeft op verschillende manieren grote invloed op de omwonenden. In de startnotitie staat hoe de omgeving als bepalend voor de te realiseren nieuwbouw wordt gezien. Ik vond dat krachtig, er werd duidelijk aangegeven hoe de omgeving is gebouwd. Er is ook aangegeven dat dit bepalend moet zijn voor de inrichting en de bebouwing van dit perceel en wij onderschrijven dat. Het uitgangspunt voor de functionele inrichting, het gebruik van dit perceel, is behoefte. Die laat zich deels vertalen via de opbrengst van het perceel, dat wordt wel eens marktwerking genoemd en die moet een belangrijke leidraad zijn. Daarnaast leggen omwonenden veel gewicht in de schaal en pas daarna moet sturing van de raad over het type bebouwing en de bewonersdoelgroep plaatsvinden. Ik maak uit de woorden van de heer Van Noort op dat het totalitaire doel uitgaat boven de belangen van individuen of groepen. Het valt me erg tegen dat hij niet direct opspringt. Hart voor Wassenaar vindt het standpunt van de PvdA onduidelijk, behalve dat het sociale woningen moeten worden. De PvdA geeft niet aan en wat het effect in termen van wachttijdverkorting is en wat het voordeel voor de Wassenaarse bevolking is. Er wordt ook niet aangegeven wat de prijs, een lagere opbrengst voor de Wassenaarse samenleving, is. Alles is zonder getallen en dan is het lastig erover te spreken.

De **voorzitter**: De heer Van Noort voor een opmerking.

De heer **Van Noort**: Ik krijg het idee dat de heer Hendrickx denkt dat de gemeente een bedrijf is. U kijkt naar de opbrengsten "en dan gaan we eens kijken wat we er verder mee kunnen". De gemeente heeft ook een andere verantwoordelijkheid en dat is het zorgdragen voor alle inwoners,

ook voor mensen met een bescheiden portemonnee. We willen ook jongeren in onze gemeente hebben, er zijn mantelzorgers die voor hun ouders zorgen en oudere mensen die dolblij met een goedkope huurwoning zouden zijn. Ook dat is onze verantwoordelijkheid en dat kost geld. U zegt dat dit niet met cijfers wordt gestaafd, maar alle cijfers wijzen al jarenlang uit dat mensen zes tot zeven jaar op een wachtlijst staan.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mijnheer Hendrickx gaat u door.

De heer **Hendrickx**: Voorzitter, het bezeert mij enigszins dat er een heel betoog terugkomt als ik iets zeg. Ik wil dit uit het grappige halen omdat het een serieuze zaak is. Ik denk niet aan de samenleving in termen van bedrijven. Ik denk wel in een afweging aan welke lasten je aan de bewoners geeft om bepaalde doelen te bereiken. U geeft aan dat dit niet belangrijk is omdat er sociale woningen moeten komen en het mag iets meer of iets minder kosten. Ik vind dat een eenzijdige benadering daarvan niet aan de orde is en dat je altijd de afweging moet maken wat het de samenleving mag kosten en mag opbrengen.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Van Sloten.

De heer **Van Sloten**: Ik maak ernstig bezwaar tegen "lasten van sociale woningbouw". Het is geen last dat er sociale woningbouw komt, daar wonen ook gewoon mensen.

De heer **Hendrickx**: U doet expres uw best mij niet goed te begrijpen. In Wassenaar zijn 3000 sociale woningen op een totaal van 11.000 tot 12.000. Hart voor Wassenaar is voor het bouwen van woningen voor alle inkomensgroepen en met name voor de lage inkomensgroep. Wij zijn de laatste die daartegen een blokkade opwerpen. Ik werp het beeld dat u over mij wilt doen beklijven verre van mij. Ik maak een andere afweging. Als je geen afweging maakt over de lasten c.q. de kosten voor een samenleving en wat het aan sociale woningen oplevert, wordt iedere besturing en afweging binnen een raad en binnen een samenleving onmogelijk. Het wordt dan totalitair, dan kom je op een principiële discussie en ik wil daar verre van blijven. We hebben daarvoor de Woonvisie. We hebben ook gesproken over de Huisvestingsverordening. Als u de werkelijke kwestie wat betreft Wassenaar aan de orde wilt stellen, kunt u er nooit van uitgaan dat 3000 woningen in Wassenaar onvoldoende zijn voor het steunen van sociale bewoning in Wassenaar. Het is een onderdeel van een grotere pool geworden. Daar zitten spanningen tussen vraag en aanbod en er zijn ook strategische doelen van met name de gemeente Den Haag om een stuk van haar eigen sociale woningbouw naar omliggende gemeenten te verplaatsen en Hart voor Wassenaar verzet zich daartegen. Los van het standpunt over een aantal andere zaken, vindt Hart voor Wassenaar dat sociale woningen moeten worden gebouwd, maar in de eerste plaats voor mensen die in deze omgeving wonen en niet voor mensen die op een grotere afstand wonen. Als er woningen over zijn, is iedereen welkom. Je kunt er vergif op innemen dat extra sociale woningen de wachttijden voor Wassenaarders niet verkorten. Die wachttijd is ruim vijf jaar en niemand in Wassenaar heeft voordeel van de bouw van sociale woningen hier. Deze worden voor het overgrote deel gehuurd door mensen van buiten Wassenaar. Voor zover Hart voor Wassenaar richting wil geven aan het type woningbouw, moet veel meer aandacht worden gegeven aan woningen met een huur tot € 710,68, daaraan is in Wassenaar echt een tekort en daaraan bestaat behoefte. Hart voor Wassenaar pleit voor een ingetogen richtinggeving aan het plan. We hebben om twee redenen bijzondere sympathie voor het amendement van de VVD. Wij vinden dat het integrale proces van het vaststellen van het bestemmingsplan de waarborgen en zekerheden biedt die nodig zijn om tot een eerlijke een afgewogen besluitvorming te komen. Het is dienstiger als dit vooraf en niet achteraf plaatsvindt. Daarmee zijn de omwonenden niet overgeleverd aan de grillen van besluitvorming en ik zeg het mild. In dit kader maken wij ons zorgen over de grillen van de besluitvorming. Sociale woningbouw moet en brengt stichtingskosten met zich mee. De stichtingskosten worden zo laag mogelijk gehouden door de maximale grenzen van het toelaatbare of zelfs 10% en 2 cm meer op te zoeken. Daardoor kan in de omgeving een groot probleem ontstaan. Wij steunen daarom het amendement van de VVD. Dat betekent dat het raadsbesluit er volkomen anders gaat uitzien.

De **voorzitter**: Dank u wel. Zijn er nog andere sprekers in deze eerste termijn? Dat is niet het geval. Ik wijs de heer Bakker erop dat hij een amendement heeft aangekondigd, maar dat hij dit nog niet fysiek heeft ingediend. Dat kan in de tweede termijn nog komen. Ik geef nu het woord aan wethouder Maat voor de beantwoording van de gestelde vragen.

Wethouder **Maat**: Dank u wel voorzitter, dank u wel raad. Wat ik beoogde, lijkt te lukken; dat de raad richting geeft aan wat er op het Van Polanenpark 243 mogelijk is. Wat wij voorstellen, is eigenlijk in lijn met eerdere besluitvorming van de gemeenteraad.

U hebt al eerder gezegd dat het verstandig is er woningbouw te plegen als de locatie vrijkomt. In het huidige raadsvoorstel zitten veel randvoorwaarden waaraan de ontwikkeling naar woningbouw moet voldoen. Eén daarvan is het uitgangspunt dat de woningbouw moet aansluiten op het karakter van de wijk en dat zal u allen hebben aangesproken. U zult allemaal hebben omarmd dat dit een orthogonale wijk is en dat de woningbouw daaraan moet voldoen, maar ook aan de bouwhoogte en de parkeerdruk, er moet met alles rekening worden gehouden. De heer Bakker zegt dat er geen spelregels zijn. Ja, er wordt een erg duidelijke richting aan gegeven en als de heer Van Noort zijn zin krijg, wordt een nog duidelijkere richting aangegeven; dan weten we ook dat het sociale woningbouw moet zijn. Ik denk dat een raadsbesluit hierover een erg belangrijke stap is. Dat laat uiteraard onverlet dat er vervolgens een voorstel over een wijziging van het bestemmingsplan naar u toe komt. Dat kan niet anders omdat het bestemmingsplan nu geen woningbouw toestaat. U kunt de spelregels in het bestemmingsplan aangeven, hoe verfijnd u die ook wilt hebben, die geven niet meer duidelijkheid aan de buurt dan deze uitgangspunten. We hebben dat uiteindelijk ook bij Poortlaan gezien. Daar is eerst een bestemmingsplan vastgesteld en daar was de buurt niet tegen, maar toen er vervolgens een bouwplan kwam, stond de hele buurt op zijn achterste benen. Een bestemmingsplan biedt ook geen duidelijkheid over wat er exact wordt gebouwd. Je weet dat pas bij de aanvraag van de bouwvergunning. Ik denk dat het verstandig is dat de raad nu een richting aangeeft: Woningbouw mag, sociaal of niet sociaal, en vervolgens komen de uitgangspunten die in het raadsvoorstel staan en die duidelijk richting geven aan bijvoorbeeld de bouwhoogte. Dat vormt een basis, een startnotitie voor een bestemmingsplan om in samenwerking met waarschijnlijk meerdere woningbouwcorporaties plannen die in de buurt passen te ontwikkelen. Ik kan het daarbij laten ware het niet dat er discussie was over of het nodig is daar sociale woningen te bouwen. Je kunt daar verschillend over denken en dat bleek ook. Bij de grote locaties die in deze collegeperiode aan de orde kunnen komen, gaat het om de locatie Sterrenbad die we gaan uitgeven. Daar wordt niet sociaal gebouwd. De locatie Havenkade is ook een wat grotere locatie. Die is in particuliere handen en dat wordt zeker ook niet sociaal. Ik kan de heer Van Noort volgen als hij zegt dat het op deze betrekkelijk kleine locatie nodig is wel sociaal te bouwen. Ik heb daarover geen keiharde cijfers omdat je nooit precies weet wanneer welk bouwplan aan de orde komt. Ik heb met de eigenaar van de locatie Havenkade gesproken en die is van plan op korte termijn een plan te ontwikkelen. Wij verwachten voor het Sterrenbad hetzelfde. Dat zijn de grotere locaties. Er zijn ook wat kleinere locaties en Bellesteyn komt in uitvoering. Als je alles bij elkaar optelt, kom je in deze collegeperiode niet verder dan de bouw van ongeveer 170 woningen. Dan heb je je een locatie als het Van Polanenpark wel nodig voor het bouwen van sociale woningen.

De **voorzitter**: De heer Boon wil u een vraag stellen. Het woord is aan de heer Boon van de fractie van WWW.

De heer **Boon**: Misschien kunt u mij helpen bij de discussie over het sociale woningbouwprogramma. Er wordt uitgegaan van 30% sociale woningen van de nieuw te bouwen woningen. Dat zijn ongeveer vijftig woningen bij de Bellesteynschool en op deze locatie worden misschien twintig woningen sociaal. 30% betekent dat ik daar ongeveer 200 nieuwe woningen tegenover moet stellen. Waar ga ik die bouwen? Of begrijp ik het helemaal verkeerd?

Wethouder **Maat**: U noemt aantallen die ik niet kan thuisbrengen. Er worden bij Bellesteyn ongeveer 34 sociale woningen gebouwd. Op deze locatie is het erg lastig twintig woningen te realiseren binnen wat nu wordt voorgesteld. Ik denk dat je niet verder komt dan veertien tot zestien woningen.

De **voorzitter**: Gaat u door mijnheer de wethouder.

Wethouder **Maat:** Er is gevraagd of het nog nodig is een voorbereidingskrediet van € 38.000,00 te vragen als de raad akkoord gaat met het voorstel hier sociale woningbouw te plegen. Het heeft zeker gevolgen, de kosten zullen lager dan € 38.000,00 zijn en een voorbereidingskrediet zal dan niet helemaal worden benut.

De **voorzitter**: Dank u wel wethouder Maat. Dan komen wij bij de tweede termijn voor de raad. De heer Bakker wil die openen, dan is aan hem het woord.

De heer **Bakker**: Dank u wel voorzitter en dank aan de wethouder voor zijn toelichting en de beantwoording van de vragen. De VVD is zeker niet gerustgesteld door zijn woorden. Zijn toon zou daar wel toe zou moeten leiden, maar dat is bij ons helaas niet gelukt. Onze zorg is niet weggenomen omdat het papier op dit punt luider spreekt dan de woorden die u net sprak. Op papier staat, en ik noem alleen de trefwoorden: "zorgvuldig inpassen", "rekening houden met", "aansluiten bij"

en "voldoende". Die woorden geven het kader waarover wij vanavond moeten beslissen weer. Dat is erg ruim. De wethouder vulde het aan het einde al een klein beetje in: "Ik denk dat voor deze locatie kan worden gedacht aan veertien tot zestien woningen". Dat betekent tachtig woningen per hectare mijnheer de wethouder en dat is erg veel op deze 2000 m^2. We kregen een kaartje met een luchtfoto toegestuurd en ik denk dat er plaats is voor ongeveer acht kleinere eengezinswoningen. U hebt al voor ogen dat dit wat meer kan zijn. U bouwt die woningen niet, dat doen andere mensen, maar die vormen er ook gedachten over. Het gaat de VVD erom dat die gedachten worden gevormd door heldere richtlijnen van deze raad. Zolang we die heldere richtlijnen niet geven, is er onzekerheid, onduidelijkheid en een slechte procedure. Wij merken dat de coalitie het klaarblijkelijk op een akkoordje heeft gegooid. We hoorden dat alle partijen die de coalitie vormen nu voor zichzelf het woord voeren, maar op een na hebben ze toch kans gezien – vooruitlopend op de Woonvisie die in de vorige commissievergadering nadrukkelijk aan de orde was en waarin de raad beleid maakt over de vraag wat wij in Wassenaar aan woningen willen bouwen – nu vooruitlopend daarop al te zeggen hier voor 100% invulling aan sociale woningbouw te geven en "we zien dan wel hoe het verdergaat".

De **voorzitter**: De heer Van Noort wil u een vraag stellen.

De heer **Van Noort**: Ik wil het over het woord "akkoordje" hebben. De VVD vormde jarenlang een coalitie en het is erg gewoon dat je soms samen met de coalitie optrekt. Misschien is het daar met de VVD misgegaan.

De **voorzitter**: De heer Bakker.

De heer **Bakker**: Ik denk dat u mij niet helemaal goed hebt verstaan, ik voegde er iets aan toe.

De heer **Van Noort**: U suggereerde het.

De heer **Bakker**: Ik zei: "Ik heb de indruk dat men het op een akkoordje heeft gegooid". Dat ging niet over het vooroverleg tussen de coalitiepartijen maar over het feit dat de coalitiepartijen het noodzakelijk en wenselijk vinden, vooruitlopend op de Woonvisie alvast een stapje te zetten. Ik doelde op dat akkoordje.

De **voorzitter**: De heer Van Sloten over hetzelfde punt.

De heer **Van Sloten**: U hebt het coalitieakkoord net nagelezen. Het is al een tijd bekend dat deze zinsnede daarin staat. We hebben in de raadsvergadering van september jl. ook over de grondverkoop op de Generaal Winkelmanlaan gesproken. U had toen dezelfde punten kunnen inbrengen. De Woonvisie en andere zaken zijn er nog niet en het bevreemdt mij een beetje dat die hier wel ter sprake komen. Bij de stroom van moties tijdens de begrotingsvergadering zat ook een motie van de PvdA gesteund door GroenLinks om te kijken of er bij het zwembad sociale woningbouw kan komen. Die motie heeft het niet gehaald omdat alle partijen een eigen afweging hebben gemaakt. Alle partijen hebben naar dit punt gekeken en aangegeven dat het goed is hier sociale woningbouw te plegen. Iedereen heeft een eigen afweging gemaakt en ik ben erg blij dat daarvoor, zoals het er nu naar uitziet, een meerderheid is. Het is geen akkoordje, maar we hebben een coalitieakkoord geschreven dat bij iedereen bekend kan zijn. We zitten niet op de achtergrond te pielen, het is bekend.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mijnheer Bakker gaat u verder.

De heer **Bakker**: Mijnheer Van Sloten ontkent dat sprake is van een akkoordje en dat is zijn goed recht. Ik doel op het feit dat het coalitieakkoord ook uitwijst dat wij samen een Woonvisie vaststellen en dat we daarin het beleid maken voor wat er de komende jaren in Wassenaar moet worden gebouwd. Ook sociale woningbouw moet daarin ongetwijfeld een belangrijke rol spelen. Wij maken er bezwaar tegen dat nu, dat was bij de generaal Winkelmanlaan niet aan de orde, een stapje vooruit wordt gezet ten opzichte van dat beleidsstuk, waarbij het alvast wordt ingevuld en ook nog op een manier waarbij de bewoners in deze fase nauwelijks aan zet zijn, ze hun stem niet van invloed kunnen laten zijn en waarbij wij nu een besluit nemen op basis van erg vage uitgangspunten en criteria. Wij maken daar bezwaar tegen. De raad geeft het roer feitelijk uit handen tot er plannen op tafel komen. Daarna ga je misschien repareren en corrigeren omdat iedereen zijn beeld erop loslaat. De VVD wil niet dat ons dorp op die manier wordt bestuurd. Wij willen graag vooraf duidelijkheid hebben en de mensen dan de gelegenheid geven de beschikbare ruimte te nemen.

Amendement Herontwikkeling van de locatie Van Polanenpark 243
Ingediend door de VVD, Hart voor Wassenaar en DLW

"De raad van de gemeente Wassenaar in vergadering bij een op 12 oktober 2015;

constaterende dat:
- omwonenden bezorgdheid hebben uitgesproken over de aard en omvang van de toekomstige bebouwing op het Van Polanenpark 243;
- deze bezorgdheid onder meer voortkomt uit onduidelijkheid over de eisen waaraan de nieuwbouw moet voldoen;
- deze onduidelijkheid mede voortkomt uit artikel 1 van het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 18 augustus 2015 waarin de ruimtelijke randvoorwaarden slechts in algemene en voor meerdere uitleg vatbare bewoordingen, zoals "zorgvuldig inpassen", "rekening houden met", "aansluiten bij" en "voldoende" zijn weergegeven;
- het vigerende bestemmingsplan hoe dan ook moet worden aangepast, onder meer betreffende de toegestane bouwhoogte, het maximaal te bebouwen oppervlakte, het bouwvlak, de parkeergelegenheid, de groenvoorziening en de toegestane functies;

overwegende dat:
- omwonenden, toekomstige bouwers en andere belanghebbenden recht hebben op duidelijkheid over de randvoorwaarden voor nieuwbouw voordat de nieuwbouw wordt aanbesteed;
- deze duidelijkheid is gewaarborgd in de ruimtelijke procedure waar de startnotitie en het voorstel ook aan refereren (bestemmingsplanherziening), welke procedure uit het oogpunt van zorgvuldigheid, volgordelijkheid en burgerparticipatie aan de voorgenomen verkoop dient vooraf te gaan.

concluderende dat:
- artikel 1 van het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 18 augustus 2015 niet de vereiste duidelijkheid schept;

besluit:
het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:
- beslispunt 1 wordt vervangen door: 'De ruimtelijke randvoorwaarden voor de herontwikkeling van de locatie Van Polanenpark 243 worden, vóórdat de aanbesteding plaatsvindt, vastgelegd in een wijziging van het vigerende bestemmingsplan. Uitgangspunt daarbij is dat de toekomstige nieuwbouw goed aansluit op de bestaande inrichting en bebouwing van het Van Polanenpark';
- de beslispunten 2 en 3 vervallen."

De **voorzitter:** Het amendement is nu ingediend. Hij maakt ook deel uit van de beraadslagingen. Ik denk dat de tekst al digitaal bekend is, maar hij wordt nog vermenigvuldigd en rondgedeeld. De tweede spreker is de heer Van Noort, u hebt het woord.

De heer **Van Noort:** Dank u wel, voorzitter. Ik dank ook de wethouder voor zijn duidelijke antwoord. Hij heeft goed geanticipeerd op het betoog van de VVD over dat het allemaal onduidelijk is. Wij vinden de contouren gewoon duidelijk. Het valt me altijd op dat partijen die in verkiezingstijd zeggen dat er veel te veel regels zijn en dat er te veel wordt georganiseerd, bij ieder raadsonderwerp meer regels willen en meer zaken willen uitwerken. Het valt op dat na de verkiezingen ineens allerlei zaken moeten worden aangescherpt. Ik ben blij dat dit in dit geval niet zo is. Er komt een bouwplan dat we samen op zijn merites gaan beoordelen. Dat is normaal en iedereen wordt daarbij betrokken. Ik vind het verkiezingstaal dat iedereen over de bewoners spreekt. We hebben naar de bewoners geluisterd; er is een informatieavond geweest, we hebben de stukken van de bewoners gehad en het college heeft geprobeerd die zaken zo goed mogelijk voor het voetlicht te brengen. Ik vind het altijd jammer dat je zegt dat de inspraak niet deugt als je je zin niet krijgt. Ik ben blij met hoe het er nu voorstaat en we wachten af hoe de stemming verloopt.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Van Noort. De heer Hendrickx van Hart voor Wassenaar.

De heer **Hendrickx:** Dank u wel, ook dank aan de wethouder. Ik wil vooraf opmerken dat een coalitieakkoord niet boven rechtszekerheid en de belangen van de directbetrokkenen gaat. Ik krijg de indruk: "Dit is ons coalitieakkoord en we zullen dat er doorheen krijgen". Dat kan niet. Die rechtszekerheid wordt gegeven door een bestemmingsplan. Dat biedt allen de rechtszekerheid die nodig is.

Ik zeg dat in dit kader omdat de wethouder tijdens de commissieavond op een gegeven moment drie woonlagen noemde. De omgeving kent drie woonlagen; de begane grond, de eerste verdieping en een dak. Een pand met drie vlakke woonlagen detoneert wel degelijk met de omgeving en dat is ook als zodanig besproken. Dat is voor mij de reden dat ik het bestemmingsplan eerst wil hebben. Dat is voor mij eigenlijk het enige middel waarmee je op een rechte manier met de bewoners kunt omgaan. Dan de tweede kwestie die ik aan de orde stel. We hebben in de commissievergadering hierover gesproken. De wethouder zei op mijn vraag wat de achterliggende gedachte is dat het doel sociale woningen is en dat ook economie een rol speelt omdat we binnen bepaalde stichtingskosten huurwoningen moeten bouwen. Ik ben extra zorgelijk omdat het erg moeilijk is, zoals we dat ook bij Willibrord zien, binnen de meeste vigerende bestemmingsplannen dusdanig economisch te bouwen dat je de huurprijzen kunt houden op het niveau dat je wilt. Je kunt het ook omdraaien; je zoekt overal de grenzen op om de huren die voor die woningen worden gevraagd mogelijk te maken, dat is onze zorg. Als je het uitrekent en er zestien tot achttien woningen op 2000 m^2 komen, weten we al welke kant het op gaat.

De **voorzitter**: De heer Boon.

De heer **Boon**: Voorzitter, een vraag aan de heer Hendrickx. De VVD heeft een amendement ingediend waarin staat dat er een bestemmingsplan moet zijn voordat we met deze procedure verdergaan. Vindt u het niet bezwaarlijk dat deze plannen pas over een jaar of misschien nog later kunnen worden voorbereid omdat de procedure voor een bestemmingsplan die tijd in beslag neemt? Vreest u niet dat het een beperking oplevert voor plannen die net even anders zijn dan in het bestemmingsplan is vastgelegd?

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk.

De heer **Hendrickx**: Ja de vraag is duidelijk. Er kunnen zelfs verkiezingen tussen plaatsvinden en dan ziet het er allemaal weer anders uit. Ik zei in mijn inleiding dat in 2006 is besloten dit perceel te verkopen. Dat is negen jaar geleden en daarom wil ik voor de zorgvuldigheid en de rechtszekerheid dat jaar wel aanhouden. Als er een bestemmingsplan uitrolt met beperkingen aan wat er kan worden gebouwd zijn die beperkingen terecht. Ze zijn dan door het proces om tot een fatsoenlijk bestemmingsplan te komen gegaan. In deze zaal wordt er uiteindelijk "ja" tegen gezegd.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik wijs de heer Hendrickx erop dat tot 2018 de kans op tussentijdse verkiezingen in deze gemeente vrij klein is, maar wellicht bedoelde hij de reguliere verkiezingen.

De heer **Hendrickx**: Zei ik tussentijdse verkiezingen? Dat is technisch onmogelijk. Het is overigens technisch wel mogelijk voorzitter: Stel dat uw grote droom uitkomt, maar ik wil niet over uw grote droom spreken. Als het inderdaad een jaar kost, is het al 2016. Als je dan nog moet verkopen is het 2017 en in 2018 zijn er reguliere verkiezingen.

De **voorzitter**: Dank u wel voor de verheldering. Wie mag ik deze ronde het woord geven? De heer Schik van de fractie van D66.

De heer **Schik**: Dank u wel voor het woord voorzitter. Ik begrijp best dat er in deze zaal mensen zijn die die alle plannen het liefst over de verkiezingen tillen. Wij horen daar niet bij, zeker niet op het moment dat wij denken dat er voldoende grond is om tot beleid te komen. Net was de vraag aan de orde hoeveel woningen wij de komende periode bouwen. De avond dat wij over de Woonvisie spraken, werd duidelijk dat het zou gaan om 200 tot 300 woningen. In die zin passen die vijftig woningen goed in het streefgetal van 30%. We willen dat behalen en ik zou het niet zo snel willen karakteriseren als totalitair, alleen al vanwege het feit dat er dan 70% tegenover staat en dat is in tegenspraak. Ik weerspreek ook dat dit het ultieme doel was. Ik denk dat het voor Wassenaar belangrijk is dat iedereen hier kan wonen. Toen we de Woonverordening bespraken, werd aangegeven dat twee derde van de sociale huurwoningen naar Wassenaarders gaat en dat alle urgente gevallen waaraan sociale huurwoningen worden toegewezen het ook Wassenaarders betreft. In die zin denk ik dat wij een erg goede zet doen als we die sociale huurwoningen hier realiseren.

De **voorzitter**: Mijnheer Hendrickx.

De heer **Hendrickx:** Ja, voorzitter, ik zou het op prijs stellen als het niet uit zijn verband wordt gerukt als ik commentaar op bepaalde zaken lever. Ik sprak over totalitair om de houding en de intensiteit waarmee de PvdA de sociale woningbouw wilde realiseren aan te geven. Dat was niet gericht op de sociale woningbouw in zijn algemeenheid.

Ik stel het op prijs als dit enigszins uit elkaar wordt gehouden. Wassenaarders staan vijf tot zeven jaar op een wachtlijst. Ik werd gisteren nog door de overbuurvrouw van een fractiegenoot aangesproken. Haar zoon wacht al vijf jaar en vijf maanden op een sociale woning in Wassenaar. Dat is gewoon een feit. Ik neem u graag een keer op de fiets mee en dan komen we een aantal mensen tegen die daarmee worden geconfronteerd. Het is ook een feit dat de voorraad sociale woningen in Wassenaar op zich groot genoeg is om Wassenaarders die een sociale woning nodig hebben binnen afzienbare van een woning te voorzien.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Hendrickx. Mijnheer Schik, gaat u verder.

De heer **Schik**: Ik ontken helemaal niet dat er een wachtlijst is, ik weet niet waar dat vandaan komt. Ik denk dat dit op zichzelf onvoldoende aanleiding zou moeten zijn om niet te bouwen en ik heb dat niet willen aangeven. Ik was eigenlijk door mijn tweede termijn heen.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Van Sloten van GroenLinks.

De heer **Van Sloten**: Dank u wel voorzitter. Wij zijn ook erg blij met de beantwoording van de wethouder. Ook al zijn het er niet veel, het bouwen van deze woningen maakt de wachtlijsten niet nog langer. GroenLinks is een partij van de vooruitgang en wij willen niet nog een jaar wachten op een bestemmingsplan dat ook niet voor 100% zekerheid geeft. Wij vinden de meegegeven richtlijnen voldoende. Die geven genoeg zekerheid dat de partijen die zich inschrijven, de corporaties, goede regels meekrijgen om hun plannen op te maken. Als die plannen zijn gemaakt, komen ze terug in de raad en is er voldoende ruimte voor bewoners en omwonenden om in te spreken. We zetten de inwoners juist niet buitenspel en we kijken naar heel Wassenaar en niet alleen naar de wijk zelf.

De **voorzitter**: Dank u wel. Nog andere sprekers in deze termijn? De heer Boon van de fractie van WWW.

De heer **Boon**: Ja, lastig. Het amendement van de VVD lijkt sympathiek, om ook beleid in het kader van het bestemmingsplan te hebben, maar wij hebben er onze bedenkingen gezien de periode en de geringe voortgang. Je kunt de randvoorwaarden ook formuleren zonder dat dit met een bestemmingsplan heeft te maken. Je kunt ook binnen de te formuleren uitgangspunten bepalen waaraan een plan moet voldoen.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Op dit vlak weet ik dat als ik de heer Boon een vraag stel, ik in ieder geval een bijzonder goed antwoord krijg. Mijn vraag aan de heer Boon is de volgende: Stel dat je eerst het verkoopproces en daarna de bestemmingsplanvorming doet of eerst de bestemmingsplanvorming en daarna het verkoopproces, wat is het verschil in doorlooptijd tussen die twee?

De **voorzitter**: De heer Boon.

De heer **Boon**: Als een vastgesteld bestemmingsplan het uitgangspunt wordt, gaat het over een jaar en als je pech hebt over anderhalf jaar voordat je het plan voor een realisatie kunt uitwerken. Stel dat over anderhalf jaar een visie uit het plan komt die net anders is dan misschien bij de uitgangspunten is bedacht, dan moet je een nieuw bestemmingsplan maken om die plannen alsnog te kunnen realiseren. Het is een afwijking van het bestemmingsplan. Wij vinden het qua tijd en zekerheid voor de buurt onverstandig het op die manier te realiseren. Je kunt de uitgangspunten die je eigenlijk in een bestemmingsplan wilt formuleren ook op een andere manier vastleggen en dat heeft onze voorkeur.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ik vind het argument in dezen beste belangrijk, maar u beweegt om mijn vraag heen. Een bestemmingsplan kost een jaar tot anderhalf jaar en er is een verkoopproces, vanaf 2016 nog een jaar. Dat is maximaal tweeëneenhalf jaar. Het verkoopproces duurt een jaar, 2016 en dan anderhalf jaar bestemmingsplanvorming. Dat blijft voor mij hetzelfde.

De **voorzitter**: De heer Boon.

De heer **Boon:** Als we het bestemmingsplan eerst vaststellen en we daarna de verkoopprocedure starten, komt er een plan dat aan het bestemmingsplan moet voldoen, anders hebben we een probleem. Door de creativiteit van de aanvrager en de planmaker, is het mogelijk dat er een plan uit komt dat gunstiger is dan het bestemmingsplan dat we nu misschien formuleren. We weten niet wat de uitgangspunten worden. Is twee lagen met een kap, drie lagen of alleen eengezinswoningen het uitgangspunt? Wat gaan we als bestemmingsplan opstellen? Ik weet het niet en ik denk dat niemand dit weet. Dan is de vraag wat de uitgangspunten zijn. Of ik nu een bestemmingsplan maak of ik het in de verkoop zet, ik moet hoe dan ook de uitgangspunten formuleren. Dat doe je niet door alleen een bestemmingsplan te formuleren. Ik denk dat dit te veel tijd kost en te weinig duidelijkheid aan de ontwikkelende partijen en de bewoners biedt. Het uitgangspunt is op zich duidelijk. Ik heb ook in de commissievergadering aangegeven dat de uitgangspunten, de begrenzing van de bebouwing en de hoogte en volumes die worden gebouwd duidelijk moeten zijn. Het is mogelijk dat het plan op een iets andere plaats terechtkomt dan we van te voren bedenken. Als je dat nu al uitsluit, maak je het jezelf moeilijk en ik denk ook het hele proces. Wij zijn voor goede uitgangspunten, maar niet via het bestemmingsplan en dan wordt het amendement helaas lastig. Het andere punt is het amendement van de PvdA. Ik kreeg helaas geen antwoord van de portefeuillehouder en het CDA. Er worden 35 woningen aan de Bellesteynlaan gebouwd en bij dit project misschien zestien woningen. Dat is ongeveer vijftig woningen. Als 30% sociaal is, betekent dit dat ik op andere locaties wel 150 niet-sociale woningen moet bouwen. Kan de portefeuillehouder en misschien ook het CDA aangeven waar die 150 woningen worden gebouwd en in welke categorie? Dat betekent dat op de gemeentewerf uitsluitend niet sociaal wordt gebouwd omdat we anders een veel te hoog percentage bouwen of maakt het u niet uit en is uw belangrijkste uitgangspunt 30% sociaal volgens het coalitieprogramma? Dat is ons minimum en dat kan ook het uitgangspunt zijn. Wat u betreft gaat het voor 100% sociaal, dat kan ook. Of hebt u gefaald als u geen 30% maar 10% doet of als u 100% sociaal doet? U laat het allemaal in het midden. U komt steeds met hetzelfde verhaal dat eigenlijk geen enkele bodem biedt. Dat is voor ons een gepasseerd station en op dit moment niet relevant. Je moet een beleid vormen met de uitgangspunten voor de ruimtelijke plannen, maar ook voor de sociale vorm. Dat wordt nu niet gedaan, niet met het amendement van de VVD en niet met het amendement van de PvdA. Wat ons betreft is er weinig duidelijkheid en is het voor alle partijen een slechte ontwikkeling.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Boon. Nog anderen in deze termijn? Wethouder Maat voor een reactie namens het college.

Wethouder **Maat:** Dank u wel, voorzitter. Ik heb eigenlijk niet veel toe te voegen aan de eerste termijn. Het punt van de rechtszekerheid is opnieuw besproken. De rechtszekerheid met betrekking tot bouwen is in Nederland voldoende in de wet gewaarborgd. Er kan niets worden gebouwd of mensen hebben de gelegenheid of een-, twee- of driemaal bezwaar en beroep aan te tekenen. Dat staat niet ter discussie. De vraag gaat eigenlijk alleen om de volgorde. Ik ben het met de heer Boon eens dat je jaren bezig bent als je eerst een bestemmingsplan maakt, je daarna in gesprek gaat met ontwikkelaars over wat ze willen bouwen en je het bestemmingsplan dan moet aanpassen. Dat is niet verstandig. We hebben bij bijvoorbeeld de ontwikkeling van Van der Valk gezien dat het goed mogelijk is een ontwikkelaar en de ontwikkeling van een bestemmingsplan gelijk te laten oplopen en zelfs dan duurt het behoorlijk lang. Ik ontraad het amendement van de VVD. Dat leidt echt tot vertraging. Dat is ook niet nodig, het bestemmingsplan wordt gewijzigd en u hebt dan nog alle gelegenheid bij te sturen. Er gebeurt niets zonder toestemming van de raad. Het college heeft geen bezwaar tegen het amendement van de heer Van Noort. We hebben zelf ook gerekend en ik denk dat we iets beter rekenen dan de heer Boon. Die zei dat er bij vijftig sociale woningen nog 150 niet-sociale woningen bij moeten. Dan zit ik op 25%. Het betekent dat er dan nog 100 als niet sociaal bij zouden moeten en wij voorzien dat er voldoende locaties zijn om die te realiseren. Sterker nog, als je op zoek gaat naar locaties voor sociale woningbouw in Wassenaar, gaat het vooral om locaties die in handen van de gemeente zijn. Die locaties zijn nu eenmaal erg beperkt.

De **voorzitter**: Dank u wel wethouder Maat. Aan de orde is besluitvorming over het raadsvoorstel en de ingediende amendementen.
Als eerste stel ik ter besluitvorming aan de orde, het amendement van de VVD, mede ondertekend door de heer Hendrickx en de heer Paulides. Aan de orde is stemming over het amendement Bakker c.s. als meest vergaande amendement. Wie is voorstander van het amendement Bakker?
Het amendement wordt verworpen met de stemmen van de fracties van de VVD, Hart voor Wassenaar en DLW voor.
Aan de orde stemming over het amendement van de PvdA, medeondertekend door de heer Schik, de heer Van Sloten, mevrouw Dekker, mevrouw Mulder en de fractie van Passie voor Wassenaar. Wie is voorstander van dit amendement?

Het amendement is aanvaard met de stemmen van de fracties van de PvdA, GroenLinks, het CDA, D66 en Passie voor Wassenaar voor.
Ik breng het aldus geamendeerde raadsvoorstel in stemming. Wie is voorstander van het aldus geamendeerde raadsvoorstel?
Het geamendeerde raadsvoorstel wordt aangenomen met de stemmen van de fracties van de PvdA, GroenLinks, het CDA, D66 en Passie voor Wassenaar voor.

8. Groen- en Watervisie 2015-2019

De **voorzitter**: De kernboodschap van dit voorstel is dat deze visie ter vaststelling voorligt waardoor er actueel beleid is op het gebied van groen, water en recreatie. Daarmee vervalt het Landschapsbeleidsplan en de Groenstructuurvisie uit 1993. Naast de visie bevat dit stuk een uitvoeringsprogramma met projecten voor de periode 2016-2019; uitvoeringsprojecten, communicatieprojecten, voorstellen voor onderzoek en projecten op het gebied van handhaving en regelgeving. Na het vaststellen van de visie en het beschikbaar stellen van incidenteel geld kan worden gestart met de uitvoering van de projecten. De commissie adviseert de raad het vanavond als bespreekstuk te behandelen, tenzij de aanpassingen de raad geen aanleiding meer geven hierover te beraadslagen. Wie mag ik als eerste het woord geven? Mevrouw Van Eekelen van de fractie van de VVD, u hebt het woord.

Mevrouw **Van Eekelen**: Ja, voorzitter, allereerst hartelijk dank voor alle aanpassingen. Het is erg fijn dat het college de opmerkingen op een positieve manier heeft opgepakt en dat ze in het stuk zijn verwerkt. Wij kunnen daarmee instemmen, maar we hebben nog wel een vraag. Het college geeft aan bij de realisatie van de visie serieus werk te willen maken van de samenwerking met andere partijen. We hebben dat gevraagd en dat is fijn. We weten dat het best lastig is en dat het veel tijd en moeite kost, maar als het lukt echt commitment van bewoners en beheerorganisaties te krijgen bij de realisatie van de doelen die wij in Wassenaar op het gebied van groen en waterbeheer hebben, heeft de gemeente daar jarenlang plezier van. De inspanning gaat voor de baat uit. We vragen ons af hoe het zit met de begroting die hier bij zit. Wij hechten daaraan niet veel waarde. Daarin staat erg veel zelf doen, terwijl we willen naar samen doen. Volgt er over een tijd een nieuwe begroting waarin de kosten voor de voorbereiding opnieuw zijn berekend en waarin staat welke kosten op lange termijn kunnen worden bespaard als het echt lukt die goede afstemming, samenwerking en taakverdeling te realiseren? Daar zijn we benieuwd naar en verder stemmen we van harte in.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Van Eekelen. De heer Paulides van de fractie van DLW.

De heer **Paulides:** Dank voorzitter. Ik heb toch een iets andere visie. U zegt dat met deze visie het beleid wordt aangepast, maar dat zie ik anders. Met dit raadsbesluit wordt beoogd dat het oude beleidsplan wordt ingetrokken, maar het gaat nu over een visie. Uit de voorliggende visie blijkt niet dat er een nieuw beleidsplan komt. Als dat wel het geval zou zijn, kan je het huidige beleid pas intrekken als het nieuwe beleid er is. Wat hebben we aan een visie als het beleid wordt ingetrokken? Het is vreemd dat deze visie integraal met het uitvoeringstraject zou moeten worden vastgesteld zonder dat er een nieuw beleidsplan is en zelfs voor een Structuurvisie is vastgesteld. Bij de kanttekeningen in de tekst staat "visie", maar dit is zonder juridisch kader. In de volgende zin staat: "beleid" en het wordt helemaal verwarrend omdat onder punt 2.1 staat dat het oude beleid in grote lijnen wordt voortgezet, maar met dit besluit trekken we dat beleid juist in. Bij het gewenste effect staat bijvoorbeeld ook het willen hebben van een geactualiseerd beleid. Dat is iets anders dan het nu vaststellen van een visie die qua analyse en inhoud vager is dan het stuk dat we nu zouden moeten intrekken. De deelvisie is net als de economische visie en de Woonvisie een onderdeel van de Structuurvisie. Volgordelijk is de Structuurvisie leidend om de integraliteit tussen de deelvisies te kunnen garanderen. De financiële gevolgen van de deelvisie kunnen niet worden losgezien van de uiteindelijke Structuurvisie en de deelvisie heeft invloed op de uiteindelijke Structuurvisie. In de Kadernota staat € 91.000,00 die in de begroting 2016 terugkomt, maar die kadernota is niet vastgesteld. De € 91.000,00 waarover het nu gaat, zou feitelijk een beslispunt moeten zijn en dat beslispunt zie ik hier ook niet. Ik vind dat de visie her en der moet worden aangepast en dat die niet rijp voor besluitvorming is. Ik overweeg daarom een amendement in te dienen, afhankelijk van het antwoord van de wethouder over hoe het precies zit. Als je een visie hebt, zou dat beleid zijn, maar we trekken dat beleid in. Dan hebben we straks een visie zonder beleid.

De **voorzitter:** Dank u wel, mijnheer Paulides. Nog anderen in deze termijn? De heer Boon van de fractie van WWW.

De heer **Boon:** De vraag is wat wij ook tijdens de commissievergadering hebben aangehoord: Wat doen we met de Groenstructuurvisie en de daarin geformuleerde uitgangspunten en hoe concreet zijn die? Er is een aantal aanpassingen gedaan. Bijna alle opmerkingen zijn verwerkt en er zijn wat tekeningen aangepast. Het is wel lastig dat het een visie is die op lokaal niveau wordt beoordeeld, terwijl de wijkconsequenties in deze visie achterwege blijven. We zijn bezig met een Structuurvisie en daarop stemmen we het beleid af. We hebben een Groenstructuurvisie, wat betekent dat voor de wijken en wat gaat daar precies spelen? Dat blijkt niet uit deze visie. Je zou op basis van deze visie een concretere invulling verwachten. Het is eigenlijk een herhaling van een aantal steeds geformuleerde uitgangspunten. Wij hoopten dat de door ons tijdens de commissievergadering aangegeven aanpassingen en opmerkingen ook in de visie zouden worden aangepast en voor de toekomst meer concreet zouden worden geformuleerd. De consequenties en wat het precies betekent, blijven algemeen. Het onderhoudsprogramma voor het groen biedt weinig duidelijkheid. Bovendien komt dit in een nadere visie aan de orde. Er is in feit erg weinig duidelijkheid, het blijft een algemeen verhaal en wij missen de vertaling op wijk- en buurtniveau en dat is erg jammer. De vraag aan de wethouder is: Op welke manier geven we het beleid op wijk- en buurtniveau vorm, hoe ziet u dit voor zich of ziet u dit verplaatst worden naar de discussie over de Structuurvisie? Wat ons betreft zijn we dan verkeerd bezig. Dat is op dit moment onze enige vraag.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Boon. Nog anderen in deze termijn? De heer Knevel van de fractie van het CDA.

De heer **Knevel**: Dank u wel voorzitter. Het CDA steunt het voorstel voor de Groen- en Watervisie. We bedanken de wethouder en het college voor de verwerking van de technische vragen. Hiermee is een langdurig en zorgvuldig proces afgerond.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Knevel. Wensen nog anderen in deze termijn het woord? Dat is niet het geval. Het woord is aan wethouder Maat voor een reactie c.q. beantwoording.

Wethouder **Maat**: Dank u wel voorzitter. Het werd tijd dat de Groen- en Watervisie is geactualiseerd omdat de vorige al behoorlijk op leeftijd was. Het was een vrij langdurig proces. Eerst een commissiebehandeling, vervolgens de inspraak en toen het terug was uit de inspraak weer in de commissie. Je hebt onderweg altijd aanvullende wensen die wel of niet op het laatste moment naar boven komen. We hebben geprobeerd in de korte tijd tussen de behandeling in de raadscommissie en de behandeling in de raad aanvullingen in de gevraagde richting te doen, maar ik realiseer me dat dit niet compleet is gelukt. We hadden de facto een week om dat te doen, maar we hebben wel ons best gedaan. De heer Boon zegt nog steeds niet te weten wat het per wijk betekent. Dat is de twijfel over of het een visie of een uitvoeringsprogramma is. Het is eigenlijk een mix daarvan. Het is een beleidsvisie. Het is voldoende een visie om te zeggen waar we met Wassenaar naartoe willen. We willen Wassenaar groen houden en het groen waar mogelijk versterken. Het is geen onderhoudsplan voor het groen. Dat is veel concreter en daarin zijn de bedragen veel concreter ingevuld. We zeggen bij de meeste projecten dat we het nog niet exact weten. Dat is ook afhankelijk van samenwerking met derden. Ik denk aan subsidies die kunnen worden binnengehaald bij bijvoorbeeld de provincie. We zijn druk bezig dit via de landschapstafel te doen. Als er geld van derden bijkomt, kan onze eigen bijdrage wellicht verminderen. Soms kost samenwerking meer geld dan je had gedacht, bijvoorbeeld omdat daardoor de ambities kunnen stijgen. Ik kan daarom niet van te voren zeggen dat samenwerken altijd goedkoper is. Ik ben blij dat we nu een visie hebben waarin het groen wordt verbonden met water en recreatie. Ik denk dat dit de meerwaarde is van dit plan ten opzichte van eerder plannen. Het was eerst een Groenstructuurvisie en nu behelst het groen, blauw en het gebruik ervan.

De **voorzitter**: Dank u wel wethouder Maat. Heeft de raad behoefte aan een tweede termijn? De heer Paulides zegt "ja". Ik geef hem graag het woord.

De heer **Paulides**: Ik houd het kort. De wethouder zegt dat water en groen met recreatie worden verbonden, maar ik mis in deze visie wel de Strandnota, dat terzijde. Ik vind de opmerking "visie is beleid" erg apart omdat je normaal gesproken een visie maakt en je daarna het beleid bepaalt. Het beleid wordt ingetrokken en we houden alleen een visie over. Ik vind het niet correct het op deze manier te doen. Ik kreeg geen antwoord op mijn andere vraag. Als we deze visie vaststellen, hadden we eigenlijk ook een beslispunt over de € 91.000,00 moeten hebben, maar dat beslispunt zit er niet bij. Ik vind dat het voorstel nog steeds rammelt. Ik voel op mijn klompen aan dat mijn amendement het niet haalt omdat ik niet het idee heb dat de raad en de wethouder het helemaal begrijpen, maar ik dien hem toch in.

Amendement Vaststellen Groen- en Watervisie 2015-2019
Ingediend door DLW

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 12 oktober 2015;
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 25 augustus 2015;

overwegende dat:
- een deelvisie onderdeel is van de Structuurvisie en dat die Structuurvisie nog moet worden vastgesteld;

constaterende dat:
- met het besluit wordt beoogd het oude beleidsplan in trekken, maar nu slechts een visie wordt vastgesteld en uit de visie niet blijkt dat hierop een nieuwe Groen- en waterbeleidsplan volgt;
- onder 2.1. wordt aangegeven dat het oude beleid in grote lijnen wordt voortgezet terwijl in de visie niet blijkt wat dan de wijzigingen zijn c.q. waaruit de actualisering van beleid bestaat, onder kanttekening: staat 'visie', echter zonder een juridisch kader en in de volgende zin staat 'het beleid';
- een deelvisie Groen en water net als bijvoorbeeld de Economische visie, de Woonvisie, Erfgoed, Toerisme, Maatschappelijke Ondersteuning en Milieu etc. een onderdeel vormt van de Structuurvisie en dat volgordelijk de Structuurvisie leidend is om de integraliteit tussen de deelvisies te kunnen garanderen;
- de Strandvisie een integraal onderdeel had moeten zijn van de Groen- en Watervisie;
- gedurende de periode van totstandkoming van de Structuurvisie nog niet eerder een deelvisie is vastgesteld;
- de financiële gevolgen van de deelvisie niet kunnen worden losgezien van en invloed kunnen hebben op de uiteindelijke Structuurvisie;
- er een milieu- een klimaatprogramma is gemaakt en hiervoor nog een visie en beleid moeten worden ontwikkeld;
- door direct met een klimaat-/milieuprogramma te komen, de inspraak wordt overgeslagen;
- het vreemd is dat deze visie nu integraal met uitvoeringsprojecten wordt vastgesteld zonder dat er een nieuw Groen- en waterbeleidsplan is en ook nog voordat de Structuurvisie is vastgesteld;
- in de kadernota al een bedrag van € 91.000,00 is opgenomen die terugkomt in de begroting 2016, maar dat dit feitelijk een beslispunt had moeten zijn bij het vaststellen van deze nota;
- bij gewenst effect staat: 'het willen hebben van een geactualiseerd beleid', maar dat is iets anders dan het nu vaststellen van een visie die qua analyse en inhoud vager is dan het oude stuk;
- hetgeen onder communicatie staat niets met communicatie heeft te maken, maar met de inspraak en dit eigenlijk thuishoort onder een kop burgerparticipatie;
- een 'was-wordt'-lijst ontbreekt;
- een structureel budget van € 12.000,00 erg laag lijkt;
- de visie feitelijk niet eens rijp is voor besluitvorming;

overwegende dat:
- wordt gesteld dat de Groen- en Watervisie een actueel kader zou moeten meegeven over groen, water en recreatie;
- de concept-Groen- en Watervisie het oude Landschapsbeleidsplan/Groenstructuurplan uit 1993 vervangt; gelet op artikel 2.1. lid 2 Wet ruimtelijke ordening, waarin is vastgelegd dat de gemeenteraad voor aspecten van het gemeentelijk ruimtelijk beleid een structuurvisie kan vaststellen;

besluit:
1. de nota van beantwoording van zienswijzen op de Groen- en Watervisie 2015-2019 vast te stellen; de zienswijzen hebben geleid tot bijstelling van de Groen- en Watervisie;
2. de Groen- en Watervisie 2015-2019 vast te stellen;
3. intrekken van het Landschapsbeleidsplan/Groenstructuurplan;

wordt gewijzigd in:
1. kennis te nemen van de Groen- en Watervisie als input voor de Structuurvisie;
2. de voorgestelde maatregelen met de daaruit voortkomende financiële gevolgen niet over te nemen in de begroting 2016."

De **voorzitter**: Het amendement wordt nu ingediend en het maakt deel uit van de beraadslagingen. Ik kijk naar de griffier: Is het amendement voldoende bekend of moeten we het vermenigvuldigen? Er is iets gewijzigd en we gaan hem vermenigvuldigen. U hebt dan gelegenheid kennis te nemen van het iets gewijzigde amendement van de heer Paulides. De heer Hendrickx wil in tweede termijn een interventie plegen.

De heer **Hendrickx:** Voorzitter, ik zal heel kort zijn. Wij zijn inhoudelijk zeer verblijd met de visie. Wij vinden het een aangenaam stuk en we zijn blij dat het een onderdeel is van de integriteit van Wassenaar. Ik heb tijdens de commissievergadering één waarschuwing gegeven en die houd ik wel overeind. We moeten ervoor oppassen dat er fragmentarisch veel visies komen, waarbij op een gegeven moment prioriteit of samenhang verloren kan gaan. Ik heb een eenvoudig verzoek aan het college: Wilt u er vooral voor zorgen dat er samenhang tussen de visies blijft, zodat we er in de toekomst geen problemen mee krijgen?

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Hendrickx. Mevrouw Van Eekelen.

Mevrouw **Van Eekelen**: Dank u wel voorzitter. Hartelijk dank voor de beantwoording van de vragen door de wethouder, maar ik mis het antwoord op mijn vraag. Ik juich het binnenhalen van subsidies natuurlijk van harte toe. Als het van de landschapstafel komt, is het ook belastinggeld, maar het is toch altijd fijn. U zegt dat samenwerking soms meer geld kost. Ik vind het niet erg ambitieus en ik zou graag willen dat de wethouder zegt: "Ja, wat een goed idee. We gaan het met andere partijen oppakken en als we dat samen doen en iedereen zijn verantwoordelijkheid neemt, kunnen we ervoor zorgen dat het daadwerkelijk goedkoper wordt, dat we het samen doen en dat er een goede afstemming is". Ik vind het jammer dat de wethouder die vraag nog niet helemaal naar mijn tevredenheid heeft beantwoord. Misschien wil hij toch meer ambitie tonen op het gebied van de samenwerking met bewoners en beheersorganisatie op het gebied van het groen- en waterbeheer

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Van Eekelen. Nog anderen in deze tweede termijn? Dan vraag ik nu wethouder Maat naar voren te komen om de vragen te beantwoorden en in te gaan op het beroep op u om meer ambitie te tonen,

Wethouder **Maat:** Meer ambitie op het gebied van groen en dat vraagt u aan mij? Dat is bijna onmogelijk omdat Wassenaar natuurlijk al de mooiste gemeente van Zuid-Holland of zelfs van Nederland is. Dat komt vooral door het groen, het cultureel erfgoed en ons prachtige strand. De ambitie is hoog en dat staat voldoende in de beleidsvisie beschreven. De ambitie om samen te werken is natuurlijk erg groot en die is in de praktijk al erg goed. Wij werken al erg veel samen met Dunea; een erg belangrijke partner met betrekking tot het groenbeheer. We werken ook samen met Staatsbosbeheer. Die partners onderhouden een groot deel van Wassenaar. Wij werken ook samen met de gemeenten die in de landschapstafel zitten. Onze ambitie is ongelooflijk veel samenwerken. Het wil niet altijd zeggen dat het goedkoper wordt, maar we steken er wel veel tijd in en ik ben van plan dat te blijven doen. De landschapstafel heeft mij net benoemd tot vertegenwoordiger van de landschapstafel bij de provincie en ik laat het niet na Han Weber lastig te vallen met groenprojecten in Wassenaar, Voorschoten en Leidschendam. Ik neem de waarschuwing van de heer Hendrickx zeker ter harte. Zoals u weet, is een raadswerkgroep hard aan het werk met de Structuurvisie. In deze raadswerkgroep komen alle deelvisies samen en ze worden daar gepresenteerd als ze nog in concept zijn. Deze visie is eigenlijk een visie waarover geen discussie was. Niemand heeft gezegd: "Laten we Wassenaar maar asfalteren of propvol bouwen". U kunt er zeker van zijn dat het behoud en het versterken van het groen binnen de Structuurvisie past, ook al stellen we de Structuurvisie pas in 2016 definitief vast. Een vraag was waarom er geen beslispunt is om geld beschikbaar te stellen. De ordentelijke weg is dat bij de begroting te doen. Als er geld nodig is om deze beleidsvisie uit te voeren, doen we dat bij de begroting.

De **voorzitter**: Dank u wel, wethouder Maat. Ik zit nu even met het dilemma dat de tekst van het amendement Paulides licht gereviseerd is ten opzichte van het u bekende concept en dit nog wordt vermenigvuldigd en rondgedeeld. Ik wil u ook helpen de besluitvorming niet onnodig lang op zich te laten wachten. U kent de tekst van het amendement Paulides misschien. Kan de heer Paulides zeggen wat de wijziging is? Dat doet recht aan uw amendement.

De heer **Paulides**: De wijziging is dat alleen de toelichting eruit is.

De **voorzitter**: Wij kennen digitaal het amendement Paulides en daarvan is de toelichting geschrapt. Gezien het feit dat u de tekst kent, denk ik dat we tot besluitvorming kunnen overgaan. U mag het rondgedeelde exemplaar straks meenemen. Wie is voor het amendement Paulides?

Het amendement wordt verworpen met de stemmen van DLW voor.
De visie wordt aangenomen met de stemmen van alle fracties, behalve die van de heer Paulides.

9. Motie activeringsaanbod vluchtelingen Duinrell

De **voorzitter**: Aan de orde is thans de op zichzelf staande motie van de VVD en GroenLinks over het activeringsaanbod voor vluchtelingen op Duinrell. De heer Kolff van de fractie van GroenLinks, aan u het woord.

De heer **Kolff**: Dank u wel voorzitter. Even terug naar agendapunt 7: Weer zo'n akkoordje. Ja weer zo'n akkoordje, ditmaal tussen GroenLinks en de VVD. Het heeft dus niets te maken met coalities. De voorliggende motie gaat over de activering van asielzoekers die vanaf november a.s. te gast zijn op Duinrell. In het vragenhalfuur van de raadsvergadering van september jl. werd wethouder Doorn gevraagd hoe het zit met het groenonderhoud in onze gemeente. Dat inspireerde mij naar voren te lopen en te wijzen op de asielzoekers die op Duinrell verblijven en die bij tijd en wijle, afhankelijk van wat ze zelf willen, graag vrijwilligerswerk willen doen of in ieder geval interactie met de gemeente willen. Ik heb na afloop van deze raadsvergadering o.a. gesproken met de voorzitter van de fractie van de VVD en wij kwamen op het idee een motie in te dienen om de gemeente te inspireren de interactie tussen asielzoekers en de gemeente te stimuleren. Na deze raadsvergadering merkte ik dat er erg veel onduidelijkheid is over wat asielzoekers wel en niet mogen in allerlei modaliteiten van asielopvang. Onder het bewind van staatssecretaris Teeven heeft o.a. in Katwijk een succesvolle pilot gedraaid. Zelfs op uitgeprocedeerde gezinslocaties worden uitgeprocedeerde asielzoekers gestimuleerd vrijwilligerswerk te doen of studies te volgen. Ook het kabinet spreekt over vrijwilligerswerk en werk voor asielzoekers. Het gaat hier niet om werk, maar om vrijwilligerswerk. Dit is overigens niet nieuw in Wassenaar. Er zijn in het land veel voorbeelden waar asielzoekers op grotere of kleine schaal voor een gemeente actief zijn. Ik noem een aantal voorbeelden: Musselkanaal, Oisterwijk, Drachten, Almere en Maastricht. Ik werk bij het COA en ik heb daardoor wat kennis van zaken. Als ik zou twijfelen of ik hier wel met deze pet op moet spreken, zou ik het niet doen. Als het zou gaan over het verwerven van capaciteit in de gemeente, zou ik hier het woord niet nemen, maar ik neem wel graag het woord voor het activeren van bewoners.

Motie Rol gemeente Wassenaar bij activeringsaanbod vluchtelingen in Duinrell
Ingediend door GroenLinks en de VVD

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 12 oktober 2015;
gehoord de beraadslagingen;

overwegende dat:
- de komende maanden tot maximaal 600 asielzoekers wederom door het COA worden gehuisvest in Duinrell;
- het activeren van asielzoekers (in de verschillende stadia in hun asielprocedure) sinds 2014 op een breed landelijk politiek draagvlak kan rekenen;
- medewerkers van het COA vanuit Duinrell een rol hebben in de coördinatie van de belangstelling onder de asielzoekers voor vrijwilligerswerk;
- in veel gemeenten in Nederland met azc's, tijdelijke of noodopvang, hoog wordt ingezet op het stimuleren van vrijwilligerswerk of anderzijds door asielzoekers (voorbeeld: de gemeente Maastricht, met een beleidsmedewerker van de gemeente die werkzaam is op het azc om contacten tussen azc en gemeente te leggen en te onderhouden);

van oordeel zijnde dat:
de asielzoekers die in Duinrell verblijven op een vrijwillige basis bijdragen kunnen leveren aan bijvoorbeeld het groenonderhoud binnen de gemeente en vrijwilligerswerk kunnen doen voor Wassenaarse (sport-, buurt- & cultuur-)verenigingen;

van mening zijnde dat:
- deze activiteiten kunnen bijdragen aan het welzijn van de asielzoekers;
- kunnen bijdragen aan het integreren van de asielzoekers;

- de interactie met de Wassenaarders en de asielzoekers op een positieve manier wordt bevorderd en daarmee ook, voor zover nodig, het draagvlak onder de Wassenaarders voor de asielopvang;
- dit vrijwilligerswerk helpt bij het onderhoud van het groen in Wassenaar;
- deze interacties ook een (te stimuleren) opmaat kunnen zijn naar sportactiviteiten tussen Wassenaarse sportverenigingen en asielzoekers (ook daarvan zijn veel voorbeelden te vinden in andere gemeenten met opvang);

verzoekt het college:
- proactief de verbanden te leggen tussen COA en alle andere potentiële belanghebbenden/geïnteresseerden om vrijwilligerswerk voor asielzoekers te stimuleren en faciliteren gedurende het verblijf van het COA in Duinrell;
- de raad binnen vier weken te informeren over concrete aanpak van vrijwilligerswerk van asielzoekers in Wassenaar;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: De heer Van der Does de Willebois wil u een vraag stellen.

De heer **Van der Does de Willebois:** Dank u wel voorzitter. U noemt een aantal voorbeelden van gemeenten waarin dat vrijwilligerswerk wordt verricht. Wij zijn met name geïnteresseerd in concrete voorbeelden van dat vrijwilligerswerk. Dat geeft wat meer kleuring wat we op Wassenaar van toepassing kunnen laten zijn.

De **voorzitter**: De heer Kolff.

De heer **Kolff**: Dank u wel voorzitter. Voorbeelden zijn onderhoud van het groen op de locatie zelf, maar ook in de omgeving van de locatie. Bij Duinrell denk ik aan de Storm van 's Gravesandeweg, de Katwijkseweg en bij de sportverenigingen. De asielzoekers kunnen daar o.a. een rol in het groenonderhoud spelen. Er zijn ook voorbeelden van asielzoekers die vrijwilligerswerk in verzorgingshuizen doen, volgens mij gebeurt dat in Musselkanaal. Ik zou graag uitvoerig ingaan op Maastricht. Daar gebeurt erg veel. Daar zit een ambtenaar van de gemeente drie dagen per week op het azc om de verbinding te leggen tussen het azc en de stad en alles wat bij deze stad hoort; vrijwilligers, organisaties, sportverengingen en cultuurverenigingen. De VVD en GroenLinks hopen vooral dat het liefst alle fracties onze motie steunen, van links tot rechts en van oppositie tot coalitie.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Kolff. Wil mevrouw Van Eekelen als mede-indiener een liberale kleur aan de motie geven of spreekt de heer Kolff namens u?

Mevrouw **Van Eekelen**: Voorzitter, na de discussie van vanavond zou ik natuurlijk nooit durven beweren dat de heer Kolff en ik uit één mond spreken. Nu u mij uitdaagt, wil ik graag iets zeggen. Het is wellicht een wat ongebruikelijke combinatie omdat GroenLinks en de VVD het niet eens zijn over de langetermijnvisie op asielzoekers, maar we zitten met deze situatie. Er zijn nu asielzoekers op Duinrell en het merendeel daarvan blijft waarschijnlijk in ons land. Wij vinden het erg belangrijk dat zij in beweging komen, niet alleen voor henzelf maar ook voor ons. Het is niet alleen goed voor de integratie, maar ook voor het draagvlak. We hebben deze motie twee weken geleden gemaakt en de afgelopen dagen en weken stonden de kranten er vol van. Het hoogtepunt was misschien wel het artikel van Paul Scheffer in het FD van 10 oktober jl. Daarin stond dat het moet. Als je niet vroeg begint met integreren en de samenleving leren kennen, is dat slecht voor de integratie en de arbeidsparticipatie. Het stond vanavond in het NRC.
Hoogleraar migratie en integratie, Han Entzinger, zei dat het zaak is zo snel mogelijk te integreren. Dat moet direct beginnen omdat statushouders anders in de bijstand komen en dat willen we niet. Zelfs D66 stond vandaag in de NRC, werk, werk, werk. Dat is het belangrijk en daarop moet nu alles worden ingezet. Landelijk D66, mijnheer Bloemendaal.

De **voorzitter**: De heer Bloemendaal is waarschijnlijk geprikkeld door uw opmerking. De heer Bloemendaal voor een vraag aan mevrouw Van Eekelen.

De heer **Bloemendaal**: Voorzitter, dank u voor het woord. Mevrouw Van Eekelen, ik sta hier met een bezwaard hart. Het is aardig dat u de landelijke politiek erbij haalt, maar we hebben hier een zeer lokaal debat. Ik vind dit eigenlijk geen onderwerp voor een lokaal debat. Het is geen deal sluiten, maar de intentie van u beiden is goed. Het is oprecht en zuiver dat we elkaar aan beide kanten van het gangpad treffen over zo'n zwaar onderwerp, maar de tekst van de motie kan de raad al-

leen maar verliezers opleveren. Als we ervoor zijn, krijgen we wellicht het aureool dat we vrijwilligers op de schoffel willen zetten en als we ertegen zijn, kan ons worden verweten dat we hardvochtig zijn. Mijn vraag aan u is hoe u dat knoopt aan het landelijke denken over werk, werk, werk. De mensen zijn hier tijdelijk. Duinrell is een tijdelijke locatie, ze zijn in de zomer weer weg, dan komen de bungalows weer vrij voor de badgasten.

De **voorzitter**: Dank u wel voor uw vraag. Mevrouw Van Eekelen.

Mevrouw **Van Eekelen:** Dank u wel voor uw vraag. U hebt helemaal gelijk, de problematiek is erg groot. We hebben ook met andere VVD-fracties overlegd en het is voor veel gemeenten erg moeilijk. Veel gemeenten kijken naar het rijk omdat ze extra geld nodig hebben en dat is natuurlijk ook zo, zeker als je ook statushouders moet begeleiden en huisvesten. In de begroting is daarvoor terecht al iets opgenomen. Ik denk niet dat deze problematiek te groot voor de gemeente is. Als een gemeente wacht op geld van het rijk en regelgeving is dat in mijn ogen te laat en is het een gemiste kans. We hebben daarom erg integer geprobeerd te kijken naar wat we nu kunnen doen. Wachten we tot er iets komt of proberen we het initiatief te nemen en deze mensen te activeren, waarbij we de integratie en het draagvlak vergroten en de verveling tegengaan?

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Van Eekelen. Er is een interruptie van mevrouw Dekker aan uw adres.

Mevrouw **Dekker**: Ik vraag mij af wat er op dit moment al gebeurt? We kennen deze situatie al een paar maanden; dat hier in de wintermaanden tijdelijk asielzoekers zijn. Ik ben erg benieuwd naar wat er de laatste jaren al gebeurt en hoe het college hier tegenaan kijkt.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Eekelen.

Mevrouw **Van Eekelen**: De tweede vraag kan ik natuurlijk niet beantwoorden, maar de eerste vraag wel. Ik heb gesproken met de voorzitter van Vluchtelingenwerk. Hij vertelde mij dat in 2014 twee asielzoekers uit eigen beweging naar de vrijwilligerscentrale kwamen. Die zijn toen bemiddeld. Die hadden een reguliere vrijwilligersplek waar te weinig begeleiding was en daarom zijn ze er na twee weken mee gestopt. Dat sterkte ons in de overtuiging dat je het speciaal moet organiseren. Het COA wil dat ook. De gemeente moet er misschien extra op inzetten en ik hoop dat de wethouder dit als een stimulans ziet. Kijk naar buurt- en sportverengingen die ook iets willen doen. Het draagvlak voor asielzoekers in Wassenaar is altijd erg groot geweest. Er zijn activiteiten zoals een hardloopproject en vrijwillige taallessen. Laten we dat bundelen en faciliteren. Als de gemeente het lijntje tussen sportverenigingen en buurtverenigingen legt, levert dit een win-winsituatie op in deze erg moeilijke problematiek. Die kunnen wij in Wassenaar natuurlijk niet oplossen, maar we kunnen wel ons steentje bijdragen in plaats van met de wolven meehuilen over hoe ingewikkeld het is.

De **voorzitter**: De heer Bloemendaal wil u nog een vraag stellen.

De heer **Bloemendaal:** U hoeft niet met mij mee te huilen. Kunnen we het dan niet zonder motie af?

De **voorzitter**: Mevrouw Van Eekelen.

Mevrouw **Van Eekelen**: Deze motie was onze poging dit onderwerp op de kaart te zetten. Ik heb altijd geleerd dat een raadslid een onderwerp dat niet op het programma staat op de kaart kan zetten door schriftelijke vragen te stellen of via een motie of een initiatiefvoorstel. Het leek ons oprecht een goede manier om het debat te voeren, maar dat vindt u blijkbaar niet. Ik ben al erg blij met het debat. Laten we afwachten wat de wethouder hierover zegt. Misschien heeft de wethouder een fantastisch antwoord dat de motie overbodig maakt. Dan is het doel van het op de kaart zetten van dit onderwerp bereikt en hebben we het college laten weten dat in ieder geval wij het erg fijn vinden als dit op gang komt.

De **voorzitter**: Mevrouw Dekker nog.

Mevrouw **Dekker:** Ik pleit er ook voor de wethouder haar licht hierover te laten schijnen.

De **voorzitter**: Ik ben voornemens de wethouder het woord te verlenen en mevrouw Van Eekelen heeft daar geen bezwaar tegen. Nog anderen in deze termijn? De heer Paulides.

De heer **Paulides**: Dank voorzitter. Het is op zich een erg sympathiek voorstel, maar ik moet onbewust denken aan de problemen die onlangs in de pers kwamen over onbetaald werken in Rotterdam en Zierikzee. Het is een sympathiek voorstel, maar ik vind dat je de mensen moet betalen. Bij groen op Duinrell verzorgen, komt bij mij ongewild het idee op: Is dit een soort slavenarbeid of uitbuiting of een vorm van integratie? Waarom staat er geen vergoeding tegenover? Dan vind ik het veel sympathieker.

Mevrouw **Van Eekelen:** Voorzitter, ik sloeg al aan op de eerste opmerking van de heer Paulides over dat het onbetaald werk is. Dat is het niet, we weten in Wassenaar allemaal het verschil tussen onbetaald werk en vrijwilligerswerk. Ik denk niet dat ik een raadslid in Wassenaar hoef uit te leggen wat vrijwilligerswerk is. Ik ga niet in op wat de heer Paulides vervolgens zei, ik vind het erg kwalijk dat hij ons daarvan beschuldigt.

De heer **Paulides**: U noemt groenverzorging op Duinrell en dat vind ik geen vorm van vrijwilligerswerk, maar van arbeidsverdringing.

De **voorzitter**: De heer Kolff wil een vraag aan de heer Paulides stellen.

De heer **Kolff**: Het is vrijwilligerswerk en asielzoekers vragen vaak zelf om dit soort klussen.

De heer **Paulides**: Ik denk dat u als geen ander weet dat ons hart erg bij de asielzoekers ligt en we er mogelijkheden voor willen zien. We weten allemaal dat er mensen in Wassenaar zijn die deze asielzoekers financieel steunen. Ik geloof dat ze € 70,00 per week en € 17,00 zakgeld krijgen. Zelfs een gevangene krijgt in de gevangenis nog € 0,95 per uur. Zet er een vergoeding tegenover, daarover heb ik nog niets gehoord.

De **voorzitter**: Ook mevrouw Dekker wil u een vraag stellen.

Mevrouw **Dekker**: Voorzitter, ik pleit ervoor de discussie te laten plaatsvinden over de voorliggende motie en niet de hele problematiek van de vluchtelingen met alle vooroordelen en veronderstellingen hier aan de orde te laten komen.

De **voorzitter:** Dank u. Ik geloof dat de heer Paulides wel vragen over de motie stelde. Nog anderen in deze termijn? Zo niet, dan is het woord aan de wethouder van Sociale zaken, mevrouw Zweerts de Jong.

Wethouder **Zweerts de Jong:** Dank u wel voorzitter. Het gemeentebestuur is wel erg blij dat wij al tien jaar een beetje bij deze problematiek kunnen helpen en dat we iets kunnen doen aan het feit dat er in sommige landen in deze wereld, met name in Syrië, iets gebeurt. Ik moet er niet aan denken dat je wordt weggebombardeerd en je niets meer hebt. We vinden het erg fijn dat uit alle lagen van de bevolking enorm veel hulp wordt aangeboden. De betrokkenheid van deze motie wordt wel gewaardeerd en mijn collega's in de omringende dorpen zijn erg jaloers op deze betrokkenheid in Wassenaar. De vluchtelingen die op Duinrell komen, zijn hier niet vast. Het merendeel van hen zit midden in het proces van aanvraag. Ze zitten hier niet altijd lang. We hebben enkele jaren geleden geprobeerd echt vrijwilligerswerk aan te bieden, maar dat is echt lastig. Er spelen meer zaken mee dan net werden genoemd. Naast de taalbehendigheid en dat de begeleiding van de mensen moeilijk is, zijn ook de verantwoordelijkheid en de verzekeringen een probleem. U weet allemaal dat als u als vrijwilliger in Wassenaar aan de gang gaat, u door de gemeente voor aansprakelijkheid bent verzekerd. Deze mensen worden niet in het GBA ingeschreven, ze zijn geen Wassenaarders en daarom niet verzekerd voor al het werk dat ze doen. Ik denk dat er via het COA wel regelingen zijn. Ik vind het erg moeilijk de verantwoordelijkheid te dragen voor het werk dat ze zouden moeten doen. Ze vinden het erg fijn iets te kunnen doen naast de aanvragen die ze moeten doen en alle beslommeringen daarmee; overdag leuke dingen of vrijwilligerswerk doen. Het is echt niet zo dat ze de hele dag alleen maar willen hangen en dat doen ze ook niet. Iedereen is het meest gebaat bij het leren van de taal en het begrijpen van de cultuur. Laat ze direct inburgeren. We zijn een intensief programma met de statushouders begonnen. Die komen ook in verdubbelde aantallen binnen. We willen zoveel mogelijk inzetten op het leren van de taal. Mocht u daaraan een steentje willen bijdragen: Alle hulp is welkom. Als je mensen zo snel mogelijk wilt integreren, is de taal het allereerste. Dat zou onze insteek zijn. Wij treden op dit moment ook in contact met de zeer actieve groep vrijwilligers onder leiding van o.a. de heer Haasnoot. Er is al jaren een zeer actieve groep die deze vluchtelingen ondersteunt. Er gebeurt in dit dorp al onwijs veel. Ik ben er wel voor het te centraliseren en niet alle groepen van alles wat te laten doen. We moeten niet in elkaars vaarwater zitten en we gaan zo veel mogelijk coördineren.

Ik wil met alle liefde via het sportcontact of met de vrijwilligerscentrale kijken wat kan worden gedaan en welke mogelijkheden er zijn. Ik wil, zoals in de motie wordt gevraagd, u natuurlijk in de komende commissie M&M op de hoogte houden van wat er allemaal gebeurt. Ik vertel dan erg graag over waar we mee bezig zijn met betrekking tot andere mogelijkheden om te helpen.

De **voorzitter:** Dank u wel, mevrouw Zweerts de Jong. Als mede-portefeuillehouder voeg ik vanuit historisch perspectief iets toe. Het COA is in de loop der jaren al opgeschoven. Een aantal jaren geleden stond het aspect activering en inburgering wat minder prominent op de agenda van het COA, ook vanuit de filosofie dat een deel van de populatie op Duinrell gerede kans had niet in Nederland te blijven en te worden teruggestuurd naar het land van herkomst. In zo'n populatie is inburgeren in Nederland een ietwat contraire activiteit. Op 1 november 2013 zei directeur Goed van het COA letterlijk: "Asielzoekers worden voortaan gestimuleerd vrijwilligerswerk te doen in de gemeente waar ze worden opgevangen". Het COA zelf heeft deze slag al in november 2013 gemaakt en we hebben in 2013 en 2014 gemerkt dat mensen en instellingen in Wassenaar al het nodige deden aan activering, altijd op basis van vrijwilligheid en maatwerk. Niet iedere asielzoeker is identiek. Ik kijk naar de indieners, willen de heer Kolff en mevrouw Van Eekelen het woord te voeren? De heer Kolff.

De heer **Kolff**: Dank u wel, voorzitter. De discussie richt zich terecht grotendeels op het vrijwilligerswerk, maar het gaat GroenLinks ook om de interactie, om regie te zetten op de interactie tussen de asielzoekers op Duinrell en de inwoners van Wassenaar. Dat staat in de motie mogelijk niet scherp verwoord en we kunnen overwegen de motie aan te scherpen, maar ik ben er persoonlijk voor de motie toch in te dienen en in stemming te brengen.

De **voorzitter**: Ik weet niet of mevrouw Van Eekelen aan mindreading doet en of ze nu al als mede-indiener van de motie kan spreken. Wilt u het woord voeren of spreekt de heer Kolff namens u?

Mevrouw **Van Eekelen**: Voorzitter, ik vind het erg fijn van de wethouder te horen dat zij ziet dat het misschien handig is wat meer een rol te spelen in alle al bestaande initiatieven. Die zijn fantastisch maar er zijn wellicht ook andere manieren van interactie zoals bij de buurt- sport- en cultuurverenigingen. Het zou zo leuk zijn als je samen iets kunt oppakken. Wat dat betreft is de groep Syriërs wellicht iets toegankelijker omdat die vaak goed Engels spreken, waardoor het iets gemakkelijker kan worden. Ik vind het erg prettig dat de wethouder het wil oppakken. Ik ben het zeker eens met de heer Kolff dat ons idee van activering is dat de beste manier om elkaar te leren kennen is samen een klusje te doen, dat weten we in deze raad ook. Zeker als asielzoekers er zelf om vragen en wij dingen kunnen bedenken die ze kunnen doen. Als de gemeente dit echt gaat proberen, is er een win-winsituatie. Ik ondersteun dat het gaat om activering en het contact. Wij willen de motie daarom graag in stemming brengen.

De **voorzitter**: Ik heb als voorzitter de suggestie gedaan iets toe te voegen aan de tekst van de heer Kolff. Om u een lange avond met schorsingen te besparen, is mijn eenvoudige suggestie om aan het eerste streepje onder "verzoekt" toe te voegen: "vrijwilligerswerk en andere activiteiten voor asielzoekers". Dan heb je alles bij elkaar. Anders is er misschien weer een theologische discussie over wat precies vrijwilligerswerk is. Het gaat ook om activiteiten. Er komen daar mensen Nederlandse les geven en de heer Verhaar neemt asielzoekers onder de arm mee naar Amsterdam. Dat zijn ook activiteiten, maar het is iets anders dan vrijwilligerswerk. De heer Van der Does de Willebois.

De heer **Van der Does de Willebois**: Dank u wel voorzitter Een jaar geleden stond ik hier ook. Toen ving Duinrell op verzoek van het COA 600 asielzoekers op en dat zijn er nu 750. Ik was net raadslid en ik vroeg om een sociaal plan: Is er interactie? Ze komen veel in het centrum en er staan lange rijen voor de pinautomaten; allemaal praktische problemen. Sommige winkeliers hadden erg veel moeite met de grote stromen mensen in hun winkel die wilden kopiëren. Het was niet meer te overzien. De vraag herhaalt zich: Hebben wij een soort plan? Het punt is dat zelfs het COA niet weet wie er op 1 november a.s. worden afgeleverd. Zijn het mannen, vrouwen, kinderen of gezinnen? We gaan er maar vanuit dat het merendeel jonge licht, middelmatig en zwaar traumatiseerde mannen zijn. De reden van het indienen van deze motie is voor mij volstrekt onduidelijk. Heel Wassenaar heeft op de een of andere manier al zijn steentje bijgedragen, nog los van de professionele vrijwilligersorganisaties die er bovenop zitten. Serviceclubs, de Rotary, de Ronde Tafel en de Lions organiseren allemaal activiteiten. Wij mogen niet eens integreren omdat wij het terrein niet op mogen. Het is sowieso eenzijdig, wij moeten hen hier naartoe halen. In de motie staat vrijwilligerswerk toegevoegd aan de hoveniers. Dat kan volgens mij niet en ik hoorde wethouder er graag wat specifieker over. Laten we ons beperken tot de feiten.

We moeten eerst kijken over wie het gaat. Laten we daar een medisch en psychisch deskundige bij betrekken. Een vrijwilliger bij een sportvereniging moet tegenwoordig een verklaring van goed gedrag hebben en hij moet de taal spreken, zeker in een verzorgingshuis. Ik zou het als gemeente niet aandurven en het is ook de vraag of het aan de gemeente is. Het COA doet het verzoek, ze worden gehuisvest in Duinrell en wij inwoners doen alles om het positief te ondersteunen, maar we moeten ook aan de risico's denken. We moeten die goed voor onze inwoners en winkeliers inkaderen. Dan komt vanzelf het tijdstip, en we doen allemaal ons best dit te versnellen, hen zo veel mogelijk in ons leven te betrekken. Ik geloof dat daaraan juridische haken en ogen zitten. Ik hoorde nog geen duidelijke reactie van de wethouder op de motie.

De **voorzitter:** Dank u wel mijnheer Van der Does de Willebois. Nog anderen in deze tweede termijn? Mevrouw Dekker van het CDA.

Mevrouw **Dekker**: Voorzitter, ik dank de wethouder erg nadrukkelijk voor het overzicht van alle activiteiten van zoveel mensen, organisaties en individuen die zijn betrokken bij de tijdelijke opvang van vluchtelingen en het werk dat in samenspraak met de gemeente wordt gedaan met betrekking tot statushouders. Ik vraag me werkelijk af of het nodig is hiervoor een motie in te dienen. Ik ben ervan overtuigd dat het college zich het lot van de asielzoekers aantrekt en dat het er druk mee bezig is. Het college voert er vele overleggen over en legt contacten. De wethouder zei ook dat ze via het sportcontact nader overleg voert. Ik aarzel erg of het nodig is hierover een motie in te dienen. Ik heb het vertrouwen in het college dat die het signaal over zo doorgaan en het te intensiveren oppakt. Waarom zouden we daarover een motie indienen?

De **voorzitter**: De motie is ingediend en maakt deel uit van de beraadslagingen. Mevrouw Dekker heeft gesproken. Nog anderen? De heer Paulides van DLW.

De heer **Paulides**: Dank u voorzitter. Ik wilde toch nog even reageren. Ik denk dat de heer Van der Does de Willebois erg zinnige opmerkingen maakte. Het ligt ook wel aan het COA. Ik was erg actief, ook met de heren Verhaar en Haasnoot en zelfs als raadslid mocht ik niet naar binnen. Er was anderhalf jaar geleden een etentje. De asielzoekers werden daar erg blij en gelukkig van en ze wilden iets voor Wassenaar terugdoen. We hebben toen met medewerking van de heer Bloemendaal het Deijleroord mogen gebruiken, maar het COA blies het op het laatste nippertje af. De mensen waren tot huilens toe geroerd en mevrouw De Jong en haar partner hebben aangeboden het bij hen thuis te doen. Die contacten zijn erg dierbaar en daaraan hebben de mensen iets, maar het wordt af en toe wel wat moeilijk gemaakt. Het blijft een sympathiek voorstel, maar ik vind nog steeds dat er een financiële vergoeding tegenover moet staan. Ik maak me wel zorgen over hoe het met de verzekeringen zit. Het moet niet zo zijn dat ze tuinierswerk gaan doen. Het voorbeeld van groenverzorging op Duinrell; dat moeten we juist niet doen. Het liefst een vergoeding ertegenover zetten. Dat hoeft niet veel te zijn, ze hebben helemaal niets en ze zijn met weinig al gelukkig.

De **voorzitter**: Dank u wel. Nog anderen van de kant van de raad in deze tweede termijn? Dat is niet het geval. Dan kijk ik naar wethouder Zweerts de Jong.

Wethouder **Zweerts de Jong**: Dank u wel voorzitter. Wij zijn niet erg enthousiast over deze motie omdat er specifiek iets over het groenonderhoud in staat. Er wordt gesproken over schoffelen en dat willen we ook niet. Ik ben het er helemaal eens met dat jullie via een motie nog meer aandringen om activiteiten te organiseren, maar er staan specifiek zaken in de motie die ik er liever niet in heb. Ik zeg u toe me er op alle gebieden hard voor in te zetten en te kijken in hoeverre we in de geest van deze motie kunnen handelen. Ik denk dat je niet alleen aan vrijwilligerswerk moet denken, maar dat je ook bijvoorbeeld voetbalwedstijden kunt organiseren en andere leuke dingen kunt doen. We gaan dat de komende maanden absoluut doen en ik hoop dat het niet te koud voor ze wordt. Staat u mij toe u de komende maanden in de geest van deze motie in de commissie M&M op de hoogte te houden en zoveel mogelijk interactie met de asielzoekers te entameren.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Eekelen wil u nog een vraag stellen.

Mevrouw **Van Eekelen**: Ik wil de wethouder dat zeker toevertrouwen, maar ik heb wel een vraag. Ik hoor een aantal raadsleden iets anders zeggen dan wij in de motie bedoelen. Een aantal raadsleden zegt dat er in Wassenaar al zoveel gebeurt. Dat is helemaal waar, maar op het moment dat de asielzoekers iets willen terugdoen, kan en mag dat niet. Dat gaat niet via particulieren, maar dat moet op het niveau van de gemeente en de COA worden kortgesloten. Ik vertrouw u het helemaal toe maar wilt u alstublieft proberen dat het niet blijft bij activiteiten die wij voor hen organiseren, maar dat het ook andersom kan.

Dat moet op hoog niveau tussen u en het COA worden kortgesloten en er moet een soort framework voor zijn. Er staat: "bijvoorbeeld het groenonderhoud" en er staat ook sport-, buurt- en cultuurverenigingen. Het gaat er niet alleen om dat wij iets voor hen doen, maar het gaat er ook om dat zij de kans krijgen hier iets te doen en dat ze de verveling verdrijven. Als u ook dat meeneemt, vertrouw ik u dat toe.

Wethouder **Zweerts de Jong**: Dat doe ik zeer graag. De burgemeester en ik doen dit samen en hij kan dit op een nog hoger niveau dan op wethoudersniveau trekken. We hebben overleg met het COA en we nemen zeker mee dat die iets opener tegenover vrijwilligerswerk kan staan.

De **voorzitter**: Dank u wel wethouder Zweerts de Jong. Ik wil er als mede-portefeuillehouder aan toevoegen dat de heer Paulides wel een punt heeft over de interactie tussen het COA, Duinrell en de gemeente. De gemeente heeft daarin wel degelijk een rol. Wethouder Zweerts de Jong en ik hadden in maart jl. een nagesprek over de afgelopen periode en daarin hebben we een enkele kritische noot gekraakt over de toegankelijkheid van het terrein, uiteraard met alle begrip voor de veiligheid en de geldende regels. We hebben ook wat kritische noten gekraakt over de interactie tussen het COA, de bewoners van het centrum op Duinrell en een aantal initiatiefnemers. Het COA heeft gezegd daarvan te hebben geleerd. We zijn van plan daarop wat scherper in te zeilen om ook de contacten tussen mensen in Wassenaar die iets willen doen, of het nu gaat om concerten of kerstdiners, en de populatie op Duinrell te faciliteren en hier en daar wat meer te reguleren. In die zin beschouwen de wethouder en ik deze motie als een ondersteuning van het beleid. Door de specifieke formulering van de motie vragen wij u de motie even in uw achterzak te houden tot we er bij de begroting of in de eerste commissievergadering M&M op terugkomen. Als u dat in orde bevindt, stel ik voor dit onderwerp af te sluiten en bij de eerstvolgende gelegenheid op dit onderwerp terug te komen.

10. Vragenronde

De **voorzitter**: De heer Van der Does de Willebois aan u het woord.

De heer **Van der Does de Willebois**: Dank u wel voorzitter. Ik werd dit weekend door iemand uit de buurt Backershagen geïnformeerd over een op handen zijnd speelbos. Ik ben meestal goed op de hoogte, maar een speelbos zei mij helemaal niets. Ik heb gevraagd of de voorzitter van de buurtvereniging mij daarover kon inlichten en dat heeft hij gedaan. Het speelbos is een idee uit de vorige raadsperiode, maar men wist in Backershagen niet dat dit bij hen in het bos aan de overkant van de weg zou worden gerealiseerd. Sterker nog, ze kregen plotsklaps een brief in de bus waarin het leek of alsof het al een feit was dat het op korte termijn zou worden gerealiseerd. De wethouder heeft daarop zeer adequaat ingegrepen en hij is in overleg met de buurt gegaan. Ik wil toch graag weten wat de status van het te realiseren speelbos is en wat precies het speelbos is. Ik heb begrepen dat de wethouder de angel eruit heeft getrokken, maar ik wil erg graag meer weten over het speelbos.

De **voorzitter**: Wethouder Doorn, kunt u de heer Van der Does de Willebois onderrichten over de aard van het speelbos?

Wethouder **Doorn:** Als expert op het terrein van speelbossen, richt ik graag het woord tot u. De heer Van der Does de Willebois citeert de voorzitter van de buurtvereniging. Het klopt dat er enige verontrusting is ontstaan. We zijn bezig met de uitvoering van een breed ondersteund amendement. Dat is op 28 oktober 2013 op voorstel van mevrouw Van Eekelen raadsbreed aangenomen. De raad draagt het college daarin op € 14.000,00 van het overschot in de begroting 2014 te bestemmen voor het maken van speelnatuur en van dit geld en/of externe financiering een natuurspeelplaats te ontwikkelen bij Backershagen, het Weteringpark of andere geschikte plaatsen. Er is onderzoek gedaan en daar kwam uit dat Backershagen de meest geschikte plek is omdat daar de meeste ruimte is. Bij een speelbos gaat het erom dat je kinderen ruimte biedt, ze inspireert en ze laat zien hoe de natuur is en wat voor moois daar valt te beleven. Het moet natuurlijk wel spannend zijn, anders houd je de aandacht van kinderen niet vast. Dat is de achtergrond van een aantal door deskundigen ontworpen schetsen. Er is veel overlegd en het overleg met de provincie heeft geresulteerd in een subsidie van € 45.000,00. Er is ook overleg met Haaglanden geweest en dat heeft ook geresulteerd in een subsidie van € 45.000,00. Van in totaal bijna € 100.000,00 kan je een erg leuk speelbos aanleggen. Het is de bedoeling de schetsen met de buurt en de omgeving te bespreken. Er is een communicatiestoring ontstaan omdat de brief erg enthousiast begon met: "Er komt een kinderspeelbos bij Backershagen". Dat had moeten zijn: "Het college heeft een aantal plannen voor een eventueel speelbos in Backershagen ontwikkeld en het wil die graag met u be-

spreken". Ik betreur het zeer dat dit zo is gegaan omdat het mensen op het verkeerde been heeft gezet. Ik heb een erg verhelderend gesprek met de wijkvereniging gehad. Ik heb ook met de bewoners van buitenplaats Backershagen gesproken en daarmee heb ik hetzelfde besproken: "Dit was verkeerde communicatie. We gaan met u in overleg en we kijken hoe we dit het beste in dit erg kwetsbare landschap kunnen inpassen". Het is de bedoeling kinderen de gelegenheid te geven volop in de natuur te spelen en er ook iets op te steken. Het moet uitdagend en leuk zijn en je kunt niet volstaan met een bordje waarop staat: "Dit is een beuk en daaraan zitten in de herfst beukennootjes ". Dat is erg interessant, maar dat kun je ook op internet uitzoeken. Het gaat om iets uitdagends. We gaan een aantal voorstellen met de buurt bespreken en dan komen we er vast wel uit.

De **voorzitter**: Dank u wel wethouder Doorn. Mijnheer Van der Does de Willebois, wilt u uw tweede vraag stellen of wilt u hierop reageren? De heer Van der Does de Willebois heeft ook een vraag over laden en lossen.

De heer **Van der Does de Willebois**: Een vraag aan de wethouder naar aanleiding van een incident dat zich dit weekend afspeelde. Het ging om een kleine winkelier die zijn goederen wilde afleveren zoals hij dat altijd doet. Hij kon zijn auto alleen op straat parkeren en hij heeft geprobeerd ruimte voor het verkeer te houden. Hij werd door twee BOA's staande gehouden en hij kreeg een boete van € 140,00. Enkele vergaderingen geleden heb ik auto's op de stoep aan de orde gesteld. We hebben toen vastgesteld: Laden, lossen, pleite. Ik denk niet dat het zo kan zijn dat, als ik bij de Hema een halfuur achter een grote Hema-auto moet wachten en maar achteruit rijdt, een kleine middenstander die zijn bloemetje of zijn taartjes wil bezorgen, door een overijverige BOA kan worden bekeurd. Ik wil eerlijk beleid. Ik wil graag van de wethouder weten of wij nog steeds toestaan dat bedrijven, leveranciers en winkeliers hun lading mogen lossen en ze vervolgens mogen wegrijden zonder dat ze worden bekeurd. Het gaat van groot tot klein, ik wil graag één maat.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Van der Does de Willebois. De wethouder en ik hebben in onderling overleg vastgesteld dat de burgemeester gaat over de BOA's en incidenten. Ik ga niet in op het incident van 9 oktober jl. in omdat het een individuele aangelegenheid is waarover ik me nog nader laat voorlichten en ik neem de afhandeling daarvan ter hand. Uw algemene punt is duidelijk. Ik wil geen enkele discriminatie tussen groot en klein toestaan, daarin hebt u volkomen gelijk. In het algemeen gelden drie beginselen voor laden en lossen. Het eerste beginsel is dat het voertuig niet hinderlijk mag worden geparkeerd. Je kunt daarover een hele discussie voeren, maar dat is wel het uitgangspunt. De andere regel is dat er echt moet worden geladen en gelost en de derde regel is dat het voertuig niet mag zijn afgesloten, maar dat er een klep of een deur moet open staan. Dat zijn de regels en u weet allen dat het gaat om de billijke en rechtvaardige toepassing van die regels. Ik ben het volkomen eens met iedere lijn die zegt dat een winkelier, een grote of kleine ondernemer zoals een aannemer, even ergens mag staan om zijn lading te lossen als hij het verkeer niet echt hindert. Los van de individuele casus waarover ik me nog buig, zijn dit de drie regels voor het beleid. Zoals bij ieder beleid van de gemeente geldt dat er een redelijke en billijke uitvoering moet zijn. Ik ga ervan uit dat de ambtenaren dat altijd redelijk en billijk doen. Uw pleidooi in de toelichting bij uw vragen om nooit te bekeuren, kan ik natuurlijk niet zomaar overnemen omdat je dan het instrument van bekeuren uit handen geeft. Er zit een vriendelijk vermaning of een opbouwende waarschuwing tussen niets doen en bekeuren. Ik denk dat dit in het menselijk verkeer altijd een aardige tussenweg is tussen helemaal niets doen en mensen op de bon slingeren. Ik denk dat het erg goed is te worden aangesproken op kleine zaken die in de toekomst beter kunnen. Ik ga het incident verder uitlopen, om in politietermen te spreken en uw pleidooi om rechtvaardig en billijk met de laad- en losregels om te gaan, neem ik geheel over. U refereerde aan de situatie waarin een aannemer langdurig bezig is met bijvoorbeeld het opknappen van een huis. Dat is in deze raad enkele maanden geleden met wethouder Doorn besproken. Daar geldt maatwerk zodat een aannemer structureel zo dicht mogelijk bij dat huis mag parkeren. Dat is een wat andere aangelegenheid dan het korte laden en lossen. Ik zie dat de heer Van der Does de Willebois tevreden is met het antwoord. Ik ga naar de heer Hendrickx die vragen over Den Deijl wil stellen.

De heer **Hendrickx**: Dank u wel voorzitter. Ik heb een vraag met betrekking tot Den Deijl. Er was een uitspraak van de andere partij dat er voor de zomer een plan zou zijn voor de uitvoering van de deal. Er is in juni of juli jl. wel een informatiebrief geweest, maar ik heb na de zomer nog niets gehoord. De vragen zij de volgende:
- Wat zijn de redenen van het uitstel?
- Is er progressie? Zo nee waarom niet en zo ja wanneer is er een plan?
- Zijn er afbreekpunten in de posities?

- Past het plan in het bestemmingsplan zonder dat het college hoeft gebruik te maken van zijn afwijkingsbevoegdheid van 10%?
- Zijn er mogelijk investeringen door de gemeente aan verbonden en voor welk bedrag?

De **voorzitter**: Wethouder Maat.

Wethouder **Maat**: Dank u wel voorzitter en mijnheer Hendrickx bedankt voor de vragen omdat dit mij de gelegenheid geeft de actuele stand van zaken tentoon te spreiden. Wij hebben inderdaad op 14 juli jl. een raadsinformatiebrief over de stand van zaken gestuurd en ik herhaal de inhoud daarvan niet. Er is daarna nog een aantal zaken gebeurd die het vermelden waard zijn. Dat gaat over het plan van de heer Mens om het een en ander aan de overkant van Den Deijl te realiseren. Er is inmiddels een plan aan de Welstandscommissie voorgelegd. De Welstandscommissie heeft er wat opmerkingen over gemaakt, het is teruggenomen, aangepast en opnieuw aan de Welstandscommissie voorgelegd. Die heeft in grote lijnen haar zegen gegeven. Het wordt buitengewoon voorspoedig opgepakt en wij hebben er alle vertrouwen in dat het plan, dat binnen het bestemmingsplan past, een WABO-vergunning waardig is.

De **voorzitter**: Dank u wel wethouder Maat. Dan wil de heer Hendrickx vragen over de Willibrord stellen.

De heer **Hendrickx**: De bezwarencommissie heeft de bezwaren van de omwonenden afgewezen. Welke scenario's ziet de wethouder voor de nabije toekomst?

De **voorzitter**: Wethouder Maat.

Wethouder **Maat**: Dank u wel. Eigenlijk moet ik zeggen dat ik geen scenario heb omdat de gemeente slechts vergunningverlener is. Er is een initiatiefnemer en er zijn de bezwaarden. Dan zijn twee scenario's denkbaar: De bezwaarden zijn door de commissie Beroep- en bezwaarschriften overtuigd of ze zijn dat niet. In het eerste geval spreken de Wassenaarse bouwstichting en de omwonenden in goed overleg over het bouwplan. Dit is de eerste fase en er komen nog meerdere fasen. Het lijkt me daarom sowieso goed dat de initiatiefnemer, de bouwer, en de buurt met elkaar in gesprek blijven en de gemeente faciliteert dat. Een ander denkbaar scenario is dat de bezwaarden doorgaan met hun bezwaar maken.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Het zijn bijna de twee elkaar uitsluitende scenario's. Kan de gemeente een rol spelen in het ombuigen van scenario 2 naar scenario 3 door te mediëren?

Wethouder **Maat**: Ik zei dat eigenlijk in een tussenzinnetje. Wij faciliteren het gesprek tussen de WBS en de buurt en wij zijn bereid daarin te investeren. We hebben iemand ingehuurd om die mediation vorm te geven. Er moet nog blijken of daarvan wordt gebruikgemaakt. Het is ook de vraag of daaruit consensus komt, maar we doen ons best.

De **voorzitter**: Dank u wel, wethouder Maat. Dan heeft de heer Bakker vragen aangekondigd. De griffie heeft die om 14.47 uur aan het college en ik neem aan ook aan de raad, verzonden. Het gaat om nogal technische, maar wel belangrijke, vragen over de wijze van besluitvorming bij drie gemeenschappelijke regelingen; Avalex, de MareGroep en een door hem niet nader genoemde gemeenschappelijke regeling waar een inhuurkwestie speelde. Het betreft hier een vrij complexe en droge, maar wel belangrijke materie. De heer Bakker vraagt of de procedures conform de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie zijn. Ik vraag me af of het dienstig is als wij de vragen van de heer Bakker schriftelijk beantwoorden en we het antwoord in bijvoorbeeld de commissie Bestuur en Middelen behandelen. Ik ben graag bereid tot na middernacht door te gaan met een langdurige beantwoording en dat geldt ook voor de wethouders die over die gemeenschappelijke regelingen gaan, maar het is misschien vanwege het belang van het onderwerp beter er wat tijd voor te nemen, uw vragen schriftelijk te beantwoorden en er in de commissie op terug te komen. U bent hierin zeker zin de baas.

De heer **Bakker**: Dank u wel voorzitter. Ik moet bekennen dat ik heb geaarzeld of ik deze vragen schriftelijk of mondeling zou indienen. Ik heb hierover contact met de griffie gehad. Ook gezien het tijdstip waarop de vragen zijn ingeleverd, stem ik in met uw voorstel tot schriftelijke beantwoording.

De **voorzitter**: Dank u wel voor uw coöperatieve houding mijnheer Bakker.

12. Mededelingen college

De **voorzitter**: Er zijn geen mededelingen van het college.

13. Sluiting

De **voorzitter**: Ik sluit ik de vergadering.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad d.d. 23 november 2015

De griffier, De voorzitter,

Gemeente Wassenaar

Lijst ingekomen stukken Raadsvergadering 23 november 2015

ID	Afzender	Omschrijving	Wijze van afdoen
	WAS: Beantwoording schriftelijke vragen		
102515	College van B&W	Antw d.d. 22-10-2015 op schriftelijke vragen van DLW inzake renovatie De Paauw	Voor kennisgeving aannemen
102546	College van B&W	Beantwoording schriftelijke vragen DLW inz. legalisering ligplaats woonboot	Voor kennisgeving aannemen.
102547	College van B&W	Beantwoording schriftelijke vragen DLW inz. doelmatigheidsonderzoek 2014 ex art. 213a gemeentewet	Voor kennisgeving aannemen.
	WAS: Brief van instelling/burger		
102548	Amnesty International	Brief dd 09-11-2015 Amnesty International inz. internationale schrijfmarathon (IN-32027)	Voor kennisgeving aannemen.
102550	Erfgoedvereniging Heemschut	Brief dd 05-11-2015 Erfgoedvereniging Heemschut inz. concept Erfgoedverordening (afschrift van brief aan college) (IN-31986)	Betrekken bij besluitvorming Cultureel Erfgoed
102551	Raad van State	Brief dd 05-11-2015 Raad van State inz. ontvangen stukken mbt BP Landellijk Gebied (IN-31981)	In handen stellen van het college
102552	Stichting Cuypersgenootschap	Brief dd 05-11-2015 Stichting Cuypersgenootschap inz. reactie Erfgoedverordening (afschrift brief aan college) (IN-31974)	Betrekken bij besluitvorming Cultureel Erfgoed
102521	Midvliet	Mail d.d. 26-10-2015 van Lokale omroep Midvliet inzake zendvergunning lokale omroep (IN-31749)	betrekken bij de besluitvorming lokale omroep
102524	gemeente Oldenzaal	Motie gemeente Oldenzaal over respect	Voor kennisgeving aannemen
102526	Raad van State	brief d.d. 28-10-2015 van RvS inzake BP Landelijk gebied (IN-	In handen stellen van het college

		31814)	
1025 31	Ondernemend Wassenaar	Brief dd 30-10-2015 Ondernemend Wassenaar inz. zienswijze concept Econ. Visie Wassenaar (IN-31851)	Betrekken bij besluitvorming concept Economische Visie Wassenaar
1025 38	Vereniging Vrienden van Wassenaar	Brief dd 03-11-2015 Ver. Vrienden van Wassenaar inz. inspraakproc. Nota Versobering Erfgoedbeleid (IN-31908)	Betrekken bij besluitvorming nota Erfgoedbeleid
1025 54	Erfgoedvereniging Heemschut	Brief dd 09-11-2015 Erfgoedvereniging Heemschut inz zienswijze versobering erfgoedbeleid (IN-32025)	Betrekking bij besluitvorming Cultureel Erfgoed
1025 55	G.T.J. Lansbergen	Brief dd 09-11-2015 inz. inspraak herziening erfgoedbeleid (IN-30022)	Betrekken bij besluitvorming Cultureel Erfgoed
1025 60	Stichting Cuypersgenootschap	Brief dd 02-11-2015 Stichting Cuypersgenootschap inz. bezwaar afwijzing monumentenstatus Villa De Pasch incl. bijl. (afschrift brief aan college) (IN-31898)	Betrekken bij besluitvorming Erfgoedbeleid
1025 61	Nationaal Crisisteam	Email dd 06-11-2015 Nationaal Crisisteam inz. aanbieding Handreiking OOV incl. bijl. (IN-32019)	Voor kennisgeving aannemen.
1025 62	Raad van State	Brief dd 06-11-2015 Raad van State inz. beroepschrift BP Zijdeweg 105 (IN-32008)	College op te dragen aan het verzoek van de Raad van State te voldoen
1025 63	Raad van State	Brief dd 06-11-2015 Raad van State inz. aankondiging beroepschrift BP Zijdeweg 2015 (IN-32007)	In handen stellen van het college
1025 64	Van Rossum	Brief dd 08-11-2015 Van Rossum inz. zienswijze bouwen urban villa aan Ridderlaan (afschrift brief aan college) (IN-32004)	Voor kennisgeving aannemen
1025 65	B. Dijk	Email dd 06-11-2015 B. Dijk inz. overlast houtrook incl. bijlage (IN-32002)	Voor kennisgeving aannemen.
1025 66	i4 Housing	Brief dd 09-11-2015 i4 Housing inz. bezwaar hr. Malik erfgoedbeleid Schouwweg 77 (afschrift van brief aan college) (IN-32040)	Betrekken bij besluitvorming Erfgoedbeleid
1025 67	Stichting Cuypersgenootschap	Brief dd 09-11-2015 Stichting Cuypersgenootschap inz. zienswijze versobering erfgoedbeleid (IN-32038)	Betrekken bij besluitvorming Erfgoedbeleid
1025	Provincie Zuid-	Afschrift brief dd 06-11-2015 prov.	Voor kennisgeving aannemen

68	Holland	Zuid-Holland aan DB Avalex inz. begroting 2016 en jaarrekening 2014 (IN-32041)	
102579	Ministerie van VWS	Brief dd 10-11-2015 Min. VWS inz. omgang gemeenten met de tabaksindustrie (IN-32079)	Voor kennisgeving aannemen.
102583	i4 Housing	Brief dd 09-11-2015 i4 Housing inz. bezwaar A.M. Lageweg-vd Stoel erfgoedbeleid Bloemcamplaan 59 (IN-32112)	Betrekken bij besluitvorming Erfgoedbeleid
102584	Provincie Zuid-Holland	Brief dd 11-2015 Prov. Zuid-Holland inz. zienswijze herziening Erfgoedbeleid (IN-32111)	Betrekking bij besluitvorming Erfgoedbeleid
102585	Louwman Group	Brief dd 11-11-2015 Louwman Group inz. herziening erfgoedbeleid gem. Wassenaar (afschrift brief aan college) (IN-32108)	Betrekking bij besluitvorming Erfgoedbeleid
102586	Stichting Duindigt	Brief dd 12-11-2015 Stichting Duindigt inz. zienswijze erfgoedbeleid Wassenaar (IN-32095)	Betrekken bij besluitvorming Erfgoedbeleid
102590	MRDH	Brief dd 08-10-2015 MRDH advies Van Samen Besluiten naar ook Samen Werken incl. bijlage (IN-32138 en 32137)	College verzoeken een raadpleegvrief voor te bereiden voor de cie B&M van 2-12-2016
102591	Buurtvereniging Dorpskern en Duinrell	Email dd 12-11-2015 Buurtvereniging Dorpskern en Duinrell inz. zienswijze nieuw erfgoedbeleid (IN032132)	Betrekken bij besluitvorming Erfgoedbeleid
102592	L. Hessels	Email dd 12-11-2015 L. Hessels inz. bezwaar efgoedbeleid (afschrift email aan college) (IN-32131)	Betrekken bij besluitvorming Erfgoedbeleid
102593	H.J. Weekhout	Email dd 20-10-2015 H.J. Weekhout inz. inspraak herziening erfgoedbeleid zienswijze (IN-31601)	Betrekken bij besluitvorming Erfgoedbeleid
102594	A.M. Lageweg-v.d. Stoel	Brief dd 09-11-2015 A.M. Lageweg-van der Stoel bezwaar tegen plaatsen Bloemcamplaan 59 op GIP-lijst (IN-32134)	Betrekken bij besluitvorming Erfgoedbeleid
102595	GGD Haaglanden	Brief dd 28-10-2015 GGD Haaglanden inz. Halfjaarrapportage (afschrift brief aan college) (IN-32163)	Voor kennisgeving aannemen
102596	Dijkstra	Email dd 15-11-2015 Dijkstra inz. fijnstof incl. bijlagen (IN-32157)	Voor kennisgeving aannemen.
1025	Hoogheemraadsch	Brief dd 10-11-2015 Hoogh.schap	Voor kennisgeving aannemen

97	ap Delfland	Delfland inz. versobering kwijtschelding zuiveringsheffing (IN-32154)	
102545	M. Sertkaya	Email dd 03-11-2015 inz. bezwaar tegen plaatsen woonhuis op lijst gemeentelijk monument (IN-31927)	Betrekken bij besluitvorming Cultureel Erfgoed
102605	hr. Beck	Mondelinge zienswijze dd 26-10-2015 hr. Beck inz. erfgoedbeleid (IN-32221)	Betrekken bij besluitvorming Erfgoedbeleid
102606	mw. Van der Wel	Mondelinge zienswijze dd 26-10-2015 mw. Van der Wel inz. erfgoedbeleid (IN-32220)	Betrekken bij besluitvorming Erfgoedbeleid
	WAS: Informatiebrief raad		
102582	College van B&W	Informatiebrief 072 Tussenevaluatie Talentum incl. bijlage	Voor kennisgeving aannemen.
102608	College van B&W	Informatiebrief 076 Motie in het kader van de beleidsplannen jeugd en maatschappelijke ondersteuning, Professionals versus gemeente	Voor kennisgeving aannemen.
102598	College van B&W	Informatiebrief 075 Bevindingen Interventieteam ombudsvoorziening incl. bijlagen	Voor kennisgeving aannemen.
102599	College van B&W	Informatiebrief 074 Vennootschapsbelastingplicht verbonden partijen	Voor kennisgeving aannemen.
102600	College van B&W	Informatiebrief 073 Regionale probleemanalyse en prioriteiten milieutoezicht 2016-2020	Voor kennisgeving aannemen.
102540	College van B&W	Informatiebrief 070 Evaluatie samenwerkingsverband Werk en Inkomen gemeenten Leidschendam-Voorburg, Voorschoten en Wassenaar	Voor kennisgeving aannemen.
102541	College van B&W	Informatiebrief 071 Stand van zaken Leidsenhage	Voor kennisgeving aannemen.
	WAS: VNG Brief		
102542	VNG	VNG lbr. 085 inz. extra-uitname-doventolk (IN-31906)	Voor kennisgeving aannemen.
102543	VNG	VNG lbr. 084 inz. uitnodiging-buitengewone-alv-30-november-2015 (IN-31905)	Voor kennisgeving aannemen.

1025 22	VNG	VNG ledenbrief 15-082 inzake ledenraadpleging-uitgangspunten-cao-gemeenten-2016-ev (IN-31751)	Voor kennisgeving aannemen
1025 17	VNG	VNG ledenbrief 15-081 inzake bekendmaking-voorgedragen-kandidaten-vng-adviescommissie-governance-najaar-2015 (IN-31670)	Voor kennisgeving aannemen
1025 53	VNG	VNG lbr. 086 inz. regres-wmo-afkoopsom-en-deelname-overeenkomst-2016 (IN-31972)	Voor kennisgeving aannemen.
1025 80	VNG	VNG lbr. 088 aandacht-voor-verwardheid (IN-32060)	Voor kennisgeving aannemen.
1025 81	VNG	VNG lbr. 087 vng-activiteiten-en-campagne-rondom-de-vastgestelde-global-goals-van-de-vn (IN-32059)	Voor kennisgeving aannemen.
1026 07	VNG	VNG lbr. 089 besluitvorming-over-kandidaten-vacatures-vng-bestuur-en-commissies (IN-32190)	Voor kennisgeving aannemen.

Gemeente Wassenaar

VOORBLAD Voorstel aan de Raad

Registratienummer:	Z-11061/Raad-2923
Datum:	
Soort Voorstel:	Adviesnota
Onderwerp:	Bedrijveninvesteringszone Maaldrift
Portefeuillehouder:	Wethouder Verschoor
Programma:	Wassenaar ontwikkelt Ontwikkeling Maaldrift
Kernboodschap:	De raad heeft besloten om de verordening Bedrijveninvesteringszone Maaldrift 2016 vast te stellen. De bedrijveninvesteringszone (BIZ) is een instrument waarmee in een afgebakend gebied een heffing van ondernemers (BIZ-bijdrage) kan worden ingevoerd ten gunste van parkmanagement. De ondernemers hebben een activiteitenplan opgesteld waarin zij hebben beschreven welke activiteiten zij willen uitvoeren in de komende 5 jaar. De ondernemers gaan beveiliging regelen, er worden camera's opgehangen, er worden bewegwijzeringsborden geplaatst en er komt parkmanagement om te borgen dat het terrein schoon en heel is. Een voorwaarde voor het in werking treden van de bedrijveninvesteringszone (BIZ) is dat bij de draagvlakmeting een meerderheid aangeeft de BIZ te steunen. De (anonieme) draagvlakmeting wordt georganiseerd door de gemeente na het vaststellen van de verordening door de gemeenteraad.
Bijlagen:	Bijlage 1, Uitvoeringsovereenkomst voor bedrijventerrein Maaldrift te Wassenaar Bijlage 2, Begrotingswijziging
Stukken ter inzage:	nee
Beslispunten:	1. De Verordening bedrijveninvesteringszone Maaldrift 2016 , onder de opschortende voorwaarde (vereiste meerderheid) bij draagvlakmeting, per 1 januari 2016 vast te stellen. 2. De opbrengst van de BIZ-bijdrage, de perceptiekosten en de subsidie aan de Vereniging Ondernemers Maaldrift te verwerken in de begroting door het vaststellen van bijgevoegde begrotingswijziging.

Gemeente Wassenaar

Voorstel aan de Raad

Onderwerp

Bedrijveninvesteringszone Maaldrift

Inleiding

Begin 2014 heeft de raad geld ter beschikking gesteld voor het invoeren van Parkmanagement bij de ondernemers in Maaldrift. Hiervoor heeft de vereniging ondernemers Maaldrift een bureau ingehuurd voor het uitwerken van een Bedrijven Investeringszone (BIZ) (Z-11061/14052).
De afgelopen tijd heeft de gemeente samen met de Vereniging Ondernemers Maaldrift hard gewerkt aan de BIZ. Hiervoor zijn een BIZ-activiteitenplan, een Uitvoeringsovereenkomst en een concept BIZ-verordening opgesteld. Om de BIZ Maaldrift in werking te laten treden moet het college de Uitvoeringsovereenkomst tekenen met de Vereniging Ondernemers Maaldrift en moet de gemeenteraad de BIZ-verordening vaststellen. Met dit voorstel worden bovenstaande zaken geregeld.

Beslispunten

1. De Verordening bedrijveninvesteringszone Maaldrift 2016 , onder de opschortende voorwaarde (vereiste meerderheid) bij draagvlakmeting, per 1 januari 2016 vast te stellen.
2. De opbrengst van de BIZ-bijdrage, de perceptiekosten en de subsidie aan de Vereniging Ondernemers Maaldrift te verwerken in de begroting door het vaststellen van bijgevoegde begrotingswijziging.

Beoogd effect

Het mogelijk maken van het oprichten van de BIZ-Maaldrift vanaf 2016. Het achterliggende doel van een BIZ op Maaldrift is het terrein kwalitatief te verbeteren (duurzaam groenbeheer en duurzame energie), de voorzieningen te verbeteren (veiligheid en bereikbaarheid), het overleg met de gemeente te structureren en de vereniging te versterken, voor heel Maaldrift.

Argumenten

1.1 Door middel van een Bedrijven Investeringszone kan een vereniging bedrijven gezamenlijk besluiten over de omgeving en verbeteringen doorvoeren op een bedrijventerrein.
De BIZ is een instrument waarmee per verordening (raadsbevoegdheid) in een afgebakend gebied een heffing van ondernemers (BIZ-bijdrage) kan worden ingevoerd ten gunste van Parkmanagement. In principe vergelijkbaar met de reclamebelasting. De ondernemers hebben belang bij een werkend Parkmanagement, voor hen is het verbeteren van de kwaliteit van belang voor hun vastgoed en onderneming. De gemeente heeft er voordeel bij dat er een aanspreekpunt is voor Maaldrift en dat de ondernemers zelf kunnen bepalen wat voor hen en voor Maaldrift van belang is. De ondernemers hebben inmiddels een Vereniging Ondernemers Maaldrift opgezet. Samen met de ondernemers is een programma opgesteld dat de ondernemers gaan uitvoeren op Maaldrift (veiligheid, duurzaamheid etc.). Voor dit programma is een begroting gemaakt en is een verdeelmethodiek opgezet voor de BIZ-bijdrage. Het programma en budget zijn verwerkt in een BIZ-verordening en een Uitvoeringsovereenkomst. Deze vindt u ter informatie in bijlage 1. Voor het starten van de BIZ is het noodzakelijk dat de Uitvoeringsovereenkomst getekend wordt door het college en dat de raad de BIZ-verordening vaststelt.

1.2 In een Uitvoeringsovereenkomst wordt vastgelegd hoe de gemeente en de vereniging gaan samenwerken.
Deze overeenkomst bevat de afspraken tussen ondernemers en de gemeente. Hierin is onder andere het doel van de overeenkomst, de duur, de grens van het gebied, de aanvraag en hoogte van de subsidie, bevoorschotting en verantwoording vastgelegd. Het BIZ-activiteitenplan vormt als bijlage een onderdeel van de Uitvoeringsovereenkomst. Hierin is vastgelegd welke activiteiten de

BIZ gaat uitvoeren, wat de begroting en is en wat de hoogte is van de bijdrage van de ondernemers. De overeenkomst wordt afgesloten voor 5 jaar. In de Wet Bedrijven Investeringszone is geregeld dat voor het vaststellen van de BIZ-verordening het college een Uitvoeringsovereenkomst sluit met de BIZ-vereniging.

1.3 Het instellen van een bedrijveninvesteringszone dient een gedeeld belang
De ondernemers hebben belang bij een werkend Parkmanagement, voor hen is het verbeteren van de kwaliteit van belang voor hun vastgoed en onderneming. De gemeente heeft er voordeel bij dat er een aanspreekpunt is voor Maaldrift en dat de ondernemers zelf kunnen bepalen wat voor hen en voor Maaldrift van belang is.

Met het instellen van een bedrijveninvesteringszone kan het bovenstaande worden gerealiseerd. De specifieke doelstellingen van de bedrijveninvesteringszone voor Maaldrift zijn:
1. het terrein kwalitatief te verbeteren (duurzaam en passend groenbeheer en energie),
2. de voorzieningen te verbeteren (overlegstructuur, veiligheid en bereikbaarheid, verduurzamen vastgoed),
3. versterken beheer en onderhoud door private inzet naast de publieke taak,
4. het overleg met de gemeente te structureren,
5. de vereniging te versterken, voor heel Maaldrift en
6. maatschappelijk ondernemen te stimuleren.

1.4 De BIZ-verordening stoelt op een belastingheffing en de invoering daarvan is een verantwoordelijkheid van de raad
De BIZ-verordening moet worden vastgesteld door de gemeenteraad. De BIZ-verordening is tweeledig. Enerzijds regelt de verordening de noodzakelijke voorwaarden om de BIZ-bijdrage te kunnen heffen en invorderen. Anderzijds regelt de BIZ-verordening dat de belastingopbrengst als subsidie wordt verstrekt aan de BIZ-organisatie (Vereniging Ondernemers Maaldrift). De BIZ-verordening kan pas in werking treden nadat de draagvlakmeting is gehouden. De BIZ-verordening geldt voor een periode van 5 jaar.

1.5 Het voorstel is een vervolg op een eerder genomen besluit van de raad.
In januari 2014 (Z-11061/14052) heeft de raad besloten om budget beschikbaar te stellen voor de Vereniging Ondernemers Maaldrift om de BIZ op te stellen.

Kanttekeningen
1.1 Draagvlakmeting is noodzakelijk voor inwerkingtreding BIZ
Dit is wettelijk bepaald. De kans is dus aanwezig dat er niet voldoende meerderheid wordt behaald om de BIZ in werking te laten treden. De ondernemers hebben er tijdens het proces veel aan gedaan om alle ondernemers op het terrein te betrekken en te informeren over de BIZ.

1.2 Na invoering van de BIZ-bijdrage bestaat de kans op bezwaar en beroep hiertegen.
Tegen de BIZ-bijdrage kan bezwaar en beroep worden ingesteld. Dit kan gevolgen hebben voor de continuïteit van inkomsten op de BIZ-begroting. Hiermee is echter rekening gehouden in de uitvoeringsovereenkomst en in de hoogte van de perceptiekosten. De ervaring is dat in de loop van de jaren het aantal ondernemers dat bezwaar en/of beroep aantekent afneemt.

Burgerparticipatie

Om het draagvlak positief te beïnvloeden, is een intensief proces voorgesteld: concrete voorbeelden en uitleg van achtergronden in een ondernemerseigen setting is de voorgestelde communicatieaanpak.
De communicatie ligt primair bij de ondernemers, ondersteund door het externe bureau en de gemeente. Tot nu toe is er een bijeenkomst georganiseerd voor de ondernemers op het terrein om uitleg te geven over de BIZ en gevoel te krijgen bij welke onderwerpen voor de ondernemers op Maaldrift interessant zijn. Daarnaast zijn alle ondernemers persoonlijk benaderd en worden ze op

de hoogte gehouden door nieuwsbrieven van de vereniging Maaldrift. Hiernaast is een presentatie gegeven voor alle nieuwe ondernemers op het terrein (ontwikkellocatie).
Verder is het BIZ-activiteiten plan rondgestuurd en zijn alle ondernemers daarna weer persoonlijk benaderd.

Nadat de gemeenteraad de BIZ-verordening heeft vastgesteld zal het college de draagvlakmeting moeten uitvoeren. Uit de draagvlakmeting moet blijken of de bedrijveninvesteringszone op voldoende steun onder de ondernemers in het gebied kan rekenen. Dit betekend dat minimaal de helft van de stemgerechtigden zijn of haar stem uit moet brengen en van deze stemmen moet minimaal twee derde voor zijn. De wet heeft geregeld dat deze draagvlakmeting wordt uitgevoerd nadat de raad de verordening heeft vastgesteld. Het college krijgt de opdracht om de draagvlakmeting uit te (laten) voeren.

Communicatie
Na het vaststellen van de verordening door de gemeenteraad worden alle ondernemers op het bedrijventerrein geïnformeerd over het besluit. Er wordt een draagvlakmeting georganiseerd waarbij iedereen voor of tegen de BIZ kan stemmen. Na de draagvlakmeting zal de gemeente de ondernemers informeren over de uitkomst van de stemming. Indien er een meerderheid wordt gehaald wordt de verordening op de gebruikelijke wijze gepubliceerd.

In een brief aan de raad is aangegeven dat de BIZ op zijn vroegst in 2015 in werking kon treden. Het voorbereiden van de BIZ is een complex traject waarin alle ondernemers betrokken moeten worden om op die manier een plan op te stellen wat kan rekenen op voldoende draagvlak. Dit proces heeft meer tijd gevraagd dan voorzien, waardoor inwerkingtreding op 1 januari 2015 niet realiseerbaar is gebleken.

Financiën
De opbrengst van de BIZ-bijdrage neemt een bijzondere plaats in binnen de gemeentelijke heffingen.
Enerzijds omdat dit een belastingsoort is die op verzoek van de belastingplichtigen zelf wordt geïntroduceerd en anderzijds omdat de opbrengst niet in de algemene middelen valt of dient ter dekking van door de gemeente gemaakte kosten. De totale opbrengst, minus de perceptiekosten, zal aan de vereniging BI-zone Maaldrift als subsidie worden uitgekeerd. De risico's van eventuele meer- of minderopbrengsten zijn voor rekening van de vereniging. Hieraan kan gedacht worden aan een hoger dan ingeschat te honoreren bezwaren en oninbare bedragen als gevolg van bijvoorbeeld faillissement van de belastingplichtige.

Risico's
Zoals al eerder als bij kanttekening 1.1 vermeld is het een risico dat bij de draagvlakmeting blijkt dat er niet voldoende steun is voor de bedrijveninvesteringszone. Als daarvan sprake is treedt de verordening niet in werking.

Met vriendelijke groet,

het college van burgemeester en wethouders,

secretaris burgemeester

Uitvoeringsovereenkomst Bedrijveninvesteringszone Maaldrift

Ondergetekenden,
De gemeente Wassenaar, ter zake van deze overeenkomst rechtsgeldig vertegenwoordigd door wethouder S.T. Verschoor, daartoe gemachtigd door de burgemeester van die gemeente en handelende ter uitvoering van het besluit van burgemeester en wethouders van datum invullen,

hierna te noemen "de gemeente",

en

De Vereniging Ondernemers Maaldrift, ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar voorzitter de heer B. van der Holst,

hierna te noemen "de vereniging",

gemeente en vereniging hierna gezamenlijk te noemen: "partijen",

Overwegende:

- de vereniging kenbaar heeft gemaakt voor bedrijventerrein Maaldrift te willen komen tot de instelling van een Bedrijveninvesteringszone (BIZ) zoals bedoeld in de Wet op de bedrijveninvesteringszones en de gemeente heeft verzocht hieraan hun medewerking te verlenen;
- de vereniging een plan van aanpak (hierna: Meerjaren BIZ-plan VOM) heeft opgesteld, dat bij deze overeenkomst is gevoegd (bijlage II), waarin zij o.a. aangeeft hoe zij voornemens is de BIZ-subsidie te besteden;
- de vereniging een informele peiling heeft gehouden onder de ondernemers (gebruikers van de panden) in op bedrijventerrein Maaldrift;
- daarbij van de in totaal circa 37 ondernemers in dit gebied ten minste de meerderheid zich positief uit heeft gesproken over de vraag of er voor het bedrijventerrein Maaldrift al dan niet een BIZ dient te worden ingesteld (d.w.z. minstens de helft van de stemgerechtigden moet gestemd hebben en daarvan moet minimaal twee derde voor zijn);
- daarmee de verwachting is gewekt, dat kan worden voldaan aan de criteria die artikel 5 van de Wet op de bedrijveninvesteringszones stelt aan de instelling van een BIZ;
- de gemeente te kennen heeft gegeven zich daarom te zullen inspannen om te komen tot een BI-zone voor het bedrijventerrein Maaldrift,

Komen het volgende overeen:

1. Definities

Deze uitvoeringsovereenkomst verstaat onder:

a) BIZ: het bij verordening aangewezen gebied in de gemeente waarbinnen de BIZ-bijdrage wordt geheven; het aangewezen gebied is vermeld op de bij de verordening behorende en daarvan deel uitmakende kaart;
b) de wet: de Wet op de bedrijveninvesteringszones;
c) het college: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente;
d) de BIZ-bijdrage: een directe belasting geheven ter bestrijding van de kosten die zijn verbonden aan activiteiten die zijn gericht op het bevorderen van leefbaarheid, veiligheid, ruimtelijke kwaliteit of een ander mede publiek belang in de openbare ruimte van de BIZ.
e) BIZ-subsidie: subsidie in de zin van artikel 4:21 van de Algemene wet bestuursrecht
f) de verordening: de Verordening bedrijveninvesteringszone Maaldrift 2016

2. Doel van de uitvoeringsovereenkomst

2.1. De uitvoeringsovereenkomst beoogt op hoofdlijnen de afspraken tussen partijen en de verantwoordingsvoorwaarden voor de vereniging te regelen inzake de financiering en realisering van gebiedsgerichte collectieve zaken en de subsidieverstrekking daartoe door de gemeente.

3. Duur van de uitvoeringsovereenkomst

3.1 De uitvoeringsovereenkomst treedt in werking zodra de Verordening bedrijveninvesteringszone Maaldrift 2016 door de gemeenteraad wordt vastgesteld. De overeenkomst eindigt van rechtswege op 31 december 2020, tenzij partijen uiterlijk drie maanden daarvoor besluiten deze te verlengen. Voorts eindigt deze overeenkomst op de dag dat het college vaststelt dat blijkens de uitslag van de draagvlakmeting niet wordt voldaan aan het bepaalde in artikel 5 van de wet.

Artikel 4. Omschrijving van het gebied waarop deze overeenkomst betrekking heeft

4.1 Het gebied waarvoor de BIZ Maaldrift wordt ingesteld omvat de volgende straten of delen daarvan:
- Rijksstraatweg;
- Marineweg;
- Hangarweg.

Het betreft een aaneengesloten gebied dat nader staat aangegeven op bijgevoegde kaart (bijlage I).

Artikel 5. Informatieplicht vereniging

5.1 De vereniging is verplicht de gemeente onverwijld te berichten over voorgenomen wijzigingen in haar statuten en eventuele reglementen, dan wel in de uitvoering van het activiteitenplan (artikel 8, lid 2 van de wet).

Artikel 6. Verordening bedrijveninvesteringszone Maaldrift

6.1 De gemeenteraad zal uiterlijk in november 2015 worden voorgesteld een Verordening bedrijveninvesteringszone Maaldrift vast te stellen, zoals bedoeld in artikel 1 van de wet.
In deze verordening wordt voorgesteld dat een BIZ-bijdrage zal worden geheven van gebruikers van de in de BIZ gelegen onroerende zaken op basis van de W.O.Z. waarde van het bedrijfspand

6.2 De vereniging zal jaarlijks vóór 15 januari een overzicht verstrekken van alle bijdrageplichtigen per 1 januari van dat jaar met aanduiding van het adres van de in de BIZ liggende onroerende zaak en alle overige relevante gegevens.

Artikel 7. Draagvlakmeting

7.1 De gemeente voert na vaststelling van de Verordening bedrijveninvesteringszone Maaldrift 2016 door de gemeenteraad een draagvlakmeting uit zoals bedoeld in artikel 4, lid 1, van de wet om te onderzoeken of er voldoende steun bestaat voor de heffing van de BIZ-bijdrage onder de bijdrageplichtigen.

7.2 De vereniging zal zich inspannen om voldoende draagvlak voor de BIZ-bijdrage te creëren.

Artikel 8. Aanvraag BIZ-subsidie

8.1 De vereniging dient jaarlijks uiterlijk vóór 1 oktober van het voorafgaande jaar een schriftelijk verzoek om BIZ-subsidie in bij het college. In afwijking daarvan dient zij de subsidieaanvraag voor het jaar 2016 uiterlijk binnen 14 dagen nadat het college vaststelt dat er voldoende steun bestaat voor heffing (artikel 5 van de wet) in.

8.2 De subsidieaanvraag bevat een begroting en een activiteitenplan. In dit activiteitenplan geeft de vereniging aan welke activiteiten in de openbare ruimte en op het internet zij voornemens is uit te voeren, die zijn gericht op het bevorderen van leefbaarheid of veiligheid in, of de ruimtelijke kwaliteit of de economische ontwikkeling van de BIZ Maaldrift (artikel 1 van de wet)

8.3 De vereniging stelt dit activiteitenplan op in overleg met de Gemeente.

8.4 Deze overeenkomst laat onverlet, dat de vereniging ook andere subsidies of giften kan ontvangen om haar doelstellingen te bereiken. Indien hiervan sprake is dient de vereniging dit in haar verantwoording transparant te maken.

Artikel 9. Hoogte BIZ-subsidie

9.1 De jaarlijkse subsidie bedraagt maximaal het bedrag van de jaarlijks te ontvangen BIZ-bijdragen, verminderd met de daarmee samenhangende perceptiekosten, en is bestemd voor de tussen vereniging en gemeente overeengekomen activiteiten zoals opgenomen in meerjaren BIZ-plan.

Artikel 10. Bevoorschotting BIZ-subsidie

De gemeente maakt uiterlijk op 1 maart van het subsidiejaar een voorschot over ter hoogte van 90% van de begrote BIZ-subsidie.

Artikel 11. Jaarverslag, verantwoording na afloop subsidiejaar

11.1 De vereniging brengt het college uiterlijk vóór 1 april van het jaar volgende op het subsidiejaar een financieel en inhoudelijk verslag uit van de door haar gerealiseerde activiteiten. Het inhoudelijk deel van dit jaarverslag bevat een verantwoording van de uitvoering van het activiteitenplan.

11.2 Het in lid 1 bedoelde jaarverslag dient te zijn vastgesteld door de Algemene ledenvergadering van de vereniging middels een besluit dat in overeenstemming met haar statuten is genomen.

11.3 Het college kan, indien het daar aanleiding toe ziet, verlangen dat het in lid 1 bedoelde jaarverslag vergezeld gaat van een goedkeurende verklaring van een accountant.

Artikel 12. Vaststelling BIZ-subsidie en eindafrekening

12.1 Binnen zes weken na ontvangst van het jaarverslag stelt het college de hoogte van de BIZ-subsidie over het voorgaande subsidiejaar definitief vast.

12.2 Wanneer een deel van de BIZ-subsidie niet is besteed, wordt dit verschoven naar het volgende subsidiejaar.

12.3 Wanneer het vastgestelde bedrag hoger is dan het verstrekte voorschot, zal de gemeente het verschil binnen drie weken aan de vereniging uitbetalen.

12.4 Wanneer (bijvoorbeeld door oninbare posten of gehonoreerde bezwaar- en beroepschriften) het vastgestelde bedrag lager is dan het verstrekte voorschot, zal dit verschil worden verrekend met de uit te betalen subsidie van het dan lopende subsidiejaar, dan wel zal de vereniging het verschil binnen drie weken aan de gemeente betalen.

12.5 Wanneer de vereniging kennelijk in gebreke blijft bij de uitvoering van het activiteitenplan, kan het college in overleg met de vereniging besluiten het vast te stellen subsidiebedrag daarop aan te passen.

Artikel 13. Beëindiging van de BIZ

13.1 De vereniging kan de gemeente, indien zij voldoet aan de voorwaarden die worden genoemd in artikel 6 van de wet, verzoeken de Verordening bedrijveninvesteringszone Maaldrift 2016 in te trekken.

13.2 Indien de gemeenteraad daartoe besluit:

a) stopt de subsidieverstrekking met ingang van de datum van het intrekken van de verordening;
b) zal de eindafrekening plaatsvinden naar deze datum met dien verstande, dat indien een batig saldo overblijft, dit door de vereniging conform haar statuten zal worden besteed, indien een tekort overblijft, dit voor rekening van de vereniging blijft;
c) wordt deze overeenkomst na de eindafrekening ontbonden.

Artikel 14. Beëindiging van de overeenkomst

14.1. De gemeente kan deze overeenkomst beëindigen, indien de vereniging:

- in surseance verkeert dan wel failliet is verklaard;
- niet voldoet aan de eisen die ter zake in artikel 7 lid 2 sub a van de wet worden gesteld;

- handelt in strijd met haar statuten;
- zich niet houdt aan haar verplichtingen die voortvloeien uit deze overeenkomst.

Artikel 15. Overleg, evaluatie en rapportage

15.1 Minimaal twee keer per jaar vindt een voortgangsgesprek plaats tussen de vereniging en de gemeente. Doelen van dit overleg zijn:

a) algemene informatie-uitwisseling en het signaleren van nieuwe ontwikkelingen;
b) bespreken van de voortgang en het door de partijen tijdig signaleren van eventuele afwijkingen van de contractafspraken;
c) aan de hand van de voortgangsgegevens tussentijds de gemaakte afspraken bijsturen;
d) het anticiperen op volgende jaren.

15.2 Partijen verplichten zich elkaar tijdig, volledig en juist te informeren omtrent ontwikkelingen die invloed hebben op hetgeen in deze overeenkomst is overeengekomen.

Artikel 16. Geschillen

16.1 Partijen zullen onoverkomelijke geschillen die voortvloeien uit deze overeenkomst voorleggen aan een door hen gezamenlijk te benoemen mediator. Zij zullen de kosten van deze mediation ieder voor de helft dragen. Wanneer deze mediation niet tot een oplossing tussen partijen leidt, zijn zij vrij het geschil aan de daartoe bevoegde rechter voor te leggen.

Artikel 17. Bijlagen

17.1 Tot deze overeenkomst behoren de volgende bijlagen:

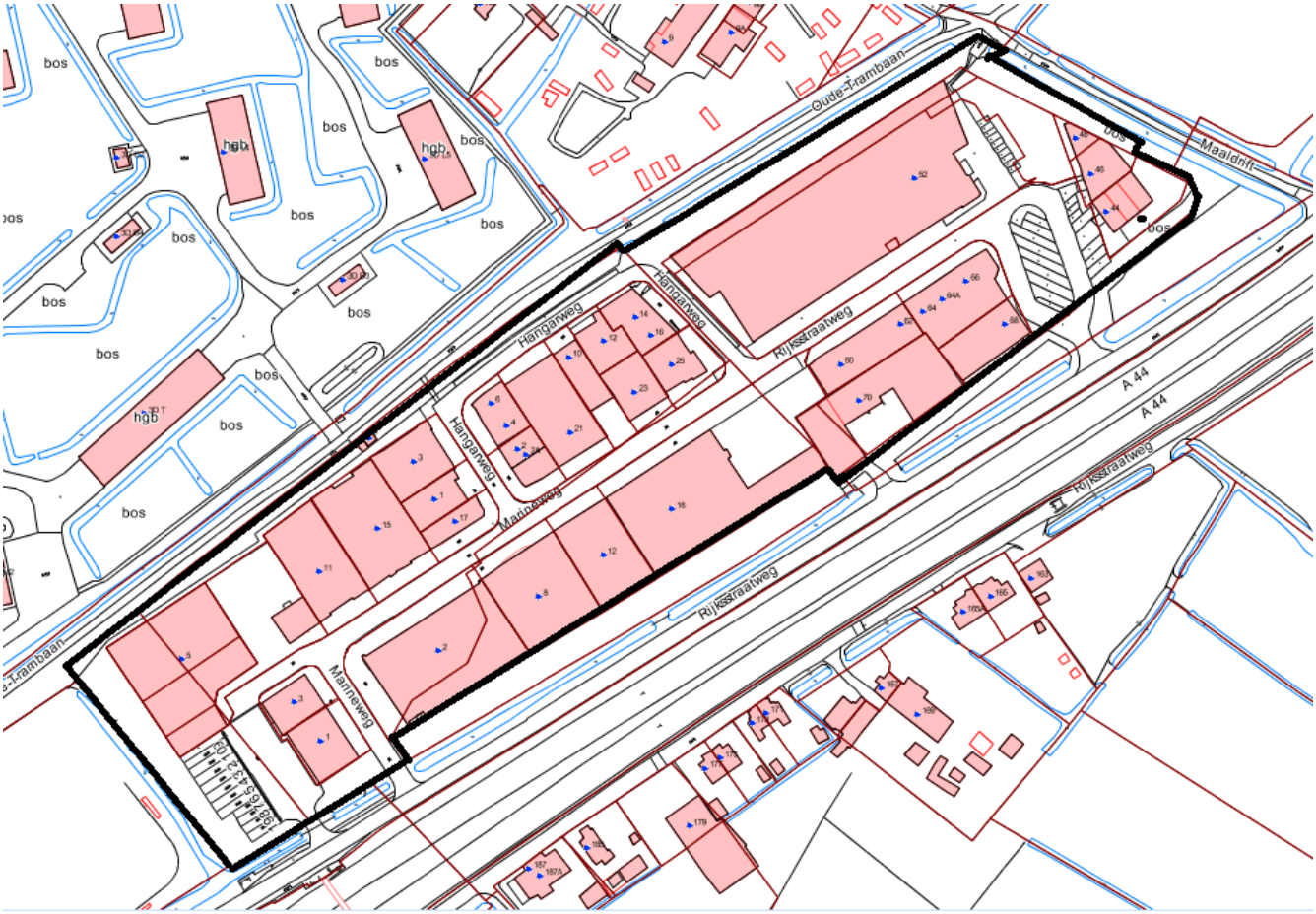
I. Kaart BIZ Maaldrift, tevens is een adressenlijst en kadastrale informatie (peildatum 01-01-2015) bijgevoegd.
II. Meerjaren BIZ-plan VOM (plan van aanpak).

17.2 De bijlagen vormen integraal onderdeel van deze overeenkomst. Bij tegenstrijdigheid tussen de bijlagen en de overeenkomst, prevaleert het in de overeenkomst bepaalde.

In tweevoud opgesteld en ondertekend te Wassenaar op datum,

S.T. Verschoor	B. van der Holst
Gemeente Wassenaar	Vereniging Ondernemers Maaldrift

Bedrijveninvesteringszone Maaldrift 2016

BIZ Activiteitenplan voor bedrijventerrein Maaldrift te Wassenaar

[Naam van auteur]

30-9-2015

HOOFDSTUK 1: INLEIDING **9**

1.1 ALGEMEEN 9
1.2 ORGANISATIESTRUCTUUR 9

HOOFDSTUK 2: BIZ? **10**

2.1 WAT IS EEN BIZ? 10
2.2 VOORDELEN VAN EEN BIZ 11
2.3 ROL VAN DE GEMEENTE 11
2.4 SAMENVATTING 11

HOOFDSTUK 3: BIZ VOOR BEDRIJVENTERREIN MAALDRIFT **13**

3.1 GEBIEDSAFBAKENING 13
3.2 DOELGROEPEN 13
3.3 DOELSTELLING BIZ 14
3.4 DEFINITIE VAN BIJDRAGE PLICHTIGE 14
3.5 BEPALING HOOGTE BIZ BIJDRAGE 14
3.6 TERMIJN 14

HOOFDSTUK 4: BIZ ACTIVITEITEN OP BEDRIJVENTERREIN MAALDRIFT **15**

4.1 ALGEMEEN 15
4.2 SCHOON, HEEL EN VEILIG 15
4.2.1 Raamcontracten mobiele surveillance; *15*
4.2.2 Cameratoezicht entree terrein *15*
4.2.3 Plaatsing afsluitbaar hek; *15*
4.3 ATTRACTIVITEIT, GASTVRIJHEID EN GEBIEDSPROMOTIE 16
4.3.1 Plaatsing welkomstborden; *16*
4.3.2 Website met informatie voorziening aangaande beleid en activiteiten; *16*
4.3.3 Nieuwsbrief voor alle ondernemers in het BIZ-gebied; *16*
4.3.4 Regulier overleg met gemeente; *16*
4.4 PARKMANAGEMENT 16

HOOFDSTUK 5: BEGROTING **17**

5.1 INKOMSTEN 17
5.2 UITGAVEN 18
5.3 OMZETBELASTING 18
5.4 OVERSCHOTTEN 18
5.5 BEPALING VAN HET BIJDRAGE BEDRAG 19
5.6 MEERJARIGE BEGROTING 19

BIJLAGE 1: TEKENING BIZ GEBIED **20**

BIJLAGE 2 : BIJDRAGE PLICHTIGE ONDERNEMERS **21**

BIJLAGE 3 : EXPLOITATIEBEGROTING **22**

BIJLAGE 4 : STAFFEL BIJDRAGE **24**

Hoofdstuk 1: Inleiding

1.1 Algemeen

Het bestuur van de Vereniging Ondernemers Maaldrift (VOM) heeft in overleg met de gemeente Wassenaar (hierna: de partijen) hebben het initiatief genomen een Bedrijven Investeringszone (BIZ) op te richten.

In dit activiteitenplan staat beschreven wat partijen met een BIZ willen bereiken (de doelstellingen) en hoe zij dit willen bereiken (de activiteiten en de organisatie).

1.2 Organisatiestructuur

Opdrachtgever voor de uitvoering van de BIZ is de VOM. De vereniging heeft momenteel 4 bestuursleden en deze behartigen de belangen van de ondernemers op het bedrijventerrein.

Het bestuur van de stichting bestaat uit:

Berry van der Holst	Voorzitter	(G. van der Holst & Zn.)
Björn Bugge	Penningmeester	(Bugge Apparatenbouw BV)
Marco Lagerberg	Algemeen bestuurslid	(Lagerberg Verhuisgroep)
Erik-Jan van Leeuwen	Algemeen bestuurslid	(Van Leeuwen Verwarming BV)

Het bestuur heeft de taak op zich genomen een BIZ-plan inclusief een meerjarenbegroting op te stellen voor de periode van de BIZ. Dit plan ligt u in deze rapportage nu voor.

Naast de uit te voeren activiteiten is een interne organisatie nodig om de werkzaamheden uit te voeren en te bewaken evenals de overige werkzaamheden van de vereniging te verrichten.

De interne werkzaamheden die door de BIZ vereniging uitgevoerd worden zijn:

- Uitgave van nieuwsbrieven; tweemaal per jaar via e-mail;
- Organiseren ondernemersbijeenkomsten, tenminste eenmaal per jaar;
- Regulier overleg met betrokkenen;
- Bestuursvergaderingen (conform de statuten van de vereniging);
- Overleg tussen de gemeente Wassenaar en de vereniging;
- Opstellen jaarverslagen en jaarplannen.

Hoofdstuk 2: BIZ?

2.1 Wat is een BIZ?

Gemeenten hebben per januari 2015 met de Wet op de Bedrijven Investeringszones (Wet BIZ) de bevoegdheid om een gebied aan te wijzen waarbinnen een bestemmingsheffing (de BIZ-bijdrage) mag worden geheven ter financiering van, door de ondernemers, gewenste extra voorzieningen.

De BIZ-bijdrage strekt ter bestrijding van de kosten die verbonden zijn aan activiteiten in de openbare ruimte en op het internet, die zijn gericht op het bevorderen van de leefbaarheid of de veiligheid in de BIZ of de ruimtelijke kwaliteit of de economische ontwikkeling van de BIZ.

Deze zone is een afgebakend gebied, bijvoorbeeld een winkelgebied of een bedrijventerrein en de activiteiten cq. extra voorzieningen komen **bovenop** het basisvoorzieningenniveau van de gemeente.

Deze activiteiten cq. extra voorzieningen moeten zowel het gezamenlijk als het algemene belang van de ondernemers dienen waarbij, via stemming, een meerderheid onder alle bijdrage plichtige ondernemers is vereist.
Concreet kan gedacht worden aan activiteiten als het verbeteren van verkeersvoorzieningen, bewegwijzering, groenvoorziening, afvalinzameling, verlichting, schoonmaak, onderhoud, brandveiligheid, graffitiverwijdering en het vergroten van de veiligheid door bijvoorbeeld extra surveillance, hekwerken en camerabewaking.

Alvorens de initiatiefnemer (bijvoorbeeld een winkeliers- of ondernemersvereniging) besluit om een BIZ in te voeren, dient deze een activiteitenplan te maken en deze te presenteren aan haar leden en de overige ondernemers binnen de zone.

De ondernemers in de zone krijgen dan antwoord op vragen als:
- WAT gaan we doen binnen de zone?
- HOE gaan we dit doen?
- WELKE begroting is van toepassing?
- HOEVEEL moet elke ondernemer gaan betalen?

Bij voldoende draagvlak betalen uiteindelijk alle ondernemers mee. Voldoende draagvlak wordt bepaald via een stemming.
De initiatiefnemers van de BIZ bepalen, aan de hand van de situatie in de zone en de populatie gevestigde bedrijven c.q. ondernemers wie zij aanwijzen als bijdrage plichtige. Bij een stemming voor de BIZ mogen alleen de bijdrage plichtige stemmen.
Per groep bijdrage plichtige zijn er verschillende vereisten om de stemming te behalen.

Gebruikers **óf** eigenaren:

- Respons percentage: >50%
- Minimaal 2/3 van de uitgebrachte stemmen is ‘voor’;
- Bij een bijdrage gebaseerd op de WOZ-waarde: voorstemmers vertegenwoordigen meer WOZ-waarde dan de tegenstemmers.

Gebruikers **én** eigenaren:

- Respons percentage gebruikers: >50%

- Respons percentage eigenaren: >50%
- Minimaal 50% van de stemmers is 'voor'(per groep).

Wanneer de meerderheid bij stemming behaald is stelt de gemeente hiervoor een heffing in en keert de opbrengst uit aan de vereniging of stichting die de activiteiten namens de ondernemers uitvoert.
De heffing kan bepaald worden aan de hand van de WOZ-waarde van een pand binnen het BIZ-gebied of kan voor iedereen hetzelfde vaste bedrag zijn.
Indien er een vast bedrag wordt doorbelast, vervalt de verplichting voor een meerderheid in WOZ-waarde onder de voorstemmers bij de draagvlak meting.

2.2 Voordelen van een BIZ

Collectieve investeringen van ondernemers in hun bedrijfsomgeving komen makkelijker van de grond en de lasten kunnen evenwichtiger worden verdeeld doordat alle ondernemers in het gebied meebetalen.
Er kunnen (via de uitvoeringsovereenkomst) duidelijke afspraken worden gemaakt tussen ondernemers en de gemeente over elkaars verantwoordelijkheden en wie waarin investeert in het gebied.
Ondernemers kunnen zich makkelijker organiseren, wat hun onderhandelingskracht richting de gemeente vergroot. De gemeente krijgt een duidelijk aanspreekpunt waar men afspraken mee kan maken.
Veel maatregelen zijn collectief goedkoper en effectiever te nemen dan individueel.
BIZ levert positieve bijdrage aan het lokale leefklimaat (aanpak verloedering, verbeteren veiligheid e.d.), iets waar ondernemers en gemeente beiden een belang bij hebben.

2.3 Rol van de gemeente

Wanneer het BIZ bestuur denkt voldoende draagvlak onder de ondernemers te hebben maken zij met de gemeente, namens alle ondernemers, afspraken over uitvoering van het plan. Dit is de zogenaamde uitvoeringsovereenkomst. Hierin staat wat per activiteit het basisvoorzieningsniveau van de gemeente is en wat de ondernemers extra gaan doen.
Daaropvolgend organiseert de gemeente een draagvlakmeting onder alle ondernemers. Als deze positief uitvalt, dan kan de BIZ doorgang vinden.
Namens de ondernemers int de gemeente vervolgens een heffing, de BIZ-bijdrage. Zo ontstaat er een budget voor investeringen in het gebied.

2.4 Samenvatting

Het initiatief ligt bij de ondernemers. Zij bepalen wat er gebeurt.
Er moet aantoonbaar draagvlak zijn bij de ondernemers binnen het afgebakende gebied.
Een BIZ is uitsluitend bedoeld voor aanvullende activiteiten ten opzichte van de diensten van de gemeente.
Een BIZ is bedoeld voor activiteiten met een maatschappelijk belang (schoon, heel, veilig), ruimtelijke kwaliteit of een ander publiek belang in de openbare ruimte van het afgebakende gebied.
De BIZ wordt opgericht voor beperkte duur (maximaal 5 jaar) en kan daarna verlengd worden door middel van een herstemming.

INITIATIEF ONDERNEMERS

MAKEN VAN PLAN VAN AANPAK
(incl. begroting)

INFORMELE DRAAGVLAKMETING

VOORSTEL GEMEENTE

OPRICHTEN BIZ-VERENIGING of STICHTING

AFSLUITEN OVEREENKOMST TUSSEN GEMEENTE EN ONDERNEMERS

WETHOUDER / GEMEENTERAAD / VERORDENING

FORMELE DRAAGVLAKMETING
(Stemronde JA of NEE)

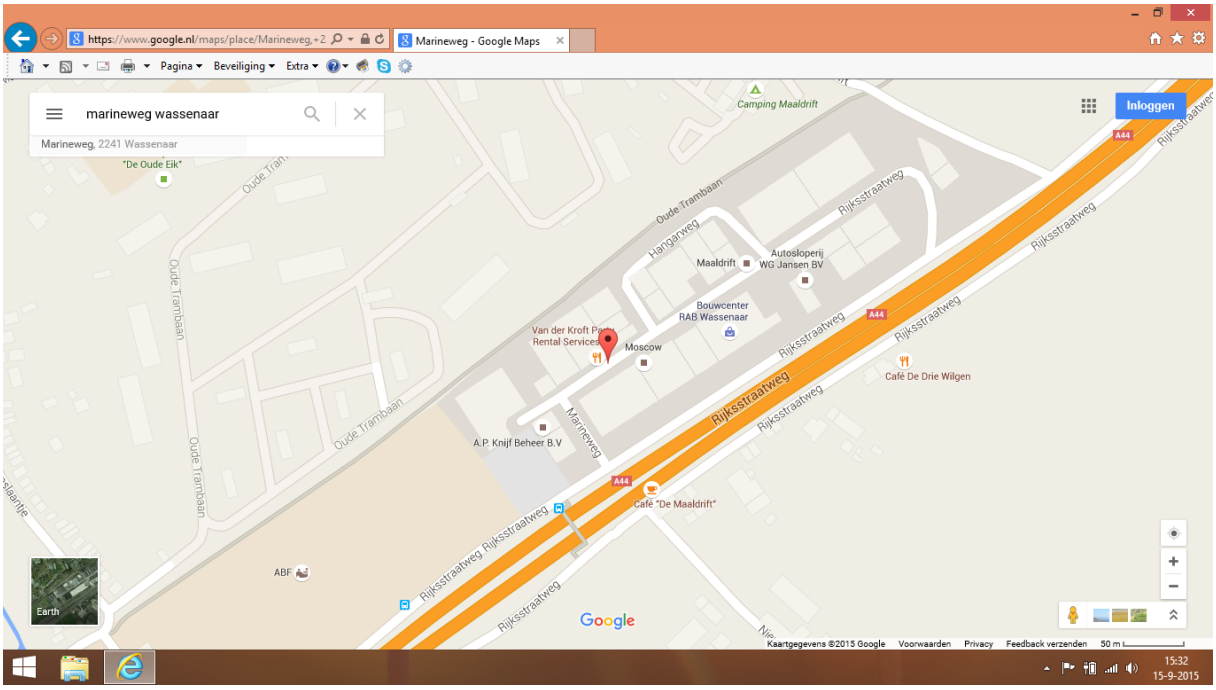

UITVOEREN BIZ

Hoofdstuk 3: BIZ voor bedrijventerrein Maaldrift

3.1 Gebiedsafbakening

Maaldrift ligt aan de noordkant van Wassenaar, langs de parallelweg van de Rijksstraatweg richting Leiden. Het terrein is te betreden via 2 aparte ingangen waarvan er 1 afsluitbaar is met een hek. Hiernaast is er alleen nog een toegang via een fietspad aan de kant van de Hangarweg.

Het afgebakende BIZ-gebied beslaat in totaal 6,2 hectare en telt in het jaar 2015 (peildatum) circa 37 bijdrage-plichtige ondernemers.
De tekening met de grenzen van het BIZ gebied is terug te vinden in bijlage 1.
De lijst met ondernemers en hun vestigingsadres is terug te vinden in bijlage 2.

3.2 Doelgroepen

Op het bedrijventerrein Maaldrift zijn de volgende doelgroepen terug te vinden:

- Bedrijven die verkopen aan consumenten;
- Bedrijven die verkopen aan bedrijven;
- Bedrijven die verkopen aan bedrijven en consumenten;
- Bedrijven met opslagloodsen;
- Kantoren;
- Productiebedrijven;
- Verzamelgebouwen voor kleine ondernemers;

3.3 Doelstelling BIZ

Met het instellen van een BIZ op bedrijventerrein Maaldrift kan er een aantrekkelijk bedrijventerrein tot stand komen. Dit kan mede door het actief reageren op bijvoorbeeld achterstallig groen onderhoud, zwerfvuil, het onderhoud aan wegen en trottoir en het wijzen van de betrokkenen op hun verantwoordelijkheden.
Voor bedrijventerrein Maaldrift zijn door de vereniging de volgende doelstellingen geformuleerd voor de BIZ:

- Binnen de BIZ een beter ondernemersklimaat verwezenlijken;
- De communicatie tussen de ondernemers onderling verbeteren;
- De veiligheid van het desbetreffende gebied vergroten;
- Het aantal inbraken in het BIZ-gebied laten afnemen;
- De BIZ gebied verder voorzien van groen;
- Het in stand houden van de waarde van onroerend goed;

3.4 Definitie van bijdrage plichtige

In het kader van de financiering van de activiteiten in het BIZ-gebied moet worden bepaald wie van de betrokken ondernemers moet bijdragen in de kosten van de BIZ. Daarbij wordt gekeken naar een direct verband tussen de aangewezen categorie en het belang dat deze categorie heeft bij de voorgestelde gezamenlijke activiteiten in de openbare ruimte.

Na overleg tussen het BIZ bestuur en de gemeente Wassenaar is besloten de volgende definitie van bijdrage plichtige voor bedrijventerrein Maaldrift vastgesteld:

De BIZ bijdrage wordt geheven van degenen die bij het begin van het kalenderjaar in de BIZ gelegen onroerende zaken die niet in hoofdzaak tot woning dienen al dan niet krachtens eigendom, bezit beperkt recht of persoonlijk recht, gebruiken.
Bij leegstand wordt de BIZ-bijdrage geheven van degene die van die zaak het genot krachtens eigendom, bezit of beperkt recht heeft

Dit houdt in dat de volgende groep als bijdrage plichtige worden gezien en daardoor ook stemrecht heeft:

- Gebruikers van de panden

3.5 Bepaling hoogte BIZ bijdrage

N.a.v. de WOZ-waarde:
De vereniging heeft er voor gekozen om het zogenoemde WOZ-bestand van de gemeente als basis te nemen voor het bepalen van de bijdrage plichtige en de hoogte van de bijdrage per bijdrage plichtige. De staffel die is gemaakt n.a.v. dit WOZ-bestand is terug te vinden in bijlage 4.

3.6 Termijn

De BIZ kan zoals vermeld worden opgericht voor een periode van maximaal 5 jaar. In dit geval is er door de vereniging gekozen voor de maximale termijn van 5 jaar.

Hoofdstuk 4: BIZ activiteiten op bedrijventerrein Maaldrift

4.1 Algemeen

Voor een goede invulling van de activiteiten in het BIZ-plan zijn er een drietal uitgangspunten in ogenschouw genomen:

- Activiteiten moeten betrekking hebben op de representativiteit en veiligheid van het bedrijventerrein en daar waar mogelijk van individueel belang zijn voor de huidige leden/ondernemers door collectief zaken op te pakken en hierdoor sterker te staan bij onderhandelingen en inkoopvoordeel te behalen.
- De activiteiten zijn aanvullend op het basis onderhoudsniveau van het bedrijventerrein waarvoor de gemeente primair verantwoordelijk is. Voor de activiteiten zijn tussen de gemeente en de vereniging duidelijke afspraken gemaakt over de gebruikelijke gemeentelijke inzet (service niveau) in dit gebied. Deze afspraken worden vastgelegd in een uitvoeringsovereenkomst tussen Gemeente en BIZ vereniging/stichting.
- Activiteiten moeten passen in het kader van de BIZ wet- en regelgeving. Deze richt zich op activiteiten in de openbare ruimte en op het internet, die zijn gericht op het bevorderen van de leefbaarheid of de veiligheid in de BIZ of de ruimtelijke kwaliteit of de economische ontwikkeling van de BIZ.

Aan de hand van bovenstaande uitgangspunten zijn door de vereniging de volgende hoofdactiviteiten uitgewerkt voor bedrijventerrein Maaldrift:

4.2 Schoon, heel en veilig

4.2.1 Raamcontracten mobiele surveillance;

Gezien het feit dat beveiliging en veiligheid hoog in het vaandel staan van de VOM en de ondernemers, is het van belang dat activiteiten rondom deze onderwerpen op de juiste manier worden georganiseerd. Meerdere ondernemers zien een groot voordeel in surveillance in de nachtelijke,- en weekenduren zodat een snelle signalering van onregelmatigheden plaats kan vinden.

4.2.2 Cameratoezicht entree terrein

Om de eigendommen van de ondernemers nog beter te kunnen beschermen dan alleen met surveillance rondes, is het raadzaam om deze dienst te ondersteunen met cameratoezicht op het terrein.
Door de toegang die niet afsluitbaar is, te voorzien van camera toezicht kunnen de ondernemers de onregelmatigheden op het terrein beter volgen.

4.2.3 Plaatsing afsluitbaar hek;

Gezien het feit dat Maaldrift slechts twee toegangen heeft en verder geen doorgangen naar andere terreinen of woonwijken, is het terrein goed af te sluiten. Om de surveillance in de nachtelijke, en weekenduren te ondersteunen is de vereniging van plan om een van de toegangen gedurende deze momenten af te sluiten. Al het bestemmingsverkeer gaat dan via 1 ingang het terrein op waardoor goed toezicht plaats van vinden. Daarnaast zal ook de toegang via het fietspad in dezelfde uren worden afgesloten.

4.3 Attractiviteit, gastvrijheid en gebiedspromotie

4.3.1 Plaatsing welkomstborden;
Het huidige welkomstbord bij Maaldrift is oud en slecht onderhouden. Daarnaast klopt het overzicht van gevestigde ondernemers niet meer met de huidige situatie. De VOM wil, op aangeven van de ondernemers, graag een nieuw bord laten plaatsen dat goed te zien is, onderhouden wordt en een moderne uitstraling heeft.

4.3.2 Website met informatie voorziening aangaande beleid en activiteiten;
Communicatie tussen de gemeente en de vereniging en de vereniging en de ondernemers is van groot belang en een groot voordeel van een BIZ. Op website van de VOM zal alle informatie omtrent beleid en activiteiten terug te vinden zijn.

4.3.3 Nieuwsbrief voor alle ondernemers in het BIZ-gebied;
Via het secretariaat zal er regelmatig een nieuwsbrief per e-mail aan de ondernemers in het BIZ-gebied worden verstuurd.

4.3.4 Regulier overleg met gemeente;
Bij het regelmatige overleg van het BIZ bestuur zal de klantcontactfunctionaris van de gemeente aansluiten.
Ook neemt de voorzitter van de BIZ Maaldrift deel aan het Economisch overleg met de wethouder.

4.4 Parkmanagement

De thema's "schoon en heel" kunnen geborgd worden door middel van het inzetten van een parkmanager. De parkmanager draagt zorg voor een goede communicatie op het bedrijventerrein tussen de ondernemers onderling maar ook tussen de ondernemers en de gemeente.

De parkmanager kan de collectieve aanbesteding verzorgen op het gebied van bijvoorbeeld afvalinzameling, verzekeringen en glasvezel. Maar bovenal zorgt hij/zij ervoor dat het terrein er netjes bij ligt en dat de verantwoordelijken hun taken uitvoeren om het bedrijventerrein aantrekkelijk te houden.

De Parkmanager is een aantal uur in de week fysiek aanwezig op het terrein. Het spreekt voor zich dat de parkmanager de rest van de week zijn telefoon opneemt en mailverkeer beantwoord. Hij/zij wordt voor Maaldrift primair verantwoordelijk voor:

- Adviserend aan bestuur bij het opzetten van het camerasysteem op technisch en organisatorisch vlak. Bestuur is altijd eindbeslisser;
- Veilig stellen van camerabeelden bij calamiteiten volgens protocol;
- Overleg met surveillance dienst met betrekking tot werkwijze op het terrein en inzage in camerabeelden, bijvoorbeeld bij inbraak melding;
- Overleg met leveranciers collectieve contracten over werkwijze en functioneren;
- Opzetten van SMS-alert zodat bij calamiteiten de juiste personen direct kunnen worden gewaarschuwd;
- Verbeteren van de communicatie tussen ondernemers onderling zodat men elkaar op de hoogte kan houden (ontwikkelingen, spookfactuur, geschillen met derden);
- Oppakken van klachten op het bedrijventerrein zoals kapotte bermen, kuilen in de weg, achterstallig groen onderhoud en defecte openbare verlichting waarbij actie vanuit de gemeente of een derde partij te lang op zich laat wachten;
- Schouw van het terrein en afhandelen van overige klachten en meldingen;
- Organiseren van bijeenkomsten voor ondernemers (informatief en netwerk);

- Informatie voorziening via website en/of nieuwsbrief;

Bovenal is het belangrijk dat het er buiten netjes uitziet. En dit stopt niet bij uw voordeur!

Hoofdstuk 5: Begroting

5.1 Inkomsten

De inkomsten van de BIZ vereniging Maaldrift bestaan uit:

BIZ bijdragen van de bijdrage plichtige (uitgekeerd als subsidie door de gemeente);

Mogelijk aangevuld met:

- Vrijwillige bijdragen van eigenaren van onroerende zaken;
- Sponsoring;
- Extra bijdrage gemeente;
- Subsidie;
- Overige inkomsten.

In de begroting worden alleen bedragen opgenomen waarvan zeker is dat die in de komende periode beschikbaar komen. Het is altijd mogelijk om gedurende de looptijd extra inkomsten, bijvoorbeeld uit sponsoring of van vastgoedeigenaren, in te boeken, waardoor er meer of duurdere activiteiten mogelijk zijn.

Voor de bepaling van de bijdrage van de ondernemers is door het BIZ bestuur gekozen voor een staffel ingedeeld in waardeklassen gebaseerd op de WOZ waarde van een pand.

Over deze bijdragevorm is overleg gepleegd tussen de gemeente en de vereniging.

De bijdrage kan jaarlijks in één termijn worden betaald.
Als één ondernemer in meerdere doorgebroken (aaneengeschakelde) objecten is gevestigd, is de ondernemer eenmalig bijdrage plichtig. Als een gebruiker meerdere –van elkaar gescheiden- objecten gebruikt zal er voor alle objecten een bijdrage betaald moeten worden.

In geval van leegstand van een object (of meerdere objecten) zal de eigenaar van het leegstaande object(en) worden belast. Zodra het object(en) weer verhuurd of verkocht is, zal in het daarop volgende jaar de nieuwe gebruiker worden belast.

De BIZ bijdrage van de ondernemers wordt geheven door de gemeente via een opslag op de WOZ aanslag.
Na de inning van de bijdragen door Gemeentebelastingen zal het totaal van deze bijdragen door de gemeente worden uitgekeerd als BIZ-subsidie. De BIZ-subsidie is niet met omzetbelasting belast.
Wel kan een gemeente nog perceptiekosten afromen van het totale bedrag ter dekking van de gemaakte kosten.

5.2 Uitgaven

De door de stichting/vereniging te plegen uitgaven hebben alleen betrekking op de in dit BIZ-plan genoemde activiteiten. Daarnaast heeft de BIZ te maken met interne kosten zoals die van het secretariaat, bestuurskosten en andere onkosten.

De totale uitgaven zijn, conform begroting, € 29.000,00 en gespecificeerd terug te vinden in bijlage 3.

5.3 Omzetbelasting

De BIZ-vereniging kan de omzetbelasting (BTW) die drukt op de uitgaven, terugvorderen indien alle bijdrage plichtige BTW aftrek hebben. Indien er bijdrage plichtige zijn zonder BTW aftrek, komen uitgaven ter grootte van hun aandeel in de BIZ-bijdragen niet voor aftrek in aanmerking. Met de Rijksbelastingdienst (RBD) wordt de omzetbelastingstatus van de BIZ-vereniging afgestemd.

Bij werken in de openbare ruimte, waarvan het bezit later over gaat in handen van de gemeente kan de omzetbelasting voor compensatie in aanmerking komen als deze past in de wet- en regelgeving van het BTW compensatiefonds.

Het verloop van de uitgaven voor de overeengekomen activiteiten is zo gespreid dat de uitgaven de inkomsten per jaar niet overtreffen en op het einde van de periode (afgezien van de mogelijke reserve, zie het volgende onderdeel) op een saldo van nul eindigen.

De begroting bevat een reserve ter grootte van € 1.000,00 per jaar voor de mogelijke gevolgen van:

- toegekende bezwaren;
- de eventuele faillissementen (e.d.) in het BIZ-gebied;
- posten onvoorzien

Door de bundeling van activiteiten in thema's en deze als totaal te begroten, ontstaat er flexibiliteit binnen de diverse thema's. Er kan zodoende gevarieerd worden in de activiteiten zonder hier telkens de begroting voor te hoeven bijstellen. Bovendien kan het bestuur jaarlijks wijzigingen op de begroting doorvoeren. Daarbij zijn de voorwaarden dat ook die wijzigingen passen binnen de randvoorwaarden van de wet BIZ en het gemeentelijk beleid en dat er in de begroting financiering voor de aangepaste activiteiten beschikbaar is.

5.4 Overschotten

Indien aan het eind van een subsidieperiode een deel van de op die periode betrekking hebbende BIZ-subsidie niet is besteed, kan na instemming van de gemeente dat deel worden verschoven naar een volgende periode. Als er geen volgende BIZ-periode komt, zal de BIZ vereniging het niet bestede bedrag, na aftrek van alle door de gemeente goedgekeurde kosten, naar rato terugbetalen aan de bijdrage plichtige die voor de laatste subsidieperiode de BIZ-bijdragen hebben betaald.

5.5 Bepaling van het bijdrage bedrag

Uit het voorgaande zijn bekend:

- de kosten van de activiteiten en organisatie (zie bijlage 3 Voor exploitatiebegroting);
- het aantal bijdrage plichtige (zie bijlage 2)
- de wijze van toerekening

Op grond hiervan kan berekend worden hoe hoog de BIZ-bijdrage is.

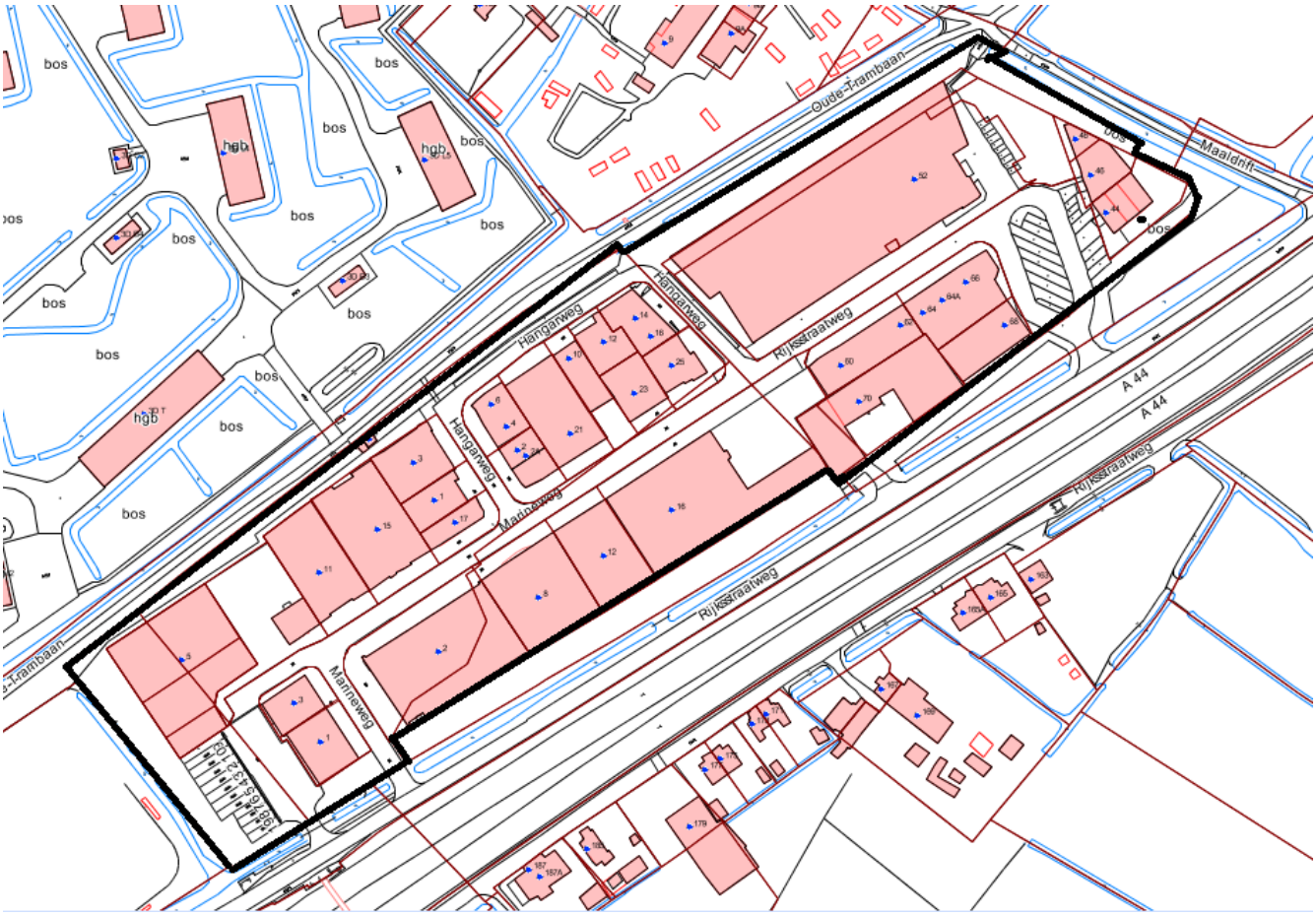
Daar het verschil in WOZ-waarden aanzienlijk is op bedrijventerrein Maaldrift , is besloten om een staffel in te voeren waarbij de kleine organisatie minder betalen dan de grote organisaties. Aan de hand van de WOZ waarde is een staffel gemaakt met een minimum drempel en een maximum plafond als bijdrage bedrag. De bijdrage per bijdrage plichtige organisatie vindt u in de tabel in bijlage 4

5.6 Meerjarige begroting

De opzet van de exploitatiebegroting zal vooralsnog gedurende 5 jaar niet veranderen. Het bestuur behoudt de mogelijkheid om budget binnen bepaalde thema’s te verschuiven.

Voor de totale meerjarige begroting verwijzen we u naar bijlage 3.

Bijlage 1: Tekening BIZ gebied

Bijlage 2 : Bijdrage plichtige ondernemers

Straat	Huisnr	Toev.	Gebruiker
Hangarweg	1		Glas- Behang- en Schildersbedrijf A. l'Ami B.V.
Hangarweg	2		D Sign Marking B.V.
Hangarweg	2	A	Leegstand
Hangarweg	3		Autoschade Bandeko Maaldrift BV
Hangarweg	4		Leegstand
Hangarweg	6		Van Veen Spuiterij B.V.
Hangarweg	10		CG Reijerse
Hangarweg	12		Timmer- en Aannemersbedrijf Schroder B.V.
Hangarweg	14		Timmerfabriek Maaldrift B.V.
Marineweg	1		Hartman Innovations Group B.V.
Marineweg	2		J. Lagerberg, Internationale Verhuizingen en Transporten B.V.
Marineweg	3		TJG Remmerswaal
Marineweg	5	A	G. van der Holst & Zn. B.V.
Marineweg	5	B	G. van der Holst & Zn. B.V.
Marineweg	5	C	Gebroeders Van der Holst Beheer B.V.
Marineweg	5	D	G. van der Holst & Zn. B.V.
Marineweg	8		W.B.M. Wassenaarse Bouwmaatschappij B.V.
Marineweg	11		Hillegomsche Houthandel Beheer B.V.
Marineweg	12		Tacx Roerend en Onroerend Goed B.V.
Marineweg	15		Van der Kroft Party Rental Services B.V.
Marineweg	16		RAB Groep Bouwmaterialen B.V.
Marineweg	17		EJ van Leeuwen
Marineweg	21		Kruyt BV
Marineweg	23		Taets Techniek B.V.
Marineweg	25		Tuinontwerp en Groenvoorziening R.J. van der Lely
Rijksstraatweg	44		Olie- en Benzinehandel Rooijakkers B.V.
Rijksstraatweg	44	A	Olie- en Benzinehandel Rooijakkers B.V.
Rijksstraatweg	46		Tacx B.V.
Rijksstraatweg	48		Subject Leegstand
Rijksstraatweg	52		Tacx B.V.
Rijksstraatweg	60		Bugge Apparatenbouw B.V.
Rijksstraatweg	62		Pro Mos RVS specialist
Rijksstraatweg	64	A	ALTIJD HANDIG
Rijksstraatweg	64		DL van der Zande
Rijksstraatweg	66		Technische Groothandel Sani-C.V. Service B.V.
Rijksstraatweg	68		Carnavalsvereniging ""De Deylknotsen""
Rijksstraatweg	70		WG Jansen

Bijlage 3 : Exploitatiebegroting

Start BIZ	Datum: 1 januari 2016
Termijn	5 jaar

Uitgaven Diensten		
	Onregelmatige controle/ surveillance	€ 3.650,00
	Openen en sluiten van de entrees	€ 1.500,00
	Afsluitbaar hek installeren/ onderhouden	€ 1.160,00
	Camera entree + beheer	€ 1.000,00
	Parkmanagement (3 uur per week)	€ 11.700,00
	Zuil bij entree incl. verlichting	€ 770,00
	Plaatsing Zuil	€ 370,00
	Onderhoud zuil	€ 250,00
	Ondersteuning secretariaat	€ 4.000,00
	Bijzonder onderhoud/ duurzaamheid terrein	€ 500,00
	Totaal diensten:	**€ 24.900,00**

Uitgaven Kantoor		
	Kantoor benodigdheden/ drukwerk	-
	Website/publiciteit/FB/nieuwsbrieven	€ 500,00
	Vakliteratuur/ abonnementen	-
	Telefonie/postbus	-
	Consumpties	-
	Totaal kantoor:	**€ 500,00**

Uitgaven Huisvesting		
	Huisvesting	-
	Totaal huisvesting:	**-**

Uitgaven vereniging		
	Kamer van Koophandel	-
	Accountant	€ 1.000,00
	Juridische adviezen (notaris etc)	€ 250,00
	Bijeenkomsten	€ 1.000,00
	Bankkosten	€ 300,00
	Onvoorzien	€ 1.000,00
	Totaal Stichting/vereniging:	**€ 3.550,00**

Overige uitgaven		
	Bestuurskosten	-
	Financiële administratie	€ 50,00
	Totaal overige kosten:	**€ 50,00**

Sub Totalen

	Diensten	€ 24.900,00
	Kantoor	€ 500,00
	Huisvesting	-
	Vereniging	€ 3.550,00
	Overig	€ 50,00
	Totaal:	**€ 29.000,00**

Inkomsten		
	Aantal bijdrage plichtige	37
	Totaal BIZ bijdrage	€ 29.005,00
	Vrijwillige bijdrage vastgoed eigenaren	-
	Sponsoring	-
	Subsidies	-
	Overige inkomsten	-
	Totaal inkomsten:	**€ 29.005,00**

Bijlage 4 : Staffel bijdrage

STAFFEL
Totaal 37 WOZ objecten/ BIZ bijdrage plichtige GEBRUIKERS

STAFFEL		AANTAL	BEDRAG	LEVERT OP
Staffel 1	€ 0 - € 100.000	1	€ 300,00	€ 300,00
Staffel 2	€ 100.001 - € 200.000	7	€ 415,00	€ 2.905,00
Staffel 3	€ 200.001 - € 300.000	6	€ 525,00	€ 3.150,00
Staffel 4	€ 300.001 - € 400.000	7	€ 635,00	€ 4.445,00
Staffel 5	€ 400.001 - € 500.000	5	€ 745,00	€ 3.725,00
Staffel 6	€ 500.001 - € 600.000	2	€ 860,00	€ 1.720,00
Staffel 7	€ 600.001 - € 1.000.000	3	€ 1.000,00	€ 3.000,00
Staffel 8	€ 1.000.001 - € 1.500.000	3	€ 1.420,00	€ 4.260,00
Staffel 9	€ 1.500.001 - € 2.000.000	2	€ 1.750,00	€ 3.500,00
Staffel 10	➢ € 2.000.000	1	€ 2.000,00	€ 2.000,00
			TOTAAL	**€ 29.005,00**

BEGROTINGSWIJZIGING Begrotingsjaar: **2016**

Gemeente WASSENAAR Wijziging nr.: **1**

Raadsvoorstel Zaaknummer:

Bedrijveninvesteringszone Maaldrift **Z11061-WS\2923**

De raad der gemeente Wassenaar besluit de begroting van baten en lasten voor bovengenoemd dienstjaar als volgt te wijzigen:

		LASTEN Bedrag van de					BATEN Bedrag van de				
Nr	PROGRAMMA	nieuwe of verho-ging/verlaging bestaande	nieuwe raming van het dienstjaar	nieuwe of verhoging/verlaging bestaande raming			nieuwe of verho-ging/verlaging bestaande	nieuwe raming van het dienstjaar	nieuwe of verhoging/verlaging bestaande raming		
	omschrijving	raming	2016	2017	2018	2018	raming	2016	2017	2018	2019
1	Goed bestuur en goede dienstverlening										
2	Meedoen in Wassenaar										
3	Wassenaar ontwikkelt	29.000		29.000	29.000	29.000	29.000		29.000	29.000	29.000
4	Wassenaar leefbaar										
5	Financiering en algemene dekkingsmiddelen										
	Saldo vóór resultaatbestemming	29.000	0	29.000	29.000	29.000	29.000	0	29.000	29.000	29.000
	MUTATIES RESERVES										
	Algemene reserve										
	Saldo na resultaatbestemming	29.000	0	29.000	29.000	29.000	29.000	0	29.000	29.000	29.000
	SALDO PROGRAMMABEGROTING		**0**	**0**	**0**	**0**					

TOELICHTING:

Voorstel

Op grond van een draagvlakmeting een BIZ-belasting te heffen voor de periode van 2016 t/m 2020 en deze volledige belastingopbrengst - na aftrek van de gemeentelijke perceptiekosten - als subsidie te verstrekken aan de Vereniging Ondernemers Maaldrift.

Reserves en voorzieningen

N.v.t.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 23 november 2015

De raad voornoemd,

de griffier, de voorzitter,

Raadsbesluit

Z-11061/Raad-2940

De gemeenteraad van Wassenaar,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 13 oktober 2015

gelet op artikel 1, eerste, derde en vierde lid, artikel 2, eerste en tweede lid, artikel 3, eerste lid en artikel 7, eerste en vierde lid van de Wet op de bedrijveninvesteringszones;

gezien de uitvoeringsovereenkomst van <datum> gesloten met de Vereniging Ondernemers Maaldrift,

B e s l u i t

De opbrengst van de BIZ-bijdrage, de perceptiekosten en de subsidie aan de Vereniging Ondernemers Maaldrift te verwerken in de begroting door het vaststellen van de begrotingswijziging in bijlage 2.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de gemeenteraad van Wassenaar gehouden op 23 november 2015.

de griffier, de voorzitter,

drs. G. de Schipper – Tinga drs. J.Th. Hoekema

Raadsbesluit

Z-11061 Besluit 2925

De gemeenteraad van Wassenaar,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 13 oktober 2015

gelet op ;

artikel 1, eerste, derde en vierde lid, artikel 2, eerste en tweede lid, artikel 3, eerste lid en artikel 7, eerste en vierde lid van de Wet op de bedrijveninvesteringszones;

gezien de uitvoeringsovereenkomst van <datum> gesloten met de Vereniging Ondernemers Maaldrift,

B e s l u i t

De volgende verordening vast te stellen

vast te stellen de volgende verordening:

VERORDENING BEDRIJVENINVESTERINGSZONE MAALDRIFT 2016

HOOFDSTUK I ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

Deze verordening verstaat onder:

- BIZ-bijdrage: belasting zoals bedoeld in artikel 1 van de Wet op de bedrijveninvesteringszones;
- bedrijveninvesteringszone: het bij deze verordening aangewezen gebied in de gemeente waarbinnen de BIZ-bijdrage wordt geheven. Het aangewezen gebied is vermeld op de bij deze verordening behorende en daarvan deel uitmakende kaart;
- uitvoeringsovereenkomst: tussen de gemeente en Vereniging Ondernemers Maaldrift op <datum> gesloten overeenkomst als bedoeld in artikel 7, derde lid, van de wet;
- wet: Wet op de bedrijveninvesteringszones;
- perceptiekosten: de kosten van heffing en invordering, inclusief oninbaar verklaarde vorderingen.

HOOFDSTUK II BELASTINGBEPALINGEN

Artikel 2 Belastbaar feit en aard van de belasting

1. Onder de naam 'BIZ-bijdrage' wordt jaarlijks een directe belasting geheven ter zake van binnen de bedrijveninvesteringszone gelegen onroerende zaken die op grond van artikel 220a Gemeentewet niet in hoofdzaak tot woning dienen.
2. De BIZ-bijdrage wordt geheven ter bestrijding van de kosten die zijn verbonden aan activiteiten in de openbare ruimte en op internet, die zijn gericht op het bevorderen van de leefbaarheid of de veiligheid in de bedrijveninvesteringszone of de ruimtelijke kwaliteit of de economische ontwikkeling van de bedrijveninvesteringszone.

Artikel 3 Belastingobject

Belastingobject is de onroerende zaak bedoeld in artikel 16 van de Wet waardering onroerende zaken.

Artikel 4 Belastingplicht

1. De BIZ-bijdrage wordt geheven van de gebruiker, zijnde degene die bij het begin van het kalenderjaar al dan niet krachtens eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht een in de bedrijveninvesteringszone gelegen belastingobject gebruikt.
2. Voor de toepassing van dit artikel wordt:
   a. gebruik door degene aan wie een deel van een belastingobject in gebruik is gegeven, aangemerkt als gebruik door degene die dat deel in gebruik heeft gegeven; degene die het deel in gebruik heeft gegeven, is bevoegd de BIZ-bijdrage als zodanig te verhalen op degene aan wie dat deel in gebruik is gegeven;
   b. het ter beschikking stellen van een belastingobject voor volgtijdig gebruik aangemerkt als gebruik door degene die dat belastingobject ter beschikking heeft gesteld; degene die het belastingobject ter beschikking heeft gesteld is bevoegd de BIZ-bijdrage als zodanig te verhalen op degene aan wie dat belastingobject ter beschikking is gesteld.
3. Indien een belastingobject bij het begin van het kalenderjaar geen gebruiker kent, wordt de van de gebruiker te heffen BIZ-bijdrage geheven van de eigenaar.

Artikel 5 Maatstaf van heffing

1. De BIZ-bijdrage wordt geheven naar de op de voet van hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken voor het belastingobject vastgestelde waarde voor het kalenderjaar 2016.
2. Indien met betrekking tot het belastingobject geen waarde is vastgesteld op de voet van hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken wordt de heffingsmaatstaf van dat belastingobject bepaald met toepassing van artikel 6, alsmede met overeenkomstige toepassing van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 17, 18 en 20, tweede lid, van de Wet waardering onroerende zaken.

Artikel 6 Vrijstellingen

1. In afwijking in zoverre van artikel 5 wordt bij de bepaling van de heffingsmaatstaf buiten aanmerking gelaten, voor zover dit niet al is gebeurd bij de bepaling van de in dat artikel bedoelde waarde, de waarde van:
   a. voor de land- of bosbouw bedrijfsmatig geëxploiteerde cultuurgrond, daaronder mede begrepen de open grond, alsmede de ondergrond van glasopstanden, die bedrijfsmatig aangewend wordt voor de kweek of teelt van gewassen, zonder daarbij de ondergrond als voedingsbodem te gebruiken;
   b. glasopstanden, die bedrijfsmatig worden aangewend voor de kweek of teelt van gewassen, voor zover de ondergrond daarvan bestaat uit de in onderdeel a bedoelde grond;
   c. onroerende zaken die in hoofdzaak zijn bestemd voor de openbare eredienst of voor het houden van openbare bezinningssamenkomsten van levensbeschouwelijke aard, een en ander met uitzondering van delen van zodanige onroerende zaken die dienen als woning;
   d. één of meer onroerende zaken die deel uitmaken van een op de voet van de Natuurschoonwet 1928 aangewezen landgoed dat voldoet aan de voorwaarden genoemd in artikel 8 van het Rangschikkingsbesluit Natuurschoonwet 1928, met uitzondering van de daarop voorkomende gebouwde eigendommen;
   e. natuurterreinen, waaronder mede worden verstaan duinen, heidevelden, zandverstuivingen, moerassen en plassen, die door rechtspersonen met volledige rechtsbevoegdheid welke zich uitsluitend of nagenoeg uitsluitend het behoud van natuurschoon ten doel stellen, beheerd worden;
   f. openbare land- en waterwegen en banen voor openbaar vervoer per rail, een en ander met inbegrip van kunstwerken;
   g. waterverdedigings- en waterbeheersingswerken die worden beheerd door organen, instellingen of diensten van publiekrechtelijke rechtspersonen, met uitzondering van de delen van zodanige werken die dienen als woning;
   h. werken die zijn bestemd voor de zuivering van riool- en ander afvalwater en die worden beheerd door organen, instellingen of diensten van publiekrechtelijke rechtspersonen, met uitzondering van de delen van zodanige werken die dienen als woning;
   i. werktuigen die van een onroerende zaak kunnen worden afgescheiden zonder dat beschadiging van betekenis aan die werktuigen wordt toegebracht en die niet op zichzelf als gebouwde eigendommen zijn aan te merken;
   j. belastingobjecten voor zover die bestemd en in gebruik zijn voor de publieke dienst van de gemeente;
   k. straatmeubilair, waaronder begrepen alle zodanige gebouwde eigendommen – niet zijnde gebouwen – welke zijn geplaatst voor het belang van het publiek, ten dienste van het verkeer of ter verfraaiing van de gemeente, zoals lichtmasten, verkeersinstallaties, standbeelden, monumenten, fonteinen, banken, abri’s, hekken en palen;

l. plantsoenen, parken en waterpartijen, die bij de gemeente in beheer zijn of waarvan de gemeente het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht, met uitzondering van delen van zodanige onroerende zaken die dienen als woning;
m. begraafplaatsen, urnentuinen en crematoria, met uitzondering van delen van zodanige onroerende zaken die dienen als woning;
n. belastingobjecten voor zover die bestemd en in gebruik zijn voor het geven van onderwijs;
o. belastingobjecten die worden beheerd door een vereniging of stichting die geen onderneming drijft, voor zover die objecten bestemd en in gebruik zijn voor het geven van onderwijs, voor club- en buurthuiswerk, voor de beoefening van sport, kunst of cultuur, of voor andere activiteiten van sociale of culturele aard;
p. belastingobjecten voor zover die bestemd en in gebruik zijn voor de publieke dienst ter zake van brandweerzorg, rampenbeheersing, crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening in de regio en de handhaving van de openbare orde en veiligheid;
q. belastingobjecten met WOZ-objectcode 5 (objecten in aanbouw);
r. belastingobjecten met WOZ-objectcode 41 (ongebouwd) of WOZ-objectcode 3621 (Trafo).

2. In afwijking in zoverre van artikel 5 wordt bij de bepaling van de heffingsmaatstaf voor de BIZ-bijdrage van de gebruiker buiten aanmerking gelaten de waarde van gedeelten van het belastingobject die in hoofdzaak tot woning dienen dan wel in hoofdzaak dienstbaar zijn aan woondoeleinden.

Artikel 7 Tarief BIZ-bijdrage

Het tarief van de BIZ-bijdrage bedraagt voor de gebruiker, bij een waarde van:

-	niet meer dan € 100.000	:	€ 300,00
-	meer dan € 100.000, maar niet meer dan € 200.000	:	€ 415,00
-	meer dan € 200.000, maar niet meer dan € 300.000	:	€ 525,00
-	meer dan € 300.000, maar niet meer dan € 400.000	:	€ 635,00
-	meer dan € 400.000, maar niet meer dan € 500.000	:	€ 745,00
-	meer dan € 500.000, maar niet meer dan € 600.000	:	€ 860,00
-	meer dan € 600.000, maar niet meer dan € 1.000.000	:	€ 1.000,00
-	meer dan € 1.000.000, maar niet meer dan € 1.500.000	:	€ 1.420,00
-	meer dan € 1.500.000, maar niet meer dan € 2.000.000	:	€ 1.750,00
-	meer dan € 2.000.000	:	€ 2.000,00

Artikel 8 Wijze van heffing

De BIZ-bijdrage wordt jaarlijks bij wege van aanslag geheven.

Artikel 9 Termijnen van betaling

1. In afwijking van artikel 9, eerste lid, van de Invorderingswet 1990 moeten de aanslagen worden betaald in twee gelijke termijnen waarvan de eerste vervalt op de laatste dag van de maand volgend op de maand die in de dagtekening van het aanslagbiljet is vermeld en de tweede twee maanden later.
2. In afwijking van het bepaalde in lid 1 geldt dat, ingeval het totaalbedrag van de op één aanslagbiljet verenigde aanslagen, of als het aanslagbiljet maar één aanslag bevat het bedrag daarvan, meer is dan € 75,-, doch minder dan € 5.000,-, en zolang de verschuldigde bedragen door middel van automatische betalingsincasso kunnen worden afgeschreven, de aanslagen moeten worden betaald in acht gelijke termijnen. De eerste termijn vervalt één maand na de dagtekening van het aanslagbiljet en elk van de volgende termijnen telkens één maand later.
3. De Algemene termijnenwet is niet van toepassing op de in de voorgaande leden gestelde termijnen.

Artikel 10 Looptijd belastingheffing

De BIZ-bijdrage wordt ingesteld voor een periode van 5 jaar.

Artikel 11 Nadere regels door het college van burgemeester en wethouders

Het college van burgemeester en wethouders kan nadere regels geven met betrekking tot de heffing en de invordering van de BIZ-bijdrage.

HOOFDSTUK III SUBSIDIEBEPALINGEN

Artikel 12 Aanwijzing vereniging

Vereniging Ondernemers Maaldrift wordt aangewezen als de vereniging als bedoeld in artikel 7 van de wet.

Artikel 13 Buiten toepassing algemene subsidieverordening

Op de subsidie bedoeld in artikel 14 is de Algemene subsidieverordening gemeente Wassenaar niet van toepassing.

Artikel 14 Subsidievaststelling

1. De subsidie voor de uitvoering van de activiteiten die zijn opgenomen in de uitvoeringsovereenkomst wordt verstrekt aan de in artikel 12 aangewezen Vereniging Ondernemers Maaldrift.
2. De subsidie bedraagt maximaal het bedrag van de jaarlijks te ontvangen BIZ-bijdragen, nadat daarop de perceptiekosten in mindering zijn gebracht.

3. Voor zover dit niet reeds is geschied in de uitvoeringsovereenkomst, kan het college van burgemeester en wethouders nadere regels stellen met betrekking tot de verplichtingen van de subsidie-ontvanger.

HOOFDSTUK IV SLOTBEPALINGEN

Artikel 15 Inwerkingtreding

1. Deze verordening treedt in werking met ingang van de eerste dag nadat het college heeft bekendgemaakt dat van voldoende steun als bedoeld in artikel 4 van de wet is gebleken.
2. De datum van ingang van de heffing is 1 januari 2016.

Artikel 16 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: 'Verordening bedrijveninvesteringszone Maaldrift 2016'.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering

van de gemeenteraad van Wassenaar

gehouden op 23 november 2015

de griffier, de voorzitter,

drs. G. de Schipper - Tinga drs. J.Th. Hoekema

gehouden op

de griffier, de voorzitter,

Artikelsgewijze toelichting op de verordening bedrijveninvesteringszone Maaldrift 2016

Hoofdstuk I Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

Om duidelijkheid te scheppen over de inhoud van een aantal in de modelverordening voorkomende begrippen, is daarvan een omschrijving opgenomen in artikel 1.

Bij de omschrijving van het begrip 'bedrijveninvesteringszone' is aangegeven dat het aangewezen gebied is vermeld op de bij deze verordening behorende en daarvan deel uitmakende kaart. Het is ook mogelijk om in de verordening of in de bijlage bij de verordening alle straten te noemen waar de gemeente een BIZ-bijdrage heft.

Hoofdstuk II Belastingbepalingen

Artikel 2 Belastbaar feit en aard van de belasting

Het eerste lid beschrijft het belastbaar feit. In de bepaling wordt benadrukt dat het een jaarlijkse heffing betreft gedurende de looptijd van de verordening. Dit is gedaan om te voorkomen dat de indruk ontstaat dat het om een eenmalige bijdrage zou gaan. Door de verwijzing naar artikel 220a Gemeentewet wordt aangegeven dat het begrip niet-woning conform de daar gegeven regels moet worden uitgelegd. De jurisprudentie die voor artikel 220a Gemeentewet is gewezen, is daarmee ook van toepassing op de BIZ-bijdrage.

Het tweede lid is opgenomen om er geen twijfel over te laten bestaan dat de heffing alleen bedoeld is ter bestrijding van de kosten die zijn verbonden aan de wettelijk toegestane activiteiten. Dit zijn activiteiten in de openbare ruimte en op internet, die zijn gericht op het bevorderen van de leefbaarheid of de veiligheid in de bedrijveninvesteringszone of de ruimtelijke kwaliteit of de economische ontwikkeling van de bedrijveninvesteringszone. Inpandige activiteiten kunnen in beginsel niet met een BIZ-bijdrage worden gefinancierd, tenzij het gaat om activiteiten die gericht zijn op een publiek belang in de openbare ruimte. Deze bepaling impliceert ook dat de gemeenteraad bij haar besluitvorming van mening is dat de afgesproken activiteiten voldoen aan de eisen van de Wet BIZ.

Nieuw ten opzichte van de Experimentenwet zijn de activiteiten die op of via het internet plaatsvinden. De wenselijkheid van deze aanvulling komt voort uit het gegeven dat de detailhandel zich meer en meer richt op de mogelijkheden die het internet en het 'nieuwe winkelen' biedt. Deze activiteiten kunnen ook de economische ontwikkeling stimuleren en daarmee in het publiek belang zijn. Voorbeelden hiervan zijn een gezamenlijke website of activiteiten die via de sociale media worden ontplooid. Concreet betekent de toevoeging dat activiteiten die op het internet plaatsvinden en volgens de gemeente bijdragen aan de

leefbaarheid of de veiligheid in de bedrijveninvesteringszone of de ruimtelijke kwaliteit of de economische ontwikkeling van de BIZ, ook kunnen worden gefinancierd met opbrengsten van de BIZ-bijdrage.

Een bedrijveninvesteringszone is uitdrukkelijk gericht op het verrichten van aanvullende activiteiten ten opzichte van de diensten van de gemeente. Het bestaande voorzieningenniveau dient als uitgangspunt te worden genomen bij het bepalen van de gewenste voorzieningen. Een bedrijveninvesteringszone kan alleen dan tot een verbetering van de kwaliteit leiden als het bestaande voorzieningenniveau minimaal gehandhaafd blijft. De activiteiten die de ondernemers in aanvulling daarop willen uitvoeren kunnen nieuwe aanvullende voorzieningen betreffen of kunnen gaan om een intensivering van bestaande activiteiten.

Activiteiten waar concreet aan gedacht kan worden zijn: het verbeteren van de verkeersvoorzieningen, de bewegwijzering, de groenvoorziening, afvalinzameling, verlichting, schoonmaak, onderhoud, brandveiligheid, graffitiverwijdering, het vergroten van de veiligheid door bijvoorbeeld extra surveillance, hekwerken en camerabewaking. Bij activiteiten die zich richten op de economische ontwikkeling gaat het om het versterken van de economische kracht van een gebied, door het versterken van het ondernemerschap in de zone. Dit kan bijvoorbeeld door het versterken van het zelforganiserend vermogen, bepaalde vormen van gebiedspromotie, of de inzet van een park- of winkelstraatmanager. Onder ‘economische ontwikkeling’ zijn allerlei activiteiten te rangschikken die men als winkeliers- of ondernemersgroep kan ondernemen omdat men ervan denkt dat men er in economisch opzicht met elkaar beter van kan worden. Meer concreet is te denken aan kerst- of sfeerverlichting, sinterklaasintocht of speciale evenementen.

Artikel 3 Belastingobject

Doordat artikel 220a Gemeentewet van overeenkomstige toepassing is, is de objectafbakening zoals die voor de Wet WOZ en de OZB geldt, ook van toepassing voor de BIZ-bijdrage. Dit is tot uitdrukking gebracht in artikel 3. Voor de leesbaarheid van de verordening is ervoor gekozen om hier niet te verwijzen naar artikel 220a Gemeentewet zoals de Wet BIZ doet, maar direct naar artikel 16 Wet WOZ.

Artikel 16 Wet WOZ merkt als belastingobject aan:

- a. een gebouwd eigendom;
- b. een ongebouwd eigendom;
- c. een zelfstandig gedeelte van een gebouwd eigendom of ongebouwd eigendom;
- d. een samenstel van een gebouwd eigendom, een ongebouwd eigendom of een zelfstandig gedeelte daarvan;
- e. een als verblijfsrecreatie bestemd en geëxploiteerd geheel van twee of meer gebouwde eigendommen, ongebouwde eigendommen of zelfstandige gedeelten;

- f. het binnen de gemeente gelegen deel van een gebouwd eigendom, een ongebouwd eigendom, een zelfstandig gedeelte, een samenstel of een als verblijfsrecreatie bestemd en geëxploiteerd geheel.

Op grond van jurisprudentie zijn schepen roerende zaken zodat daarvan geen BIZ-bijdrage kan worden geheven.

Een nadere toelichting op de objectafbakening inclusief relevante jurisprudentie is onder meer te vinden in de Waarderingsinstructie jaarlijkse waardebepaling op de website van de Waarderingskamer.

Artikel 4 Belastingplicht

Eerste lid

Onder de Experimentenwet werd de BIZ-bijdrage geheven van de gebruikers van de niet-woningen in de bedrijveninvesteringszone. De Wet BIZ is hier echter verruimd en biedt de mogelijkheid om te heffen van de gebruikers, de eigenaren of van beide categorieën. De keuze die de gemeente voor de bedrijveninvesteringszone heeft gemaakt, ligt vast in dit artikellid.

Tweede lid, onderdeel a

Op grond van het tweede lid kunnen in bepaalde situaties belastingplichtigen aangewezen worden die niet feitelijk gebruik maken van een niet-woning. Zo regelt artikel 4, tweede lid, onderdeel a, van de verordening dat gebruik door degene aan wie een deel van een onroerende zaak in gebruik is gegeven, wordt aangemerkt als gebruik door degene die dat deel in gebruik heeft gegeven. Door deze bepaling is de verhuurder (al of niet tevens eigenaar) ook belastingplichtig voor de BIZ-bijdrage als hij niet zelf gebruiker (van een deel) van de niet-woning is. Dit betekent dat bij verzamelkantoorgebouwen met meer dan één gebruiker (die voor de Wet WOZ als één object kunnen gelden), de verhuurder in de heffing van de BIZ-bijdrage moet worden betrokken. De huurders zijn dan niet belastingplichtig. Voor alle duidelijkheid: de bepaling ziet alleen op situaties waarin (onzelfstandige) delen van de onroerende zaak worden gebruikt door afzonderlijke gebruikers, die niet gezamenlijk het geheel gebruiken. De verhuurder van een niet-woning kan niet als gebruiker worden aangemerkt als hij de niet-woning verhuurt aan bijvoorbeeld één onderneming of één persoon. Verhuurt hij de verschillende (onzelfstandige) delen aan verschillende gebruikers, dan is hij wel belastingplichtig. Verhuurt hij echter de niet-woning als geheel aan meerdere gebruikers (bijvoorbeeld van één onderneming), dan is hij niet belastingplichtig. Hij staat dan immers niet een deel van de niet-woning in gebruik af. Degene die het gebruik afstaat, mag overigens de gebruikersbelasting wel verhalen op degene aan wie het gebruik van een deel wordt afgestaan.

Tweede lid, onderdeel b

Dit onderdeel bepaalt dat het ter beschikking stellen van een onroerende zaak voor volgtijdig gebruik wordt aangemerkt als gebruik door degene die de onroerende zaak ter beschikking heeft gesteld. Dit ziet vooral op niet-woningen die voor korte perioden worden verhuurd. In beginsel is de eigenaar degene die de niet-woning ter beschikking stelt voor volgtijdig gebruik. Dit is alleen anders indien gebruik wordt gemaakt van een verhuurorganisatie en deze verhuurorganisatie grotendeels het financiële risico van meer- of minderopbrengsten uit de verhuur draagt. Alleen het uit handen geven van de bemiddeling (al dan niet tegen een beperkt percentage van de verhuurprijs) aan een verhuurorganisatie is niet voldoende om deze verhuurorganisatie als gebruiker aan te merken. Zie ook Hoge Raad 7 februari 2001, nr. 35865, ECLI:NL:HR:2001:AA9843 (Wierden) en Hoge Raad 22 november 2002, nr. 37361, ECLI:NL:HR:2002:AF0960 (Oostburg). Degene die de niet-woning ter beschikking stelt is bevoegd om de belasting te verhalen op degene aan wie die zaak ter beschikking is gesteld.

Derde lid

In sommige gevallen is er als gevolg van leegstand geen sprake van een gebruiker in de zin van de Wet BIZ. In de verordening kan worden bepaald dat als een onroerende zaak bij het begin van het kalenderjaar niet in gebruik is, de BIZ-bijdrage wordt geheven van degene die van die zaak het genot krachtens eigendom, bezit of beperkt recht heeft. Deze krijgt dan eenzelfde positie (dus ook qua draagvlakmeting en dergelijke) als een gebruiker.

Artikel 5 Maatstaf van heffing

Algemeen

Artikel 2 Wet BIZ benoemt de mogelijke heffingsmaatstaven en tariefdifferentiaties voor de BIZ. De mogelijke heffingsmaatstaven zijn in dit artikel uitgewerkt; de tariefmogelijkheden komen in artikel 7 aan de orde.

Eerste lid

De Wet BIZ hanteert de vastgestelde WOZ-waarde als heffingsmaatstaf voor het betreffende kalenderjaar (variant 1). Van deze heffingsmaatstaf kan worden afgeweken door de WOZ-waarde voor het eerste kalenderjaar ook te gebruiken in latere belastingjaren (variant 2). Daarnaast kan de WOZ-waarde als heffingsmaatstaf achterwege worden gelaten als een vast tarief per categorie belastingplichtigen wordt gehanteerd (variant 3). Voor de bedrijveninvesteringszone Maaldrift is gekozen voor variant 1.

Tweede lid

Het tweede lid is een zogenaamde 'vangnetbepaling'. Deze bepaling maakt het mogelijk om toch een aanslag BIZ-bijdrage op te leggen in het geval er voor het belastingobject geen WOZ-waarde is

vastgesteld. De vangnetbepaling is niet van toepassing als de WOZ-beschikking wel is vastgesteld maar niet is bekendgemaakt. In dat geval geldt de gewone hoofdregel van het eerste lid van dit artikel (Hoge Raad 13 mei 2005, nr. 39569, ECLI:NL:HR:2005:AR6816). De waardebepaling geschiedt in het kader van de vangnetbepaling zoveel mogelijk op gelijke wijze als voor de andere onroerende zaken, waarvoor wel een WOZ-beschikking is vastgesteld. Voor de tekst van de vangnetbepaling is aangesloten bij de tekst van artikel 220d, vierde lid, van de Gemeentewet.

Artikel 6 Vrijstellingen

Algemeen

Bij de toepassing van de WOZ-waarden gelden de wettelijke vrijstellingen zoals vermeld in artikel 220d Gemeentewet. Ter voorkoming van misverstanden daarover zijn deze als uitzondering geformuleerde vrijstellingen overgenomen in de verordening. Dit geldt ook voor de facultatieve vrijstellingen die de verordening onroerendezaakbelastingen vermeldt. Gelet op de beoogde doelmatige uitvoering door zoveel mogelijk aan te sluiten bij de OZB, sluiten de facultatieve vrijstellingen aan op de verordening onroerendezaakbelastingen.

Naast de vrijstellingen uit de onroerendezaakbelastingen, vermeldt artikel 6 nog enkele facultatieve vrijstellingen voor onroerende zaken die als niet-woning worden aangemerkt, maar die niet in gebruik zijn bij ondernemers. Tijdens de parlementaire behandeling zijn amendementen die niet-commerciële objecten standaard vrijstellen, verworpen omdat deze verplichte vrijstellingen te veel de autonome vrijheid van de gemeenteraad zouden aantasten. Dat laat onverlet dat dergelijke vrijstellingen op lokaal niveau wel worden ingevoerd. De gemeenteraad moet daarbij wel afwegen of een dergelijke vrijstelling wenselijk en uitvoerbaar is, en niet zal leiden tot schending van het gelijkheids- of evenredigheidsbeginsel.

Evenals de vrijstellingen voor de onroerendezaakbelastingen, is de vrijstelling hier vormgegeven als een uitzondering. Een object als zodanig wordt niet vrijgesteld, maar de waarde van (een deel) van een object wordt buiten aanmerking gelaten. Dit maakt het mogelijk dat een onroerende zaak gedeeltelijk wordt belast en gedeeltelijk wordt vrijgesteld. De vrijstellingen zijn dus eigenlijk geen echte vrijstellingen, maar vormen een onderdeel van de maatstaf van heffing. Immers, bij het bepalen van de maatstaf van heffing wordt (een gedeelte van) de waarde buiten aanmerking gelaten.

Eerste lid, onderdelen a t/m i

De onderdelen a t/m i zijn op grond van artikel 220d Gemeentewet verplicht voorgeschreven.

Eerste lid, onderdelen j t/m r

De onderdelen j t/m p zijn facultatief. De gemeente kan per onderdeel een afweging maken over wenselijkheid van de vrijstelling. De onderdelen j t/m k zijn overgenomen uit de verordening OZB. Het is raadzaam om deze vrijstellingen zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen. De onderdelen n t/m r zijn een invulling van belastingobjecten die weliswaar als niet-woning zijn aan te merken, maar waarin geen commerciële activiteiten plaatsvinden.

Bij de onderdelen j t/m r geldt dat per onderdeel moet worden beoordeeld of de aard van het belastingobject voldoende onderscheidend is ten opzichte van de belastingobjecten waarvan de BIZ-bijdrage wel wordt geheven. Ook zal de gemeenteraad moeten afwegen of het opnemen van de vrijstelling past binnen de grenzen van de algemene rechtsbeginselen, in het bijzonder het gelijkheidsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel.

Eerste lid, onderdeel j

De tekst van onderdeel j wijkt af van de vergelijkbare bepaling in de verordening onroerendezaakbelastingen. Daarnaast is het aan onderdeel j gelieerde tweede lid uit de verordening OZB evenmin overgenomen. Achtergrond van beide bepalingen in de OZB is het voorkomen van het rondpompen van geld in de gemeentelijke administratie. Zonder deze vrijstellingen in de OZB zou de gemeente belasting aan zichzelf moeten betalen. Deze doelmatigheidsreden geldt niet bij de BIZ-bijdrage, omdat de belastingopbrengst ten goede komt aan de activiteiten van de BIZ-organisatie. Dit laatste maakt dat een vrijstelling aan de hand van het gebruik voor de publieke dienst zal moeten worden getoetst (zie ook hierna bij de onderdelen n t/m r). Wie de eigenaar van het betreffende pand is, is daarbij niet van belang.

Eerste lid, onderdelen n t/m p

Het kan voorkomen dat onroerende zaken in de bedrijveninvesteringszone niet voor commerciële doeleinden worden gebruikt, maar in gebruik zijn bij een onderwijsinstelling, een maatschappelijke organisatie of een overheidsinstantie niet zijnde de gemeente. Deze organisatie zal niet altijd profijt hebben bij de BIZ-activiteiten. Als de aard van de organisatie en de activiteiten duidelijk onderscheidend zijn van de commerciële activiteiten in de bedrijveninvesteringszone, is een vrijstelling voor deze objecten denkbaar. Bijvoorbeeld omdat de BIZ-activiteiten allemaal gericht zijn op de economische ontwikkeling. Hierbij geldt dat per vrijstelling moet worden beoordeeld of de aard van het belastingobject voldoende onderscheidend is ten opzichte van de belastingobjecten waarvan wel wordt geheven. Ook zal de gemeenteraad moeten afwegen of het opnemen van de vrijstelling past binnen de grenzen van de algemene rechtsbeginselen, in het bijzonder het gelijkheidsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel.

Eerste lid, onderdelen q en r

Objecten in aanbouw en ongebouwde objecten zoals bouwgrond zijn in principe ook objecten die onder de definitie van belastingobject vallen. De aan te merken gebruikers van deze objecten zullen in het algemeen geen profijt hebben bij de BIZ-activiteiten. Omdat het uitdrukkelijk niet de bedoeling is deze objecten in de heffing te betrekken zijn de vrijstellingsbepalingen opgenomen.

Tweede lid

Het tweede lid bevat de woondelenvrijstelling van artikel 220e Gemeentewet en beperkt zich tot de gebruikersbelasting. Deze bepaling vervalt als uitsluitend van de eigenaren wordt geheven. De vrijstelling is relevant voor bijvoorbeeld woon-winkelpanden waarbij de woning op grond van de afbakeningsregels niet als een afzonderlijk object is aan te merken.

Artikel 7 Belastingtarief

Artikel 2 Wet BIZ benoemt de mogelijke heffingsmaatstaven en tariefdifferentiaties voor de BIZ. Gekozen is voor heffing naar waardeklassen. Deze vorm is het meest eenvoudig en het minst risicovol.

Artikel 8 Wijze van heffing

Ingevolge artikel 233 van de Gemeentewet kunnen gemeentelijke belastingen worden geheven bij wege van aanslag, bij wege van voldoening op aangifte of op andere wijze. Gekozen is voor de heffing bij wege van aanslag.

Artikel 9 Termijnen van betaling

Voor de betalingstermijnen is aangesloten bij de standaard betalingstermijnen die gelden bij het grootste deel van de gemeentelijke belastingen in Wassenaar. Dit houdt in dat de BIZ-bijdrage moet worden betaald binnen 3 maanden na dagtekening van het aanslagbiljet. Als gekozen is voor automatische incasso bedraagt het aantal termijnen – afhankelijk van de hoogte van het totale aanslagbedrag – 8 of 2 termijnen.

Artikel 10 Looptijd belastingheffing

De Wet BIZ schrijft voor dat een BIZ-bijdrage voor ten hoogste vijf jaar kan worden geheven. Een kortere termijn is ook mogelijk. De gemaakte keuze wordt in dit artikel geregeld. Overigens kan de gemeenteraad, al dan niet op verzoek van de bijdrageplichtigen, besluiten de verordening eerder in te trekken. Een dergelijk besluit moet bij afzonderlijke belastingverordening worden vastgesteld.

Op grond van artikel 6 Wet BIZ kunnen ondernemers de gemeenteraad vragen om de BIZ-verordening in te trekken. Een dergelijk verzoek moet afkomstig zijn van minimaal 20% van de bijdrageplichtigen. Als de gemeente een voldoende ondersteund verzoek krijgt, organiseert het college van burgemeester en wethouders onder alle bekende bijdrageplichtigen een draagvlakmeting.

Het verschil met de draagvlakmeting bij de invoering is dat bij een tussentijdse draagvlakmeting wordt gevraagd naar steun voor intrekking. Voor een geldige tussentijdse draagvlakmeting is vereist dat ten minste de helft van de bijdrageplichtigen deelneemt. Omdat in deze situatie artikel 5, derde lid, Wet BIZ niet van toepassing is, is bij een heffing van gebruikers en eigenaren gezamenlijk niet vereist dat in iedere categorie afzonderlijk de helft deelneemt. Van voldoende steun voor intrekking is gebleken als ten minste de helft van deelnemers voor intrekking hebben gestemd en deze deelnemers ten minste de helft van de som aan WOZ-waarden representeert. Dit laatste vereiste geldt niet als de BIZ-bijdrage naar een vast bedrag wordt geheven.

Artikel 11 Nadere regels door het college

Dit artikel spreekt voor zich.

Hoofdstuk III Subsidiebepalingen

Artikel 12 Aanwijzing vereniging

De wet stelt verplicht dat er een vereniging of stichting wordt opgericht die de bedrijveninvesteringszone feitelijk beheert. Deze vereniging of stichting is ook de rechtspersoon die de subsidies ontvangt. Voor de leesbaarheid van deze toelichting wordt hierna gesproken over BIZ-organisatie.

Op grond van artikel 7 Wet BIZ moet de BIZ-organisatie aan strikte vereisten voldoen. Zo moet de BIZ-organisatie uitsluitend ten doel hebben de BIZ-activiteiten uit te voeren. Dat hoeven niet altijd met BIZ-bijdrage gesubsidieerde activiteiten te zijn. Vereist is dat de activiteiten van de BIZ-organisatie zijn aan te merken als activiteiten in de openbare ruimte en op internet, gericht op het bevorderen van de leefbaarheid in, de veiligheid in, de ruimtelijke kwaliteit van of de economische ontwikkeling van die zone. Artikel 7 Wet BIZ verhindert wel dat de BIZ-organisatie de algemene belangenbehartiging overneemt van een bestaande ondernemersvereniging.

Bij een vereniging is daarnaast vereist dat alle beoogde bijdrageplichtigen lid kunnen zijn van de vereniging en dat de jaarcontributie niet hoger is dan € 50. Bij een stichting is vereist dat ten minste 2/3 van de bestuursleden afkomstig is uit de kring van de beoogde bijdrageplichtigen.

Artikel 13 Algemene Subsidieverordening

Veel gemeenten hebben een algemene subsidieverordening die de essentiële elementen bevat van het proces van subsidieverstrekking, zoals een omschrijving van de te subsidiëren activiteiten, de bevoegdheid voor het vaststellen van een subsidieplafond en de bijbehorende verdelingsmaatstaf. Daarnaast bevat de algemene subsidieverordening een grondslag voor de verplichtingen die het bestuursorgaan aan de subsidieverlening kan verbinden voor zover die grondslag niet al in de Awb is neergelegd.

Aan de totstandkoming van de BIZ-verordening gaan stappen vooraf waardoor de te subsidiëren activiteiten bekend zijn en ook duidelijk is dat de BIZ-organisatie de belastingopbrengst (eventueel na aftrek van de perceptiekosten) zal ontvangen. Daarnaast is de BIZ-organisatie verplicht om die subsidie te besteden aan de overeengekomen activiteiten. Deze verplichtingen liggen vast in de BIZ-verordening (zie artikel 14 hierna). De totstandkoming en verstrekking van de BIZ-subsidie wijkt daarmee sterk af van de overige subsidies die de gemeente verstrekt. Vanwege deze afwijkingen is bepaald dat de Algemene subsidieverordening gemeente Wassenaar niet van toepassing is.

Artikel 14 Subsidievaststelling

Rode draad in de BIZ is het heffen van de BIZ-bijdrage om daarmee de afgesproken activiteiten te subsidiëren. Deze rode draad is vastgelegd in artikel 14 waar in het eerste lid is bepaald dat de subsidie wordt verstrekt voor de afgesproken activiteiten. Het tweede lid bepaalt dat de subsidie maximaal het bedrag is van de ontvangen BIZ-bijdragen na aftrek van de perceptiekosten.

Derde lid

Op grond van afdeling 4.2.4 van de Awb kan het bestuursorgaan verplichtingen opleggen aan de subsidie-ontvanger. Omdat de subsidie op grond van het eerste lid door de raad wordt toegekend, terwijl de uitvoering bij het college berust, kan onduidelijkheid ontstaan welk bestuursorgaan bevoegd is de verplichtingen op te leggen. Het derde lid neemt deze onduidelijkheid weg en legt de bevoegdheid bij het college neer.

De nader te regelen verplichtingen kunnen onder meer zien op wijze waarop de subsidie wordt uitgekeerd (bevoorschotting, vaststelling definitieve subsidie) en de wijze waarop de BIZ-organisatie verantwoording aflegt. Maar de verplichtingen kunnen ook zien op het melden van verandering of beëindiging van de activiteiten, of van veranderingen in de statuten of in de financiële situatie van de BIZ-organisatie.

In de voorbereiding van de BIZ zijn al veel afspraken gemaakt over de uit te voeren activiteiten en de subsidiëring daarvan via een BIZ-bijdrage. Als deze afspraken verplichtingen vastliggen in de uitvoeringsovereenkomst, is het niet nodig om de verplichtingen van de subsidie-ontvanger ook nog eens in nadere regels vast te leggen. Dit is in het derde lid tot uitdrukking gebracht met de zinsnede "voor zover dit niet reeds is geschied in de uitvoeringsovereenkomst".

Mocht het voorkomen dat de BIZ-organisatie de afgesproken activiteiten niet uitvoert, dan kan de gemeente via de burgerlijke rechter nakoming afdwingen op grond van de uitvoeringsovereenkomst. Als dat tot niets leidt, kan de gemeenteraad de subsidie intrekken (artikel 4:49 Awb). De al betaalde bedragen kunnen dan als onverschuldigd betaald worden teruggevorderd. In dat geval zal de gemeenteraad zich ook moeten uitlaten over de vraag hoe de betaalde BIZ-bijdragen worden teruggegeven aan de ondernemers. De opbrengst van de bestemmingsheffing kan immers niet voor andere doeleinden worden aangewend.

Hoofdstuk IV Slotbepalingen

Artikel 15 Inwerkingtreding

Na volledige afweging van alle belangen door de gemeenteraad en vaststelling van de verordening vindt de draagvlakmeting plaats. Dit betekent dat de verordening pas in werking kan treden nadat de draagvlakmeting is gehouden en er gebleken is van voldoende draagvlak. Om die reden kan artikel 142 Gemeentewet niet zondermeer worden toegepast. In plaats daarvan is voor de inwerkingtreding aangesloten bij de bekendmaking van de uitslag van de draagvlakmeting.

Artikel 16 Citeertitel

De citeertitel vereenvoudigt de verwijzing naar een bepaalde verordening.

Gemeente Wassenaar

VOORBLAD Voorstel aan de Raad

Registratienummer:
Datum:

Soort Voorstel:	Adviesnota
Onderwerp:	Nadere uitwerking Visie Jongerenwerk Wassenaar
Portefeuillehouder:	Wethouder Zweerts de Jong
Programma:	Meedoen in Wassenaar
Kernboodschap:	Op verzoek van uw Commissie Mens en Maatschappij is een nadere uitwerking opgesteld ter aanvulling en verduidelijking van de Visie Jongerenwerk Wassenaar (toezegging 100560). Aan de hand van deze beleidsnotitie in combinatie met de Visie Jongerenwerk Wassenaar kan de opdracht tot invulling van het jongerenwerk in Wassenaar in de markt gezet worden.
Bijlagen:	1. Beleidsnotitie Aanbesteding Jongerenwerk Wassenaar 2. Visie Jongerenwerk Wassenaar
Stukken ter inzage:	nee
Beslispunten:	1. De nadere uitwerking visie Jongerenwerk Wassenaar vast te stellen

Gemeente Wassenaar

Voorstel aan de Raad

Onderwerp

Nadere uitwerking Visie Jongerenwerk Wassenaar

Inleiding

Tijdens de vergadering van uw Commissie Mens en Maatschappij van 29 september 2015 is gevraagd om een nadere uitwerking van de visie in de vorm van een beleidsnotitie ten behoeve van de commissievergadering van 10 november 2015 (toezegging 100560). Deze beleidsuitwerking is - samen met de visie Jongerenwerk Wassenaar - de basis voor het programma van eisen bij de aanbesteding.

Beslispunten

1. De nadere uitwerking visie Jongerenwerk Wassenaar vast te stellen

Beoogd effect

De nadere uitwerking in de vorm van de beleidsnotitie geeft samen met de visie Jongerenwerk Wassenaar een goede basis voor het op te stellen programma van eisen bij de aanbesteding van het Jongerenwerk Wassenaar.

Argumenten

1.1 De beleidsnotitie geeft antwoord op de vragen van uw commissie, betreffende de rol van het jongerenwerk in de 3 decentralisaties, de samenwerking met de lokale partners, de huidige situatie van de Wassenaarse jongeren en de gewenste resultaten en verantwoording van de opdracht.

Voorstel aan de Raad

Kanttekeningen
Geen.

Burgerparticipatie
Bij het opstellen van de Visie Jongerenwerk Wassenaar zijn verschillende organisaties betrokken geweest.

Communicatie
Na vaststelling van de beleidsnotitie zal er met de geselecteerde partijen gecommuniceerd worden over de aanbesteding.

Financiën
Dit besluit heeft geen financiële gevolgen. De aanbesteding van het jongerenwerk vindt plaats binnen vastgestelde budgetten.

Risico's
n.v.t.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

secretaris burgemeester

Raadsbesluit

De gemeenteraad van Wassenaar,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 27 oktober 2015;

overwegende dat de Commissie Mens en Maatschappij tijdens de vergadering van 29 september 2015 verzocht heeft om een nadere uitwerking van de visie in de vorm van een beleidsnotitie ten behoeve het in de markt zetten van de invulling van het jongerenwerk Wassenaar.

B e s l u i t

De nadere uitwerking visie Jongerenwerk Wassenaar vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering

van de gemeenteraad van Wassenaar

gehouden op 23 november 2015

de griffier, de voorzitter,

Beleidsnotitie Aanbesteding Jongerenwerk Wassenaar

10 november 2015

Inleiding

Voor u ligt een beleidsnotitie over de aanbesteding van het jongerenwerk in Wassenaar. Hierin vindt u een uitwerking van de vragen naar aanleiding van de bespreking van de visie op het jongerenwerk in de commissie van eind september. Deze beleidsnotitie is een beleidsuitwerking van het visiedocument op de gevraagde onderwerpen.

De notitie is als volgt opgebouwd. In de eerste paragraaf wordt de vraag beantwoord betreffende de gewenste rol van het jongerenwerk binnen de drie decentralisaties en de relatie tot andere lokale partners. Vervolgens wordt in paragraaf 2 een korte schets gegeven van de huidige situatie van jongeren in Wassenaar, naar aanleiding van de vraag hierover. Om uiteindelijk in paragraaf 3 af te sluiten met de verwachte resultaten en eisen, de verantwoording en de voorwaarden voor een eventuele voortijdige beëindiging van het jongerenwerk.

In de bijlagen vindt u uitgebreidere informatie over de situatie van de jongeren in Wassenaar naar aanleiding van de Wassenaarse gezondheidsmonitor van de GGD. Tevens vindt u een lijst van de organisaties/ personen die zijn geconsulteerd bij het opstellen van de visie. Dit zijn de partijen die daadwerkelijk hebben deelgenomen aan de visiebijeenkomsten. Er waren meer partijen uitgenodigd.

1. De rol binnen de 3 decentralisaties en de relatie tot andere lokale partners

Het jongerenwerk is een **belangrijke partner in het sociale domein**. De missie voor het jongerenwerk in Wassenaar luidt: De jeugd van Wassenaar veilig en gezond te laten opgroeien tot zelfstandig en volwaardig participerende volwassenen (zie paragraaf 2.1 van de Visie Jongerenwerk Wassenaar) Om deze missie te kunnen vervullen is het van groot belang dat er wordt samengewerkt met andere partijen die zich hier ook voor inzetten. Het jongerenwerk is dan ook een kernpartner in het CJG en een belangrijke deelnemer in de veiligheidsketen.

Het jongerenwerk heeft, door de aanwezigheid in de buitenruimte en de activiteiten die zij met de jongeren organiseren, **contact met een grote groep jongeren**. Hierdoor zijn zij in staat **vroegtijdig risico's en problemen te signaleren** (zie paragraaf 2.4 en 2.5 van de Visie Jongerenwerk Wassenaar). Ze zijn van groot belang bij het formuleren en vormgeven van preventief beleid, maar ook bij het uitvoeren van dit beleid. Het jongerenwerk signaleert,

ondersteunt en leidt toe naar eventuele zorg. Hiertoe werken ze nauw samen met de andere CJG partners, zoals maatschappelijk werk, de schooladviesdienst, jeugdgezondheidszorg en de gemeentelijke jeugdconsulenten. Ook onderhouden zij nauwe contacten met het de scholen (basis onderwijs, maar vooral ook middelbaar onderwijs), wijkverenigingen en bijvoorbeeld de sportverenigingen.

Ze nemen deel aan de **signaleringsoverleggen** en de overleggen met de wijkagenten (zie paragraaf 2.5 van de Visie Jongerenwerk Wassenaar). Hierbij schuiven naast de CJG partners ook de partijen die betrokken zijn bij **veiligheid** aan. Het jongerenwerk heeft samen met de politie een signalerende rol als het gaat om hinderlijke, overlastgevende en (pre-) criminele jongeren. Hiertoe nemen zij maandelijks deel aan het wijkagentenoverleg. Naast signalering spelen zij ook een belangrijke rol in de aanpak van risicojongeren.

Naast de toeleiding naar zorg kan ook een rol worden gespeeld wanneer de hulpverlening ten einde komt, dus in het **nazorgtraject**. Het jongerenwerk kan hier bijvoorbeeld een oogje in het zeil houden of de jongere opvangen zodat deze niet meteen in een gat valt. Het gaat hierbij om het weer **normaliseren** van de situatie.

Het voorkomen van problemen door goede **voorlichting** en het aanleren van een gezondere leefstijl, onder andere op het gebied van middelengebruik, seksualiteit, beweging en voeding is ook een belangrijke taak van het jongerenwerk. Ook hierbij wordt nauw samen gewerkt met de jeugdgezondheidszorg, maatschappelijk werk, Halt (die ook verschillende voorlichtingen verzorgt op de scholen) en de GGD.

Op het gebied van **participatie** ligt ook een rol voor het jongerenwerk (zie paragraaf 2.3 van de Visie Jongerenwerk Wassenaar). Talentencoaching in samenwerking met Talentum en betrokkenheid bij het voorkomen van voortijdig schoolverlaten zijn hier voorbeelden van.

Veel jeugdhulpvoorzieningen worden beëindigd wanneer een jongere 18 jaar wordt. De doelgroep van het jongerenwerk loopt tot 23 jaar. Zij kunnen dan ook een rol spelen in deze overgangsperiode naar volwassenheid.

Door het nauwe contact met jongeren (lokaal) kan het jongerenwerk deze jongeren een stem geven in beleid maken en politiek. Ze zijn dan ook een belangrijke partner voor wat betreft **jongerenparticipatie**.

2. De probleemanalyse van de 1000 jongeren waarop het jongerenwerk zich richt

In het stuk Visie Jongerenwerk Wassenaar wordt gesproken over een totaal van 5.572 jeugdigen in de leeftijd van 0-17 jaar. Op basis hiervan wordt aangenomen dat er dus een groep van ongeveer 1000 jongeren (ongeveer 15% van 5.572) is die hulp nodig heeft en waar het jongerenwerk zich

op dient te richten. Dit is echter niet juist. Het jongerenwerk is er voor alle jongeren, ook voor de jongeren die geen ondersteuning nodig hebben. Door het contact met alle jongeren krijgt men ook zicht op die jongeren die wel ondersteuning nodig hebben. Dit wordt toegelicht in paragraaf 3.3 van Visie Jongerenwerk Wassenaar.

Het aantal jongeren en jong volwassenen tot en met 24 jaar in Wassenaar per 01/01/2015 is als volgt:

Leeftijdsgroep	Aantal jongeren
0-4 jaar	1069
5-9 jaar	1520
10-14 jaar	1835
15-19 jaar	1702
20-24 jaar	940

Uit: Wassenaar in cijfers

Er wordt momenteel, in het kader van het Plan van aanpak preventie, gewerkt aan een gemeentescan. Deze zal dienen als een startmoment voor de preventie over de 3 decentralisaties en hier zal ook veel informatie over jeugd in worden verzameld.

Vooralsnog nu enkele gegevens uit de nieuwe gezondheidsmonitor van de GGD Haaglanden. Deze is nog niet officieel gepubliceerd. Dit zal waarschijnlijk in november gebeuren, waarna de hele monitor toegankelijk is via de website van GGD Haaglanden.

Over het algemeen gaat het best goed met de Wassenaarse jeugd. Maar toch zijn er een aantal aandachtspunten voor het jongerenwerk (in samenwerking met het jeugdveld) die er uit springen, omdat ze hoger zijn ten opzichte van de regio en/ of omdat partners in het jeugdveld (zoals scholen) deze signaleren. Deze aandachtspunten zijn reeds bekend bij de huidige jeugdhulpverlening.

Aandachtspunten[1]:

1- Pesten op de basisschool, komt relatief vaker voor ten opzichte van de regio.
2- Suïcidale gedachten en stress, komt relatief niet vaker voor, maar er komen wel signalen uit het veld dat dit speelt.
3- Ondergewicht in het middelbaar onderwijs, komt relatief vaak voor in Wassenaar
4- Alcoholgebruik, het alcoholgebruik is relatief hoog in Wassenaar
5- Cannabisgebruik, lijkt hoger dan in de regio. Het gebruik van soft-drugs lijkt toe te nemen door het instellen van een leeftijdsgrens bij drinken van alcohol.
6- Gok- en gameverslaving.

[1] In bijlage 1 staan de verschillende aandachtspunten uitgebreider omschreven

Al deze punten zijn opgenomen in het Plan van aanpak preventie (zie spoorboekje). Deze onderwerpen zullen ook in dat kader verder worden uitgewerkt. Het jongerenwerk is hierbij een belangrijke uitvoerings- & samenwerkingspartner voor het CJG, maar ook voor de andere partners in het sociale domein.

3. Resultaten, verantwoording en voorwaarden voortijdige beëindiging jongerenwerk Wassenaar

Op basis van de opgestelde visie heeft het jongerenwerk in Wassenaar een stevige opgave; men moet op een innovatieve, gekantelde wijze werken, krijgt een nadrukkelijke taak als voorliggende voorziening voor de jeugdzorg en moet samenwerken met ouders, wijkbewoners, ketenpartners en andere organisaties.

Er zijn een aantal vragen waarop antwoord gegeven wordt. Welke resultaten verwachten we van het jongerenwerk? Welke eisen stel de gemeente als opdrachtgeven hieraan? Wat verwachten we van de verantwoording van het jongerenwerk?

Tevens wordt aandacht besteed aan mogelijkheden voor (voortijdige) beëindiging.

3.1 Verwachte resultaten en te stellen eisen

Prestatiedenken en de minimale en aanvullende dienstverlening

Bij de aanbesteding van het jongerenwerk dienen in het programma van eisen onder andere de te bereiken resultaten en de wijze van verantwoording te worden uitgewerkt. Uitgangspunt hierbij is het zogenaamde prestatie denken. De gemeente formuleert als opdrachtgever de te realiseren resultaten, de opdrachtnemer geeft aan op welke wijze deze resultaten gerealiseerd gaan worden.

Uitgangspunt voor het programma van eisen is het benoemen van de minimale dienstverlening. De aanbieders wordt gevraagd om in hun aanbieding middels een plan van aanpak aan te geven op welke wijze en met welke inzet deze dienstverlening gerealiseerd gaat worden. De aanbieders worden daarnaast nadrukkelijk uitgedaagd om in de plannen van aanpak - aanvullend op deze minimale dienstverlening – extra resultaten te beschrijven, inclusief de wijze waarop deze behaald en verantwoord gaan worden. De aanvullende resultaten zullen worden meegewogen in de beoordeling van de aanbiedingen.

De prestaties van het jongerenwerk dienen een bijdrage te leveren de outcome criteria sociaal domein en in het bijzonder die van jeugd. Vanaf 2016 zal de Monitoring Sociaal Domein van start gaan waarin deze outcome criteria worden benoemd.

Doelstellingen

De minimale dienstverlening is een concretisering van de onderstaande doelstellingen uit de visie:

- Ontwikkeling van competenties en talenten.
- Preventie, waaronder het voorkomen/ verminderen van middelengebruik en verslavingen en het voorkomen/ verminderen van overlast.
- Jongeren met (dreigende) problemen signaleren, ondersteunen en indien nodig toe leiden naar de aangewezen ketenpartners.

Werksoorten van het jongerenwerk

Meest concreet en afrekenbaar is het benoemen van resultaten per werksoort die worden onderscheiden. In Visie Jongerenwerk Wassenaar worden de onderstaande vier werksoorten voor het jongerenwerk in Wassenaar onderscheiden (hoofdstuk 5). Deze werksoorten staan in relatie tot elkaar en vormen gezamenlijk een infrastructuur voor de jongeren.

- Voorlichting en informatie

Gericht op voorlichting en informatie over zaken die spelen in het leven van jongeren.

- Locatie en accommodatie gebonden jongerenwerk

Gericht op ontwikkeling van competenties en signalering van problemen.

- Individuele coaching en begeleiding

Gericht op de ondersteuning van jongeren bij vragen en problemen. Van advies bij vragen op ieder levensgebied, tot begeleiding van jongeren bij een stage- of leerwerkervaringsplek of toeleiding naar specifieke instanties.

- Ambulant jongerenwerk

Gericht op voorkomen en verminderen van overlast.

Resultaten en voorwaarden per werksoort

Onderstaand is voor het totaal van de opdracht (algemeen) en per werksoort een eerste set van resultaten en voorwaarden opgenomen. De sets van resultaten en voorwaarden zijn nog niet definitief. De sets van resultaten en voorwaarden kunnen gedurende het opstellen van het bestek worden aangevuld en aangepast.

Algemene resultaten en voorwaarden

- Opdrachtnemer bereikt binnen de totale opdracht minimaal 250 jeugdigen in de leeftijd van 10 tot en met 23 jaar (doelgroep) waarbij gestreefd wordt naar een evenredig bereik qua geslacht.
- Opdrachtnemer zorgt voor een vaste vertegenwoordiging in minimaal de volgende gremia: CJG overleg, wijkagentenoverleg, de overleggen met wijkmanager.
- Opdrachtnemer conformeert zich aan de Beroepscode Kinder- en Jongerenwerk van B.V. Jong.
- Opdrachtgever laat minimaal 1 maal per jaar een onafhankelijk en representatief klanttevredenheidsonderzoek verrichten onder de doelgroep en de ketenpartners voor het totaal van de opdracht. Opdrachtnemer verwerkt de uitkomsten van het klanttevredenheidsonderzoek in het plan van aanpak van het daarop volgende jaar. Het klanttevredenheidsonderzoek levert minimaal een voldoende op, indien niet kan stopzetting van de opdracht volgen.
- Opdrachtnemer levert ieder jaar 3 kwartaal rapportages en 1 jaarrapportage op waarin in ieder geval de a) gerealiseerde prestaties, b) behaalde resultaten en c) professionalisering van de medewerkers wordt gerapporteerd.
- Opdrachtnemer en -gever hebben ten minste 4 keer per jaar overleg, op basis van de kwartaal en jaarrapportages. Tussentijds overleg vindt plaats op basis van de behoefte van opdrachtgever of opdrachtgever. Op basis van overleg kan bijstelling van het plan van aanpak plaatsvinden.

Eisen Voorlichting en Informatie

- Opdrachtnemer bereikt middels voorlichting en informatie minimaal 100 jongeren.
- Opdrachtnemer biedt minimaal 10 voorlichtingsbijeenkomsten aan over relevante onderwerpen, waaronder in ieder geval alcohol en drugsgebruik- en verslaving, game- en gokverslaving, gezonde leefstijl, seksualiteit. Minimaal 4 voorlichtingsbijeenkomsten over passende onderwerpen zijn gericht op groep 7 en 8 van het primair onderwijs.
- Opdrachtnemer stemt hierbij af en/of werkt samen werkt samen met de GGD.
- Opdrachtnemer betrekt hierbij ketenpartners, in geval van voorlichting over veiligheid wordt in ieder geval de politie betrokken, als het gaat over zinvolle vrijetijdsbesteding een afspiegeling van de verenigingen.

Eisen locatie en accommodatie gebonden jongerenwerk

- Opdrachtnemer organiseert minimaal 2 keer per week een inloopmogelijkheid op voor jongeren relevante tijdstippen. Bij de organisatie worden jongeren zelf betrokken.
- Opdrachtnemer organiseert minimaal 2 keer per week activiteiten op voor jongeren relevante tijdstippen. Bij de organisatie worden jongeren zelf betrokken.
- Opdrachtnemer ondersteunt minimaal 10 groepen jongeren bij het zelf bedenken, uitwerken, organiseren, uitvoeren en evalueren van een project. Opdrachtnemer betrekt – rekening houdend met de vraag onder jongeren – in ieder geval sport, muziek, theater en gezondheid bij de projecten voor en door jongeren.
- Opdrachtnemer bewerkstelligt als minimaal resultaat dat de deelnemers aan projecten na afloop van deelname een grotere zelfredzaamheid hebben dan voorafgaand aan de deelname. (Bijvoorbeeld op basis van gevalideerd meetinstrument als de Zelfredzaamheidsmatrix).
- Opdrachtnemer benut de Wassenaarse infrastructuur en faciliteiten. Opdrachtnemer bewerkstelligt dat naast de eigen accommodatie gebruik gemaakt kan worden van accommodaties en locaties die niet specifiek tot het jongerenwerk behoren. Opdrachtnemer maakt hiertoe afspraken over in ieder geval gebruik, aansprakelijk en de wijze waarop de verantwoordelijkheid bij de jongeren zelf wordt neergelegd.
- Opdrachtnemer legt minimaal 1 maal per jaar op een passende vorm verantwoording af aan de doelgroep en informeert de doelgroep vooraf en tijdig over de mogelijkheden voor ondersteuning, budget, faciliteiten en samenwerking met andere organisaties en personen.

Eisen individuele coaching en begeleiding

- Opdrachtnemer voert minimaal 50 individuele coachingstrajecten (1 tot 4 gesprekken)
- Opdrachtnemer voert minimaal 25 begeleidingstrajecten (intensieve begeleiding gericht op toeleiding) uit per jaar.
- Opdrachtnemer stelt per begeleidingstraject – in te zetten voor kwetsbare jongeren - met als minimaal doel de toeleiding naar school, stage, leer/werktraject, werk en/of hulpverlening - een plan van aanpak en stemt dit af met de gemeente en relevante partners. In het plan van aanpak zijn in ieder geval de doelen en de termijn waarbinnen deze doelen behaald dienen te zijn opgenomen. Bij afsluiting van het coachingstraject worden de behaalde resultaten per leefgebied beschreven (zoals ontvangt zorg, volgt opleiding of heeft werk, zorgt niet meer voor overlast, etc.) en wordt - bij toeleiding - de jongere warm overgedragen aan een andere organisatie.
- 75% van de plannen van aanpak leiden tot het behalen van de vastgestelde doelen.

Eisen Ambulant Jongerenwerk

- Opdrachtnemer bezoekt iedere hanglocatie, die in overleg met de ketenpartners worden aangewezen, minimaal 2 maal per week op de dagen en tijdstippen waarop de overlast zich (potentieel) voordoet.
- Opdrachtnemer voert haar taken hoofdzakelijk uit op straat, in aanleg in de namiddag en avonduren, doordeweeks en in het weekend en inclusief de vakantieperiodes, feestdagen en dagen waarop evenementen plaatsvinden. Opdrachtnemer hanteert bovenal een flexibele inzet waarbij op basis van signalen adequaat gereageerd kan worden door middel van de inzet van ambulant jongerenwerkers.
- Opdrachtnemer levert een bijdrage aan het in kaart brengen van overlastlocaties en (potentieel) hinderlijke jeugdgroepen.
- Opdrachtnemer bezoekt melders van overlast en bemiddelt tussen wijkbewoners die overlast van jongeren ervaren en de jongeren.
- Opdrachtnemer legt contact met de jongeren die door ketenpartners worden gemeld . In 75% van de gevallen wordt contact gerealiseerd en aanvullende relevante informatie verkregen en gedeeld.

3.2 Verantwoording

De ervaring leert dat een periodieke kwantitatieve en kwalitatieve evaluatie waarbij jongeren, ouders, wijkbewoners en ketenpartners worden bevraagd veel waardevolle informatie oplevert. Daarom wordt ingezet op een jaarlijkse klanttevredenheidsonderzoek waarbij minimaal een voldoende moet worden gescoord. De beoordeling van de opdrachtnemer van het jongerenwerk door ketenpartners leidt doorgaans tot een inzet op afstemming en samenwerking in plaats van op het afbakenen van de eigen positie en geïsoleerd uitvoeren van de opdracht.

Als voorwaarde voor een grotere betrokkenheid en inzet van de jongeren zal de opdrachtnemer ook verantwoording afleggen aan de jongeren. Hierbij moet een juiste vorm worden gehanteerd, waarbij transparantie en begrijpelijkheid voorop staan.

Daarnaast zal het jongerenwerk ook cijfermatig verantwoording dienen af te leggen over in ieder geval onderstaande indicatoren:

- totale bereik onder jongeren, naar geslacht en bij voorkeur naar leeftijdsgroep.
- aantal jongeren bereikt en ondersteund per werksoort naar geslacht, te weten bij a) voorlichting en informatie, b) locatie en accommodatie gebonden jongerenwerk, c) individuele coachings- en ondersteuningstrajecten en d) via het ambulant jongerenwerk op straat.
- aantal door de jongeren zelf georganiseerde activiteiten door het jongerenwerk ondersteund
- aantal toeleidingen naar ketenpartners, met - als gevolg van de decentralisatie jeugdzorg - in het bijzonder de toeleiding naar (jeugd)zorgorganisaties.

Zie hiervoor eerder uitgewerkte 'Resultaten en voorwaarden per werksoort'.

Naast aantallen is het belangrijk om resultaten te meten. Het verdient de voorkeur daarbij zoveel mogelijk gebruik te maken van bestaande monitoren en daarnaast dient ook actief de aansluiting te worden gezocht met de gemeentelijke monitor Sociaal Domein die per 2016 van start gaat. Dit geldt bijvoorbeeld met betrekking tot de mate van (ervaren) veiligheid, gezondheid en het aantal voortijdig schoolverlaters. Voor de afrekenbaarheid dient in ogenschouw te worden genomen dat het jongerenwerk opereert binnen een keten en als een van de vele organisaties bijdraagt aan dergelijke resultaten. De individuele bijdrage per ketenpartner is doorgaans niet af te leiden op basis van de cijfers alleen. Wel dienen prestaties van het jongerenwerk een bijdrage te leveren aan de realisatie van outcome criteria sociaal domein en in het bijzonder die van jeugd.

Goed jongerenwerk staat of valt met goede jongerenwerkers. Verantwoording over de mate van professionaliteit van de medewerkers is daarmee een pre. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om de gehanteerde functieprofielen maar ook om welke investeringen zijn gedaan met betrekking professionaliseringstrajecten. Deze onderdelen worden in het aanbestedingstraject als in de verantwoording uitgevraagd en beoordeeld. De beroepscode in het kinder- en jongerenwerk dient hierbij als uitgangspunt .

Rol gemeente

De rol van de gemeente richting het jongerenwerk is tweeledig. De gemeente is in de eerste plaats opdrachtgever. Vanuit bestuurlijke overwegingen geeft de gemeente opdracht aan het jongerenwerk. In die rol zorgt de gemeente ervoor dat er resultaatgerichte afspraken worden gemaakt met het jongerenwerk en zij ziet erop toe dat de afspraken worden nageleefd (monitoring).

De gemeente draagt bij deze opdracht zorg voor intensief contractmanagement, waarbij op verschillende momenten per uitvoeringsjaar verantwoording wordt opgevraagd en gestuurd op de realisatie van de opdracht. De gemeente zorgt voor de randvoorwaarden, zoals huisvesting en financiën.

In de tweede plaats is de gemeente partner. Deze rol zorgt ervoor dat er niet alleen achteraf wordt afgerekend, maar dat de gemeente ook tijdens het uitvoeringsproces meedenkt en meestuurt. De gemeente denkt mee en bepaalt wat er gebeurt, maar het is aan jongerenwerk om - binnen het kader van de visie en opdracht – te bepalen hoe ze het uitvoeren. Dit past bij het prestatie denken.

3.3 Einde overeenkomst

Uitgangspunt voor de aanbesteding van het jongerenwerk voor Wassenaar is een contracttermijn van 2 jaar met twee of meer optionele verlenningen van 1 jaar. Een contracttermijn van 2 jaar geeft de opdrachtnemer voldoende tijd om de dienstverlening op en uit te bouwen en voldoende zekerheid om investeringen te plegen.

Uitgangspunt is het voeren van intensief contractmanagement door de gemeente. Op deze manier wordt de vinger aan de pols gehouden en adequaat sturing gegeven op het contract. Zie hiervoor ook de verplichting voor de opdrachtnemer tot het aanleveren van kwartaalrapportages. Op deze manier wordt direct zicht gehouden op de realisatie van de overeengekomen (minimale en aanvullende) dienstverlening en kan bij onvoldoende realisatie de overeenkomst worden ontbonden.

Intensief contactmanagement houdt het volgende in:

- Tussentijdse sturing door aan te spreken op afspraken
- Beoordeling op basis van al dan niet behaalde resultaten en het verbinden van consequenties hieraan
- Controle op nakomen contractuele verplichtingen (op basis van op VNG geschoeide algemene inkoopvoorwaarden)
- Toepassen ontbindingsclausule (zie bijlage 3 voor relevante artikelen)

Bijlage 1 Precieze omschrijving aandachtspunten in gezondheidsmonitor GGD

- **Psychische gezondheid, Wassenaar scoort lager dan de regio op psychsociale problematiek, maar iets hoger op pesten op de basisschool**

Psychische gezondheid	leeftijd	Wassenaar	ZHW[2]
Aandachtstoornissen (ADHD) (aantal)	0-14 jr	80	1.700
Verhoogde score voor psychosociale problematiek (%)	5-11 jr	3%	10%
	12-18 jr	2%	3%
Gepest in afgelopen 3 maanden (%)	5-11 jr	41%[3]	38%
	12-18 jr	19%	19%
Suïcidale gedachten in afgelopen 12 maanden (%)	12-18 jr	12%	12%
Suïcide poging in afgelopen 12 maanden (%)	12-18 jr	1%	1%

- **0,8% van de kinderen in Wassenaar heeft een handicap, in vergelijking tot 2% in Nederland.**

Onder kinderen van 0 t/m 17 jaar in Wassenaar heeft 0,8% (ongeveer 40 kinderen) een handicap waarvoor zij zorg of voorzieningen gebruiken, ten opzichte van 2,0% van de kinderen in Nederland. Een verstandelijke handicap komt het meeste voor (0,4%), gevolgd door een lichamelijke handicap (0,2%) of een zintuiglijke handicap (0,2%).

- **Suïcidale gedachten komen op tienerleeftijd veel voor; suïcide pogingen veel minder**

Ruim een op de tien 12 t/m 18-jarigen in Wassenaar geeft aan wel eens suïcidale gedachten te hebben (12%, ongeveer 300 jongeren). Het aantal jongeren met suïcidale gedachten is het hoogst in de oudere leeftijdsgroepen en bij meisjes komt dit vaker voor dan bij jongens. Tot een suïcide poging komt het bij 1% van de jongeren in Wassenaar. Dit is vergelijkbaar met Zuid-Holland West.

- **7-13% van de kinderen heeft ondergewicht**

Ongeveer een op de tien Wassenaarse kinderen heeft ondergewicht (kleuters: 7%, groep 7 van het basisonderwijs: 9%, klas 2 van het voortgezet onderwijs: 13%) (Nederland: respectievelijk 11%, 9% en 9%). Door het middelbaar onderwijs in Wassenaar wordt dit gesignaleerd als probleem.

[2] ZHW is Zuid Holland West, het werkgebied van de GGD Haaglanden
[3] Pesten lijkt het meeste voor te komen op de leeftijd 8 tot 11 jaar.

- **Een op de tien jongeren deed recent aan binge drinken, alcohol gebruik relatief hoog in Wassenaar**

Van de 12 t/m 15-jarige jeugd in Wassenaar had een op de vijf (20%) recent alcohol gedronken; bijna een op de tien (9%) deed aan binge drinken (meer dan vijf glazen alcohol bij één gelegenheid). Deze jongeren voldeden niet aan de norm 'Geen 16? Geen druppel' die gold ten tijde van het onderzoek (2010), waarin alcoholgebruik onder de 16 jaar werd afgeraden. Volgens de huidige norm (NIX18), mogen jongeren onder de 18 jaar geen alcohol drinken. Van de 12 t/m 17-jarige jongeren die in 2010 zijn onderzocht, zou ruim twee op de vijf (41%, ongeveer 930 jongeren) niet aan deze norm voldoen (Zuid-Holland West: 35%). Bijna een kwart jongeren in deze leeftijdsgroep deed aan binge drinken (24%, ongeveer 560 jongeren) (Zuid-Holland West: 20%).

In de periode 2005-2010 is het percentage binge drinkers onder 12 t/m 18-jarigen afgenomen van 36% naar 29% in Wassenaar. Van de jongeren die weleens alcohol hebben gedronken geeft 61% aan dat zijn of haar ouders dit goed vinden of er niets van zeggen. Volgens 30% van de jongeren raden de ouders het af, vinden ze dat de jongere minder moet drinken of verbieden ze het.

In 2013 zijn minder dan 5 Wassenaarse jongeren met een alcoholvergiftiging behandeld op de Alcoholpoli van Reinier de Graaf.

Het percentage moeders dat alcohol gebruikt tijdens de zwangerschap is in Wassenaar sinds 2006 afgenomen van 29% naar 19%, dit percentage is echter nog wel hoger dan gemiddeld in de regio Zuid-Holland West (10%). Ook wordt er in Wassenaar vaker alcohol gedronken waar het kind bij is dan in Zuid-Holland West (87 vs. 81%). Dit percentage is de laatste jaren echter ook gedaald van 94% in 2006 tot 87% in 2010. 61% van de ouders vind dat hun kind een eerste glas alcohol voor het 18e jaar mag hebben (gevraagd in 2010) (Zuid-Holland West: 51%).

- **Een op de veertien jongeren gebruikte recent cannabis**

7% van de jongeren in Wassenaar (12 t/m 18-jarigen) heeft recent cannabis gebruikt (in de vier weken voor het onderzoek). In de regio Zuid-Holland West is dit 4%, dit verschil is echter niet statistisch significant en kan dus berusten op toeval. Het lijkt erop dat in de leeftijdsgroep 17 en 18-jarigen de meeste recent cannabisgebruikers voorkomen.

- **Geen tienermoeders in Wassenaar**

Van de 15 t/m 19-jarige meisjes in Wassenaar was in 2014 niemand tienermoeder. Landelijk is dit 0,5% van de 15 t/m 19-jarige meisjes.

- **Een op de honderd volwassenen en jongeren gebruiken harddrugs**

Van de 19 t/m 64-jarigen in Wassenaar gebruikte 1% harddrugs (amfetamine, XTC, LSD, cocaïne, heroïne of GHB) in de laatste vier weken voor het onderzoek. Bij jongeren van 12 t/m 18 jaar is het recente gebruik van harddrugs ook 1%.

- **Meer dan de helft van de jongeren wil de eigen gezondheid te verbeteren**

Onder jongeren (12 t/m 18-jarigen) zou 55% iets willen verbeteren aan zijn gezondheid, waarbij minder stress en spanning hebben (18%), het verbeteren van de slaapgewoonten (16%) en gezonder eten (13%) het meest genoemd worden.

Bijlage 2 Organisaties en personen die deel hebben genomen aan visiebijeenkomsten

Stichting Jeugd en Jongerenwerk Wassenaar

Politie Den Haag | District Zoetermeer - Leidschendam-Voorburg | Bureau Wassenaar

GGD Haaglanden

Indigo/Context

Wassenaarse Vakantiekampen

André van Herk, als voorzitter diverse sportverenigingen

Adelbert College

Stichting Katholiek Onderwijs Wassenaar

Schooladviesdienst Wassenaar

Scouting Van Woesik

Scouting Willibrord

Adviesraad Sociaal Domein

Jeugd Interventie Team

Woningbouw-vereniging Willibrordus

Kwadraad Maatschappelijk Werk

Stichting Maatschappelijke Ondersteuning Wassenaar

Harrie van der Hulst

Vrijwilligers-centrale Wassenaar

JGZ

Groot Deijleroord

Talentum

Maria Bellekom - Vogels

Bijlage 3 Relevante artikelen Algemene inkoopvoorwaarden

Artikel 24 Opzegging

24.1. De Gemeente Voorschoten, de Gemeente Wassenaar of de Werkorganisatie

Duivenvoorde is gerechtigd de Overeenkomst op te zeggen met inachtneming van een opzegtermijn zoals bepaald in de Overeenkomst. Indien geen opzegtermijn in de Overeenkomst is opgenomen, kan de Gemeente Voorschoten, de Gemeente Wassenaar of de Werkorganisatie Duivenvoorde de Overeenkomst opzeggen met inachtneming van een redelijke opzegtermijn, mede gelet op de duur van de Overeenkomst.

Artikel 25 Ontbinding

25.1. Ieder der Partijen heeft het recht de Overeenkomst zonder rechterlijke tussenkomst en zonder ingebrekestelling met onmiddellijke ingang te ontbinden, indien:

· artikel 4.4 algemene inkoopvoorwaarden wordt geschonden;

· de andere Partij een besluit tot ontbinding van de rechtspersoon of onderneming heeft genomen;

· de zeggenschap van de andere Partij bij een ander komt te rusten dan ten tijde van het sluiten van deze Overeenkomst;

· ten aanzien van de andere Partij faillissement is aangevraagd dan wel uitgesproken of, al dan niet voorlopig, surséance van betaling is aangevraagd of verleend;

· de andere Partij fuseert, splitst of op enigerlei wijze (een deel van) zijn bedrijf overdraagt;

· de andere Partij in een situatie van overmacht verkeert gedurende meer dan tien dagen.

25.2. Elke ontbinding als bedoeld in lid 1 dient terstond door middel van een aangetekend schrijven te geschieden.

25.3. Ingeval van ontbinding door de Gemeente Voorschoten, de Gemeente Wassenaar of de Werkorganisatie Duivenvoorde als bedoeld in lid 1 is de Gemeente Voorschoten, de Gemeente Wassenaar of de Werkorganisatie Duivenvoorde geen vergoeding verschuldigd aan de Contractant voor de Prestaties die niet door Contractant zijn verricht. Eventuele aan de Contractant verrichte onverschuldigde betalingen, betaalt de Contractant terug aan de Gemeente Voorschoten, de Gemeente Wassenaar of de Werkorganisatie Duivenvoorde , vermeerderd met wettelijke rente vanaf de dag waarop dit is betaald.

Artikel 26 Vernietiging

26.1. Indien één van de Partijen zich beroept op vernietiging door middel van een buitengerechtelijke verklaring, dient dit te geschieden met een aangetekend schrijven.

Communicatie Jeugd en Jongerenwerk Wassenaar

Communicatiestrategie

Gemeente is en blijft verantwoordelijk voor een goede toeleiding naar zorg en informatievoorziening aan jongeren over waar zij met vragen terecht kunnen en draagt zorg voor zichtbaarheid en communicatie in tussenliggende periode.

- Inzet JJW is belangrijk in 3D.
- JJW start medio juli 2016 in nieuwe aanpak.

Doelgroepen

- Jeugd en jongeren - Buurten en wijken - Scholen & verenigingen

Boodschap

Vanaf 1 november geen jeugd en jongerenwerk actief in Wassenaar maar voor directe vragen kunnen jongeren in Wassenaar terecht bij:

SPOED:	112 of voor politie geen spoed wel politie 0900-8844
Hulp nodig:	CJG of Veilig Thuis
Informatie of vragen:	www.jonginwassenaar.nl – Facebook - Twitter

Middelen

Om in beeld te blijven bij de jongeren is het van belang middelen in te zetten die aansluiten bij de doelgroep zodat we hen blijven bereiken.

Inzet bestaande middelen:

✓	Website Jong in Wassenaar	www.jonginwassenaar.nl ***
	[1]Twitter Jong in Wassenaar (impact 273 volgers)	@JonginWassenaar
✓	Website CJG	www.cjgwassenaar.nl
✓	Facebook CJG	www.facebook.com/cjgwassenaar
-	Twitter gemeente	@Gem_Wassenaar

- Gemeenterubriek (voor ouders)
- Informatie via de wijkmanager voor buurten en wijken.

Inzet te ontwikkelen middelen:

✓	Facebook Jong in Wassenaar	www.facebook.com/jonginwassenaar
	In overleg met SJW willen we via pagina SJW gaan verwijzen naar bovenstaande pagina.	
✓	Emailadres jonginwassenaar@wassenaar.nl	
-	Informatie scholen & verenigingen	Mail met informatieflyer met wie, wat, waar.

[1]*** **Let op!** Site is in ontwikkeling. Er is een mobiele en desktopversie die nog niet synchroon lopen. Voor de actuele versie kijken op de desktopversie, links onderin te vinden op de mobiele versie (tablet of telefoon).

Gemeente Wassenaar

Raadsbesluit

De gemeenteraad van Wassenaar,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 25 augustus 2015;

overwegende dat de gemeenteraad, op grond van motie jeugd en jongerenwerk van 6 juli 2015 als nadere uitwerking van het beleidsplan jeugd een visie en het hieruit voortvloeiende beleid op het jeugd en jongerenwerk ontwikkelt en vastlegt, voordat de invulling van het jeugd en jongerenwerk in de markt wordt gezet;

gelet op artikel 2.2 van de Jeugdwet;

b e s l u i t :

1. De visie jongerenwerk Wassenaar, behorende bij dit besluit en als zodanig gewaarmerkt, vast te stellen (bijlage 1).
2. Het college op te dragen met inachtneming van de vastgestelde visie zoals vermeld in beslispunt 1:
   - deze visie te vertalen in een beleidsnotitie en het voorstel hiervoor uiterlijk ten behoeve van de commissiecyclus van november 2015 ter besluitvorming aan de raad aan te bieden;
   - vóór 1 november aanstaande schriftelijk te expliciteren aan de raad en de ketenpartners hoe het jeugd- en jongerenwerk in de periode van 1 november 2015 tot het moment waarop dit opnieuw operationeel is, wordt ingevuld.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering
van de gemeenteraad van Wassenaar
gehouden op 12 oktober 2015.

de griffier, de voorzitter,

drs. G. de Schipper-Tinga drs. J.Th. Hoekema

Gemeente Wassenaar | Johan de Wittstraat 45 | Postbus 499 | 2240 AL Wassenaar | T. 14070 (toets alleen deze 5 cijfers)
E. gemeente@wassenaar.nl | I. www.wassenaar.nl

Gemeente Wassenaar

VOORBLAD Adviesnota aan de Raad

Registratienummer:	Z-13093-WS/Raad-2996/2
Datum:	
Soort Voorstel:	Adviesnota
Onderwerp:	Zienswijze herziene begroting 2015 GR werkvoorzieningsschap Kust- Duin- en Bollenstreek
Portefeuillehouder:	Wethouder Zweerts de Jong
Programma:	Meedoen
Kernboodschap:	Naar aanleiding van de herziene begroting 2015 GR KDB brengt de raad een zienswijze naar voren aan het bestuur van de GR KDB.
Bijlagen:	1. Herziene begroting 2015 2. Concept zienswijze
Stukken ter inzage:	nee
Beslispunten:	Over de herziene begroting 2015 van Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Kust- Duin- en Bollenstreek (GR KDB) een zienswijze naar voren te brengen waarin vermeld wordt dat er geen opmerkingen zijn.

Adviesnota aan de Raad

Onderwerp

Zienswijze herziene begroting 2015 Gemeenschappelijke Regeling werkvoorzieningschap Kust-Duin- en Bollenstreek (GR KDB)

Inleiding

Overeenkomstig artikel 16 en 17 van de gemeenschappelijke regeling heeft het Dagelijks Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling van de Werkvoorzieningschap Kust-, Duin- en Bollenstreek (GR KDB) de herziene begroting 2015 naar de deelnemende gemeenten gezonden. De GR KDB stuurt de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw, het zogenaamde "oud beschut") door de Maregroep aan.

Inherent aan de wijze waarop het Rijk de bijdrage voor de WSW verstrekt, volgt een herberekening als de cijfers over het voorgaande jaar bekend zijn. Normaal wordt de herziene begroting van het lopende jaar tegelijk met de begroting van het komende jaar verzonden. Dat is in 2015 niet gebeurd, omdat er nog geen begroting opgesteld kon worden, waarin de positie van Oegstgeest en Wassenaar was verwerkt. De andere gemeenten hebben namelijk onder de GR KDB nieuwe taken gehangen in het kader van de invoering van de Participatiewet (1-1-2015), die door Oegstgeest en Wassenaar elders zijn belegd. De Werkvoorzieningschap Maregroep heeft nu alleen de definitieve cijfers van het Rijk verwerkt. Als de positionering van Oegstgeest en Wassenaar gevolgen heeft voor de begroting, dan wordt er een nieuwe begroting ingediend.

Stand van zaken positionering Wassenaar binnen de GR KDB

Op 6 oktober heeft het college besloten wethouder Zweerts de Jong te machtigen om een brief aan het DB van de GR KDB te sturen, mede namens en in nauw overleg met haar collega wethouder Roeffen van Oegstgeest, als AB-leden. In de brief wordt het AB verzocht de wensen van Oegstgeest en Wassenaar ten aanzien van de vormgeving van een nieuwe Regeling en de uitvoering binnen de MareGroep mee te nemen, in het nadere besluit, dat het DB nog aan de deelnemers van de GR KDB voorgelegd wordt.

Beslispunten

1.1 Over de herziene begroting 2015 van Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Kust- Duin- en Bollenstreek (GR KDB) een zienswijze naar voren te brengen waarin vermeld wordt dat er geen opmerkingen zijn.

Beoogd effect

Het geven van uitvoering aan de taken die bij gemeenten zijn belegd op grond van de Wet Sociale Werkvoorzieing (WSW). Deze wet gaat naar verwachting met ingang van 1-1-2015 op in de Participatiewet.

Argumenten

1.1 De zienswijze over te brengen over de begroting van verbonden partijen is een bevoegdheid van de raad conform artikel 16 en 17 van de gemeenschappelijke regeling.

Dat er 13 mensen extra van beschut naar begeleid werken gegaan zijn, verdient een compliment. Dit levert meer inkomsten op voor de GR KDB. In de begroting is bovendien geen rekening gehouden met de invoering van de Participatiewet en hoe de KDB-gemeenten daarmee om willen gaan. De Participatiewet schrijft voor dat de mensen die nu werkzaam zijn in het kader van de Wet Sociale Werkvoorzieningen (WSW) hun rechten en plichten behouden. Er is uitgegaan van een voortzetten van de GR KDB onder dezelfde condities.
Al met al leidt bovenstaande ertoe dat de begroting 2015 binnen de meerjarenraming blijft en naar de gemeentelijke bijdrage naar verwachting in 2015 lager uitkomen dan begroot.

Kanttekeningen

1.1 Tot en met 2014 zijn afspraken gemaakt over het voortzetten van de GR KDB onder dezelfde condities.

Voor 2015 en volgende jaren moeten nog vervolgafspraken worden gemaakt en daarvoor wordt een voorstel van het het AB afgewacht, gebaseerd op het onderzoek naar de positie van Oegstgeest en Wassenaar en de second opinion.

Adviesnota aan de Raad

Communicatie
Conform artikel 35, tweede lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen, dienen de ontwerpherziening 2015 voor een ieder ter inzage te liggen en tegen betaling der kosten algemeen verkrijgbaar gesteld te worden. Dit dient in de gemeenterubriek te worden aangekondigd.
De GR wordt na behandeling van de herziene begroting 2015 in commissie M&M op 10 november op de hoogte gesteld van de zienswijze van de raad. De conceptzienswijze is als bijlage 2 opgenomen bij dit besluit.

Financiën
Voor **2015** is begroot voor de GR Kust Duin en Bollenstreek € 63.000,-- (kostenplaats 6161100, wet sociale werkvoorziening), ervan uitgaande dat dit het tweede jaar van de stapsgewijze verlaging van Rijksbijdrage en taakstelling zou zijn. Omdat dit pas het eerste jaar zal zijn, blijft de begroting van de GR KDB ruimschoots binnen de raming. Maar het effect van de positionering van Oegstgeest en Wassenaar is nog niet verwerkt omdat daar nog geen besluit over genomen is. Op basis van huidige herzien begroting is een meevaller van € 30.000,- te verwachten. De uiteindelijke hoogte van de gemeentelijke bijdrage 2015 zal worden vastgesteld bij het opstellen van de jaarrekening van het werkvoorzieningsschap, waarna dit bedrag ook verwerkt kan worden in de gemeentelijke jaarrekening.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

secretaris burgemeester

Herziene begroting 2015

Werkvoorzieningschap Kust-,Duin-en Bollenstreek

Werkvoorzieningschap KDB
Nijverheidsweg 22
2215 MH Voorhout

1 september 2015

Inhoudsopgave

1. Herziene begroting 2015 **3**

2. Toelichting verschillen herziene begroting 2015 **4**

3. Gemeentelijke bijdrage 2015 **5**

1. Herziene begroting 2015 met vergelijkende cijfers

(bedragen x € 1.000)

	Herziene Begroting 2015	Begroting 2015	Verschil	Realisatie 2014
Huuropbrengsten	780	780	0	770
Loonkostensubsidie	-930	-730	-200	-804
Vergoeding werkzaamheden MareGroep	-650	-650	0	-650
Netto opbrengsten	-800	-600	-200	-684
Lonen Wsw-werknemers	18.600	18.400	200	18.749
Overige kosten Wsw-werknemers	600	600	0	540
Totaal Wsw	19.200	19.000	200	19.289
Loonkosten ambtelijk personeel	115	100	15	98
Overige kosten	130	130	0	87
Afschrijvingen	235	230	5	235
Rentekosten/rentebaten	80	90	-10	78
Subtotaal bedrijfslasten	19.760	19.550	210	19.787
Bedrijfsresultaat (nadelig)	-20.560	-20.150	-410	-20.471
Bijdrage particiepatiebudget	18.700	18.100	600	19.142
Exploitatieresultaat	-1.860	-2.050	190	-1.329
Bijdrage transformatie/innovatieplannen	-240		-240	
Bijdrage MareGroep vorige boekjaar	1.500	1.050	450	1.247
Gemeentelijke bijdrage	600	1.000	-400	600
Resultaat na deelnemingen en gemeentelijke bijdrage	0	0	0	518

Cijfers van 2014 zijn definitieve cijfers

fte's	2014	730
	2015	715

Vanaf 2014 bijdrage MareGroep vorige boekjaar.

2. Toelichting verschillen herziene begroting 2015

Tussen het opstellen van de begroting 2015 en de herziene begroting 2015 zit ruim een jaar.

De voornaamste veranderingen tov de begroting 2015 zijn:

loonkostensubsidie

het aantal medewerkers wat via begeleid werken is geplaatst is aanzienlijk hoger
dan waarvan we uitgegaan zijn bij het opstellen van de begroting 2015.

Lonen Wsw-werknemers

De cao partijen hebben afgesproken weer in gesprek te gaan over een nieuwe cao.
Bij het schrijven van de herziene begroting was nog niet bekend of er nieuwe afspraken worden gemaakt en wat de eventuele stijging van de kosten zal zijn.
In deze herziene begroting zijn we uitgegaan van een gemiddelde stijging van 1,5%.
Het aantal SE's ligt hoger dan de oorspronkelijke begroting.
De extra loonkosten hiervan vallen weg tegen de extra medewerkers die we via begeleid werken hebben geplaatst.

Bijdrage Wsw uit participatiebudget.

De verhoging van de bijdrage heeft twee redenen:

1. Hogere taakstelling

2. Niet alle Wsw bedrijven hebben invulling gegeven aan hun taakstelling.
Omdat het totale Wsw budget voor de gehele bedrijfstak gelijk is gebleven komt de bijdrage per Wsw medewerker ongeveer € 400,00 hoger uit dan oorspronkelijk begroot.

Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat de zowel de taakstelling 2015 als de bijdrage per Wsw medewerker uit het participatiebudget nog steeds voorlopige cijfers zijn.
De verwachting is dat deze pas in de loop van het vierde kwartaal definitief worden.
Eventuele financiële gevolgen hiervan zijn niet in de cijfers meegenomen.

3. Gemeentelijke bijdrage 2015

Het resultaat over 2015 :

Bedrijfsresultaat (negatief)	€	2.100.000
Winstbijdrage MareGroep	€	1.500.000
Gemeentelijke bijdrage	€	600.000

Verdeling nadelig saldo verbonden partijen

Gemeente Hillegom	€	59.784
Gemeente Katwijk	€	213.283
Gemeente Lisse	€	58.572
Gemeente Noordwijk	€	72.578
Gemeente Noordwijkerhout	€	45.314
Gemeente Oegstgeest	€	25.429
Gemeente Teylingen	€	92.391
Gemeente Wassenaar	€	32.649
Totaal	€	600.000

Definitieve verdeling zal na afloop van het boekjaar plaatsvinden

GR Kust-, Duin- en Bollenstreek
t.a.v. het Dagelijks Bestuur
Postbus 43
2215 ZG VOORHOUT

Van	Gemeenteraad Wassenaar	**Verzonden**	
Referentie		**Kenmerk**	Z-13093-ws/uit-26169/1
Datum	11 november 2015	**Pagina**	1 van 1
		Bijlage(n)	-

Onderwerp: zienswijze herziene begroting 2015

Geacht bestuur,

Op 25 september stuurde u ons een brief met het verzoek voor 19 november aanstaande een zienswijze te geven op de herziene begroting 2015 van de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Kust-, Duin- en Bollenstreek. De raadscommissie Mens en Maatschappij heeft de begroting besproken in zijn vergadering van 10 november jongstleden. De gemeenteraad heeft zich hier nog niet over uit kunnen spreken. Vooruitlopend op de raadsvergadering die na 19 november 2015 plaatsvindt, sturen wij u deze reactie en de zienswijze.

Wij rekenen erop dat het Algemeen Bestuur nog geïnformeerd wordt over de transformatie en innovatieplannen ten aanzien van het zogenaamde oud beschut. Wij complimenteren u met het feit dat er 13 mensen extra zijn overgeplaatst van beschut naar begeleid werken.

Zienswijze:
De begroting gaf geen aanleiding tot het maken van opmerkingen.

Dit standpunt zal worden vastgesteld tijdens de raadsvergadering op 23 november a.s. Indien hierover anders wordt beslist zullen we u hierover informeren.

Hoogachtend,
De raad van de gemeente Wassenaar
De griffier, de voorzitter

Raadsbesluit

Z-13093-Ws/Raad 3013

De gemeenteraad van Wassenaar,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 27 oktober 2015

overwegende dat de herziene begroting 2015 slechts verschuivingen laat zien en het feit dat de gemeenten een lagere gemeentelijke bijdrage 2015 in het vooruitzicht gesteld wordt nog niet op definitieve cijfers gebaseerd is.;

gelet op Wet Gemeenschappelijke Regelingen, art 35 en artikel 16 en 17 van de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Kust-, Duin- en Bollenstreek.;

B e s l u i t

Over de herziene begroting 2015 van de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Kust-, Duin- en Bollenstreek een zienswijze in te brengen, waarin vermeld wordt dat er geen opmerkingen zijn.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering

van de gemeenteraad van Wassenaar

gehouden op 23 november 2015

de griffier, de voorzitter,

BEGROTINGSWIJZIGING

Begrotingsjaar: **2015**
Wijziging nr.: 15

Raadsvoorstel

Zaaknummer: **21127-WS**

Najaarsnota 2015

De raad der gemeente Wassenaar besluit de begroting van baten en lasten voor bovengenoemd dienstjaar als volgt te wijzigen:

		LASTEN Bedrag van de					BATEN Bedrag van de				
Nr	PROGRAMMA	nieuwe of verho- ging/verlaging bestaande	nieuwe raming van het dienstjaar	nieuwe of verhoging/verlaging bestaande raming			nieuwe of verho- ging/verlaging bestaande	nieuwe raming van het dienstjaar	nieuwe of verhoging/verlaging bestaande raming		
	omschrijving	raming	2015	2016	2017	2018	raming	2015	2016	2017	2018
1	Bestuur en goede dienstverlening	-81.170	8.666.745	0	0	0	-40.000	651.304			
2	Meedoen in Wassenaar	632.747	30.689.036	-10.796	75.637	82.953	9.729	6.275.411			
3	Wassenaar ontwikkelt	30.900	8.139.762	20.000	20.000			250.836			
4	Wassenaar leefbaar	167.075	18.936.406				90.000	9.608.109			
5	Financiering en algemene dekkingsmiddelen	-64.540	564.475				-644.169	39.606.174	131.531	170.275	354.963
	Saldo vóór resultaatbestemming		66.996.424	9.204	95.637	82.953		56.391.834	131.531	170.275	354.963
	MUTATIES RESERVES		44.148.731					54.384.682			
	uitname beheer openbare ruimte						882.000				
	uitname algemene reserve						151.000				
	Saldo na resultaatbestemming	0	111.145.155				1.033.000	110.776.516			
	SALDO PROGRAMMABEGROTING		-368.639	122.327	74.638	272.010					

TOELICHTING: De geel gemaakte saldi zijn wijzigingen op de programmabegroting 2016 - 2019 en niet de werkelijke begrotingssaldo's vanaf 2016

Voorstel

1. De najaarsnota 2015 en de projectenrapportage vast te stellen;
2. De op de najaarsnota 2015 betrekking hebbende wijziging van de programmabegroting 2015 inclusief structurele wijzigingen vast te stellen;

Reserves en voorzieningen

a. € 121.000 uit de algemene reserve beschikbaar te stellen ter dekking van een aanvulling van het krediet voor de kunstgrasvelden;
b. € 30.000 uit de algemene reserve beschikbaar te stellen ter dekking van een aanvulling van het krediet voor Huize Den Deijl;
c. € 882.000 uit de bestemmingsreserrve beheer openbare ruimte ter dekking van het wegbeheer;

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 23 november 2015.
De raad voornoemd,
de griffier, de voorzitter,

Gemeente Wassenaar

Bijlage
Projectenrapportages

Najaarsnota 2015

2015 Gemeente Wassenaar

versie: definitief, 7 oktober 2015

Inhoudsopgave

Inleiding		4
Hoofdstuk 1	Overzicht stoplichten projectenrapportages	6
Hoofdstuk 2	Projectenrapportages	
	Samenwerken in het sociaal domein	*7*
	Restauratie De Paauw	*8*
	Valkenburg	*9*
	Herontwikkeling Bellesteijn	*10*
	Herontwikkeling Generaal Winkelmanlaan (voormalig Sterrenbad)	*11*
	Zuidelijke ontsluiting Kerkehout	*12*
	Amerikaanse ambassade	*13*
	Rijnlandroute	*14*
	Ontwikkelopgave afval	*15*
	Landschapsontwikkelingsplan uitwerking	*16*
	Structuurvisie 2015-2025	*17*
	Ontmoetingsplek jongeren met voetbalkooi	*18*
	Verkoop Huize Den Deijl en hèhè huisje	*19*
	Aanleg 3 kunstgrasvelden & vervangen toplaag	*20*
Hoofdstuk 3	Projectenrapportages – Verkeersagenda	
	Centrum Verkeersplan (CVP)	*21*
	Fietsvoorzieningen Centrum	*22*
	Fietsoversteek Zijdeweg - Wittenburgerweg	*23*
	Violierenweg e.o.	*24*
	Van Zuylen van Nijeveltstraat, aanleg verhoogd fietspad	*25*
	Groot onderhoud Waalsdorperlaan - Buurtweg	*26*
	Fietsveiligheid Wassenaarse Slag	*28*
	Vervangen verkeersregelinstallaties Rijksstraatweg	*29*
	Reconstructie Hofcampweg	*30*
	Buurtweg / Zijdeweg	*31*
	Herinrichting parallelweg Rijksstraatweg	*33*
Hoofdstuk 4	Eindrapportages	
	Toekomstvisie	*34*
	Parkeerplaats en Fietsstraat ASH – ECC – Ter Weer Boerderij	*35*
	Afronding omgeving Den Deijl	*36*
	Onderzoek varianten geluidscherm N44	*37*

Inleiding

Op 26 juni 2013 heeft de raadscommissie Bestuur & Middelen de projectenlijst vastgesteld. Daarmee zijn de onderwerpen bepaald waarover de raad regulier wordt geïnformeerd. Deze lijst vormt de basis voor deze projectenrapportage. De lijst is gegenereerd uit het raadsprogramma, de kredietenlijst en de lijst met grote projecten uit de najaarsnota 2012. Deze projectenlijst wordt per rapportage geactualiseerd.
De volgende projecten zijn voor het eerst opgenomen in de projectenrapportage:
– Verkoop Huize Den Deijl en hèhè huisje
- Aanleg 3 kunstgrasvelden & vervangen toplaag
- Herinrichting parallelweg Rijksstraatweg (verkeersagenda)

Doel rapportages

De projectenrapportages gaan in op de ontwikkelingen binnen de projecten ultimo augustus 2015. Uitgangspunt is de ambtelijke en bestuurlijke opdrachtgever te informeren over de voortgang in de projecten. Daarbij worden afwijkingen in projecten tijdig in beeld gebracht en sturingsmogelijkheden van de opdrachtgever vergroot. Op deze manier wordt gestreefd naar een transparant inzicht voor de opdrachtgever.

Stoplichten

Per project is door middel van zogenaamde stoplichtkleuren aangegeven wat de stand van zaken is van bepaalde onderdelen binnen een project versus de laatst vastgestelde uitgangspunten. Hieronder staat aangegeven wat welke kleur betekent.

Groen	Stand van zaken cf vastgestelde uitgangspunten
Donker groen	Stand van zaken positief afwijkend op uitgangspunten
Geel	Stand van zaken vergt aandacht, bijsturen noodzakelijk
Rood	Stand van zaken gaat buiten laatst vastgestelde uitgangspunten

Maatregelen naar aanleiding van de projectenrapportages

Afgesloten rapportages

In deze rapportages worden de volgende vier projecten afgesloten:
- Toekomstvisie
- Parkeerplaats en Fietsstraat ASH – ECC – Ter Weer Boerderij
- Afronding omgeving Den Deijl
- Onderzoek varianten geluidscherm N44

Al deze projecten zijn gerealiseerd binnen de beschikbaar gestelde middelen. Vooral op het project 'Parkeerplaats en Fietsstraat ASH – ECC – Ter Weer Boerderij' zijn gunstige aanbestedingsresultaten gerealiseerd. Dit heeft een voordelig effect op de Algemene Reserve, omdat daar minder aan onttrokken hoeft te worden dan begroot.

Nieuwe rapportages

Voor 2 rapportages die voor het eerst in deze projectenrapportage zijn opgenomen zijn de ter beschikking staande middelen op dit moment ontoereikend. Ten behoeve van het project 'Verkoop Huize Den Deijl en hèhè huisje' wordt voorgesteld een aanvullend krediet van € 30.000 beschikbaar te stellen. Dekking hiervan kan net als het oorspronkelijk beschikbaar gesteld krediet plaatsvinden ten laste van de algemene reserve.

Voor het project 'Aanleg 3 kunstgrasvelden en vervangen toplaag' wordt voorgesteld een aanvullend krediet van € 121.000 beschikbaar te stellen. Dit aanvullend krediet wordt net als het oorspronkelijk beschikbaar gesteld krediet gedekt uit de algemene reserve.

Voor de toelichting op de aanvullend benodigde bedragen wordt verwezen naar de afzonderlijke rapportages.

Hoofdstuk 1 Overzicht stoplichten Projectenrapportages

Totaaloverzicht projecten Wassenaar								
Projecten	Stoplichten Najaarsnota 2015							
	Kwaliteit		Geld		Planning		Capaciteit	
	Huidige periode	Komende periode	Huidige periode	Komende periode	Huidige periode	Komende periode	Huidige periode	Komende periode
Projectenrapportages								
Samenwerken in het Sociaal Domein								
Restauratie De Paauw								
Valkenburg								
Herontwikkeling Bellesteijn								
Herontwikkeling Generaal Winkelmanlaan (voormalig Sterrenbad)								
Zuidelijke ontsluiting Kerkehout								
Ambassade								
Rijnlandroute								
Ontwikkelopgave afval								
Landschapsontwikkelingsplan uitwerking								
Structuurvisie 2015-2025								
Ontmoetingsplek jongeren met voetbalkooi								
Verkoop Huize Den Deijl en hèhè huisje								
Aanleg 3 kunstgrasvelden & vervangen toplaag								
Projectenrapportages - Verkeersagenda								
Centrum Verkeersplan (CVP)								
Fietsvoorzieningen Centrum								
Fietsoversteek Zijdeweg - Witteburgerweg								
Violierenweg e.o.								
Groot onderhoud Waalsdorperlaan - Buurtweg								
Fietsveiligheid Wassenaarse Slag								
Vervangen verkeersregelinstallaties Rijksstraatweg								
Reconstructie Hofcampweg								
Buurtweg / Zijdeweg								
Herinrichting parallelweg Rijksstraatweg								
Eindrapportages								
Toekomstvisie								
Parkeerplaats en Fietsstraat ASH – ECC – Ter Weer Boerderij								
Afronden omgeving Den Deijl								
Onderzoek varianten geluidscherm N44								

Hoofdstuk 2 Projectrapportages

Samenwerken in het Sociaal Domein

Afdeling	MO	Startdatum project	1-1-2015	Rapportageperiode	t/m augustus 2015
Projectfase	Implementatie van beleid en transformatie van het sociaal domein	Verwachte einddatum project	31-12-2016	Peildatum rapportage	31 augustus 2015
Omschrijving project	Organiseren van de dienstverlening in het sociaal domein zo dat onze inwoners de ondersteuning krijgen die zij nodig hebben. Een integrale aanpak, het versterken van zelfredzaamheid, sociale netwerken en informele zorg, zijn hierbij belangrijke opgaven. Hiertoe wordt ingezet op leren, ontwikkelen en verleiden om de ondersteuning te innoveren. Daarbij is het streven naar een evenwichtige balans tussen kwaliteit en beschikbare financiële middelen.				

Aspect van rapportage		Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode	Huidige stand van zaken	
Kwaliteit					Dienstverlening in het sociaal domein dient uit te gaan van een integrale aanpak, met oog voor alle levensgebieden en dicht bij de inwoners. Samenwerken in het sociaal domein is daarbij essentieel. Dit geldt binnen de eigen gemeentelijke organisatie(s), binnen de regio en voor maatschappelijke partners.		
Geld	Krediet				Het programmabudget Samenwerken in het sociaal domein (structureel jaarbudget van € 227.554) maakt onderdeel uit van het totale budget Sociaal domein.	Krediet	€ -
						Besteed tot peildatum	€ -
						Verplichtingen	€ -
						Restant krediet	€ -
	Dekking				Uitvoeringskosten Jeugd, Wmo en Participatiewet		
Tijd	Planning				Het programma is gestart per 1-1-2015, met het ingaan van de transformatiefase in het sociale domein.	Gepland deze fase	31-12-2016
						Huidige planning deze fase	31-12-2016
	Capaciteit (interne uren)				Voor het Programma Samenwerken in het sociaal domein (voor de samenwerkende gemeenten Leidschendam-Voorburg, Voorschoten en Wassenaar) wordt capaciteit, kennis en expertise ingezet vanuit de reguliere personele bezetting van drie gemeenten.	Geraamd voor 2015	
						Besteed tot peildatum.	

Afwijkingen ten opzichte van de begroting

Afwijkingen	Acties
geen	geen

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Doorlopend -->	Adviseren en stimuleren integrale maatschappelijke ondersteuning en verder ontwikkelen van ACT-team en Lokale Kamer
Doorlopend -->	Stimuleren van innovatie op het gebied van maatschappelijke ondersteuning
Doorlopend -->	Verbinden uitvoering maatschappelijke ondersteuning met beleid sociaal domein
Doorlopend -->	Inzichtelijk maken van de voor- en nadelen van verdere samenwerking met de gemeenten Leidschendam-Voorburg en Voorschoten in de uitvoering van dienstverlening in het sociaal domein
Doorlopend -->	Sturingsmogelijkheden/instrumenten ontwikkelen en toepassen voor het beheersen van kwaliteit en kosten van de maatschappelijke ondersteuning/dienstverlening
Doorlopend -->	Inzicht en kennis genereren van kosten en resultaten van maatschappelijke ondersteuning
Doorlopend -->	Risicobeheersing en control (financieel, juridisch, bestuurlijk, organisatorisch, communicatief) op verantwoordelijkheden binnen programma en adviseren over risicobeheersing en control aan lijnafdelingen

Besluitvorming

	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College B & W		
Gemeenteraad		

Restauratie De Paauw

Afdeling	OGB	Startdatum project	1-9-2012	Rapportageperiode	t/m augustus 2015
Projectfase	Voobereidende fase	Verwachte einddatum project	2e kwartaal 2017	Peildatum rapportage	31 augustus 2015
Omschrijving project	Onderhoud en duurzame maatregelen buitenzijde Raadhuis De Paauw				

Aspect van rapportage		Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode	Huidige stand van zaken	
Kwaliteit					Raadhuis De Paauw is een rijksmonument. De kwaliteitseisen een rijksmonument aangaande worden gerespecteerd.		
Geld	Krediet				€ 1.040.000 wordt onttrokken aan de voorziening accommodaties t.b.v. de reguliere, noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden en € 370.000 is als krediet beschikbaar gesteld voor de duurzame maatregelen. Inclusief btw is dat € 1.410.000, exclusief btw € 1.368.250.	Krediet	€ 1.410.000
						Besteed tot peildatum	€ 148.540
						Verplichtingen	€ -
						Restant krediet	€ 1.261.460
	Dekking				De consequenties uit de restauratievisie geven aan dat de huidige voorziening naar alle waarschijnlijkheid niet afdoende is. Nadat de resultaten van het proefvlak bekend en geaccordeerd zijn, kan een herziene raming worden opgesteld.	Voorziening accommodaties	€ 1.040.000
						Financiering door kapitaallasten	€ 370.000
Tijd	Planning				De WCE heeft aangegeven dat een restauratievisie is gewenst. Deze is opgesteld door restauratie-architect Leo Wevers. De presentatie van deze restauratievisie heeft op 22 juni plaatsgevonden in de WCE en is goed ontvangen. Het verzoek is gehonoreerd voor het opzetten van een proefstuk aan de achterzijde. Presentatie restauratievisie in B&W heeft plaatsgevonden op 30 juni. In de technische bijeenkomst voor de commissie R&E wordt de restauratievisie voor de raadsleden gepresenteerd.	Gepland deze fase	
						Huidige planning deze fase	
	Capaciteit (interne uren)					Geraamd voor 2015	
						Besteed tot peildatum	

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
In overleg met vergunningen bedraagt het vergunningtraject 26 weken (lange procedure	vertraging in tijd	

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Restauratievisie is opgesteld en gepresenteerd	Proefvlak aan de achterzijde van De Paauw. Beoordeling door de WCE en RCE.

Burgerparticipatie

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
De website is operationeel, zie www.wassenaar.nl - inwoners - actuele projecten - groot onderhoud Raadhuis De Paauw	Voortgang proefvlak toevoegen aan de website

Besluitvorming

	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College B & W	15-10-2013 € 1.040.000 wordt onttrokken aan de voorziening accommodaties t.b.v. reguliere, noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden	
Gemeenteraad	25-11-2013 € 370.000 krediet t.b.v. duurzame maatregelen	

Valkenburg

Afdeling	RO	Startdatum project	1999	Rapportageperiode	t/m augustus 2015
Projectfase		Verwachte einddatum project	onbekend	Peildatum rapportage	31 augustus 2015
Omschrijving project	Vliegveld Valkenburg is een woningbouw project vanuit Katwijk en RVOB, grenzend en onderdeel van de Groene Buffer. Wassenaar streeft naar het behoud van een open en zo'n breed mogelijke Buffer				

Aspect van rapportage		Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode	Huidige stand van zaken	
Kwaliteit					Het rapport Verkenning Groene Buffer en tijdelijk gebruik Locatie Valkenburg is behandeld in de raadscommissie R&E van 16 maart 2015. De commissie heeft afstand genomen van het rapport. Het past niet bij het uitgangspunt van een brede buffer van minimaal 1500 meter en is dus niet ter zake doende. Een besluit hierover in de raad is niet aan de orde. De Strategiegroep Valkenburg heeft voor het aankomende tijd een strategie bepaald, deze is akkoord bevonden in de commisievergadering van 16 maart. Voor de uitwerking worden externe bureau's gevraagd. Voor de ecologische verbindingszone in de groene buffer (nat en droog) zijn door de gemeente Wassenaar onderzoeken uitgevoerd. Namelijk hoe de faunapassage ingericht moet worden en wat er nodig is om deze aan te laten sluiten op de ecologische zone. Voor de inrichting van de gehele ecologische verbindingszone is eveneens een onderzoek uitgevoerd over de technische aspecten.		
Geld	Krediet				Elk jaar € 50.000 te besteden. Wat niet gebruikt wordt komt bij de reserve Groene Buffer (per 31-12-2014 € 222.800). Het budget is conform strategie uitgegeven. De komende tijd is er geld nodig voor een film en communicatie/lobby bureau en presentatie door Stedenbouwkundig plan. De verwachting is dat het budget dit jaar zal worden overschreden met € 3.000.	Krediet	€ 50.000
						Besteed tot peildatum	€ 17.500
						Verplichtingen	€ 33.000
						Restant krediet	€ -500
	Dekking						
Tijd	Planning					Gepland deze fase	
						Huidige planning deze fase	
	Capaciteit (interne uren)				1 dag in de week	Geraamd voor 2015	
						Besteed tot peildatum	

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
Afhankelijkheid van meerdere partijen	Vertraging, andere visie	In overleg blijven

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
nvt	nvt

Burgerparticipatie

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
nvt	nvt

Besluitvorming

	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College B & W	Op het moment dat er iets speelt, wordt de wethouder geïnformeerd en vindt overleg plaats.	
Gemeenteraad	Vanuit de raad is sub-commissie Valkenburg opgericht. Dit overleg is on hold gezet, omdat er een strategiegroep Valkenburg is opgericht.	
	Er is een Strategiegroep Valkenburg opgericht bestaande uit 4 raadsleden, wethouder en ambtelijke ondersteuning. Er is een analyse uitgevoerd en strategie bepaald die uitgevoerd wordt.	

Herontwikkeling Bellesteijn

Afdeling	RO	Startdatum project	14-10-2013	Rapportageperiode	t/m augustus 2015
Projectfase	Definitiefase	Verwachte einddatum project	KW3-2016	Peildatum rapportage	31 augustus 2015
Omschrijving project	Grondverkoop Bellesteijn locatie t.b.v. herontwikkeling				

Aspect van rapportage		Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode	Huidige stand van zaken	
Kwaliteit					De door de gemeenteraad vastgestelde kaders zijn vastgelegd in de intentieovereenkomst en worden vastgelegd in de exploitatieovereenkomst.		
Geld	Krediet				Sinds de voorjaarsnota zijn er geen kosten gemaakt voor groenonderhoud van de locatie. De overige gemaakte kosten voor de totstandkoming van de exploitatieovereenkomst worden betaald door woningbouwvereniging St. Willibrordus. Het restant krediet blijft dus ongewijzigd.	Krediet	€ 129.842
						Besteed tot peildatum	€ 126.555
						Verplichtingen	€ -
						Restant krediet	€ 3.287
	Dekking				Het krediet is gedekt uit de algemene reserve.	Algemene reserve	€ 129.842
Tijd	Planning				De ondertekening van de exploitatieovereenkomst is gepland uiterlijk in november 2015. Dat is maximaal drie maanden later dan gepland. Verdere vertraging wordt niet verwacht. Na ondertekening van de exploitatieovereenkomst zal de vergunningprocedure starten. Start bouw staat gepland in het derde kwartaal 2016.	Gepland deze fase	derde kwartaal 2015
						Huidige planning deze fase	vierde kwartaal 2015
	Capaciteit (interne uren)				Plankosten worden verhaald op de ontwikkelaar. Dit is vastgelegd in de intentieovereenkomst en wordt voor de vervolgfase vastgelegd in te exploitatie-overeenkomst.	Geraamd voor 2015	
						Besteed tot peildatum	

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
Er komt geen overeenstemming over de grondprijs en kwaliteit	Verlies aan tijd omdat de grond vervolgens alsnog via een openbare verkoopprocedure verkocht moet worden.	Kaders van de raad zijn al vastgelegd in de intentieovereenkomst om daarmee zoveel mogelijk duidelijkheid geven over de grondprijsberekening.
Het komen tot overeenstemming duurt lang	Vertraging in het project	De onderhandeltijd is gemaximaliseerd tot 30 november 2015

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Intentieovereenkomst ondertekend	Exploitatieovereenkomst ondertekenen
	Start vergunningprocedure

Burgerparticipatie

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Omwonenden hebben ingesproken in de concept plannen	Omwonenden worden geïnformeerd over definitieve vergunningaanvraag

Besluitvorming

	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College B & W	Vaststelling concept intentieovereenkomst	Vaststelling exploitatieovereenkomst
	Vaststelling definitieve intentieovereenkomst	Verlenen omgevingsvergunning
Gemeenteraad		Afgeven verklaring van geen bedenkingen en besluiten geen exploitatieplan vast te stellen

Woningbouw Generaal Winkelmanlaan

Afdeling	RO	Startdatum project	25-11-2013	Rapportageperiode	t/m augustus 2015
Projectfase	Definitiefase	Verwachte einddatum	31-12-2017	Peildatum rapportage	31 augustus 2015
Omschrijving project	Verkoop van grond, onder voorwaarden, waardoor woningbouwontwikkeling op deze locatie mogelijk wordt.				

Aspect van rapportage		Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode	Huidige stand van zaken		
Kwaliteit					In november 2013 is door de gemeenteraad de startnotitie vastgesteld. Hierin is o.a. het kwalitatieve kader geschetst.			
Geld	Krediet (incl. plankosten)				Het krediet voor de planbegeleiding is € 143.852 (restantkrediet van het zwembad). Tot op de peildatum is hiervan € 25.198 besteed.	Krediet 2015	€	143.852
						Besteed tot peildatum	€	25.198
						Verplichtingen	€	15.000
						Restant krediet	€	103.654
	Dekking				De dekking voor het voorbereidingskrediet is een restantkrediet van het Sterrenbad (zoals besloten door de raad).	Algemene reserve	€	167.000
Tijd	Planning				In het 4e kwartaal 2015 starten met procedure grondverkoop.	Gepland deze fase		juli 2016
						Huidige planning deze fase		juli 2016
	Capaciteit (interne uren)				De interne uren zijn voor 2015 geraamd op 625 uur. T/m augustus 2015 zijn 45 uren besteed.	Geraamd voor 2015		625 uur
						Besteed tot peildatum		45 uur

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
Bedenkingen vanuit de buurt op inschrijvingstukken	Vertraging verkoopprocedure.	Planning goed monitoren, blijven communiceren met de omgeving + risico op terecht bezwaar zoveel als mogelijk beperken.

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Gereed maken en vaststellen alle concept stukken tbv de verkoopprocedure.	In procedure brengen ontwerp-bestemmingsplan. Opstarten verkoopprocedure.

Burgerparticipatie

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Klankbordgroep (omwonenden) geïnformeerd over de concept stukken.	Bewoners betrekken bij het plan.

Besluitvorming

	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College B & W	Vaststellen stukken tbv verkoopprocedure, vrijgeven ontwerp bestemmingsplan.	Instemmen inspraakreacties, raad adviseren BP vast te stellen.
Gemeenteraad	Informatiebrief verkoopstukken.	Vaststellen bestemmingsplan.

Zuidelijke ontsluiting Kerkehout

Afdeling	RO	Startdatum project	8-7-2013	Rapportageperiode	t/m augustus 2015
Projectfase		Verwachte einddatum project	eind 2015	Peildatum rapportage	31 augustus 2015
Omschrijving project	Realisatie calamiteitenontsluiting voor Kerkehout over het terrein van Hotel Den Haag Wassenaar				

Aspect van rapportage		Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode	Huidige stand van zaken	
Kwaliteit					De overeenkomst sluit aan bij de door de raad vastgestelde kaders. Uitvoering vindt plaats in overleg met Hotel Den Haag Wassenaar waarbij ingezet wordt op maatwerk		
Geld	Krediet					Krediet	€ 25.000
						Besteed tot peildatum	€ 300
						Verplichtingen	
						Restant krediet	€ 24.700
	Dekking				Het geïnvesteerde bedrag wordt in de exploitatie in één keer afgeschreven op het product verkeermaatregelen		€ 25.000
Tijd	Planning					Gepland deze fase	
						Huidige planning deze fase	
	Capaciteit (interne uren)					Geraamd voor 2015	
						Besteed tot peildatum	

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
Hotel Den Haag Wassenaar werkt niet mee aan uitvoering.	Zender voor selectieve toegang wordt niet geplaatst.	handhaving via gesloten privaatrechtelijke overeenkomst.

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
	Realisatie selectieve toegang op hek Hotel Den Haag Wassenaar

Burgerparticipatie

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
nvt	nvt

Besluitvorming

	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College B & W	16 juli 2013: principe-uitspraak herontwikkeling Zijdeweg	
	overeenkomst met Hotel Den Haag Wassenaar vastgesteld en getekend met HDW	
Gemeenteraad	8 juli 2013 voorkeursvariant vastgesteld	
	10 februari 2014 startnotitie bestemmingsplan Zijdeweg vastgesteld	21 september 2015 vaststelling bestemmingsplan Zijdeweg

Amerikaanse ambassade

Afdeling		RO		Startdatum project	1-1-2010	Rapportageperiode	t/m augustus 2015
Projectfase		realisatiefase		Verwachte einddatum project	2022	Peildatum rapportage	31 augustus 2015
Omschrijving project		Groencompensatie t.b.v. de realisatie Amerikaanse Ambassade binnen de groene buffer-zuid.					

Aspect van rapportage		Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode	Huidige stand van zaken	
Kwaliteit					Het gehele project is gericht op kwaliteitsverbetering van de landschappelijke waarden ten aanzien van de Waalsdorperlaan. Dit ter compensatie voor de bouw van de ambassade.		
Geld	Krediet				Het krediet is als volgt opgebouwd: 1) € 567.000 tbv het onder voorwaarden aankopen van het tuincentrum Bloemendaal, Waalsdorperlaan 1; 2) € 275.000 voor de herinrichting van het tuincentrum; 3) € 300.000 voor de kwaliteitsverbetering Waalsdorperlaan e.o.	Krediet	€ 1.142.000
						Besteed tot peildatum	€ 748.997
						Verplichtingen	
						Restant krediet	€ 393.003
	Dekking				De dekking bestaat uit een bijdrage van het rijk ad € 950.000 en de waarde van de grond van het tuincentrum (na de ontwaarding tot natuurgebied) ad € 192.000 De bijdrage van het rijk is via de gemeente Den Haag inmiddels geheel in ons beheer.		
						Subsidie	€ 950.000
						Grondwaarde	€ 192.000
Tijd	Planning				Geen activiteiten gepland. We wachten met verdere uitvoering tot de herinrichting en vernieuwing kabels en leidingen Waalsdorperlaan. In 2016 worden de bermen en voetpaden langs de Waalsdorperlaan verbeterd en in 2017 (na de bouw) zal de entree van de Waalsdorperlaan worden opgeknapt. Het tuincentrum is (inclusief parkeerterrein) inmiddels in bezit, maar komt conform huidig contract pas in 2022 vrij.	Gepland deze fase	
						Huidige planning deze fase	
	Capaciteit (interne uren)					Geraamd voor 2015	50 uur
						Besteed tot peildatum	0 uur

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
Juridisch traject om het tuincentrum huurvrij te krijgen.	Extra (juridische) kosten	Vroegtijdig met de exploitant in overleg en regulier bevestigen van de opzegging van de huur per 2022.
Terugvorderen van middelen door het rijk, omdat niet is voldaan aan de overeengekomen kwaliteitsslag	Verlaging van de dekking	Vasthouden aan overeengekomen maatregelen en planning

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
nvt	nvt

Burgerparticipatie

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Er wordt regulier contact onderhouden met de buurtvereniging	

Besluitvorming

	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College B & W	Koopovereenkomst 24 jan-2012	
	Herijking veiligheidseffectrapportage 17 april 2012	
Gemeenteraad	Vaststelling krediet groencompensatieplan 23-5-2011	

Rijnlandroute

Afdeling	RO	Startdatum project	3-11-2013	Rapportageperiode	t/m augustus 2015
Projectfase	Definitiefase	Verwachte einddatum project	2020	Peildatum rapportage	31 augustus 2015
Omschrijving project	De Rijnlandroute betreft een project van de provinciale en Rijksoverheid. Door de realisatie van de Rijnlandroute ontstaat een extra verbinding tussen de A4 en de A44, waardoor de regionale bereikbaarheid verbetert en het hoofdweggennetwerk in de regio een robuuster karakter krijgt.				

Aspect van rapportage		Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode	Huidige stand van zaken	
Kwaliteit							
Geld	Krediet					Krediet	€ 1.500.000
						Besteed tot peildatum	€ -
						Verplichtingen	€ -
						Restant krediet	€ 1.500.000
	Dekking				Met Provincie Zuid-Holland is overeengekomen dat gemeente Wassenaar maximaal € 1.500.000 bijdraagt aan de realisatie van de Rijnlandroute teneinde de variant 'compacte trompetaansluiting onderlangs' mogelijk te maken. Hiertoe is een voorziening getroffen. Bij de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (het voormalige stadsgewest Haaglanden) is een subsidieverzoek ingediend voor 50 procent cofinanciering van dit bedrag; dit is beschikt.	Algemene reserve	€ 750.000
						Subsidie	€ 750.000
Tijd	Planning				De besluitvormende fase is in december 2014 afgerond. Tegelijk met toetsing van de besluiten door de Raad van State is provincie begonnen met grondverwerving en het opstellen van de aanbestedingscontracten en voorbereiding van de uitvoering.	Gepland deze fase	
						Huidige planning deze fase	
	Capaciteit (interne uren)				Inzet is er op gericht om in de aanbestedingsfase de belangen van Wassenaar zo goed mogelijk te behartigen. Het gaat daarbij om een zo goed mogelijke inpassing, het beperken van bouwhinder en het streven naar een verdere optimalisatie in de aanbestedingsfase. Voor advisering over verwerving van onze gronden zal extern advies worden ingewonnen.	Geraamd voor 2015	300 uur
						Besteed tot peildatum	200 uur

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
Geen	Geen	Geen

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Bestuursovereenkomst	Uitvoeringsovereenkomst realisatie Rijnlandroute
Subsidieaanvraag bijdrage €750.000 bij stadsgewest Haaglanden	Overeenkomst grondverwerving
Zienswijze op Ontwerp Provinciaal Inpassingsplan	Samenwerkingsovereenkomst tbv vergunningentraject
Zienswijze op Ontwerp Tracébesluit	
Besluitvorming inpassing faunapassage	

Burgerparticipatie

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
nvt	nvt

Besluitvorming

	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College B & W	Oktober 2013 Bestuursovereenkomst Rijnlandroute	Uitvoeringsovereenkomst realisatie Rijnlandroute
	Zienswijze op Ontwerp Provinciaal Inpassingsplan	Overeenkomst grondverwerving
	Zienswijze op Ontwerp Tracébesluit	Samenwerkingsovereenkomst tbv vergunningentraject
Gemeenteraad	Besluitvorming inpassing faunapassage	

Ontwikkelopgave Afval

Afdeling	RO		Startdatum project	1-6-2013	Rapportageperiode	t/m augustus 2015
Projectfase	Initiatief		Verwachte einddatum project	1e kw 2016	Peildatum rapportage	31 augustus 2015
Omschrijving project	Grip op Grondstoffen					

Aspect van rapportage		Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode	Huidige stand van zaken	
Kwaliteit							
Geld	Krediet					Krediet	
						Besteed tot peildatum	
						Verplichtingen	
						Restant krediet	€ -
	Dekking				Dekking is voorzien in de jaarlijkse bijdrage aan Avalex.		
Tijd	Planning				Proces van bestuurlijke besluitvorming in gang gezet. In september 2015 wordt besloten over Grip op Grondstoffen.	Gepland deze fase	
						Huidige planning deze fase	
	Capaciteit (interne uren)				800 uren begroot.	Geraamd voor 2015	800 uur
						Besteed tot peildatum	1.310 uur

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
Gezamenlijk afvalbeleid van gemeenten aangesloten bij GR Avalex mislukt	Huidige wijze van afvalinzameling blijft bestaan. Op termijn hogere kosten van afvalinzameling doordat restafval zwaarder belast wordt.	

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Rapport Grip op Grondstoffen	Regionaal afvalbeleidsplan

Burgerparticipatie

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
	Na keuze voor een scenario door de raad start met de vervolgfase ook het burgerparticipatietraject in samenwerking met Avalex.

Besluitvorming

	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College B & W		
Gemeenteraad		september 2015 Rapport 'Grip op Grondstoffen'
		1e kwartaal 2016 Afvalbeleidsplan

Landschapsontwikkelingsplan Uitwerking

Afdeling	RO	Startdatum project	1-4-2012	Rapportageperiode	t/m augustus 2015
Projectfase	Voorlopig ontwerp	Verwachte einddatum project	31-12-2016	Peildatum rapportage	31 augustus 2015
Omschrijving project	Aanleg van een wandelpad langs de rand van de Duivenvoordse en Veenzijdse polder in 2015, en van een natuurspeelplaats in Wassenaar (Backershagen)				

Aspect van rapportage		Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode	Huidige stand van zaken	
Kwaliteit					De aanleg van wandelpaden en andere recreatieve maatregelen past binnen de ambities van het Landschapsontwikkelingsplan Duin Horst & Weide. Deze ambities zijn: DHW vitaal, authentiek en toegankelijk te maken op die plaatsen waar dat kan.		
Geld	Krediet				Met de begroting 2012 is voor zowel 2012 als 2013 incidenteel € 40.000 krediet beschikbaar gesteld, bedoeld voor uitvoeringsprojecten LOP. Beide kredieten zijn doorgeschoven naar 2015. Na de zomer 2015 is een Meerjarenprogramma 2015-2019 met bijbehorende begroting bekend en wordt ter vaststelling aan raad aangeboden. Op basis daarvan wordt geld aan projecten besteed, waaronder het pad langs de Veenzijdse polder, en het project toegangspunten. Budget voor natuurspeelplaats Backershagen is rond.	Krediet	€ 80.000
						Besteed tot peildatum	€ -
						Verplichtingen	
						Restant krediet	€ 80.000
	Dekking				Project natuurspeelplaats Backershagen start in 2015 en wordt afgerond in 2016. Gemeente Wassenaar draagt bij in dit project, de uiteindelijke bijdrage is mede afhankelijk van de daadwerkelijke kosten en de verstrekte subsidies (Haaglanden en provincie Zuid-Holland). De verwachting is dat dit zeker binnen het verstrekte krediet kan worden gerealiseerd.	Algemene reserve	€ 80.000
Tijd	Planning				Voorbereiding aanleg wandelpad langs rand Duivenvoordse en Veenzijdse polder start in 2015. Aanleg aansluitend. Er is subsidie ontvangen van Haaglanden en beschikking provincie Zuid-Holland is nog niet binnen. Project start pas als subsidie van provincie is ontvangen.	Gepland deze fase	
						Huidige planning deze fase	
	Capaciteit (interne uren)				Project is vertraagd omdat subsidieverlening door provincie Zuid-Holland nog niet binnen is (opnieuw aanvraag omdat project is veranderd). Bovendien is Duin Horst & Weide prioriteit geweest bij afronding wandelknooppuntennetwerk.	Geraamd voor 2014	
						Besteed tot peildatum	

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
Uitloop planning	Subsidiebedrag wordt verlaagd of zelfs ingetrokken	Sturen op planning en contact houden met subsidieverstrekker om uitstel afronding project aan te vragen.

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Verzoek om co-financiering laarzenpad langs Duivenvoordse en Veenzijdse Polder is gehonoreerd door Haaglanden en in behandeling bij provincie Zuid-Holland.	wandel-/laarzenpad langs Duivenvoordse en Veenzijdse Polder.
Verzoek om co-financiering natuurspeelplaats en toegangspunten is toegekend door Haaglanden en provincie Zuid-Holland.	Natuurspeelplaats en toegangspunten DHW.

Besluitvorming

	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College B & W	B&WAdvies over Voortgangsrapportage uitwerking LOP	Volgende voortgangsrapportage uitwerking projecten LOP.
Gemeenteraad	Informatiebrief met voortgangsrapportage uitwerking projecten LOP	Informatiebrief met voortgangsrapportage uitwerking projecten LOP

Structuurvisie 2015-2025

Afdeling	RO	Startdatum project	16-12-2013	Rapportageperiode	t/m augustus 2015
Projectfase	Ontwerpfase	Verwachte einddatum project	1-7-2016	Peildatum rapportage	31 augustus 2015
Omschrijving project	Het opstellen van een nieuwe structuurvisie Wassenaar 2015-2025				

Aspect van rapportage		Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode	Huidige stand van zaken	
Kwaliteit					Een integrale en breed gedragen ruimtelijke visie die binnen de vastgestelde kaders van de startnotitie tot stand komt.		
Geld	Krediet				De verwachting is dat het resterende krediet voldoende is voor de nog te maken kosten. Er is echter geen ruimte om onverwachte ontwikkelingen op te vangen.	Krediet	€ 72.500
						Besteed tot peildatum	€ 32.472
						Verplichtingen	
						Restant krediet	€ 40.028
	Dekking					Algemene reserve	€ 72.500
Tijd	Planning				Het tweede participatietraject zou in eerste instantie in juni/juli plaatsvinden, maar is op verzoek van de raadswerkgroep verplaatst tot na de zomer zodat er meer voorbereidingstijd is. Daarnaast wil de raadswerkgroep eerst met de gehele raad een workshop houden alvorens het tweede participatietraject te starten. Ook hebben enkele sectorale visies, die input leveren voor de structuurvisie, vertraging opgelopen. Dit heeft als consequentie dat de concept structuurvisie niet zoals gepland eind 2015, maar in 2016 vrijgegeven kan worden voor inspraak.	Gepland deze fase	
						Huidige planning deze fase	
	Capaciteit (interne uren)				De geplande werkzaamheden passen binnen de bestaande ambtelijke capaciteit.	Geraamd voor 2015	
						Besteed tot peildatum	

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
Onvoorziene omstandigheden	Aangezien al voor een groot deel gebruik is gemaakt van de ruimte in het krediet om onvoorziene kosten te dekken, is er geen marge meer binnen het project om onverwachte ontwikkelingen op te vangen. Mogelijk gevolg is ontoereikend krediet.	De financiële consequenties van alle ontwikkelingen binnen het project goed in de gaten houden en bij onvoorziene omstandigheden tijdig de raad informeren en aanvullende krediet aanvragen.

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Informatieavond Koersdocument	Workshop met de raad
Draagvlak en betrokkenheid bij inwoners, verenigingen en politiek	Uitvoering tweede participatietraject structuurvisie
Vastgesteld Koersdocument Structuurvisie Wassenaar 2015-2025	Brainstormsessie met MT
	Vrijgeven voor inspraak van concept structuurvisie door raad

Burgerparticipatie

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Informatieavond Koersdocument	Uitvoering tweede participatietraject structuurvisie

Besluitvorming

	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College B & W	7-7-2014: Plan van aanpak participatietraject	
Gemeenteraad	16-12-2013: Vaststelling startnotitie	1e kwartaal 2016: concept Structuurvisie vrijgeven voor inspraak
	8-6-2015: Vaststelling Koersdocument Structuurvisie	

Ontmoetingsplek jongeren met voetbalkooi

Afdeling	RO	Startdatum project	1-9-2014	Rapportageperiode	t/m augustus 2015
Projectfase	Voorbereiding	Verwachte einddatum project	31-5-2016	Peildatum rapportage	31 augustus 2015
Omschrijving project	De skatevoorziening is op de locatie Ter Weer als gevolg van de realisatie Early Childhood Center komen te vervallen. In de overeenkomst met de ASH is opgenomen dat de gemeente in de buurt een nieuwe ontmoetingsplek voor jongeren realiseert.				

Aspect van rapportage		Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode	Huidige stand van zaken	
Kwaliteit					De gemeente heeft hierover nauw overleg met American School (ASH) over het ontwerp en de realisatie. Ontwerp, bestek, aanbestedingsprocedure, contracten en meerwerk worden ter goedkeuring voorgelegd aan de ASH.		
Geld	Krediet				De kosten voor de aanleg van een ontmoetingsplek en voetbalkooi waren geraamd op € 42.000. In de raad van 18 mei 2015 is besloten een bedrag van € 28.000 extra hiervoor te reserveren.	Krediet	€ 70.000
						Besteed tot peildatum	€ -
						Verplichtingen	
						Restant krediet	€ 70.000
	Dekking				De raad heeft op 8 april 2013 voor de ontmoetingsplek € 21.000 dekking beschikbaar gesteld vanuit de algemene reserve. De ASH draagt eveneens € 21.000 bij. In de raad van 18 mei 2015 is een aanvullend krediet van € 28.000 gevraagd voor de aanleg van de voetbalkooi.	Algemene reserve	€ 49.000
						Bijdrage derde	€ 21.000
Tijd	Planning				In september 2014 is het projectteam gestart. Ambtelijk onderzoek heeft een vijftal locaties opgeleverd en er is een keuze gemaakt m.b.t. het soort voetbalkooi. Na verstrekking krediet is dit voorgelegd aan de buurt. Na de overleggen zijn 3 locaties overgebleven. Deze locaties worden voorgelegd aan de jongeren. In december 2015 wordt de definitieve locatie voorgelegd aan de raad.	Gepland deze fase	
						Huidige planning deze fase	
	Capaciteit (interne uren)					Geraamd voor 2015	
						Besteed tot peildatum	

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
Omwonenden zijn niet blij met de gekozen locatie	Dit betekent dat er een goed communicatietraject moet worden ingezet. Gevolg veel ambtelijke capaciteit.	Omwonende van de geschikte locaties tijdig op de hoogte brengen en goed betrekken bij dit project.

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
5 geschikte locaties gevonden voor een mogelijke voetbalkooi	Burgerparticipatie t.b.v. bepaling definitieve locatie
Ontwerp voor de voetbalkooi	Aanleg van de voetbalkooi

Burgerparticipatie

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Afstemming met de SJW en de politie over de mogelijke locaties	Jongeren laten kiezen welke locatie geschikt is en deze voorleggen aan de gemeenteraad
Alle buurtverenigingen en omwonenden geïnformeerd over de mogelijke plaatsing van een voetbalkooi	

Besluitvorming

	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College B & W	24/3 B&W voorstel + Raadsinformatiebrief (locatie+ontwerp)	
Gemeenteraad	Reparatieslag projecten 8 april 2013	
	Raad 18 mei 2015, aanvullend krediet	

Verkoop Huize Den Deijl en hèhè huisje

Afdeling	RO	Startdatum project	22-04-2014	Rapportageperiode	t/m augustus 2015
Projectfase	Definitiefase	Verwachte einddatum	31-12-2017	Peildatum rapportage	31 augustus 2015
Omschrijving project	Verkoop van grond, onder voorwaarden.				

Aspect van rapportage		Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode	Huidige stand van zaken	
Kwaliteit					In juni 2015 is voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld.		
Geld	Krediet (incl. plankosten)				Het krediet voor de planbegeleiding is € 34.000. Leegstand en dichttimmeren pand was uitgangspunt. Dit is leegstandbeheer geworden gelet op toekomst, verzoek uit buurt en kwaliteit entree. Dit brengt € 14.000 hogere kosten met zich mee; omdat de volledige installatie vernield bleek te zijn, moesten nieuwe water en electra aansluitingen worden aangebracht. Voor het gebruik van nutsvoorzieningen is een post van € 5.000 opgenomen. Ook is nu rekening gehouden met extra kosten voor verkoop en promotie-acitiviteiten (€ 7.000), aanvullende onderzoeken en onvoorzien (€ 4.000). In totaal is een aanvullend krediet nodig van € 30.000.	Krediet 2015 Besteed tot peildatum Verplichtingen Restant krediet	€ 34.000 € 19.000 € 22.000 € -7.000
	Dekking				De dekking van het krediet komt ten laste van de algemene reserve (conform besluit).	Algemene reserve	€ 34.000
Tijd	Planning				Ontruiming en leegstandbeheer zou plaatsvinden na levering. In het 4e kwartaal 2015 starten met procedure grondverkoopprocedure.	Gepland deze fase Huidige planning deze fase	juli 2016 juli 2016
	Capaciteit (interne uren)				De interne uren zijn voor 2015 geraamd op 625 uur. T/m augustus 2015 zijn 350 uren besteed.	Geraamd voor 2015 Besteed tot peildatum	625 uur 350 uur

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
Bedenkingen vanuit de buurt op inschrijvingsstukken.	Vertraging verkoopprocedure.	Planning goed monitoren, blijven communiceren met de omgeving + risico op terecht bezwaar zoveel als mogelijk beperken.
Verkoopprocedure levert geen kopers op.	Na besluitvorming verkoopprocedure opnieuw inzetten met sloop.	Veel aandacht voor de publiciteit en verkoopprocedure en marketing van de locatie.

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Ruilovereenokomst, publiekscampagne, leegstandbeheer, voorbereidende onderzoeken voor verkoop.	Gereed maken en vaststellen alle concept stukken tbv de verkoopprocedure.

Burgerparticipatie

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Publiekscampagne "Samen schrijven we geschiedenis" met boekje als resultaat.	Intentie om de bewoners te informeren over voortgang van het plan.

Besluitvorming

	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College B & W	Vaststellen overeenkomst, kredietaanvraag, WOB-verzoeken, vaststellen verkoopstrategie (14-07-2015).	Vaststellen verkoopstukken.
Gemeenteraad	Informatiebrief stand van zaken juli 2015.	Verkoopstukken ter informatie.

Aanleg 3 kunstgrasvelden & vervangen toplaag

Afdeling		MO		Startdatum project	18-5-2015	Rapportageperiode	t/m augustus 2015
Projectfase		Uitvoeringsfase		Verwachte einddatum project	31-10-2015	Peildatum rapportage	31 augustus 2015
Omschrijving project		Aanleg/vervanging kunstgrasvelden					

Aspect van rapportage		Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode	Huidige stand van zaken	
Kwaliteit							
Geld	Krediet				Op 31 augustus 2015 was er nog een restantkrediet van ongeveer € 8.000. Bij de kapvergunning, die is verleend voor het kappen van bomen rondom de nieuwe kunstgrasvelden, is de plicht opgelegd voor herplant van de bomen. Dit brengt - inclusief € 10.000 zandsuppletie - een extra kostenpost met zich mee van € 77.000. Ook is in het krediet geen rekening gehouden met legeskosten (€ 44.000) voor de omgevingsvergunning. In totaal bedragen de extra kosten € 121.000. In de Najaarsnota wordt voorgesteld hiervoor een aanvullend krediet beschikbaar te stellen ten laste van de algemene reserve.	Krediet	€ 1.465.000
						Besteed tot peildatum	€ 378.787
						Verplichtingen	€ 1.077.634
						Restant krediet	€ 8.579
	Dekking					Algemene reserve	€ 1.465.000
Tijd	Planning				De ambitie om voor de start van het voetbalseizoen de velden gerealiseerd te hebben was niet realistisch. Een realistische planning met als einddatum oktober 2015 is opgesteld in goed overleg tussen de aannemer en sportverenigingen. Voor het tijdelijk elders trainen van Blauw-Zwart en sv Wassenaar zijn passende maatregelen getroffen. Op de peildatum was het vervangen van de toplaag bij de Kieviten al gerealiseerd.	Gepland deze fase	Gereed okt. 2015
						Huidige planning deze fase	Gereed okt. 2015
	Capaciteit (interne uren)					Geraamd voor 2015	250 uur
						Besteed tot peildatum	150 uur

Afwijkingen ten opzichte van de begroting

Afwijkingen	Acties
Herplant bomen, zandsuppletie en legeskosten voor de omgevings-vergunning zijn niet geraamd in oorspronkelijk krediet	Aanvullend krediet aanvragen via de Najaarsnota

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
Onvoorziene zaken bij de uitvoering	Vertraging	Goede afstemming tussen aannemer, sportverenigingen en gemeente.

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Vervanging toplaag Kieviten	Aanleg kunstgrasvelden Blauw-Zwart en sv Wassenaar en feestelijke ingebruikname.

Besluitvorming

	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College B & W		
Gemeenteraad	18 mei 2015 Voteren krediet	Najaarsnota (aanvullend krediet)

Hoofdstuk 3 Verkeersagenda

Centrum Verkeersplan (CVP)

Afdeling	RO		Startdatum project	10-3-2014	Rapportageperiode	t/m augustus 2015
Projectfase	Voorbereiding en uitvoering		Verwachte einddatum project	2016	Peildatum rapportage	31 augustus 2015
Omschrijving project	Centrum Verkeersplan					

Aspect van rapportage		Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode	Huidige stand van zaken	
Kwaliteit					Het Centrum Verkeersplan omvat een maatregelenpakket		
Geld	Krediet				Voor het Centrum Verkeersplan is geen apart krediet beschikbaar gesteld. De voorgestelde maatregelen worden zoveel mogelijk bekostigd vanuit bestaande kredieten en in combinatie met regulier onderhoud. Voor maatregelen die niet (volledig) vanuit bestaande kredieten kunnen worden betaald zal nog een kredietaanvraag volgen.	Krediet	€ -
						Besteed tot peildatum	€ -
						Verplichtingen	€ -
						Restant krediet	€ -
	Dekking						
Tijd	Planning				In 2014 is een begin gemaakt met de uitvoering van de vastgestelde maatregelen. Dit zal in 2015 en 2016 een vervolg krijgen. Voor een deel van de maatregelen gold dat besluitvorming over het Centrum Verkeersplan in lijn gebracht moest worden met het coalitieakkoord. Dit is 8 juni 2015 gebeurd.	Gepland deze fase	
						Huidige planning deze fase	
	Capaciteit (interne uren)				De maatregelen worden voorbereid binnen de reguliere werkzaamheden.	Geraamd voor 2015	400 uur
						Besteed tot peildatum	250 uur

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Vaststelling CVP	Verder uitwerken maatregelen
Besluit in overeenstemming gebracht met coalitieakkoord	

Burgerparticipatie

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
In overleg met vertegenwoordigers uit betrokken straten is een concept inrichtingsplan gemaakt voor de Johan de Wittstraat, Lange Kerkdam en omgeving.	

Besluitvorming

	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College B & W	4 maart definitief concept	Kredietaanvraag herinrichting Johan de Wittstraat e.o.
	8 juni 2015 het besluit conform coalitieakkoord te herzien	
Gemeenteraad	10 maart 2014 vastgesteld met amendement	
	Op 8 juni 2015 is het gewijzigde besluit conform het coalitieakkoord vastgesteld	

Fietsvoorzieningen Centrum

Afdeling	RO	Startdatum project	1-4-2015	Rapportageperiode	t/m augustus 2015
Projectfase	Initiatieffase	Verwachte einddatum project	2016	Peildatum rapportage	31 augustus 2015
Omschrijving project	Ten behoeve van uitbreiding van het aantal fietsparkeerplekken in het centrum van Wassenaar is een budget beschikbaar gesteld van € 100.000, waarvan 50% wordt gesubsidieerd. Het uitbreiden van het aantal stallingsvoorzieningen in het centrum is in lijn met het huidige coalitieakkoord.				

Aspect van rapportage		Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode	Huidige stand van zaken		
Kwaliteit								
Geld	Krediet				Voor het uitbreiden van het aantal fietsparkeerplaatsen is in totaal € 100.000 beschikbaar, waarvan 50% wordt gesubsidieerd vanuit de voormalige regio Haaglanden.	Krediet	€	100.000
						Besteed tot peildatum	€	-
						Verplichtingen	€	-
						Restant krediet	€	100.000
	Dekking					Algemene reserve	€	50.000
						Subsidie	€	50.000
Tijd	Planning				Uitbreiding van de fietsvoorzieningen in het centrum zal worden meegenomen in de uitrol van maatregelen uit het Centrumverkeersplan	Gepland deze fase		
						Huidige planning deze fase		
	Capaciteit (interne uren)				De werkzaamheden worden uitgevoerd binnen het reguliere takenpakket.	Geraamd voor 2015		200 uur
						Besteed tot peildatum		75 uur

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
Geen	Geen	Geen

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Centrum Verkeersplan in overeenstemming met coalitieakkoord gebracht	Verder uitwerken maatregelen

Burgerparticipatie

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
N.v.t.	N.v.t.

Besluitvorming

	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College B & W	Vaststellen Centrum Verkeersplan.	
	8 juni 2015 het besluit conform coalitieakkoord te herzien.	
Gemeenteraad	Vaststellen Centrum Verkeersplan.	
	Op 8 juni 2015 is het gewijzigde besluit conform het coalitieakkoord vastgesteld.	

Fietsoversteek Zijdeweg - Wittenburgerweg

Afdeling	RO	Startdatum project	2011	Rapportageperiode	t/m augustus 2015
Projectfase	Nazorgfase	Verwachte einddatum project	2015	Peildatum rapportage	31 augustus 2015
Omschrijving project	Toevoegen van fietsoversteekplaatsen op het kruispunt Zijdeweg - Wittenburgerweg, VRI geregeld, ten behoeve van het verbeteren van de verkeersveiligheid voor fietsers.				

Aspect van rapportage		Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode	Huidige stand van zaken	
Kwaliteit					Het verbeteren van de verkeersveiligheid voor met name fietsers door het toevoegen van VRI-geregelde fietsoversteekplaatsen op het kruispunt Zijdeweg - Wittenburgerweg.		
Geld	Krediet				Het beschikbaar gestelde krediet voor dit project bedraagt € 220.000. Er volgen nog enkele nakomende kosten, zoals bijvoorbeeld de kosten voor de accountantsverklaring. Het project wordt met een positief resultaat afgesloten.	Krediet	€ 220.000
						Besteed tot peildatum	€ 178.133
						Verplichtingen	
						Restant krediet	€ 41.867
	Dekking				Op 10 oktober 2014 heeft de gemeente Wassenaar de beschikking van het voormalige stadsgewest Haaglanden ontvangen waarin is aangegeven dat 75% van de projectkosten wordt gesubsidieerd. De VAT-kosten worden door de MRDH voor maximaal 16% vergoed.	Subsidie	€ 145.000
						Algemene reserve	€ 75.000
Tijd	Planning				Oplevering van het project heeft plaatsgevonden. Na oplevering is de verkeersregelinstallatie diverse malen gemonitord en zijn nog enkele verbeteringen in de afstelling van de installatie doorgevoerd.	Gepland deze fase	
						Huidige planning deze fase	
	Capaciteit (interne uren)					Geraamd voor 2015	150 uur
						Besteed tot peildatum	140 uur

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
Niet alle gemaakte kosten zijn subsidiabel.	Eigen bijdrage van de gemeente wordt meer/ is onvoldoende.	Duidelijke verantwoording van gemaakte kosten richting MRDH.

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Fietsoversteken inclusief verkeerslichten zijn aangelegd, in gebruik genomen en gemonitord.	Accountantsverklaring aanvragen en vervolgens het financieel afsluiten van het project.

Burgerparticipatie

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
De buurtverenigingen Binnen Klingen en Nieuw Wassenaar zijn actief betrokken geweest bij het opstellen van het ontwerp. Ook ten tijde van de uitvoering zijn de buurtverenigingen en omwonenden regelmatig geïnformeerd over de stand van zaken. De reacties over het resultaat zijn positief.	Samen met vertegenwoordigers buurtverenigingen fotomoment organiseren.

Besluitvorming

	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College B & W	Definitief ontwerp is eind augustus 2014 vastgesteld.	Afsluiten van project bij jaarrekening 2015.
	Eind augustus 2014 is subsidieaanvraag richting voormalige stadsgewest Haaglanden verzonden.	
Gemeenteraad	Raad is eind augustus 2014 per informatiebrief geïnfomeerd over project.	

Violierenweg e.o.

Afdeling		OGB		Startdatum project	1-10-2013	Rapportageperiode	t/m augustus 2015
Projectfase		uitvoeringsfase		einddatum project	november 2015	Peildatum rapportage	31 augustus 2015
Omschrijving project		Herinrichting Violierenweg e.o.					

Aspect van rapportage		Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode	Huidige stand van zaken		
Kwaliteit					Het verbeteren van de verkeersveiligheid en tevens het nodige groot onderhoud aan wegen en riolering.			
Geld	Krediet				Het beschikbaar gesteld krediet bedraagt € 407.020. Daarnaast is ten behoeve van uitvoering van regulier onderhoud wegen € 543.950 beschikbaar en voor riolering € 143.750. Totaal is het beschikbare budget voor dit project dus € 1.094.720. De aanbesteding is € 58.000 gunstiger uitgevallen. De nog te verwachte kosten zijn van de accountant voor de controle verklaring ivm subsidie (geschat € 3.500) en onvoorzienbaar groen (€ 20.000)	Krediet	€	1.094.720
						Besteed tot peildatum	€	898.305
						Verplichtingen	€	119.405
						Restant krediet	€	77.010
	Dekking					Algemene reserve	€	249.260
						Voorziening wegen	€	543.950
						Voorziening riolering	€	143.750
						Subsidie	€	157.760
							€	1.094.720
Tijd	Planning				Het werk is gereed	Gepland deze fase		
						Huidige planning deze fase		
	Capaciteit (interne uren)					Geraamd voor 2015		500 uur
						Besteed tot peildatum		400 uur

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
De subsidie wordt niet vastgesteld of in onvoldoende mate	Onvoldoende dekking voor het krediet	goede verantwoording afleggen en in overleg treden met MRDH

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Het project is gereed	Subsidie vaststelling
Overdracht naar Beheer	

Burgerparticipatie

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Het project is tot stand gekomen op basis van een burgerinitiatief	De ingebruikname van het project met de bewoners vieren

Besluitvorming

	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College B & W	19 november 2013 akkoord plan en raad voorstellen krediet beschikbaar te stellen	
Gemeenteraad	16 december 2013 beschikbaar stellen krediet	
	informatiebrief ivm aanbestedingsresultaat	

Van Zuylen van Nijeveltstraat; aanleg verhoogd fietspad

Afdeling	OGB	Startdatum project	1-1-2015	Rapportageperiode	t/m augustus 2015
Projectfase	Voorbereiding	Verwachte einddatum project	1-7-2016	Peildatum rapportage	31 augustus 2015
Omschrijving project	Uitvoeren groot onderhoud in de Van Zuylen van Nijeveltstraat (gedeelte Middelweg - Van Oldenbarneveltweg), Zijllaan (gedeelte vZvN - LK) en Middelweg (gedeelte vZvN - LK) conform het beheerplan wegen 2013 - 2017. Werkzaamheden combineren met vervangen hoofdriool en huis- en kolkaansluitingen in de Van Zuylen van Nijeveltstraat. Fietspad op de Van Zuylen van Nijeveltstraat verhoogd aanbrengen conform Deijlerweg.				

Aspect van rapportage		Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode	Huidige stand van zaken		
Kwaliteit								
Geld	Krediet				Opbouw krediet: Herinrichting vZvN incl. verhoogd fietspad € 450.000 Asfaltonderhoud Middelweg en Zijllaan € 130.000 Rioolvervanging vZvN € 350.000	Krediet	€	930.000
						Besteed tot peildatum	€	13.810
						Verplichtingen	€	54.065
						Restant krediet	€	862.125
	Dekking				Herinrichting vZvN inclusief verhoogd fietspad: Voorziening wegen € 112.500 (Voorjaarsnota 2015) + subsidie € 337.500 Asfaltonderhoud Middelweg en Zijllaan: Voorziening wegen € 130.000 (Voorjaarsnota 2015) Rioolvervanging vZvN: Voorziening riolering € 350.000	Voorziening wegen	€	242.500
						Voorziening riolering	€	350.000
						Subsidie	€	337.500
Tijd	Planning				Project is opgestart. Voorbereiding 2015. Uitvoering 2015/2016.	Gepland deze fase		
						Huidige planning deze fase		
	Capaciteit (interne uren)					Geraamd voor 2015		500 uur
						Besteed tot peildatum		200 uur

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
Haaglanden moet op basis van een kostenraming een beschikking afgeven.	De subsidiabele elementen kunnen lager uitvallen of subsidie wordt niet beschikt.	Plan versoberen of meer geld uit de voorziening wegen beschikbaar stellen.
Tegenvallende aanbesteding kan tot hogere kosten leiden.	Onvoldoende dekking voor het project.	Plan versoberen of meer geld uit de voorzieningen beschikbaar stellen.
Het afstemmen met kabels en leidingen exploitanten kan vertraging opleveren	Langere doorlooptijd en hogere kosten	Goed overleg en afstemmen met de kabels en leidingenexploitanten

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Concept DO opgesteld inclusief ramingen DO fase.	Defintief DO vaststellen. Maken bestek en tekeningen, aanbesteden werkzaamheden. Daadwerkelijke start werkzaamheden buiten.
	Aanvragen subsidie.

Burgerparticipatie

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
	Bespreken DO met Nuts school, informeren bewoners en bedrijven

Besluitvorming

	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College B & W		
Gemeenteraad	Voorjaarsnota 2015	

Groot onderhoud Waalsdorperlaan-Buurtweg

Afdeling / Projectleider	OGB, Ton Duijndam	Startdatum project	1-4-2013	Rapportageperiode	t/m augustus 2015
Projectfase	Definitiefase	Verwachte einddatum project	31-12-2017	Peildatum rapportage	31 augustus 2015
Omschrijving project	Geïntegreerd project, bestaande uit (vooralsnog) 2 deelprojecten (A en C); deelproject A: Groot onderhoud en optionele herinrichting (30 km, Duurzaam Veilig) van Waalsdorperlaan (wegvak 1) en Buurtweg zuid (wegvak 2). Deelproject C: groot onderhoud Buurtweg Noord (wegvak 4), tussen Zijdeweg en Sophialaan: groot onderhoud rijbaan en (onderzoek naar) realisatie 2 ri-fietspad aan oostzijde, onder gelijktijdig opheffen fietspad westzijde en verplaatsen Hoefslag. Vanuit het project 'Buurtweg-Zijdeweg' wordt momenteel aansluiting gezocht bij de deelprojecten A en C ten behoeve van een integraal ontwerp en realisatie van deze projecten. Dit project zal dan als deelproject B worden opgenomen in het integraal project/projectplan. Vooruitlopend op de besluitvorming (*Deelproject B: herinrichting Buurtweg midden, tussen viaduct van Heuven Goedhart en incl. kruispunt met Zijdeweg (wegvak 3), ter verbetering verkeersveiligheid fietsers, o.a. van/naar* sportcomplex *Roggewoning).*				

Aspect van rapportage		Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode	Huidige stand van zaken	
Kwaliteit					De herinrichting moet voldoen aan de inrichtingseisen van de LIOR en Duurzaam Veilig. Voor de herinrichting is keuze uit 2 varianten, nl. Variant X: 'As-is'(deels asfalt) dan wel variant Y: investering in gebiedskwaliteit dmv volledige elementenverharding.		
Geld	Krediet				De integrale investeringskosten (A + C) zijn (SSK) geraamd op variant X: € 1,9 miljoen of variant Y: € 2,4 miljoen (ex.)	Krediet(en)	€ 900.000
						Besteed tot peildatum	€ 30.000
						Verplichtingen	€ 3.000
						Restant krediet	€ 867.000
	Dekking				Deelproject A: In de voorjaarsnota 2013 is een krediet van € 900.000 beschikbaar gesteld, waarvan € 225.000 ten laste van de voorziening wegen en € 675.000 ten laste van (gereserveerde) subsidie MRDH. Deelproject C: In de voorjaarsrapportage 2015 is ten laste van de bestemmingsreserve ten behoeve van div. groot onderhoud wegen in het projectgebied € 710.000 (Herstraten Buurtweg € 95.000, Buurtweg / Zijdeweg-Sophiaanlaan € 380.000, fiets-voetpad Buurtweg € 235.000) beschikbaar gesteld. In de raadsvergadering van 23 november 2015 wordt voorgesteld de verschillende deel projecten (A+B+C) samen te voegen en wordt een aanvullende kredietaanvraag voorgelegd tbv € 145.000 renovatie openbare verlichting, - optioneel - € 500.000 investering (meerkosten tov groot onderhoud) vervanging asfalt/wegverharding door DF klinkers en € 191.000 reservering tav weerstandsvermogen voor dit project. NB de subsidie(s) MRDH zijn vooralsnog gereserveerd. Eerst na besluitvorming in de Raad kan de reservering door middel van een beschikking definitief worden gemaakt.	Subsidie	€ 675.000
						Bestemmingsreserve openbare ruimte	€ 225.000
						Algemene reserve	€ -
Tijd	Planning				Voorbereiding en besluitvorming 2014/2015, Ontwerp, uitvoering en oplevering 2016/2017.	Gepland deze fase	
						Huidige planning deze fase	
	Capaciteit (interne uren)					Geraamd voor 2015	600 uur
						Besteed tot peildatum	170 uur

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
Aanvullende subsidie Haaglanden onvoldoende	Sub-optimaal resultaat	VO aanpassen, evt. alleen groot onderhoud.
Aantreffen NGE/OCE, bodemverontreiniging of archeologische vondsten	Stagnatie, nader onderzoek, sanerings/ruimingskosten.	Toetsing aan bodemloket. Archeologisch en Historisch vooronderzoek + ProjectRisicoAnalyse. Resultaat RiskOutput uit SSK opnemen in weerstandsvermogen.
Tbv duurzaam herinrichten gronden derden benodigd/ niet beschikbaar	Sub-optimaal resultaat	(Voor)-overleg derden. Aanpassen VO.
Relatieve onbekendheid met aanbesteding op basis van geintegreerde contractvorming (UAV-GC)	Onvolledige aanvraag (mbt vraagspecificaties eisen danwel proces)	Inschakelen extern deskundige in aanvulling op ondersteuning vanuit intern adviseur inkoop en aanbesteding
Lastige planning i.v.m. in elkaar grijpende werkzaamheden nuts, groot onderhoud wegen en moeizame bereikbaarheid bedrijven/bewoners vs bedrijfsvoering	Stagnatie, onnodige hinder	Uitgebreid vooroverleg

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Inkoopadvies, Archeologisch bureauonderzoek, NGE/Oce onderzoek, afstemming wijkvereniging(en), afstemming nutspartijen, finetuning projectscope inclusief input buurtvereniging(en).	Opnemen van project 'Buurtweg-Zijdeweg' als deelproject B in het integrale project (ontwerp en realisatie). Inschakelen ontwerpbureau, vervolg afstemming nutspartijen, vervolg afstemming/indienen aanvraag Haaglanden
Voorbereiding integratie deelprojecten A, B en C in totaal project	Ontwerpen en Aanbesteden

Burgerparticipatie

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Overleg buurtvereniging(en) t.b.v. 'Samenspraak'	Opzetten kern en klankbord groep

Besluitvorming

	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College B & W		27-10-2015: integraal projectplan
Gemeenteraad	voorjaarsnota 2013 en Begroting 2014 dekking project.	23-11-2015: integraal projectbesluit met kredietaanvraag

Fietsveiligheid Wassenaarse Slag

Afdeling	OGB	Startdatum project	febr. 2013	Rapportageperiode	t/m augustus 2015
Projectfase	nazorg	einddatum project	13-5-2015	Peildatum rapportage	31 augustus 2015
Omschrijving project	Het vergroten van de verkeersveiligheid voor langzaam verkeer op het fietspad De Wassenaarse Slag (De Klip).				

Aspect van rapportage		Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode	Huidige stand van zaken		
Kwaliteit					Het aantal enkelzijdige fietsongevallen reduceren. Jaarlijks vinden er meerdere enkelzijdige fietsongevallen met letsel plaats. Een nieuwe inrichting van het fietspad en een vrijliggend trottoir zijn maatregelen om het aantal enkelzijdige fietsongevallen terug te dringen. Daarnaast dient er ook regulier onderhoud van het asfalt plaats te vinden.			
Geld	Krediet				Nog te verwachten kosten zijn voor de accountant ivm de subsidie afmelding (verwachte kosten € 3.000).	Krediet	€	350.000
						Besteed tot peildatum	€	245.000
						Verplichtingen	€	6.100
						Restant krediet	€	98.900
	Dekking				De uiteindelijke vaststelling van de subsidie zal lager zijn dan de beschikking, omdat de projectkosten lager zijn. Op basis van 75% is de te verwachten subsidie € 172.732.	Voorziening wegen	€	87.500
						Subsidie	€	262.500
							€	350.000
Tijd	Planning				Het project is vertraagd doordat een gasleiding door Liander moest worden verlegd. Een deel van de werkzaamheden (bij het watertappunt en het kruispunt fietspad met de weg Wassenaarse Slag t.p.v. hotel Duinoord) zijn reeds uitgevoerd.	Gepland deze fase		
						Huidige planning deze fase		
	Capaciteit (interne uren)					Geraamd voor 2015		90 uur
						Besteed tot peildatum		85 uur

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
Niet vaststellen van de subsidie	Onvoldoende dekking	Financiële middelen beschikbaar stellen uit de algemene reserve of bestemmingsreserve.

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Opleveren werk	Overdracht naar beheer
	Afrekening subsidie

Burgerparticipatie

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Info bord langs en weg, website en gemeenteberichten	

Besluitvorming

	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College B & W	20 mei 2014 vaststellen ontwerp en kredietvoorstel raad	afsluiten project in de najaarsnota 2015
Gemeenteraad	7 juli 2014 krediet beschikbaar gesteld	afsluiten project in de najaarsnota 2015

Vervangen verkeersregelinstallaties Rijksstraatweg

Afdeling		RO		Startdatum project	1-1-2014	Rapportageperiode	t/m augustus 2015
Projectfase		Nazorg		Verwachte einddatum project	1-10-2015	Peildatum rapportage	31 augustus 2015
Omschrijving project		Het vervangen van 6 verkeersregelinstallaties op de N44					
Aspect van rapportage		Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode	Huidige stand van zaken	
Kwaliteit					De huidige vri's langs de Rijksstraatweg zijn vervangen. Tevens wordt er een verbinding gelegd met Rijkswaterstaat. De doorstroming van het verkeer verbetert en daarmee ook de verkeersveiligheid.		
Geld	Krediet				Opbouw krediet: * € 70.000 advies / aanbestedings kosten * € 25.000 toezicht / directievoering * € 1.342.000 Overige kosten zijn voor vervanging verkeersregelinstallaties. De aanbesteding is gunstig verlopen en de verwachting is dat het project met een positief saldo van ruim € 300.000 in 2015 zal worden afgerond.	Krediet	€ 1.437.000
						Besteed tot peildatum	€ 927.668
						Verplichtingen	
						Restant krediet	€ 509.332
	Dekking				In het beheerplan VRI's 2013-2017 is rekening gehouden met de vervanging van installaties op de N44 voor € 612.027. Daarnaast is de subsidie Haaglanden van € 835.000 als dekking meegenomen (beschikt op 23 februari 2015).	Subsidie	€ 835.624
						Voorziening wegen	€ 601.376
Tijd	Planning				Uitvoering is gereed. Restpunten en meerwerk moeten nog gerealiseerd worden. Deze moeten nog afgerekend worden.	Gepland deze fase	150
						Huidige planning deze fase	150
	Capaciteit (interne uren)					Geraamd voor 2015	300 uur
						Besteed tot peildatum	500 uur

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
subsidie wordt niet goedgekeurd	onvoldoende dekking van de kosten	goede verantwoording overleggen

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Uitvoering van alle 6 Vri's is gereed.	Nazorg en meerwerk. Afstellingen van de VRI's verbeteren
	Accountantsverklaring tbv subsidie en afmelding subsidie

Burgerparticipatie

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Bewoners werden op de hoogte gebracht dmv. bewonersbrief	N.v.t.

Besluitvorming

	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College B & W	opdracht uitvoeringswerkzaamheden	
Gemeenteraad	besluit aan te vangen met werkzaamheden juli 2014	

Reconstructie Hofcampweg

Afdeling	RO	Startdatum project	1-1-2014	Rapportageperiode	t/m augustus 2015
Projectfase	Nazorg	Verwachte einddatum project	1-5-2015	Peildatum rapportage	31 augustus 2015
Omschrijving project	Aanleg rotonde, ombouwen tot 30 km zone weg, nieuw asfalteren en meer parkeerplaatsen aanbrengen.				

Aspect van rapportage		Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode	Huidige stand van zaken		
Kwaliteit								
Geld	Krediet				Opbouw krediet: * Asfalteren € 100.000 * Rotonde € 400.000 * Parkeren € 300.000 Extra wegonderhoudswerkzaamheden aan de Joh. de Wittstraat zijn uitgevoerd voor € 30.000. Dit past binnen het beschikbaar gestelde krediet.	Krediet	€	800.000
						Besteed tot peildatum	€	598.000
						Verplichtingen	€	-
						Restant krediet	€	202.000
	Dekking				Asfalteren: Voorziening wegen € 100.000 Rotonde: Algemene Reserve € 300.000 + subsidie € 100.000 (kadernota 2013) Parkeren: Algemene Reserve € 75.000 (Kadernota 2014) en subsidie € 225.000	Voorziening wegen	€	100.000
						Algemene reserve	€	375.000
						Subsidie	€	325.000
Tijd	Planning				Werkzaamheden zijn gerealiseerd	Gepland deze fase		
						Huidige planning deze fase		
	Capaciteit (interne uren)					Geraamd voor 2015		200 uur
						Besteed tot peildatum		300 uur

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
Werkzaamheden afgerond, subsidie wordt niet goedgekeurd	Onvoldoende dekking van de kosten	Goede verantwoording overleggen

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Rotonde is aangelegd, 30 km zone gebied ingericht en geasfalteerd. Revisie is ingeleverd. Overdracht naar beheer is gerealiseerd.	Financiële afronding waaronder ook de subsidie afhandeling valt. Accountantsverklaring en subsidie opvragen. Deze moet nog afgerekend worden.

Burgerparticipatie

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Er is regelmatig contact met bewoners en ondernemers geweest. Hierdoor zijn wat aanpassingen geweest in de uitvoering.	

Besluitvorming

	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College B & W	22-aug-13	
	Aanbestedingsbrief 26-8-2014	
Gemeenteraad	Krediet begroting	
	Kadernota 2013 en 2014	Eindrapportage

Buurtweg / Zijdeweg

Afdeling / Projectleider	OGB/civiel/AJD	Startdatum project	1-1-2013	Rapportageperiode	t/m augustus 2015
Projectfase	Initiatieffase / definitiefase	Verwachte einddatum project	31-12-2017	Peildatum rapportage	31 augustus 2015
Omschrijving project	Het aanpassen van het kruispunt Buurtweg / Zijdeweg. Inclusief het doortrekken van het (vrijliggende) fietspad vanaf het fietsviaduct tot vlak voorbij het kruispunt Buurtweg-Zijdeweg. --> Voor de integrale uitwerking en realisatie van het project wordt op korte termijn aansluiting gezocht bij het project 'Groot onderhoud Waalsdorperlaan - Buurtweg'.				

Aspect van rapportage		Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode	Huidige stand van zaken	
Kwaliteit					Het verbeteren van de verkeersveiligheid op het kruispunt Buurtweg/Zijdeweg, de Buurtweg zelf en de Zijdeweg zelf. Ook het verbeteren van de regionale fietsroute t.b.v. verkeersveiligheid, leefbaarheid en bereikbaarheid voor de fiets. Hetzelfde geldt voor het fietsverkeer van en naar het sportcomplex De Roggewoning.		
Geld	Krediet				In het kader van het 'Verkeersonderzoek naar de verkeersveiligheid en bereikbaarheid van de buurt Binnen Klingen' worden er uitgebreidere verkeersmaatregelen geadviseerd dan oorspronkelijk beoogd. Dit geeft aanleiding tot het mogelijk wijzigen van de scope van dit project. Op basis van het onderzoek zijn er ontwerpen inclusief ramingen gemaakt. De projectbegroting komt uit op in totaal € 510.000 (oorspronkelijke + aanvullende maatregelen) exclusief de benodigde watercompenserende maatregelen. Er zal een voorstel worden gedaan aan de raad om de scope uit te breiden en het krediet op te hogen. De subsidie vanuit MRDH is daarop vooruitlopend - onder voorwaarden van evenredige investering door gemeente - onlangs opgehoogd/verdubbeld tot € 350.000. Deze extra subsidie is nog niet meegenomen in het overzicht hiernaast in verband met nnb besluitvorming raad. Het huidige krediet van € 250.000 is gebaseerd op alleen het aanpassen van het kruispunt zelf.	Krediet	€ 250.000
						Besteed tot peildatum	€ 2.300
						Verplichtingen	€ -
						Restant krediet	€ 247.700
	Dekking					Subsidie	€ 187.500
						Algemene reserve	€ 62.500
Tijd	Planning				Ontwerpen verder uitwerken.	Gepland deze fase	
						Huidige planning deze fase	
	Capaciteit (interne uren)					Geraamd voor 2015	350 uur
						Besteed tot peildatum	70 uur

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
Extra subsidie wordt niet toegekend	Onvoldoende dekking voor de aanvullende maatregelen. Verkeersveiligheid, leefbaarheid en bereikbaarheid worden minder verbeterd.	Oorspronkelijk beoogde maatregelen kunnen wel worden uitgevoerd. Eigen bijdrage ophogen

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Verkeersonderzoek is gereed.	Ontwerpen verder uitwerken en afstemmen met het project voor de reconstructie van de Raaphorstlaan en het wegenonderhoud aan de Buurtweg.
integratie met project groot onderhoud Waalsdorperlaan - Buurtweg is gewenst / mogelijk.	uitwerken ontwerp en varianten

Burgerparticipatie

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Uitgebreid verkeersonderzoek naar verkeersveiligheid en bereikbaarheid in Binnen Klingen, waarbij de buurt uitgebreid is betrokken, is afgerond. Ontwerpen zijn schetsmatig uitgewerkt die op draagvlak vanuit de buurtvereniging, andere belangengroepen uit de buurt, landgoed Voorlinden, chinees restaurant Flamingo Paradise, sportvereniging Roggewoning en gemeente Den Haag (ambtelijk) kunnen rekenen.	Ontwerpen verder uitwerken en afstemmen met belanghebbenden en dit vervolgens in de bestuurlijke besluitvorming brengen. Alternatieven bespreekbaar maken.

Besluitvorming

	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College B & W		De raad voorstellen in te stemmen met verruiming van de scope en om het definitieve krediet beschikbaar te stellen voor het kruispunt Buurtweg Zijdeweg e.o.
		Omgevingsvergunning voor de uit te voeren werkzaamheden
Gemeenteraad	Begroting 2014	Q4-2015: Instemmen met verruiming van de scope en het beschikbaar stellen van een definitief krediet

Herinrichting parallelweg Rijksstraatweg

Afdeling / Projectleider	OGB/ M. Solleveld			Startdatum project	4-11-2014	Rapportageperiode	t/m augustus 2015
Projectfase	voorbereiding			Verwachte einddatum project	12-dec-15	Peildatum rapportage	31 augustus 2015
Omschrijving project	Herinrichting parallelweg Rijksstraatweg tussen Lange Kerkdam en Rijksstraatweg 344c						

Aspect van rapportage		Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode	Huidige stand van zaken		
Kwaliteit					Het verkrijgen van een herkenbare indeling van de weg voor de verschillende gebruikersgroepen. Met het herinrichten van de parallelweg van de Rijksstraatweg tussen de Lange Kerkdam en de Rijksstraatweg 344c wordt de "snelfietsroute Via 44" een doorgaande route en krijgt de weg een herkenbare uitstraling voor de gebruikers.			
Geld	Krediet				Op 7 juli heeft de raad besloten een krediet beschikbaar te stellen van € 439.748 voor de uitvoering van de werkzaamheden. De dekking voor het krediet wordt grotendeels gesubsidieerd door de Provincie Zuid Holland.	Krediet	€	439.748
						Besteed tot peildatum	€	20.000
						Verplichtingen	€	20.000
						Restant krediet	€	399.748
	Dekking				subsidie van de Provincie Zuid-Holland € 289.600 reserve onderhoud openbare ruimte € 25.000 stadsvernieuwing (ISV gelden) € 56.148 geluidwerende maatregelen € 69.000	Subsidie	€	289.600
						bestemmingsreserve	€	25.000
						ISV	€	56.148
						geluidwerende maatregelen	€	69.000
						totaal	€	439.748
Tijd	Planning				Volgens de planning gaat het werk de eerste week van oktober in uitvoering. Op dit moment lopen we in de pas met de planning	Gepland deze fase		
						Huidige planning deze fase		
	Capaciteit (interne uren)					Geraamd voor 2015		600 uur
						Besteed tot peildatum		400 uur

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
Weersomstandigheden (vorst, sneeuw, etc.) waardoor de planning niet gehaald kan worden	Uitloop van het werk	Druk op het project zetten waardoor er eerder gestart kan worden met de uitvoering.
Subsidie wordt deels afgekeurd.	Onvoldoende dekking	Goed verantwoorden naar de provincie en vooraf rekening houden met de eisen.

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Subsidiebeschikking is ontvangen	
Toestemming RWS voor schanskorven	Werkzaamheden uitvoeren

Burgerparticipatie

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Verschillende overleggen met omwonenden	Meer overleggen

Besluitvorming

	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College B & W	12-mei-15	
Gemeenteraad	7 juli 2015 krediet beschikbaar gesteld en akkoord met de uitvoering	

Hoofdstuk 4 Eindrapportages

Eindrapportage Toekomstvisie

Afdeling		SSC		Startdatum project		Rapportageperiode	t/m augustus 2015
Projectfase		Afgerond		Verwachte einddatum project	project gereed	Peildatum rapportage	31 augustus 2015
Omschrijving project		In de Toekomstvisie Wassenaar 2025 wordt omgeschreven wat voor dorp Wassenaar wil zijn over 10 jaar met inachtneming van de belangrijkste trends en ontwikkelingen. De Toekomstvisie Wassenaar 2025 vormt een bouwsteen van de structuurvisie en zal als inleiding worden opgenomen. In de structuurvisie zal ook de ruimtelijke vertaling plaatsvinden van de Toekomstvisie Wassenaar 2025.					

Aspect van rapportage		Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode	Huidige stand van zaken	
Kwaliteit							
Geld	Krediet				nvt	Krediet	
						Besteed tot peildatum	
						Verplichtingen	
						Restant krediet	€ -
	Dekking				nvt		
Tijd	Planning				conform	Gepland deze fase	juni 2015
						Huidige planning deze fase	juni 2015
	Capaciteit (interne uren)				binnen de lopende begroting	Geraamd voor 2014	
						Besteed tot peildatum	

Afwijkingen ten opzichte van de begroting

Afwijkingen	Acties
nvt	nvt

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
nvt	nvt	nvt

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
vastgestelde Toekomstvisie Wassenaar 2025	nvt

Besluitvorming

	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College B & W	concept toekomstvisie Wassenaar 2025 ter vaststelling en doorgeleiden	nvt
Gemeenteraad	raadsvergadering van 8 juli 2015 heeft de definitieve Toekomstvisie Wassenaar 2025 vastgesteld	nvt

Eindrapportage Parkeerplaats en Fietsstraat ASH - ECC - Ter Weer Boerderij (deelproject)

Afdeling	OGB	Startdatum project	26-2-2013	Rapportageperiode	t/m augustus 2015
Projectfase	nazorg	Verwachte einddatum project	project gereed	Peildatum rapportage	31 augustus 2015
Omschrijving project	Uitbreiding en herinrichting P-terrein en aanleg / herinrichting fietsstraat vanaf de Deijlerweg naar het P-terrein				

Aspect van rapportage		Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode	Huidige stand van zaken		
Kwaliteit					De uitbreiding en herinrichting van het P-terrein en de herinrichting van de fietsstraat (het oorspronkelijke project) is gereed. De verkeersonveilige situatie die werd ervaren is in samenwerking met ASH met aanpassingen aan het polderpad en de entree van de parkeerplaats opgelost.			
Geld	Krediet				Het oorspronkelijke project, met een krediet van € 666.000, is afgerond met totale kosten € 405.962, waarvan ASH € 275.000 heeft betaald en de gemeente € 130.962. Tevens zijn flankerende maatregelen uitgevoerd om het gevoel voor verkeersonveiligheid op te heffen. De afrekening met de ASH (€ 40.851) en het Adelbert College (eenmalig € 3.000) heeft inmiddels plaatsgevonden.	Krediet	€	666.000
						Besteed tot peildatum	€	485.000
						Verplichtingen	€	684
						Restant krediet	€	180.316
	Dekking				Met de ASH is een overeenkomst dat zij meebetalen aan de flankerende maatregelen. * De kosten voor het aanpassen van het parkeerterrein worden voor 75%, minus € 1.500, met een maximum van € 43.500 vergoed door ASH; * De kosten voor het aanpassen van het parkeerterrein worden voor 25% vergoed door de gemeente, plus € 1.500; * De kosten voor het verlengen van de fietsstraat worden vergoed door de gemeente; * De kosten voor de by-pass voor fietsverkeer worden vergoed door de gemeente; * Het Adelbert College heeft aangegeven eenmalig € 3.000 te willen bijdrage voor de flankerende maatregelen.	Algemene reserve	€	229.691
						bijdrage ASH	€	275.000
						Bijdrage ASH en Adelbert	€	46.500
						totaal	€	551.191
Tijd	Planning				Het project is gereed.	Gepland deze fase		Eindafrekening
						Huidige planning deze fase		Eindafrekening
	Capaciteit (interne uren)					Geraamd voor 2015		30 uur
						Besteed tot peildatum		30 uur

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
nvt	nvt	nvt

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Afrekening met de ASH en Adelbert	
Overdracht aan beheer	

Burgerparticipatie

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Het project is samen met de ASH tot stand gekomen	

Besluitvorming

	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College B & W	26-2-2013; De Raad voorstellen krediet beschikbaar te stellen.	project afsluiten in de najaarsnota
	18-03-2014 voorkeur om verkeersmaatregelen te treffen	
Gemeenteraad	8-04-2013; Krediet beschikbaar gesteld	project afsluiten in de najaarsnota

Eindrapportage Afronding omgeving Den Deijl

Afdeling		OGB		Startdatum project	1-4-2013	Rapportageperiode	t/m augustus 2015
Projectfase		Afsluiting		Verwachte einddatum project	project gereed	Peildatum rapportage	31 augustus 2015
Omschrijving project		Afwerken restpunten rondom fietstunnel Den Deijl					

Aspect van rapportage		Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode	Huidige stand van zaken		
Kwaliteit					Voldoen aan gemaakte afspraken met bewoners en gebruikers van panden rond den Deijl			
Geld	Krediet				Beschikbaar gesteld krediet voor: a. Inrichten terrein Den Deijl € 20.000 b. Aansluiting Staablaan op de Rijksstr.wg € 40.000 c. De huur van een tijdelijke barrier (jan-aug 2013) langs de Rijksstraatweg € 10.000 d. Opknappen gevel Papeweg 1b (Clownfish)en diverse werkzaamheden Papeweg 1 (o.a. bestrating, hekwerk en sausen pand) € 93.000 Alle werkzaamheden zijn uitgevoerd. Project wordt afgesloten.	Krediet	€	163.000
						Besteed tot peildatum	€	162.746
						Verplichtingen	€	-
						Restant krediet	€	254
	Dekking					Algemene reserve	€	143.000
						Budget groen	€	20.000
Tijd	Planning					Gepland deze fase		
						Huidige planning deze fase		
	Capaciteit (interne uren)					Geraamd voor 2015		25 uur
						Besteed tot peildatum		25 uur

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
nvt	nvt	nvt

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
nvt	nvt

Burgerparticipatie

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
nvt	nvt

Besluitvorming

	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College B & W		afsluiten in de najaarsnota
Gemeenteraad	Raadsbesluit 8 april 2013	afsluiten in de najaarsnota

Eindrapportage Onderzoek varianten geluidscherm N44

Afdeling		RO		Startdatum project	1-1-2014	Rapportageperiode	t/m augustus 2015
Projectfase		Afronding		Verwachte einddatum project	1-4-2015	Peildatum rapportage	31 augustus 2015
Omschrijving project							

Aspect van rapportage		Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode	Huidige stand van zaken	
Kwaliteit					Conform uitgangspunten.		
Geld	Krediet				Op 26 februari 2013 is het voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld met het voorstel krediet voor herinrichting Den Deijl c.a. voorstel B. Van een aanvankelijk beschikbaar gesteld krediet van € 100.000 voor dit project is op de startdatum reeds € 30.757 besteed aan 'voorbereiding uitvoering geluidsscherm in combinatie met aanleg riool'. Het krediet is met € 69.000 verminderd (wegonderhoud herinrichting ventweg Rijksstraatweg).	Krediet	€ 31.000
						Besteed tot peildatum	€ 30.757
						Verplichtingen	
						Restant krediet	€ 243
	Dekking				De dekking bestaat volledig uit het aanwezige budget voor geluidsaneringen van woningen langs de N44 (de ISV I en II gelden).	Subsidie	€ 31.000
Tijd	Planning				Het onderzoek is in maart 2015 afgesloten met een memo als verantwoordingsverslag. Medio 2015 gaat de 'Memo verantwoordingsverslag' onderdeel uitmaken van een college- en raadsvoorstel omtrent een uitvoeringsmaatregel voor het inrichten van de parallelweg N44 met circa 90 meter betonbarriers als kleinschalige en beperkte geluidwerende maatregel.	Gepland deze fase	n.v.t.
						Huidige planning deze fase	n.v.t.
	Capaciteit (interne uren)					Geraamd voor 2015	335 uur
						Besteed tot peildatum	200 uur

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode (31 aug 2014 tot 1 april 2015)	Te realiseren aankomende periode (1 april 2015 tot 31 aug 2015)
In maart 2015 is gekozen voor de variant 'geen geluidsmaatregelen treffen en de bestaande situatie (grotendeels) handhaven'. Actie ligt bij Rijkswaterstaat. Met hen is overleg gevoerd.	Het uitvoeringstraject voor fietsstraat Rijksstraatweg wordt beperkt voorbereid maar wel worden geluidsmaatregelen getroffen. Rijkswaterstaat voert onderzoek uit en zal de activiteiten gaan prioriteren.

Burgerparticipatie

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Geen	Geen

Besluitvorming

	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College B & W	B&W adviesnota Verkeersagenda Z-8233-WS/1436 dd 17 dec 2013	Een B&W besluit medio 2015 voorbereid door de afdeling OGB omtrent een uitvoeringsmaatregel voor het inrichten van de parallelweg N44 met circa 90 meter betonbarriers als kleinschalige en beperkte geluidwerende maatregel. Onderdeel van dit besluit zal de 'Memo verantwoordingsverslag' van maart 2015 zijn.
	3x Informatiebrief aan Raad (verkeersagenda) bij Z-8233-WS: respectievelijk INTERN-09267 dd 17 dec 2013; INTERN-08908 dd 14 febr 2014; INTERN-08909 dd 18 febr 2014.	
Gemeenteraad	Raadsbesluit Z-4525\909\1 dd 8 april 2013	Een raadsbesluit najaar 2015 voorbereid door de afdeling OGB omtrent een uitvoeringsmaatregel voor het inrichten van de parallelweg N44 met circa 90 meter betonbarriers als kleinschalige en beperkte geluidwerende maatregel. Onderdeel van dit besluit zal de 'Memo verantwoordingsverslag' van maart 2015 zijn.

Gemeente Wassenaar

Najaarsnota

2015

Colofon

Uitgave Gemeente Wassenaar
Postbus 499
2240 AL Wassenaar
Drukwerk: Repro werkorganisatie Duivenvoorde
Inlichting: gemeente@wassenaar.nl

28 oktober 2015

Inhoudsopgave

1. Inleiding 5

2. Voorgestelde wijzigingen per programma

Programma 1 Goed bestuur en goede dienstverlening 7

Algemeen bestuur 7

Dagelijks bestuur 7

Samenwerking 8

Publiekszaken 8

Programma 2 Meedoen in Wassenaar 9

Participatie en inkomen 10

Maatschappelijke ondersteuning 10

Jeugd 11

Kunst en cultuur 11

Onderwijs en kinderopvang 12

Sport 12

Programma3 Wassenaar ontwikkelt 15

Ruimtelijke ontwikkeling 15

Verkeer 16

Wonen 16

Natuur en landschap, milieu, cultureel erfgoed en recreatie 16

Economie en bedrijvigheid 17

Programma 4 Wassenaar leefbaar 19

Veiligheid 19

Vergunningverlening, toezicht en handhaving 20

Openbare ruimte 20

Afvalinzameling en -verwerking en riolering 22

Gebouwen en opstallen 23

Programma 5 Financiering en algemene middelen 25

Belastingen 25

Algemene uitkering 26

Treasury, saldi en deelnemingen 27

Bijlage: Projectenrapportage 2015

1. Inleiding

Hierbij bieden wij u de tweede tussentijdse rapportage over 2015 aan. In deze Najaarsnota 2015 geven wij de stand van zaken over de uitvoering van de programmabegroting 2015 weer. Gebaseerd op de ontwikkeling van de verschillende budgetten in de eerste acht maanden van het jaar en de verwachtingen over de laatste 4 maanden, wordt waar nodig voorgesteld de ramingen aan te passen. De peildatum is 1 september 2015. Het verwachte jaarrekeningresultaat op basis van deze Najaarsnota is € 366.000 negatief. Hierbij moet wel vermeld worden dat binnen het sociaal domein positieve saldo's worden verwacht. Afhankelijk van het uiteindelijke jaarrekeningresultaat wordt bepaald in welke mate eventuele saldo's op het sociale domein nog bijdragen aan een verbetering hiervan.

Daarbij is het overigens de ervaring dat aan het eind van het jaar nog incidentele bedragen binnenkomen.

De financiële wijzigingen staan onder het programma vermeld. De in de overzichten genoemde saldi zijn inclusief de bijbehorende mutaties in de reserves.

Tabel 1 Ontwikkeling meerjarenbeeld programmabegroting 2015-2019.

(+ = budgettair voordeel - = budgettair nadeel; bedragen x 1000)	2015	2016	2017	2018	2019
Primitieve begroting 2015	2				
Wijziging Voorjaarsnota 2015	-134				
Saldo na wijziging (vertrekpunt Najaarsnota 2015)	-132	144	-135	-503	-670
Wijziging najaarsnota per programma					
Wijziging programma Bestuur en goede dienstverlening	41	0	0	0	0
wijziging programma Meedoen in Wassenaar	151	10	-75	-83	-83
wijziging programma Wassenaar ontwikkelt	-31	-20	-20	0	0
wijziging programma Wassenaar leefbaar	183	0	0	0	0
wijziging programma Algemene dekkingsmiddelen	-578	132	170	355	378
wijziging najaarsnota 2015	-234	122	75	272	295
Saldo na wijziging najaarsnota	**-366**	**266**	**-60**	**-231**	**-375**

Gepresenteerde saldi vanaf 2016 zijn gebaseerd op de programmabegroting 2016-2019. De structurele effecten uit de najaarsnota hebben ook effecten op de programmabegroting 2016-2019.

2. Voorgestelde wijzigingen per programma

PROGRAMMA 1

Goed bestuur en goede dienstverlening

Programma	Productgroep	Producten
Goed bestuur en goede dienstverlening	Algemeen bestuur	Raad
	Dagelijks bestuur	College B&W Externe communicatie en voorlichting Rechtsbescherming Planning & Control instrumenten
	Samenwerking	Bestuurlijke samen-werking
	Dienstverlening	Publiekszaken Basisregistraties Deregulering

Algemeen bestuur

Geen bijzonderheden.

Dagelijks bestuur

1.1 Bestuursondersteuning (incidenteel voordeel € 20.000, structureel voordeel is verwerkt in de begroting 2016)

Voor onderzoekskosten wordt € 20.000 begroot. Dit budget kan structureel afgeraamd worden.

1.2 Communicatie (incidenteel voordeel € 21.170, structureel voordeel is verwerkt in de begroting 2016)

Op het budget van communicatie kan € 21.170 structureel van de budgetten worden afgeraamd. In 2013 is dit budget incidenteel verlaagd, maar niet structureel verwerkt.

1.3 Onvoorzien (incidenteel voordeel € 10.000)

Het budget voor onvoorzien op dit programma kan voor 2015 worden afgeraamd.

Samenwerking

Geen bijzonderheden.

Publiekszaken

1.4 Leges huwelijksvoltrekkingen (incidenteel nadeel € 40.000)
Het aantal huwelijken is in de jaren 2008-2014 sterk afgenomen van 248 huwelijken in 2009 naar 181 huwelijken in 2014.

De huidige begrote legesopbrengsten (€ 141.339) zijn echter nog gebaseerd op het aantal huwelijken in 2010. Het aantal huwelijken is sindsdien met 30% gedaald.
Om het trouwen in Wassenaar aantrekkelijker te maken en hierdoor het aantal huwelijken weer te laten stijgen zijn met ingang van 2015 de tarieven voor huwelijken op de buitenlocaties verlaagd. Hierdoor kan het aantal huwelijken in 2015 weer licht gaan stijgen, maar naar verwachting niet in die mate dat de bovengenoemde daling van 30% hiermee ongedaan gemaakt kan worden.

Als gevolg hiervan zullen de werkelijke legesopbrengsten voor de huwelijken naar verwachting € 40.000 lager uitvallen dan begroot.

1.5 Inhuur extra medewerker vergunningverlening (dienstverlening incidenteel voordeel € 30.000, vergunningverlening incidenteel nadeel €30.000)
In verband met het toegenomen aantal aanvragen omgevingsvergunningen en om knelpunten in de vergunningafhandeling te voorkomen is tijdelijk voor de duur van één jaar een parttime casemanager Wabo (2/3 fte) aangetrokken. De kosten hiervoor bedragen € 30.000,-.
Voorgesteld wordt daarom de lasten bouw-/omgevingsvergunningen incidenteel met € 30.000,- te verhogen met budget uit de dienstverlening.

Tabel 3

	(+ = budgettair voordeel - = budgettair nadeel; bedragen x 1000)	2015	2016	2017	2018
	Algemeen bestuur				
	geen bijzonderheden				
	Dagelijks bestuur				
1.1	Onderzoekskosten	20			
1.2	Communicatie	21			
1.3	Onvoorzien	10			
	Samenwerking				
	Publiekszaken				
1.4	Leges huwelijksvoltrekkingen	-40			
1.5	Inhuur extra medewerker vergunningen	30			
	(dit budget gaat naar programma 4)				
1	**Saldo najaarsnota**	**41**	**0**	**0**	**0**

PROGRAMMA 2

Meedoen in Wassenaar

Programma	Productgroep	Producten
Meedoen in Wassenaar	Participatie en inkomen	Inkomen Sociale werkvoorziening Minima Participatiewet
	Maatschappelijke ondersteuning	Wijkaanpak Dienstverlening in het sociaal domein Mantelzorgers en vrijwilligers Ouderen Individuele voorzieningen Maatschappelijke opvang Invoering 3D Specialistische WMO zorg Openbare gezondheidszorg
	Jeugd	Specialistische jeugdzorg Jeugd Jeugdgezondheidszorg
	Kunst en cultuur	Openbaar bibliotheekwerk Kunst en cultuur Culturele accommodaties
	Onderwijs en kinderopvang	Onderwijshuisvesting Lokale onderwijsvoorzieningen Kinderopvang
	Sport	Sportdeelname Buitensportaccommodaties Binnensportaccommodaties Zwembad

Participatie en inkomen

2.1 Wet bundeling Uitkeringen Gemeenten (BUIG) (incidenteel voordeel € 218.440)
Het BUIG-budget wordt op 3 momenten per jaar aangepast aan de actuele situatie. In het voorlopig budget, dat in oktober voorafgaand aan het boekjaar bekend wordt gemaakt, wordt een inschatting gedaan van de landelijke ontwikkeling van het bijstandsvolume in het komende jaar en dit wordt via een objectieve verdeelmaatstaf over de gemeenten verdeeld. In april van het lopende boekjaar wordt dit budget bijgesteld in het nader voorlopig budget. Vervolgens wordt in oktober van het lopende boekjaar opnieuw een bijstelling, op basis van de landelijke ontwikkelingen, gedaan en wordt het budget definitief vastgesteld. Op basis van het nader voorlopig budget dat in april 2015 bekend is geworden, is het budget voor Wassenaar naar beneden bijgesteld met € 25.351.

Daarnaast heeft er een wijziging plaatsgevonden in de vangnetregeling. De gemeente was altijd zelf verantwoordelijk voor 10% budgetoverschrijding, dit is voor 2015 en 2016 bijgesteld naar 5%. Voor 2017 en verder is hierover nog niks bekend. Voor 2016 is dit voordeel verwerkt in de begroting 2016. Voor 2015 levert dit een voordeel op € 243.791.
Per saldo een voordeel van € 218.440.

2.2 Werk en inkomen (incidenteel nadeel € 100.000)
Sinds 2012 is de doelgroep die de afdeling W en I bedient fors gestegen en de daarmee gepaard gaande kosten. In de najaarsnota van 2012 en in de voorjaarsnota's van 2013 en 2014 zijn de uitvoeringskosten aangepast aan de te verwachten uitvoeringskosten voor deze grotere klantenstromen.

Omdat in de begroting voor 2015 de uitvoeringskosten voor W en I zijn gehandhaafd op het (te lage) voor 2014 begrote bedrag ontstaat in 2015 een tekort van bijna € 100.000.

Voor 2016 en verder zal een dekkingsvoorstel worden gedaan in voorjaarsnota 2016.

Wellicht ten overvloede moet worden vermeld dat deze stijging van de uitvoeringskosten het gevolg is van de jarenlange toename van het klantenbestand. De recente herverdeling van de uitvoeringskosten van W en I heeft hier geen invloed op. De daarbij gekozen nieuwe methodiek leidt tot een mindere fluctuatie van de uitvoeringskosten.
Daarnaast wordt via het Plan van Aanpak arbeidsmarktoffensief stevig ingezet op het bevorderen van uitstroom en het beperken van de instroom in de uitkering.

Maatschappelijke ondersteuning

2.3 Wijkgericht werken (incidenteel voordeel € 37.500)
Het budget dat beschikbaar is gesteld voor een wijkmanager wordt in 2015 niet volledig besteed. De verwachte onderuitputting bedraagt € 37.500. In 2016 is dit budget overgeheveld naar werkorganisatie Duivenvoorde.

2.4 Individuele voorzieningen (Wmo 6)

Ten aanzien van de individuele voorzieningen Wmo zoals Huishoudelijke zorg PGB, Rolstoelvoorzieningen, Woningaanpassingen en vervoersvoorzieningen is over het algemeen een daling zichtbaar van het aantal aanvragen. Daarnaast is bijvoorbeeld bij de rolstoelvoorzieningen en vervoersvoorzieningen een besparing zichtbaar dankzij scherpere contractering en inkoop. Dit leidt tot lagere uitgaven op deze posten. Tot slot heeft ook het rekenen van een eigen bijdrage op scootmobiels en woningaanpassingen een neerwaarts effect op het gebruik van deze voorzieningen. De lagere uitgaven worden deels teniet gedaan door lagere inkomsten uit de eigen

bijdragen. Bij de jaarrekening 2015 zal worden voorgesteld om bij een positief jaarrekeningresultaat het niet gebruikte budget in de reserve Uitvoering Sociaal Domein te storten.

2.5 Taakmutatie algemene uitkering gemeentefonds meicirculaire (per saldo voor 2013 € 7.427, voor 2014 € 4.929 en voor 2015 € 10.414 voordeel)
De middelen binnen de algemene uitkering zijn in de meicirculaire aangepast.
Een toelichting op de bovenstaande gevolgen staat bij Programma 5 Financiën en algemene dekkingsmiddelen.

2.6 Taakmutatie *algemene uitkering gemeentefonds septembercirculaire (per saldo € 16.671 voordeel in 2015, € 10.796 voordeel in 2016, € 75.637 nadeel in 2017, € 82.953 nadeel in 2018)*
De middelen binnen de algemene uitkering zijn in de septembercirculaire aangepast.
Een toelichting op de bovenstaande gevolgen staat bij Programma 5 Financiën en algemene dekkingsmiddelen.

Jeugd

2.7 Preventieve Ondersteuning Jeugd (incidenteel nadeel € 38.000)
De subsidierelatie met de Stichting Jeugd en Jongerenwerk Wassenaar (SJW) is beëindigd. Als gevolg daarvan vertrekt de stichting op 1 oktober 2015 uit het gemeentelijke pand aan de Dr. Mansveltkade. Daarna gaat ze nog een maand door met ambulant werk. Afgesproken is dat de stichting een vergoeding van € 30.000 voor overname van inventaris, zoals fitnessapparatuur, boksring, keuken- en audioapparatuur ontvangt. Per saldo is € 38.000 nodig om o.a. de derving van de huurinkomsten op te kunnen vangen.

2.8 CJG manager (budgettair neutraal € 44.500)
In 2014 stond het CJG onder leiding van de CJG manager die gedetacheerd werd vanuit Bureau Jeugdzorg en betaald vanuit het product CJG. Per 1 januari 2015 is de functie van CJG manager veranderd in de functie Teamleider Jeugd en is deze persoon in dienst gekomen van de Werkorganisatie. Het budget dat voor deze aanstelling beschikbaar is wordt als gevolg hiervan overgeheveld vanuit de het product CJG naar de personeelsbegroting van de Werkorganisatie.

2.9 Jaarrekening 2014 Jeugd Gezondheidszorg (incidenteel voordeel € 53.622)
Incidenteel voordeel €53.622 bij Jeugdgezondheidszorg
De voorziening die de JGZ ZHW had getroffen in verband met het BTW risico valt vrij ten gunste van het resultaat en vloeit bij de subsidievaststelling 2014 terug naar de gemeenten. Voor Wassenaar is dit een bedrag van € 53.622.
De subsidievaststelling zal binnenkort plaatsvinden.

Kunst en cultuur

2.10 Subsidie vaststelling 2013 BplusC (incidenteel voordeel € 20.026)
BplusC heeft verantwoording afgelegd over de aan hen verleende activiteitensubsidie 2013. Aan BplusC is voor dat jaar een subsidie verleend van € 158.435,-
Bij de verantwoording is geconstateerd dat er op verschillende producten minder uren zijn gerealiseerd. Dit heeft geresulteerd in een incidentele terugvordering van € 20.026,-.

2.11 Buurtcentrum Oostdorp (incidenteel nadeel € 651.827, dekking uit bestemmingsreserve onderhoud Openbare ruimte)
Gelijktijdig met onderhoudswerkzaamheden aan het buurtcentrum Oostdorp worden ook energetische verbeteringen en verbetermaatregelen voor de brandveiligheid uitgevoerd. Voor die energetische en brandveiligheidsmaatregelen zijn in maart 2014 door de raad kredieten beschikbaar gesteld van respectievelijk € 287.133 en € 113.637. De onderhoudsmaatregelen waren geraamd op € 651.827 en zouden ten laste gebracht worden van de voorziening accommodaties. Deze voorziening is bij de jaarrekening 2014 echter opgeheven en het saldo van circa € 1,35 mln. is opgenomen in de bestemmingsreserve onderhoud Openbare ruimte. Daarom wordt voorgesteld de geraamde onderhoudsmaatregelen van geraamd € 651.827 nu ten laste te brengen van deze reserve.

Onderwijs en kinderopvang

2.12 Lokale onderwijs voorzieningen (incidenteel nadeel € 17.420)
In het verleden ontving de gemeente een eigen bijdrage van de ouders voor het busvervoer van leerlingen naar de zwemlessen toe. De organisatie van het busvervoer, het contracteren van de vervoersmaatschappij, het opstellen van het vervoersrooster en het innen van de eigenbijdrage van de ouders, is over gegaan naar de scholen zelf, waardoor de vergoeding ook niet meer van toepassing is.

2.13 Leerplicht (incidenteel nadeel van € 63.800)
Leerplicht en regionaal meld coördinatie (RMC) en voortijdig schoolverlaten (VSV) wordt uitgevoerd door Leidschendam/Voorburg. Hiervoor wordt een vergoeding in rekening gebracht van ongeveer €145.000 per jaar. Voor deze vergoeding is een ontoereikend budget van € 20.700 begroot. Dit budget moet verhoogd worden met € 124.300.

Daarnaast ontvangt de gemeente zelf jaarlijks als vergoeding voor RMC van ongeveer € 60.500 via de gemeente Den Haag. Per saldo betekent dit een nadeel van €63.800.

Voor 2016 en verder zal een dekkingsvoorstel worden gedaan in voorjaarsnota 2016.

Sport

2.14 Buitensportaccommodaties (incidenteel nadeel € 121.000, dekking uit algemene reserve)
Op 18 mei 2015 is de gemeenteraad akkoord gegaan met een krediet van € 1,465 miljoen ex BTW voor de aanleg en vervanging van kunstgrasvelden bij De Kieviten, Blauw-Zwart en v.v. Wassenaar.
In het aangevraagde krediet was rekening gehouden met de kosten van de aanleg en de kosten voor voorbereiding en toezicht op de uitvoering. Ook de onvoorziene kosten voor tijdelijke huisvesting van v.v. Wassenaar elders konden ten laste worden gebracht van dit al gevoteerde krediet.
In het gevoteerde krediet zaten niet de kosten voor de herplant van de bomen, die gekapt moesten worden in het kader van de realisatie van de kunstgrasvelden en die van zandsuppletie. Voor een aantal van de bomen zal rondom de sportvelden herplant plaatsvinden. Voor het overige deel zal bezien worden of op andere locaties binnen de gemeente Wassenaar mogelijkheden zijn voor herplant. Bij de planning van de herplant zal rekening gehouden moeten worden met het plantseizoen.
De totale kosten voor herplant en aanvullend grondwerk worden geraamd op € 77.000,- ex. BTW. Tevens is voor legeskosten omgevingsvergunning een budget van € 44.000,- benodigd.

Tabel 4

	(+= budgettair voordeel - = budgettair nadeel; bedragen x 1000)	2015	2016	2017	2018
	Participatie en inkomen				
2.1	Uitkeringslasten Wet BUIG	243			
2.1	Rijksbijdrage BUIG	-25			
2.2	Werk en inkomen	-100			
	Maatschappelijke ondersteuning				
2.3	Wijkgericht werken	38			
2.4	Individuele voorzieningen	0			
2.5	Huishoudelijke hulp meicirculaire	-112			
	Jeugd meicirculaire	43			
	WMO meicirculaire	74			
	WMO voorgaande jaren meicirculaire	13			
	Participatie meicirculaire	-7			
	Integratie uitkering 2013 en 2014	12			
2.6	Huishoudelijke hulp septembercirculaire	12	6	-42	-42
	compensatie taaleis participatiewet	0	-3	-5	-5
	Compensatie vrijlating lijfrenteopbouw	0	-7	-9	-11
	WMO septembercirculaire	-9	28	0	0
	Participatie septembercirculaire	14	-14	-19	-25
	Jeugd				
2.7	Prev. onderst. Jeugd (van Wijkgerichtwerken)	-38			
2.8	CJG manager	0			
2.9	Jaarrekening jeugd Gezondheidszorg 2014	54			
	Kunst en cultuur				
2.10	Subsidie B+C	20			
2.11	Buurtcentrum Oostdorp	-652			
	uit best. Res. Onderh. Openb. Ruimte	652			
	Onderwijs en kinderopvang				
2.12	Lokale onderwijs voorzieningen	-17			
2.13	Leerplicht Regionaal meldplicht Coordinatie	-64			
	Sport				
2.14	Buitensportaccommodaties	-121			
	algemene reserve	121			
2	**Saldo najaarsnota**	**151**	**10**	**-75**	**-83**

PROGRAMMA 3

Wassenaar ontwikkelt

Programma	Productgroep	Producten
Wassenaar ontwikkelt	Ruimtelijke ontwikkeling	Structuurplannen en ruimtelijke visies Bestemmingsplannen Planontwikkeling incl. grondexploitaties
	Verkeer	Verkeer en mobiliteit Verkeersveiligheid Parkeren
	Wonen	Wonen
	Natuur en landschap, milieu en cultureel erfgoed en recreatie	Natuur en landschap Milieuprogramma Cultureel erfgoed Recreatievoorzieningen en evenementen
	Economie en bedrijvigheid	Bedrijvigheid Ambulante handel

Ruimtelijke ontwikkeling

3.1 Windenergie op zee (incidenteel nadeel € 25.000)
De commissie R&E (d.d. 23 maart 2015) heeft in een standpuntbepaling over windenergie op zee in meerderheid aangegeven kritisch te zijn ten aanzien van windmolens voor de kust van Wassenaar. Daarop heeft Wassenaar weer aansluiting gezocht bij de stuurgroep Maritieme Windmolenparken. Deze ontwikkeling was aan het begin van het jaar nog niet voorzien, waardoor geen budget voor windenergie is opgenomen in de lopende begroting. Stichting Vrije Horizon is een burgerinitiatief van bezorgde inwoners uit diverse badplaatsen en is opgericht om zich in te zetten voor behoud van het vrije uitzicht op zee. De stichting ondersteunt met haar activiteiten het standpunt van de stuurgroep. Doordat zij meer mogelijkheden hebben voor o.a. beroep en bezwaar, kan de (samenwerking met de) stichting zeer waardevol zijn voor de stuurgroep. De stichting heeft aan de deelnemende gemeenten van de stuurgroep een eenmalige subsidie gevraagd van €25.000 per gemeente. Om deze subsidie te kunnen verlenen, is het nodig een incidenteel bedrag van €25.000 beschikbaar te stellen. De overige gemeenten hebben deze subsidie al toegekend.

3.2 Oneigenlijk gebruik gemeentegrond (incidenteel nadeel € 15.000)
De gemeente is van plan om oneigenlijk gebruik van gemeentegrond aan te pakken. Voor het opstarten van het project (naar verwachting ongeveer de eerste 6 maanden) worden uitgaven gedaan (externe inhuur) zonder dat hier al inkomsten uit grondverkoop tegenover staan. Hiervoor is een bedrag van € 15.000 benodigd.
De verwachting is dat na deze periode de kosten gedekt kunnen worden uit de opbrengsten van grondverkoop. Dit zal inzichtelijk worden in de loop van 2016 en zal via de voorjaars- c.q. najaarsrapportage worden gerapporteerd.

Verkeer

3.3 Aanpassing parkeergarage Langstraat (incidenteel nadeel € 6.100, incidentele dekking uit de post onvoorzien)

De deuren in de parkeergarage sluiten met een deurdranger, die de deur dichttrekt en daarmee beschermt tegen brandoverslag en tocht.
Voor mindervaliden of mensen met kinderwagen vormen deze deuren een obstakel. Door de deuren te voorzien van een automatische drukknop is dit probleem verholpen. Om het gebruik van de parkeergarage te bevorderen zal aanvullende bestickering en bebording worden aan gebracht.
De post onvoorzien op programma 3 kan voor de kosten van € 6.100,-- worden aangewend.

3.4 Onvoorzien (incidenteel voordeel € 10.000)

Het restant budget voor onvoorzien op dit programma kan voor 2015 worden afgeraamd.

Wonen

Geen bijzonderheden.

Natuur en landschap, milieu, cultureel erfgoed, recreatie

3.5 Project Locatie Valkenburg (nadeel voor 2015, 2016, 2017 € 20.000)
Voor Project Locatie Valkenburg is jaarlijks € 50.000 beschikbaar. Van de € 50.000 is d.d. 1 september 2015 € 41.193 uitgegeven conform de strategie en de motie die door de raad is bepaald. Een alternatief plan voor Valkenburg inclusief de doorrekening heeft een groot deel van het budget (€ 37.600,-) gevergd.
De aankomende tijd zijn er nog middelen nodig voor een promofilm van de Groene Buffer met daarin het alternatief plan van KuiperCompagnons en voor overige werkzaamheden voor KuiperCompagnons, zoals het presenteren van het alternatief plan aan stakeholders. Tevens zal er voor de Groene Buffer en omgeving een kwaliteitsbeschrijving/nulmeting worden opgesteld. Afhankelijk van de reactie van Katwijk op het alternatief plan zal een communicatie of lobby bureau ingezet worden. De verwachting is dat nog een bedrag van circa € 25.000 nodig is voor bovengenoemde activiteiten. Dit betekent dat voor 2015 nog € 20.000,- extra nodig is. En dat we ook voor de komende twee jaar extra kosten verwachten van circa €20.000,- bovenop het budget van €50.000,- in de meerjarenraming.

3.6 Milieubeheer (incidenteel voordeel € 74.100)
Uit de liquidatie van het stadsgewest Haaglanden is een restant van € 74.100 van een provinciale ISV III-subsidie vrijgekomen.

3.7 Onderzoek explosieven (incidenteel nadeel € 45.000)
Bij de kadernota is besloten een reserve bommenregeling/explosieven op te heffen en het saldo toe te voegen aan de algemene reserve. Op basis van een raadsbesluit uit 2008 was het college gemachtigd, zonder tussenkomst van de raad, uit de reserve bestedingen te doen, o.a. voor het ontwikkelen van een explosievenkaart. Ten behoeve van een goede risico-inventarisatie op dit terrein, is het plan opgepakt in 2015 aan te vangen met het maken van een kaart met gebieden met een hoge verwachting voor het aantreffen van explosieven. Nu de reserve is opgeheven is voor het ontwikkelen van de kaart een raadsbesluit nodig. Daarom wordt voorgesteld een bedrag van € 45.000 beschikbaar te stellen.

3.8 Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) (incidenteel voordeel € 10.000)

Wassenaar heeft financieel bijgedragen aan de projectkosten voor oprichting van de ODH. Volgens het bedrijfsplan ODH ontvangen de deelnemers hun bijdrage aan de projectkosten binnen vier jaar na oprichting geheel terug.
De teruggave uit het resultaat 2014 van de dienst is incidenteel € 10.000 hoger dan geraamd en wordt mede veroorzaakt door een ongebruikt deel van directe productiekosten (onderdeel van de deelnemersbijdrage).

3.9 Renovatie zuil kunstwerk (incidenteel nadeel € 20.000)

Het kunstwerk 'Jongeling die reikt naar het Licht' nabij de Paauwvijver staat op een gemetselde zuil. Bij klein onderhoud aan dit Rijksmonument blijkt dat het metselwerk van de zuil zeer broos en slecht is. De binnenzijde van de zuil is volgestort is met beton en binnendringend vocht kon daardoor onvoldoende weg. De samenhang van het metselwerk is daardoor teniet gedaan en stabilisatie van de constructie bleek nodig. Herstel zal renovatie betekenen en daarvoor wordt deskundig advies ingewonnen. Een eerste indicatie van de renovatiekosten komt op circa € 20.000.

Economie en bedrijvigheid

Geen bijzonderheden.

Tabel 5.

	(+= budgettair voordeel - = budgettair nadeel; bedragen x 1000)	2015	2016	2017	2018
	Ruimtelijke ontwikkeling				
3.1	Windenergie	-25			
3.2	Oneigenlijk gebruik gemeentegrond	-15			
	Verkeer	0			
3.3	Aanpassing deuren parkeerg.Langstraat	-6			
	Onvoorzien	6			
3.4	Onvoorzien	10			
	Wonen	0			
	Natuur en landschap, mil, cult.erfg.recr.				
3.5	Project Locatie Valkenburg	-20	-20	-20	0
3.6	Milieubeheer	74			
3.7	Onderzoek explosieven	-45			
3.8	Omgevingsdienst Haaglanden	10			
3.9	Zuil kunstwerk Pauwvijver	-20			
	Economie en bedrijvigheid	0			
3	**Saldo najaarsnota**	**-31**	**-20**	**-20**	**0**

PROGRAMMA 4

Wassenaar leefbaar

Programma	Productgroep	Producten
Wassenaar leefbaar	Veiligheid	Brandweer Rampenbestrijding Integrale veiligheid
	Vergunningverlening, toezicht en handhaving	Vergunningverlening Toezicht en handhaving
	Openbare ruimte	Wegen en verhardingen Kunstwerken Openbare verlichting Watergangen en partijen Openbaar groen Speelvoorzieningen Begraafplaatsen en lijkbezorging Straatmeubilair
	Afvalinzameling en afvalverwerking en riolering	Afvalstromen Afvalstoffenheffing Riolering Rioolheffing Ongediertebestrijding
	Gebouwen en opstallen	Gebouwen en opstallen

Veiligheid

4.1 Brandweer: bijdrage aan Veiligheidsregio Haaglanden, (incidenteel voordeel € 78.000).
De definitief vastgestelde bijdrage aan de Veiligheidsregio Haaglanden voor 2014 is € 78.000 lager dan geraamd en in 2015 terugontvangen.

4.2 Brandweer: brandkranen, (incidenteel voordeel € 30.000).
*Voo*r 2015 is € 60.000 geraamd voor de vervanging van brandkranen. De uitgaven blijven jaarlijks achter ten opzichte van de begrote uitgaven. Voorgesteld wordt dit bedrag voor 2015 met € 30.000 af te ramen. De structurele bezuiniging van € 30.000 is in de begroting 2016 verwerkt.

4.3 Rampenbestrijding (incidenteel voordeel € 10.000)
De kosten voor opleiding van de rampenbestrijding zijn voor 2015 lager dan begroot.
Van het budget kan € 10.000 worden afgeraamd

.

4.4 Waterscooter Wassenaarse Reddingsbrigade (incidenteel nadeel € 10.000)

De subsidie voor een waterscooter is in 2013 aan de Wassenaarse Reddingsbrigade toegekend. Betaling heeft pas in 2015 plaatsgevonden.

Vergunningverlening, toezicht en handhaving

4.5 Leges omgevingsvergunning (PM)

De leges omgevingsvergunningen zijn geraamd op € 1.212.000 op basis van 100% kostendekkendheid. Op basis van de huidige legestarieven (70% kostendekkendheid) zijn de werkelijke opbrengsten geschat op € 850.000. Het verschil moet worden gedekt uit de reserve leges omgevingsvergunningen. Hoewel naar verwachting nog in 2015 een omgevingsvergunning voor een groot project zal worden afgegeven, is het thans nog niet geheel zeker dat de geschatte opbrengsten van € 850.000 in 2015 ook daadwerkelijk ontvangen zullen worden. Dit is mede afhankelijk van de overige legesopbrengsten in de laatste maanden van 2015. In de jaarrekening kunnen wij u hierover precies informeren.

4.6 Toezicht APV (structureel voordeel € 60.000, structureel nadeel bijdrage Werkorganisatie Duivenvoorde € 60.000)

Voor toezicht APV staat een budget geraamd voor formatie uitbreiding toezicht openbare ruimte. Met ingang van 2015 is een nieuwe toezichthouder aangenomen en kan dit budget naar de werkorganisatie worden overgeheveld.

Openbare ruimte

Omdat bij de Jaarrekening 2014 de Voorziening wegen is vrijgevallen en de middelen daarvan zijn overgeheveld naar een bestemmingsreserve, is in de Voorjaarsnota 2015 een eerste indicatie gegeven van de kosten van een aantal noodzakelijke groot onderhoudsprojecten. Dit omdat de raad moet besluiten over de besteding van de bestemmingsreserve. Deze eerste raming van de projectkosten was gebaseerd op een globale berekening van de kosten aan de hand van het aantal m2 groot onderhoud en de daarvoor geldende eenheidsprijzen. Nu de projecten in een gevorderd ontwerpstadium zijn, blijkt dat bij een aantal groot onderhoudsprojecten de raming uit de voorjaarsnota te krap is. Het gaat om de volgende projecten:

4.7 Van Zuylen van Nijveltstraat fase 3 (incidenteel nadeel € 40.000, dekking uit bestemmingsreserve Onderhoud openbare ruimte)

Voor de Van Zuylen van Nijeveltstraat (fase 3) is in de voorjaarsnota een geraamd bedrag opgenomen van € 112.500. Uit de laatste begroting is gebleken dat dit echter onvoldoende is vanwege o.a. voorzieningen voor de aanwezige bomen en het aanpassen van de parkeervakken. Er is een aanvullend budget nodig van € 40.000. Voorgesteld wordt dit beschikbaar te stellen uit de bestemmingsreserve onderhoud openbare ruimte.

4.8 Asfaltonderhoud Van der Oudermeulenlaan e.o. (incidenteel nadeel € 50.000, dekking uit bestemmingsreserve Onderhoud openbare ruimte)

Voor het asfaltonderhoud van de Van der Oudermeulenlaan e.o. is in de voorjaarsnota een geraamd bedrag opgenomen van € 135.000. Bij de verdere voorbereiding is uit de laatste begroting gebleken dat dit onvoldoende is en dat het budget moet worden opgehoogd met € 50.000. Voorgesteld wordt dit beschikbaar te stellen uit de bestemmingsreserve onderhoud openbare ruimte.

4.9 Vervangen van klinkers in Laan van Hoogwolde (incidenteel nadeel € 70.000, dekking uit bestemmingsreserve onderhoud Openbare ruimte)

In eerste instantie was voor een deel van de Laan van Hoogwolde groot asfaltonderhoud gepland als onderdeel van de Van der Oudermeulenlaan e.o.. Het betreft een 30 km/uur weg die bij voorkeur een klinkerverharding heeft vanuit wegherkenning en veiligheid. De meerkosten voor het vervangen van het asfalt door klinkers is € 70.000. Het voorstel is dit bedrag beschikbaar te stellen uit de bestemmingsreserve onderhoud openbare ruimte.

Naast bovenvermelde groot onderhoudsprojecten die reeds in de Voorjaarsnota zijn aangekondigd, spelen nog de volgende zaken:

4.10 Niet voorziene vervangingen brug en vlonders (incidenteel nadeel € 20.000, dekking uit bestemmingsreserve Onderhoud openbare ruimte)

Op basis van inspecties is duidelijk geworden dat 2 vlonders (nabij SV Wassenaar) en een houten ruiterbrug nabij Duinrell een groot risico vormden. Vervanging was echter nog niet gepland, maar op basis van de inspecties was er grote noodzaak. Voorgesteld wordt de kosten te dekken uit de bestemmingsreserve openbare ruimte.

4.11 Uitgelopen werkzaamheden (incidenteel nadeel € 20.000, dekking uit bestemmingsreserve onderhoud Openbare ruimte)

In 2014 is opdracht gegeven onderzoek te doen naar constructieve veiligheid van bruggen. Daar deze werkzaamheden zijn uitgelopen tot in 2015, is de rekening in 2015 ingediend. Het boekjaar 2014 is afgesloten en de administratieve reservering was niet overgeboekt naar 2015. Voorgesteld wordt de kosten te dekken uit de bestemmingsreserve openbare ruimte.

4.12 Dilataties brug Van Duivenvoordelaan (incidenteel nadeel € 30.000, dekking uit bestemmingsreserve onderhoud Openbare ruimte)

Voor de Van Duivenvoordelaan staat groot asfaltonderhoud gepland. In deze weg is een brug gesitueerd die recent is geïnspecteerd. Uit deze inspectie blijkt dat de dilataties van de brug lekken en vervangen moeten worden. Vanuit efficiëntie en beperken overlast voor weggebruikers wordt voorgesteld deze werkzaamheden gelijktijdig met het groot onderhoud van de weg uit te voeren. Eerder was uitgegaan van vervanging in 2018. De kosten voor het vervangen van de dilataties zijn € 30.000. Voorgesteld wordt dit beschikbaar te stellen uit de bestemmingsreserve onderhoud openbare ruimte.

4.13 Waterschapsbelasting voor wegen (incidenteel nadeel € 33.000)

Voor onze gemeentelijke eigendommen krijgt de gemeente jaarlijks aanslagen gemeentelijke en waterschapsbelastingen opgelegd. Met ingang van 2015 heeft het Hoogheemraadschap de kostentoedelingsverordening gewijzigd waardoor het tarief voor wegen verdrievoudigd is. Hierdoor zijn de geraamde lasten niet meer in overeenstemming met de werkelijke lasten. In totaal dienen de lasten te worden verhoogd. Voor 2015 betreft het een verhoging van € 33.000. Voor 2016 en verder wordt nader bekeken in hoeverre deze lasten binnen de huidige budgetten kunnen worden opgevangen.

4.14 Eerder vervangen netkabel Van Hallstraat (incidenteel nadeel € 17.000)

In augustus heeft zich een netstoring van de openbare verlichting voorgedaan op de Hofcampweg, Starrenburglaan (gedeeltelijk) en de Van Hallstraat. De oorzaak bleek een verouderde kabel in de van Hallstraat. Besloten is, om verder complicaties in de komende winter te voorkomen, deze kabel nu al te vervangen. Vooruitlopend op 2019, het geplande jaar van vervanging. Deze niet geplande noodzakelijke vervanging zal een overschrijding in het budget veroorzaken.

4.15 Stormschade openbaar groen (incidenteel nadeel € 178.288)

Op 25 juli heeft Wassenaar te maken gehad met de zwaarste zomerstorm ooit. Deze storm heeft zijn sporen nagelaten in het bomenbestand van de gemeente. Buitendienstmedewerkers van OGB en derden hebben wekenlang gewerkt om de schade – uitgebroken takken, omgevallen en ernstig beschadigde bomen (totaal 130 bomen) – op te ruimen en de schade te herstellen. De inzet van derden kostte de gemeente € 190.788. Het beheerplan Groen voorziet in stormschade met een jaarlijks bedrag van € 15.000, hiervan was al € 2.500 verbruikt.

4.16 Natuurspeelplek (€ 90.000 incidenteel nadeel en € 90.000 incidenteel voordeel subsidie van de provincie)

Aan de gemeente is € 90.000 aan subsidies toegezegd voor het realiseren van landschapsspeelbos Backershagen (natuurspeelplek). 60% Van die subsidie (€ 54.000) wordt pas na realisatie overgemaakt. De gemeente moet dit bedrag in 2015 voorschieten. In 2016, als het landschapsspeelbos gerealiseerd is, ontvangt de gemeente dit terug.

Afvalinzameling en verwerking en riolering

4.17 Vervanging pompen (incidenteel nadeel € 90.000, dekking uit de voorziening vervanging riolering algemeen)

Schade aan pomphuizen, doorbranden van motoren en een grotere slijtage dan voorzien heeft er voor gezorgd dat er meer pompen vervangen zijn dan geraamd. Doordat de pompen uitvielen en een betrouwbare bedrijfsvoering van de riolering noodzakelijk is, was reparatie of revisie geen alternatief. Er wordt een overschrijding op deze post verwacht van € 90.000.

4.18 Gebreken in riolering (incidenteel nadeel € 140.000, dekking uit voorziening vervanging riolering algemeen)

Diverse kleine onvoorziene gebreken zoals afgebroken rioolaansluitingen, herstel van de door bliksem getroffen computers bij gemalen, hogere energiekosten en meer kosten voor storingen aan gemalen zorgen voor hogere kosten dan voorzien.

4.19 Uitvoering Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) (incidenteel voordeel € 311.805)

Gebleken is dat de jaarlijkse storting in de voorziening riolering niet strookt met hetgeen wat in het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan is vastgesteld. Het blijkt namelijk dat de voorziening riolering € 311.805 te hoog is. Dit budget kan vrijvallen.

4.20 Gevulei (incidenteel voordeel € 21.408)

De jaarrekening 2014 van de Gevulei voor Wassenaar heeft een positief resultaat van € 21.408. Dit resultaat is de eindafrekening van de aangeleverde tonnages (minder dan begroot) en de bedrijfskosten van de Gevulei. In het Algemeen Bestuur van de Gevulei van 20 mei 2015 is besloten dit bedrag aan de gemeente uit te keren.

Gebouwen en opstallen

4.21 Krediet Huize Den Deijl (incidenteel nadeel € 30.000,dekking uit de algemene reserve)

Het krediet van Huize Den Deijl is ontoereikend. De hogere kosten hebben vooral te maken met het leegstandbeheer. Omdat de volledige installatie vernield bleek te zijn, moesten nieuwe water en elektra aansluitingen en installatie worden aangebracht. Voor het gebruik van de nutsvoorzieningen is nu een post opgenomen (ingeschat gebruik voor 1 jaar). Ook is nu een post opgenomen voor (extra) verkoop/ promotie activiteiten.

Tabel 6.

	(+= budgettair voordeel - = budgettair nadeel; bedragen x 1000)	2015	2016	2017	2018
	Veiligheid				
	1.3 Inhuur extra medewerker vergunningen	-30			
	van programma 1				
4.1	Bijdrage Veiligheidsregio 2014	78			
4.2	Brandkranen	30			
4.3	Rampenbestrijding	10			
4.4	Waterscooter WRB	-10			
	Vergunningverlening en toezicht en handhaving				
4.5	leges omgevingsvergunning	0			
4.6	Toezicht APV	60			
	Bijdrage aan WODV	-60			
	Openbare ruimte				
4.7	Van Zuylen van Nyeveltstraat	-40			
4.8	Asfaltonderhoud v.d. Oudermeulenlaan	-50			
4.9	Klinkers laan van Hoogwolde	-70			
4.10	Verv. brug en vlonders	-20			
4.11	Uitgelopen werkzaamheden	-20			
4.12	Dilataties brug v. Duivenvoordelaan	-30			
	uit best. Res. Onderh. Openb. Ruimte	230			
4.13	Waterschapsbelasting wegen	-33			
4.14	Netkabel Van Hallstraat	-17			
4.15	Stormschade openbaar groen	-178			
4.16	Natuurspeelplek	-90			
	Subsidie natuurspeelplek provincie	90			
	Afvalinzameling, -verwerking en riolering				
4.17	Vervanging pompen	-90			
4.18	Gebreken in riolering	-140			
	voorziening vervanging riolering algemeen	230			
4.19	vrijval voorziening riolering	312			
4.20	Gevulei	21			
	Gebouwen en opstallen				
4.21	Huize Den Deijl	-30			
	algemene reserve	30			
4	**Saldo najaarsnota**	**183**	**0**	**0**	**0**

PROGRAMMA 5

Financiering en algemene middelen

Programma	Productgroep	Producten
Algemene dekkingsmiddelen	Belastingen	Gemeentelijke belastingen
	Algemene uitkering	Algemene uitkering
	Treasury, saldi en deelnemingen	Geldleningen Deelnemingen Algemene baten en lasten onvoorzien Saldo kostenplaatsen Resultaat en winstbestemming

Belastingen

5.1 Precariobelasting (incidenteel nadeel € 137.000)

Precariobelasting wordt geheven voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. Het netwerk van Liander ligt grotendeels in gemeentegrond en hiervoor wordt jaarlijks, op basis van aangifte door Liander, een aanslag precariobelasting opgelegd. In 2015 heeft Liander voor al de precario-heffende gemeenten opnieuw het aantal meters kabels en leidingen van hun netwerk dat in gemeentegrond ligt beoordeeld. Daarbij is gebleken dat voor Wassenaar circa 11% minder strekkende meters kabels en leidingen in gemeentegrond ligt dan waarvan voorheen door Liander werd uitgegaan. Hierdoor is in het verleden teveel strekkende meters in de heffing betrokken. Het lagere aantal belastbare strekkende meters kabels en leidingen leidt voor 2015 tot een lagere opbrengst precariobelasting van € 137.000.
Liander heeft aangegeven geen verzoek om herstel van aanslagen over voorgaande jaren in te dienen.

Algemene uitkering

5.2 Meicirculaire 2015 van het Gemeentefonds (nadeel 2013 € 3.471, voordeel 2014 € 8.762, nadeel 2015 € 420.499)

Meicirculaire gemeentefonds	2013	2014	2015
Algemene uitkering			
- algemene uitkering	-3.471	8.762	-313.958
- deelfonds sociaal domein			-106.541
Bruto mutatie uitkering gemeentefonds	-3.471	8.762	-420.499
Compensaties			
Huishoudelijke hulp toelage (DU) *			112.704
Taakmutatie Centra voor Jeugd & Gezin			
Wet maatschappelijke ondersteuning (IU)	-7.427	-4.929	-4.221
Specialistische jeugdzorg (sociaal domein)			-43.307
Specialistische WMO zorg (sociaal domein)			-70.297
WSW/participatie (sociaal domein)			7.063
Compensaties	-7.427	-4.929	1.942
Netto budgettair effect meicirculaire	**3.956**	**13.691**	**-422.441**

Bovenstaand overzicht komt uit de raadsinformatiebrief van 23 juni over de meicirculaire.
Ten opzichte van de informatiebrief zijn beide posten gemarkeerd met de asterisk verhoogd met een bedrag van € 104.571. Deze verhoging hangt samen met de voor de huishoudelijke hulp toelage toegekende verhoging van de betreffende uitkering voor 2015 en 2016. De mutatie valt budgettair neutraal uit omdat de verhoging van de algemene uitkering volledig wordt gecompenseerd in het betreffende budget. In de begroting 2016 is hier reeds rekening mee gehouden.
De gevolgen van de meicirculaire voor 2016 e.v. zijn verwerkt in de concept-begroting voor 2016.

5.3 Septembercirculaire 2015 van het Gemeentefonds (incidenteel voordeel 2015 € 102.000)

Septembercirculaire 2015 Wassenaar(- =	2015	2016	2017	2018	2019
A. Stand meicirculaire	**24.504**	**24.408**	**23.656**	**23.344**	**23.339**
1. Uitkeringsfactor (accres en nominale ontwikkeling)	105	241	196	362	377
2. Ontwikkeling uitkeringsbasis (hoeveelheidsverschillen)		-28	-43	-32	-25
3. Taakmutaties					
a. Wetsvoorstel vrijlating lijfrenteopbouw		7	9	11	13
b. Taaleis Participatiewet		3	5	5	5
c. Besluit Risico Zware Ongevallen		-16	-14	-14	-14
4. Integratie-uitkering WMO (huishoudelijke hulp)	-12	-6	42	42	42
5. Inkomensmaatstaf (WOZ-waarde)	-5				
6. 3 D's in het sociaal domein	-5	-14	19	25	23
7. Nieuwe definitie maatstaf woonruimten		-54	-44	-43	-44
8. Kleine verschillen	2	-1	0	-1	1
B. Totaal verschil (1 t/m 8)	**85**	**132**	**170**	**355**	**378**
C. Stand septembercirculaire (A. + B.)	**24.589**	**24.541**	**23.825**	**23.699**	**23.717**

D.	**Waarvan te compenseren in budgetten:**				
1.	*Wetsvoorstel vrijlating lijfrenteopbouw*		7	9	11	13
2.	*Taaleis Participatiewet*		3	5	5	5
3.	*Wet Maatschappelijke ondersteuning*	-12	-6	42	42	42
4.	*Decentralisaties in het sociaal domein*					
	- AWBZ naar WMO (IU)	9	-28			
	- Jeugdzorg (IU)	-14				
	- Participatiewet (IU)		14	19	25	23
	Voorgestelde compensaties	-17	-10	75	83	83
E.	**Netto effect septembercirculaire (B - D)**	**102**	**142**	**95**	**272**	**295**

De septembercirculaire geeft over het meerjarenbeeld een voordelige ontwikkeling te zien. Belangrijkste oorzaken hierbij zijn de positieve accresontwikkeling en een verwachte onderschrijding van het beroep op het BTW-compensatiefonds waarvan het surplus wordt toegevoegd aan het Gemeentefonds.

De ontwikkeling van de landelijke en gemeentelijke aantallen geeft per saldo een verlies te zien. De afname van het aantal bijstandsgerechtigden is daarvan de belangrijkste.

Aan taakmutaties is een drietal zaken opgenomen nl. twee compensaties voor de uitvoeringskosten verbonden aan het wetsvoorstel vrijlating lijfrenteopbouw en de taaleis van de Participatiewet en daarnaast een uitname voor het overgang van de werkzaamheden voor de zware ongevallen van gemeenten naar provincies.

Ten gevolge van een aanpassing van de onderliggende aantallen wordt de integratie-uitkering WMO in 2015 en 2016 verminderd. Daarna wordt een toename voorzien.

Een vergelijkbare ontwikkeling laat de integratie-uitkering Sociaal domein zien; per deelfonds is evenwel sprake van verschillen: M.i.v. 2016 worden de middelen voor de participatie-decentralisatie verhoogd, de jeugdmiddelen worden in 2015 incidenteel verlaagd en de AWBZ-middelen worden in 2015 beperkt verhoogd en in 2016 verlaagd.

De nieuwe definitie van de maatstaf woonruimten valt m.i.v. 2016 nadelig uit. Dit ondanks het rekening houden met uitwonende studenten en inwoners van zorginstellingen.

Na compensatie voor de genoemde uitvoeringskosten en doorvertaling van de WMO-integratie-uiterking en de middelen voor het Sociaal Domein geeft de septembercirculaire over het gehele meerjarenbeeld een voordelige uitkomst te zien.

Treasury, saldi en deelnemingen

5.4 Rente langlopende geldleningen (incidenteel nadeel € 80.000)

De raming voor de rentebaten van lang uitgezette gelden dient voor 2015 met € 80.000 verminderd te worden.

5.5 Rente kortlopende geldleningen (incidenteel voordeel € 68.540)

De raming voor de rentelasten van kort aangetrokken gelden dient voor 2015 met € 68.540 verminderd te worden.

5.6 Dividenden (incidenteel nadeel € 97.000)

De van BNG, Nuon Energy en Alliander over 2014 ontvangen dividenden blijven in totaal € 97.000 achter bij de ramingen. Hiervan wordt € 62.000 veroorzaakt door een lagere uitkering door BNG dat haar marges onder druk ziet door de lage rentestand en de invoering van het schatkistbankieren.

5.7 Onvoorzien (incidenteel voordeel € 10.000)

Het restant budget voor onvoorzien op dit programma kan voor 2015 worden afgeraamd.

Kostenplaatsen

5.8 Onderzoek BTW terugvordering (incidenteel nadeel € 14.000)

In het voorjaar en de zomer van dit jaar is er door de financiële administratie in samenwerking met een extern bureau op basis van "no cure, no pay" onderzocht of er sprake is geweest van dubbele betalingen van dezelfde factuur en of er sprake is geweest van een te lage BTW terugvordering door de gemeente bij de belastingdienst. Uit dit onderzoek is gebleken dat er een bedrag van ruim € 38.000 teruggevorderd kan worden bij de belastingdienst in 2016. De lasten van de inhuur van het externe bureau vallen wel al in het boekjaar 2015. Het gaat om een incidenteel nadeel in 2015 van € 14.000. Wanneer het bedrag van de definitieve teruggave van de belastingdienst bekend is zal dit in de voor- of najaarsrapportage 2016 aan de raad worden gemeld.

Tabel 7.

	(+ = budgettair voordeel - = budgettair nadeel; bedragen x 1000)	2015	2016	2017	2018
	Belastingen				
5.1	Precariobelasting	-137			
	Algemene uitkering				
5.2	Meicirculaire bruto	-420			
	meicirculaire 2013 en 2014 bruto	6			
5.3	septembercirculaire bruto	85	132	170	355
	Treasury, saldi en deelnemingen				
5.4	Langlopende geldleningen	-80			
5.5	Rente kortlopende geldleningen	69			
5.6	Dividenden	-97			
5.7	onvoorzien	10			
	kostenplaatsen				
5.8	Terugvordering BTW	-14			
5	**Saldo najaarsnota**	**-578**	**132**	**170**	**355**

3. Projectenrapportage

Over de volgende projecten wordt u in de separaat bijgevoegde projectenrapportage geïnformeerd.

Gemeente Wassenaar

Raadsbesluit

Z-21127-WS\RAAD-2957/1-WS

De gemeenteraad van Wassenaar,
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 23 oktober 2015;
gelet op het advies van de commissie Bestuur en Middelen van 11 november 2015;
gelet op artikel 8 van de Financiële verordening van de gemeente Wassenaar:

B e s l u i t

1. De op de najaarsnota 2015 betrekking hebbende wijziging van de Programmabegroting 2015 met de structurele effecten vast te stellen.
2. Ter dekking van specifieke voorstellen in de najaarsnota 2015 voor nagenoemde bedragen te beschikken over de volgende reserves:
   a. € 121.000 uit de algemene reserve ter dekking van een aanvulling van het krediet voor c kunstgrasvelden
   b. € 30.000 uit de algemene reserve ter dekking van een aanvulling van het krediet voor Hu Deijl;
   c. € 230.000 uit de bestemmingsreserve beheer openbare ruimte ter dekking van het wegbe
   d. € 652.000 uit de bestemmingsreserve beheer openbare ruimte ter dekking van accomodatiebeheer Buurtcentrum Oostdorp;
   e. € 6.100 uit het budget onvoorzien op programma 3 voor de aanpassing van de parkeerga de Langstraat.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering
van de gemeenteraad van Wassenaar
gehouden op 23 november 2015.

de griffier, de voorzitter

Gemeente Wassenaar

VOORBLAD Voorstel aan de Raad

Registratienummer:	2900
Datum:	21 september 2015
Soort Voorstel:	Adviesnota
Onderwerp:	Geactualiseerd normenkader ten behoeve van de accountantscontrole op de jaarrekening 2015
Portefeuillehouder:	Wethouder Verschoor
Programma:	P5
Kernboodschap:	De inventarisatie van externe wetgeving en interne regelgeving biedt het kader voor de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole door de accountant, zoals vastgelegd in artikel 213 van de Gemeentewet en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado).
Bijlagen:	
Stukken ter inzage:	nee
Beslispunten:	Het geactualiseerde normenkader ten behoeve van de accountantscontrole op de jaarrekening 2015 van de gemeente Wassenaar vast te stellen.

Voorstel aan de Raad

Onderwerp

Het geactualiseerde normenkader ten behoeve van de jaarrekeningcontrole 2015.

Inleiding

Onderdeel van het controleprotocol is het normenkader ten behoeve van de accountantscontrole op de jaarrekening. Het normenkader betreft de inventarisatie van de voor de accountantscontrole relevante regelgeving van hogere overheden en van de gemeente zelf.
Het normenkader wordt (op zowel externe en interne regelgeving) jaarlijks geactualiseerd. In de bijlage treft u het normenkader 2015.

Beslispunten

Vaststellen van het geactualiseerde normenkader ten behoeve van de jaarrekeningcontrole 2015.

Beoogd effect

Met het actualiseren van het normenkader voorafgaand aan de accountantscontrole wordt de accountant in staat gesteld de jaarrekening 2015 op financiële rechtmatigheid te controleren. Het gaat in dit verband om een toets op de rechtmatigheid van financiële beheershandelingen die leiden tot financiéle transacties die uiteindelijk in de jaarrekening worden verantwoord. Basis voor de rechtmatigheidstoets 2015 vormt het normenkader 2015.

Argumenten

De accountant heeft het normenkader nodig om de controle op de financiële rechtmatigheid te kunnen uitvoeren. Het normenkader bestaat uit:

- Specifieke gemeentelijke regelgeving
- Hogere wet- en regelgeving

De specifieke gemeentelijke regelgeving betreft een opsomming van relevante verordeningen en/of besluiten van de raad voor zover deze een kaderstellend karakter hebben en deze bepalingen bevatten over financiële beheershandelingen. De specifieke gemeentelijke regelgeving betreft ook besluiten genomen door het College voor zover de controle op de rechtmatigheid verplicht is. Het normenkader van gemeentelijke regelgeving is doorlopend van karakter: raadsbesluiten van 2014 en eerdere jaren kunnen nog steeds van toepassing zijn op de jaarstukken 2015.

Bevindingen naar aanleiding van de controle van de accountant op de financiële rechtmatigheid en de getrouwheid van de jaarrekening, worden vermeld in het accountantsverslag cq. het rapport van bevindingen. Het oordeel van de accountant, inzake de financiële rechtmatigheid en de getrouwheid van de jaarrekening, heeft invloed op de strekking van de controleverklaring die bij de jaarrekening wordt afgegeven.

Voorstel aan de Raad

Kanttekeningen
Niet van toepassing.

Burgerparticipatie
Niet van toepassing.

Communicatie
Niet van toepassing.

Financiën
Niet van toepassing.

Risico's
Niet van toepassing.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

secretaris burgemeester

Vervolg bijlage 4: Het normenkader van de gemeente Wassenaar				
Programma	**Beleidsterrein**	**Specifieke activiteit**	**Wetgeving extern**	**Regelgeving gemeente Wassenaar**
1	Goed bestuur en goede dienstverlening	Algemeen Bestuur en ondersteunende processen	Grondwet	Financiële verordening(212GW)
			Burgerlijk Wetboek	Controle verordening(213GW)
			Gemeentewet	Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in de gemeente Wassenaar (art.213a GW)
			Besluit Begroting en Verantwoording	Gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie Duivenvoorde
			Wet Gemeenschappelijke regelingen	Legesverordening Wassenaar 2015
			Algemene wet bestuursrecht	Nota activa beleid 2012-2015
			Fiscale wet- en regelgeving	Nota Reserves en Voorzieningen 2012-2015
			Wet financiering decentrale overheden (FIDO)	Kadernota 2013-2016
			EU-verdrag inzake staatsteun. Kaderregelingen en- richtlijnen Staatssteun. Staatsteunregeling art.87 en 88 EG-verdrag.	Verordening inzake de behandeling van bezwaar- en beroepsvoorschriften
			Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO)	Algemene plaatselijke verordening Wassenaar 2014
				Verordening op het burgerinitiatief gemeente Wassenaar
				Verordening op de rekenkamercommissie Leidschendam-Voorburg, Oegstgeest, Voorschoten en Wassenaar 2014
			Wet ter voorkoming van witwassen en financieren terrorisme (WWFT)	Referendumverordening Wassenaar 2014

			Mededingingswet (Wet Markt en Overheid)	
		College van burgemeester en wethouders	Rechtspositiebesluit wethouders en rechtspositiebesluit raads- en commissieleden	Verordening rechtspositie raads- en commissieleden Wassenaar (2008)
			Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)	Verordening rechtspositie wethouders, raads- en commissieleden 2008
		Inkopen en contractbeheer	Europese wetgeving aanbestedingsrecht	
			Besluit aanbestedingsregels voor overheidsopdrachten (BAO)	
		Arbeidsvoorwaarden	Ambtenarenwet	Collectieve arbeidsvoorwaardenregeling (CAR) Uitvoeringsovereenkomst (UWO) inclusief het cafetariamodel.
			Fiscale Wetgeving	
			Sociale verzekeringswetten	
			Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers	
		Publiekszaken	Burgerlijk Wetboek	Verordening gegevensverstrekking basisregistratie personen
			Gemeentewet	Archiefverordening gemeente Wassenaar
			Wet basisregistratie personen	
			Besluit basisregistratie personen	
			Wet algemene bepalingen Burgerservicenummer	
			Wet rechten burgerlijke stand	
			Wet Basisregistraties adressen en gebouwen (BAG)	
2	Meedoen in Wassenaar	Onderwijs en kinderopvang	Wet op het primair onderwijs	Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2015 gemeente Wassenaar
			Wet op het voortgezet onderwijs	

		Wet GOA	
		Wet educatie en beroepsonderwijs	Verordening Wet kinderopvang Wassenaar
		Wet Kinderopvang	
	Inkomen en werkgelegenheid. Minima	Participatiewet (werkdeel inclusief gesubsidieerde arbeid), IOAW en IOAZ	Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Wassenaar 2015
		Participatiewet (inkomensdeel), Besluit Bijstandsverlening zelfstandigen	Re-integratieverordening Participatiewet 2015-2
		Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (WGS)	Verordening individuele inkomenstoeslag Wassenaar 2015
			Verordening cliëntenraad WWB
			Fraudeverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015
	Jeugd	Jeugdwet	Verordening jeugd
	Maatschappelijke ondersteuning	Wet Maatschappelijke ondersteuning 2015	Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Wassenaar 2015
	Maatschappelijke ondersteuning, kunst en cultuur, sport	Algemene wet bestuursrecht (AWB)	Algemene Subsidieverordening gemeente Wassenaar
			Nota subsidiebeleid 2014
			Garantieregelingen Sportverenigingen
			Verordening leerlingenvervoer gemeente Wassenaar 2014
	Participatiebudget	Wet inburgering	Verordening inburgering gemeente Wassenaar
			Boeteverordening Wet inburgering nieuwkomers
	Sociale werkvoorziening	Wet sociale werkvoorziening/Participatiewet	Verordening cliëntenparticipatie WSW gemeente Wassenaar

				Verordening persoonsgebonden budget begeleid werken WSW gemeente Wassenaar
3	Wassenaar ontwikkelt	Ruimtelijke ontwikkeling	Wet ruimtelijke ordening	Planschadeverordening Wassenaar
			Besluit ruimtelijke ordening	Procedureregeling planschadevergoeding
			Besluit Begroting en Verantwoording	Verordening nadeelcompensatie Centrum Noord
			Wet voorkeursrecht gemeenten	Verordening nadeelcompensatie langzaam verkeertunnel Den Deijl
			Gemeentewet	Verordening starterslening gemeente Wassenaar
		Stedelijke vernieuwing	Wet ISV	
			Provinciaal Beleidskader Stedelijke Vernieuwing (ISV2)	
		Verkeer	Wet Brede Doeluitkering Verkeer en Vervoer	
		Cultureel erfgoed	Wet archeologische monumentenzorg	Erfgoedverordening gemeente Wassenaar
			Monumentenwet 1988	
			Besluit rijk subsidiëring instandhouding monumenten	
		Wonen	Woningwet	Huisvestingsverordening 2015
			Huisvestingswet	
4	Wassenaar leefbaar	Vergunningverlening en toezicht en handhaving	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht	Algemene plaatselijke verordening Wassenaar 2014
			Wet Milieubeheer	
			Gemeentewet	

		Bouw en woningtoezicht	Besluit omgevingsrecht	Wassenaarse bouwverordening
			Algemene wet bestuursrecht	Legesverordening Wassenaar 2015
			Wet op de kansspelen	Verordening op de Speelautomatenhallen Wassenaar
		Openbare ruimte, Afvalinzameling, Afvalverwerking en riolering	Winkeltijdenwet	Verordening winkeltijden 2014 Wassenaar
			Drank en Horecawet	Algemene plaatselijke verordening Wassenaar 2014
			Afvalstoffenwet	Afvalstoffenverordening gemeente Wassenaar
			Gemeentewet	Verordening reinigingsrechten 2015 gemeente Wassenaar
				Verordening rioolheffing 2015
			Wet op de lijkbezorging	Verordening rechten algemene begraafplaats Persijnhof Wassenaar 2015
5	Financiering en algemene middelen	Treasurybeheer	Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO)	Treasurystatuut
			Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden	
			Wet schatkistbankieren	
			Wet Hof	
		Gemeentelijke belastingen	Gemeentewet	Verordening toeristenbelasting 2015 Wassenaar
			Gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking Gouwe Rijnland	Verordening hondenbelasting 2015 Wassenaar
				Precariobelasting en retributieverordening 2015
				Verordening op de heffing en de invordering van marktgeld

			Wassenaar 2015
			Verordening ondernemersheffing
			Marktverordening Wassenaar 2015
			Verordening liggeld Wassenaar 2015
	Baatbelastingen	-	Verordening baatbelasting Wassenaarse Slag
			Verordening baatbelasting Laantje van Duinauwe
			Verordening baatbelasting Oostdorperweg (ged. II)
			Verordening baatbelasting Schulpwei
			Verordening baatbelasting Maaldrift (ged.II)
			Verordening baatbelasting Katwijkseweg en Ruigelaan
			Verordening baatbelasting Rijkstraatweg parallelweg-oost en Zuidwijk
			Verordening baatbelasting Verlengde Wittelaan
			Verordening baatbelasting De Horsten
			Verordening baatbelasting Park Oosterbeek
			Verordening baatbelasting Buitenplaats de Hartekamp
			Verordening baatbelasting Landgoed Duindigt
			Verordening baatbelasting Raaphorstlaan 1e fase

			Verordening baatbelasting Rust en Vreugdlaan
			Verordening baatbelasting van Ommerenlaan
			Verordening baatbelasting Zijdeweg
			Verordening baatbelasting Buurtweg
			Verordening baatbelasting Het Kerkehout
			Verordening baatbelasting Pluymestein
			Verordening baatbelasting Oud Clingendael
			Verordening baatbelasting Raaphortslaan II
			Verordening baatbelasting Rijksstraatweg
			Verordening baatbelasting Wittelaan, Laantje van Paridon en gedeelte Waalsdorperweg
			Verordening op de baatbelasting (Besluit maximum bedrag)
	Onroerende zaakbelasting	Gemeentewet	Verordening onroerende zaakbelastingen 2015
		Gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking Gouwe Rijnland	Verordening op de heffing en de invordering van onroerende zaakbelastingen Wassenaar 2015

Raadsbesluit

De gemeenteraad van Wassenaar,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 22 september 2015

gelet op artikel 213 van de gemeentewet;

B e s l u i t

Vaststellen van het geactualiseerde normenkader ten behoeve van de accountantscontrole op de jaarrekening 2015.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering

van de gemeenteraad van Wassenaar

gehouden op 23 november 2015

de griffier, de voorzitter,

Gemeente Wassenaar

VOORBLAD Adviesnota aan de Raad

Registratienummer:	Z-19652-WS\2896\1
Datum:	23 november 2015
Soort Voorstel:	Adviesnota
Onderwerp:	Nota Grondbeleid 2015-2019
Portefeuillehouder:	Wethouder Verschoor
Programma:	Wassenaar ontwikkelt
Kernboodschap:	Beleidskeuzes vast te stellen voor nieuwe Nota Grondbeleid
Bijlagen:	Nota Grondbeleid 2015-2019
Stukken ter inzage:	Nee
Beslispunten:	1. De Nota Grondbeleid vast te stellen 2. De beleidsnotitie "Ontwikkelwijzer deel 1: Methode voor het ontwikkelen van een locatie (2004)" in te trekken 3. De beleidsnotitie "Ontwikkelwijzer deel 2: Het selectieprotocol voor ruimtelijke ontwikkelingen (2004)" in te trekken 4. De exploitatieverordening gemeente Wassenaar (1995) in te trekken 5. De notitie Verkoop Snippergroen (2004) in te trekken.

Adviesnota aan de Raad

Onderwerp

Nota Grondbeleid

Inleiding

De vaststelling van de vorige Nota Grondbeleid (eind 2008) kwam net voordat de wereldwijde kredietcrisis uitbrak met verstrekkende gevolgen voor de vastgoedmarkt en voor de locatie- en gebiedsontwikkeling. Gezien de huidige stand van zaken en de verwachte ontwikkelingen op de vastgoedmarkt is actualisatie van de nota noodzakelijk. Het is aan de gemeenteraad om hiervoor de kaders vast te stellen. Gemeenten zijn bovendien volgens het BBV (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten) verplicht een grondbeleid vast te stellen en dit actueel te houden. De startnotitie voor deze Nota Grondbeleid werd eind 2014 voorbereid en door de gemeenteraad vastgesteld op 13 oktober 2014. Bij de vaststelling van de startnotitie is de raad toegezegd dat bij de uitwerking van de Nota Grondbeleid de verbinding tussen het grondbeleid en de overige sectorale deelvisies duidelijk wordt gemaakt.

Beslispunten

1. De Nota Grondbeleid vast te stellen
2. De beleidsnotitie "Ontwikkelwijzer deel 1: Methode voor het ontwikkelen van een locatie (2004)" in te trekken
3. De beleidsnotitie "Ontwikkelwijzer deel 2: Het selectieprotocol voor ruimtelijke ontwikkelingen (2004)" in te trekken
4. De exploitatieverordening gemeente Wassenaar (1995) in te trekken
5. De notitie Verkoop Snippergroen (2004) in te trekken

Beoogd effect

Een geactualiseerde Nota Grondbeleid die voldoende handvatten en kaders biedt voor alle aspecten van het grondbeleid en die inzichtelijk maakt wat de belangrijkste beleidskeuzes zijn.

Argumenten

1.1. *Strategie op het grondbeleid moet heroverwogen worden*

De financiële en economische crisis leert ons dat we moeten focussen op faciliterend grondbeleid in plaats van actief grondbeleid. Dit om de inhoudelijke, financiële en strategische ambities van de gemeente te realiseren. Ook vraagt het om structurele veranderingen in de samenwerking tussen overheid en marktpartijen en heroverweging met betrekking tot risicobereidheid, regierol en prioritering van gebiedsontwikkelingen, zowel binnen de gemeente als in de private sector.

1.2. Wet- en regelgeving is gewijzigd

Voor het grondbeleid is veel directe relevante wet- en regelgeving gewijzigd. Met name van belang zijn de Wet ruimtelijke ordening (Wro) met daarin de grondexploitatiewet en de Wet Markt en Overheid.

2.1. Een compact en integraal grondbeleid bevat alle aspecten van grondbeleid en maakt verwante beleidsnotities overbodig.

De onderwerpen beschreven in de "Ontwikkelwijzer deel 1: Methode voor het ontwikkelen van een locatie (2004)", de "Ontwikkelwijzer deel 2: Het selectieprotocol voor ruimtelijke ontwikkelingen (2004)" en de notitie Verkoop Snippergroen (2004) zijn opgenomen in de Nota Grondbeleid.

Op grond van de oude Wet op de Ruimtelijke Ordening, was iedere gemeente verplicht om een exploitatieverordening op te stellen. Deze verordening geeft de spelregels aan waarbinnen de gemeente bevoegd is te contracteren met particuliere exploitanten. Deze verordening was tevens het uitgangspunt voor beide ontwikkelwijzers.
De verplichting om een exploitatieverordening te hebben, verviel tegelijkertijd met het moment dat de Wet op de ruimtelijke ordening (Wro) werd ingevoerd (per 1 juli 2008).
Dit besluit tot intrekking van de exploitatieverordening treedt de dag na bekendmaking in werking.

Kanttekeningen

1.1. *De financiële en economische situatie in de wereld is onvoorspelbaar*

De wereld waarbinnen het grondbeleid zich beweegt heeft een zeer dynamisch karakter. Door het flexibele karakter van deze Nota Grondbeleid zou het na deze actualisatie weer minimaal 4 jaar mee moeten kunnen. Het is vanwege het dynamische karakter echter niet ondenkbaar dat zich in de tussentijd ontwikkelingen voordoen, waar op zal moeten worden ingespeeld. Wij zullen u hier (tussentijds) over informeren wanneer dat nodig is.

Burgerparticipatie

Niet van toepassing

Communicatie

Een van de hoofddoelstellingen van het grondbeleid is het kenbaar en transparant maken van het handelen van de gemeente bij het uitvoeren van haar grondbeleid. Na de vaststelling in de raad zal de Nota Grondbeleid worden gepubliceerd en tevens op de gemeentelijke website worden geplaatst.

Financiën

De actualisering van de Nota Grondbeleid heeft, naast de ambtelijke inzet, geen (extra) financiële middelen gekost.

Risico's

Er zijn geen directe risico's verbonden aan de Nota Grondbeleid. Risico's spelen uiteraard wel een rol bij de uitvoering van het grondbeleid.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

secretaris burgemeester

Raadsbesluit

Z-19652/ WS\2897\1

De gemeenteraad van Wassenaar,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 5 oktober 2015

gelet op *Algemene wet bestuursrecht* Artikel 4:81, G*emeentewet* artikel 212 en Besluit Begroting en Verantwoording (BBV);

B e s l u i t

1. De Nota Grondbeleid vast te stellen

2. De beleidsnotitie "Ontwikkelwijzer deel 1: Methode voor het ontwikkelen van een locatie (2004)" in te trekken

3. De beleidsnotitie "Ontwikkelwijzer deel 2: Het selectieprotocol voor ruimtelijke ontwikkelingen (2004)" in te trekken

4. De exploitatieverordening gemeente Wassenaar (1995) in te trekken. Dit besluit tot intrekking treedt de dag na bekendmaking in werking.

5. De notitie Verkoop Snippergroen (2004) in te trekken.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering

van de gemeenteraad van Wassenaar

gehouden op 23 november 2015

de griffier,	de voorzitter,
drs. G. de Schipper-Tinga	drs. J.Th. Hoekema

Gemeente Wassenaar

VOORBLAD Voorstel aan de Raad

Registratienummer:	Z-20290-WS/2888
Datum:	23 september 2015
Soort Voorstel:	Adviesnota
Onderwerp:	Toestemming van de raad voor de tweede wijziging GR ODH
Portefeuillehouder:	Wethouder Maat
Programma:	Leefomgeving
Kernboodschap:	Het formaliseren van de voorgenomen wijzigingen in de Gemeenschappelijke Regeling van de Omgevingsdienst Haaglanden zal bijdragen aan het beter functioneren van de dienst.
Bijlagen:	1 NOTA van Toelichting Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Haaglanden, tweede wijziging 2 Besluit nr. Z-20920/WS-2887; Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Haaglanden, tweede wijziging
Stukken ter inzage:	nee
Beslispunten:	1. Instemmen met de 2e wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Haaglanden, overeenkomstig de tekst van bijgevoegd voorstel; 2. De afhandeling van deze procedure te mandateren aan het college.

Voorstel aan de Raad

Onderwerp
Toestemming verlenen voor de tweede wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling ODH

Inleiding
Op 1 juli 2015 heeft het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst het voorstel tot (2e) wijziging van de gemeenschappelijke regeling vastgesteld. Het algemeen bestuur verzoekt u om conform artikel 1 Wgr in te stemmen deze wijziging.

Beslispunten
1. Instemmen met de 2e wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Haaglanden, overeenkomstig de tekst van bijgevoegd voorstel;
Voordat het college de 2e wijziging vaststelt, dient de raad conform artikel 1 van de Wgr toestemming daarvoor te geven. De toestemming kan slechts worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

2. De afhandeling van deze procedure te mandateren aan het college.
Conform artikel 1 lid 2 en 3 van de Wgr kan het college een regeling wijzigen.

Beoogd effect
1.1 Het Algemeen Bestuur als hoofdorgaan van het openbaar lichaam van de ODH kan haar taken en bevoegdheden, ten opzichte van het Dagelijks Bestuur, op een adequate wijze vervullen.

1.2 Door wijziging van de mandaatverlening kan de slagvaardigheid bij het aannemen en uitvoeren van nieuwe taken vergroot worden.

1.3 Om grip te houden op begrotingswijzigingen (voor- of najaarsnota) dient onder bepaalde voorwaarden een zienswijzeprocedure te worden doorlopen.

Argumenten
1.1 Er wordt voldaan aan de Wet gemeenschappelijke regelingen
De aanpassingen zijn het gevolg van de Wet gemeenschappelijke regelingen per 1-1-2015. Deze wijzigingen dienen volgens die wijzigingswet uiterlijk 1-1-2016 doorgevoerd te zijn.

Voorstel aan de Raad

1.2 De verhouding AB en DB wijzigt
Stemverhouding DB - AB (artikel 6 GR)
De voorgestelde wijziging van de GR voorziet in de nu bij wet geregelde voorwaarde dat het Dagelijks Bestuur (DB) geen meerderheid van stemmen mag hebben in het Algemeen Bestuur (AB). Door de gemeente Westland net als beide overige vaste leden van het DB deelnemers (PZH en Den Haag) twee AB leden te laten aanwijzen en het huidige aantal Westlandse stemmen over deze twee leden te verdelen kan eenvoudig aan de wettelijke eis tegemoet worden gekomen. Dit zorgt er voor dat vervolgens in het DB alle combinaties van partijen mogelijk zijn behalve dat Delft en Zoetermeer gelijktijdig in het DB vertegenwoordigd kunnen zijn (omdat het aantal DB-stemmen dan de 50% overschrijdt). Een uitgebreidere uitleg treft u in bijlage 1: de Nota van Toelichting bij artikel ll.

1.3 Het college van burgemeester en wethouders gaan niet over tot het treffen van een regeling dan na verkregen toestemming van de gemeenteraad.
De toestemming kan slechts worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang. Daar is geen sprake van.

2.1 Door het tekenen van de 2e wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Haaglanden stelt het college het besluit vast.
Alle deelnemers van de GR dienen de wijziging vast te stellen alvorens het besluit gepubliceerd kan worden in de Staatscourant.

Kanttekeningen
Geen

Burgerparticipatie
Niet van toepassing

Communicatie
Na toestemming van de raad en vaststelling door het college zal het besluit gepubliceerd worden in de Staatcourant. Provinciale Staten draagt zorgt voor het verzamelen van alle besluiten van de bij de ODH aangesloten gemeenten en publiceert het besluit in de Staatscourant.

Voorstel aan de Raad

Financiën

Er zijn geen financiële consequenties op deze voorgenomen wijziging van de GR te benoemen.

Risico's

Er zijn geen risico's op deze voorgenomen wijziging van de GR te benoemen.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

secretaris burgemeester

BIJLAGE 1

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING OMGEVINGDIENST HAAGLANDEN tweede wijziging

NOTA van toelichting

Artikel I

Bij de eerste wijziging van de gemeenschappelijke regeling is artikel 26 lid 7 toegevoegd voor de deelnemende gemeenten.

Het hier toegevoegde artikel 26 lid 8 bevat een soortgelijke bepaling ten aanzien van de deelnemende provincies.

Artikel II

In de wijziging van de Wgr is een bepaling opgenomen over de samenstelling van het dagelijks bestuur (DB) in relatie tot die van het algemeen bestuur (AB). Het stuk tekst hierna is gekopieerd uit de memorie van toelichting (onderstrepingen en vette passage zijn toegevoegd):

> *"5.6 Samenstelling van het dagelijks bestuur in relatie tot het algemeen bestuur*
> Artikel 14, eerste lid, bepaalt dat het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam bestaat uit de voorzitter en twee of meer andere leden, die niet allen afkomstig mogen zijn uit dezelfde deelnemende gemeente. De leden van het dagelijks bestuur blijven na hun benoeming tevens lid van het algemeen bestuur. Over de omvang van het aantal leden van het algemeen bestuur is niets bepaald in de Wgr. Wel is het uitgangspunt dat elk deelnemend gemeentebestuur met minimaal één lid in het algemeen bestuur is vertegenwoordigd, waarvan echter in de gemeenschappelijke regeling kan worden afgeweken (artikel 14, vijfde lid). Zoals aangegeven in § 3.2, wordt de positie van het algemeen bestuur versterkt met de wettelijke bevoegdheid één of meer leden van het dagelijks bestuur te ontslaan indien deze niet meer het vertrouwen bezitten van het algemeen bestuur. Daarnaast wordt het dagelijks bestuur verplicht om het algemeen bestuur actief inlichtingen te verstrekken. Dit veronderstelt dat de samenstelling van het algemeen bestuur zodanig moet zijn, dat het algemeen bestuur ook daadwerkelijk zijn positie als hoofdorgaan van het openbaar lichaam – en de daarmee verband houdende taken en bevoegdheden – ten opzichte van het dagelijks bestuur op adequate wijze kan vervullen. Teneinde de onderscheidenlijke posities van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur te markeren, wordt daarom tevens voorgesteld dat het aantal leden van het dagelijks bestuur **nimmer** de meerderheid van het algemeen bestuur mag uitmaken. Daarbij wordt er in de eerste plaats op gewezen, naar aanleiding van reacties van de VNG en de Unie van Waterschappen, dat met een wettelijk voorgeschreven minimum van drie leden van het dagelijks bestuur (de voorzitter inbegrepen) het aantal leden van het algemeen bestuur ten minste dient te bestaan uit zes leden. Zoals aangegeven, is het uitgangspunt dat elk deelnemend gemeentebestuur met minimaal één lid in het algemeen bestuur is vertegenwoordigd. Dit impliceert, in de tweede plaats, dat bij *minder* dan zes deelnemende gemeentebesturen aan een openbaar lichaam er meerdere leden per deelnemer zitting moeten hebben in het algemeen bestuur om invulling te kunnen geven aan de voorgestelde bepaling dat het aantal leden van het dagelijks bestuur niet de meerderheid mag vormen van het algemeen bestuur. Tot besluit wordt opgemerkt, dat in één specifiek geval niet kan worden voldaan aan het bovenstaande, namelijk in de situatie waarin sprake is van een openbaar lichaam dat is ingesteld bij gemeenschappelijke regeling waaraan uitsluitend burgemeesters deelnemen en waarbij het aantal deelnemende burgemeesters *minder* is dan zes. Het is immers niet mogelijk om per gemeente meer dan één burgemeester in het algemeen bestuur zitting te laten nemen. Om deze reden wordt in het voorstel geregeld dat de voorgestelde bepaling dat het aantal leden van het dagelijks bestuur nimmer

de meerderheid van het algemeen bestuur mag vormen niet van toepassing is op burgemeestersregelingen met minder dan zes deelnemers."

Deze tekst was aanleiding om BZK om nadere uitleg te vragen. De vraag was of de verhouding tussen het AB en DB alleen betrekking heeft op het aantal leden of ook op de stemverhoudingen. BZK heeft bevestigd dat het om beide gaat: “het draait om het woordje ‘nimmer’ in het derde lid van artikel 14. Dat moet zo gelezen worden, dat het zowel gaat om personen als om stemverhouding. Vooral ook vanwege de intentie achter deze wijziging dat er daadwerkelijk interne controle moet kunnen plaatsvinden. Dat kan niet bij een stemverhouding waarbij de DB-leden alsnog de meerderheid uitmaken van het AB”.

Samengevat: artikel 14 lid 3 Wgr-nieuw bepaalt dat de leden van het DB nimmer de meerderheid van het AB mogen uitmaken. Omdat hiermee wordt beoogd de interne verantwoordingsrelatie van DB aan AB te versterken zal dit betekenen dat in geval van gewogen stemverhoudingen moet worden gekeken naar het aantal stemmen van de DB-leden in het AB.

Bij ODH is het stemmenaantal in het AB in totaal 200, d.w.z. dat de leden van het DB ingevolge de wet samen maximaal 1009stemmen mogen hebben.

Drie grote deelnemers hebben ieder een vaste zetel in het DB. Van de vijf bestuursleden van deze drie partijen (PZH en Den Haag hebben 2 AB-leden) met totaal 140 stemmen zitten er altijd 84 stemmen in het DB.

Van de overige zeven deelnemers, alle met één algemeen bestuurslid, zijn er twee in het DB vertegenwoordigd. Van deze zeven leden met totaal 60 stemmen zitten er 8 tot 32 stemmen in het DB.

In totaal hebben de DB-leden 92 tot 116 stemmen van de 200 in het AB. Indien of Delft óf Zoetermeer (ieder 16 stemmen) in het DB deelnemen, wat in de praktijk het geval is, komt het stemmenaantal al boven de 100. Dat is niet toegestaan.

De meest eenvoudige wijze om de stemverhoudingen binnen ODH te laten voldoen aan de wet zonder de onderlinge stemverhoudingen tussen de deelnemers aan te passen, is om iedere deelnemer die een vaste zetel in het DB heeft een tweede lid in het AB te laten benoemen met verdeling van het totaal aantal stemmen dat zij ieder hebben over deze leden. Zo is er voor die vaste DB-deelnemers altijd evenwicht in stemmen tussen hun DB-leden (70 stemmen) en hun andere AB-leden (ook 70 stemmen).

In de praktijk betekent dit voor Westland twee AB-leden met ieder 14 stemmen in plaats van één AB-lid met 28 stemmen. Van de zeven deelnemers die geen vaste zetel in het DB hebben bezitten alleen Zoetermeer en Delft samen een meerderheid (32) van de overige 60 stemmen. Zij kunnen binnen de voorgestelde stemverhoudingen niet gelijktijdig DB-lid zijn. Ook een tweede DB-lid van een van de leden met een vaste zetel geeft problemen qua stemverhoudingen. Dit betekent dat een evenwichtige afvaardiging in het DB vanuit de middelgrote en kleinere deelnemers gewaarborgd is, te weten geen vierde DB-lid uit een grote deelnemer en geen tweede DB-lid uit een middelgrote deelnemer.

Artikel III

Artikel 10:4 eerste lid Awb luidt:

> Indien de gemandateerde niet werkzaam is onder verantwoordelijkheid van de mandaatgever, behoeft de mandaatverlening de instemming van de gemandateerde en in het voorkomende geval van degene onder wiens verantwoordelijkheid hij werkt.

In geval van mandaatverlening aan de directeur, is deze bevoegdheid tot instemmen niet aan een ander orgaan opgedragen en moet het AB conform artikel 10 GR instemmen met de mandaatverlening.

Gezien de vergaderfrequentie van het AB is dit een beperking voor het aannemen van nieuwe mandaten en daarmee de slagvaardigheid bij het aannemen en uitvoeren van nieuwe taken.

Voorgesteld wordt daarom aan artikel 13 een onderdeel toe te voegen dat deze bevoegdheid bij het dagelijks bestuur legt.

Artikel IV

Artikel 59 van de Wet gemeenschappelijke regelingen bepaalt dat niet alleen de begroting zelf maar ook begrotingswijzigingen de zienswijzeprocedure moeten doorlopen. Hetzelfde artikel staat toe om bepaalde categorieën uit te zonderen om overbodige administratieve lasten te voorkomen.

De te volgen procedure dient in verhouding te staan tot het doel dat hiermee wordt beoogd. Daarom is vanuit efficiëntie-overwegingen gekozen om begrotingswijzigingsvoorstellen uit voorjaarsnota of najaarsnota een zienswijze procedure te laten doorlopen tenzij ze onder de genoemde uitzonderingsbepalingen vallen zoals een financiële drempel van 5% van de totale begrotingsomvang aan de batenkant. Dit betekent dat alleen wijzigingen die in totaliteit aan deze criteria voldoende procedure doorlopen.

BIJLAGE 2

BESLUIT NR: Z- 20920-WS/2887

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING OMGEVINGDIENST HAAGLANDEN tweede wijziging

Het college van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,

Het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Wassenaar,

Gelet op artikel 51, van de Wet gemeenschappelijke regelingen,

artikel 30 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden en

het voorstel van het Algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Haaglanden van 2 juli 2015,

B E S L U I T:

de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden, als volgt te wijzigen:

Artikel I

Na artikel 26 zevende lid wordt een nieuw lid toegevoegd, luidend:

8. Indien aan het algemeen bestuur blijkt dat een deelnemende provincie weigert deze uitgaven op de begroting te zetten, doet het algemeen bestuur onverwijld aan de Minister van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties, dan wel de minister die het aangaat, het verzoek over te gaan tot toepassing van de artikelen 198 en 199 Provinciewet.

Artikel II

A. Artikel 6 eerste lid komt te luiden:

1. Het algemeen bestuur bestaat uit dertien leden.

B. Artikel 6 derde lid komt te luiden:

3. Het college van de gemeente Den Haag benoemt uit zijn midden twee leden van het algemeen bestuur. Het college van de gemeente Westland benoemt uit zijn midden twee leden van het algemeen bestuur.

Artikel 7 eerste lid komt te luiden:

1.	Het aantal stemmen per deelnemer is als volgt	
a.	Provincie Zuid-Holland	29 stemmen per lid
b.	Den Haag	27 stemmen per lid
c.	Westland	14 stemmen per lid
d.	Zoetermeer	16 stemmen per lid
e.	Delft	16 stemmen per lid
f.	Rijswijk	8 stemmen per lid
g.	Pijnacker-Nootdorp	8 stemmen per lid
h.	Leidschendam-Voorburg	4 stemmen per lid
i.	Midden-Delfland	4 stemmen per lid
j.	Wassenaar	4 stemmen per lid.

Artikel III

Na artikel 13 onderdeel k wordt de punt vervangen door een puntkomma en een onderdeel toegevoegd, luidend:

l. Het conform artikel 10:4 eerste lid Awb instemmen met een mandaat verleend aan de directeur.

Artikel IV

In artikel 24 eerste lid wordt de zinsnede ‘zes weken’ vervangen door ‘acht weken’.

In artikel 24 zesde lid wordt ‘15 juli’ vervangen door ‘1 augustus’

Artikel 24 zevende lid komt te luiden:

7. Het bepaalde in het eerste, derde en vijfde lid is mede van toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting.

Na artikel 24 zevende lid wordt een nieuw lid toegevoegd, luidend:

8. Het dagelijks bestuur biedt voorgenomen begrotingswijzigingen aan de deelnemers aan voor een zienswijze tenzij:
   a. De wijzigingen minder bedragen dan 5% van de totale begrotingsomvang (baten);
   b. De wijzigingen voortkomen uit extra opdracht(en) van een of meerdere opdrachtgevers met bijbehorende financiële dekking;
   c. De wijzigingen voortkomen uit overige taken al dan niet bij of krachtens wet opgedragen door derden/deelnemers met bijbehorende financiële dekking.

Artikel V

Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2016.

Artikel VI

Dit besluit wordt aangehaald als: Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden tweede wijziging.

Aldus besloten in de vergadering van 6 oktober 2015

Het college van Burgemeester en Wethouders

secretaris burgemeester,

Raadsbesluit

Z-20920-WS/2892

De gemeenteraad van Wassenaar,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d 6 oktober 2015

overwegende dat het formaliseren van de voorgenomen wijzigingen in de Gemeenschappelijke Regeling van de Omgevingsdienst Haaglanden zal bijdragen aan het beter functioneren van de dienst;

gelet op artikel 51, van de Wet gemeenschappelijke regelingen,

artikel 30 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden en

het voorstel van het Algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Haaglanden van 2 juli 2015,

B e s l u i t

1. In te stemmen met de 2e wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Haaglanden, overeenkomstig de tekst van bijgevoegd voorstel.
2. De afhandeling van deze procedure te mandateren aan het college.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering

van de gemeenteraad van Wassenaar

gehouden op 23 november 2015

de griffier, de voorzitter,

Gemeente Wassenaar

VOORBLAD Voorstel aan de Raad

Registratienummer:	Z-21075-WS/raad-2928
Datum:	12 november 2015
Soort Voorstel:	Adviesnota
Onderwerp:	Zienswijze concept Werkplan MRDH
Portefeuillehouder:	Burgemeester Hoekema
Programma:	Regionale samenwerking
Kernboodschap:	Een zienswijze geven richting het Dagelijks Bestuur van de MRDH op het concept Werkplan van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag. Het concept Werkplan MRDH geeft inzicht in de strategie en de activiteiten van de MRDH voor de komende jaren.
Bijlagen:	1. Conceptbrief zienswijze op het concept Werkplan MRDH. 2. Aanbiedingsbrief concept Werkplan van Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) d.d. 24 september 2016 3. Concept Werkplan MRDH
Stukken ter inzage:	nee
Beslispunten:	Conform bijgaande conceptbrief een zienswijze te geven op het concept Werkplan van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag.

Gemeente Wassenaar

Voorstel aan de Raad

Onderwerp
Zienswijze concept werkplan MRDH

Inleiding
Het Dagelijks Bestuur van de MRDH heeft op 23 september het concept Werkplan MRDH vrijgegeven voor de zienswijzeprocedure.
Op grond van de gemeenschappelijke regeling van de MRDH geldt een zienswijzeprocedure voor het Werkplan. De zienswijze kan uiterlijk 18 november kenbaar gemaakt worden aan het Dagelijks Bestuur van de MRDH.
De ontvangen zienswijzen worden besproken in het Dagelijks Bestuur van 25 november a.s. Het concept Werkplan MRDH geeft inzicht in de strategie van de MRDH voor de komende jaren en de vertaling daarvan naar de (bestuurlijke) organisatie. Voor de concrete activiteiten in 2016 wordt verwezen naar de vastgestelde Begroting 2016 en het Investeringsprogramma Vervoersautoriteit 2016. In het concept Werkplan wordt inzicht gegeven in activiteiten die aanvullend op genoemde documenten nu verwacht worden voor het komende jaar, binnen de financiële kaders van de vastgestelde begroting.

Beslispunten
1. Conform bijgaande conceptbrief een zienswijze te geven op het concept Werkplan van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag.
2. Bijgaande conceptbrief m.b.t. de zienswijze te zenden naar het Dagelijks Bestuur van de MRDH

Beoogd effect
Gebruik te maken van de gelegenheid tot het indienen van een zienswijze.

Argumenten
1.1 Door een zienswijze op het concept Werkplan van de MRDH in te dienen kan de raad invloed uitoefenen.
Het geven van een zienswijze op het concept Werkplan is een mogelijkheid voor gemeenteraden om invloed uit te oefenen. Omdat het MRDH nog niet heel erg lang bestaat is het werkplan nog sumier.

1.2 Door de zienswijzeprocedure te volgen wordt voldaan aan de procedure op grond van de gemeenschappelijke regeling MRDH
Op grond van de gemeenschappelijke regeling van de MRDH geldt een zienswijzeprocedure voor het Werkplan. De ontvangen zienswijzen worden volgens de besluitvormingscyclus besproken in het Dagelijks Bestuur van 25 november a.s. Op 9 december a.s. wordt het Werkplan behandeld in het Algemeen Bestuur.

Voorstel aan de Raad

Kanttekeningen

1.1 Het werkplan geeft inzicht in de strategie maar niet in de concrete activiteiten
Het werkplan geeft alleen inzicht in de strategie en de vertaling in de bestuurlijke organisatie. Voor de concrete activiteiten in 2016 wordt verwezen naar de vastgestelde Begroting 2016 en het Investeringsprogramma Vervoersautoriteit 2016. Met ingang van 2017 zullen de concrete activiteiten wel gekoppeld zijn aan de begroting.

Aanpassingen in de concept zienswijze naar aanleiding van de opmerkingen in de commissie Bestuur en Middelen d.d. 11 november 2015

Naar aanleiding van de opmerkingen in de commissie Bestuur en Middelen d.d. 11 november 2015 zijn in bijgaand concept in cursief aanpassingen aangebracht.
Er was in zijn algemeenheid behoefte aan een aanscherping van de brief. Ook is gevraagd om de MRDH te verzoeken brieven waarin gevraagd wordt om zienswijzen, rechtstreeks aan de raad te richten.
Verder is gebleken dat de 2e alinea is achterhaald door de verspreiding van het rapport 'Van Samen besluiten naar ook Samen werken, Advies MRDH van, voor en door de 23' d.d. 7 oktober 2015. In onze schriftelijke beantwoording van de vragen van raadslid Bakker over de MRHD, inhuur derden (Rifkin) hebben wij u o.a. bericht dat wij de te formuleren reactie als AB-MRDH-lid op dit rapport aan uw raad (commissie Bestuur en Middelen d.d. 2 december 2015) zullen voorleggen om u de gelegenheid te geven daarop te reageren. In het AB MRDH van 9 december a.s. zullen rapport en alle reacties op het rapport worden besproken.
Wij hebben daarom de 2e alinea geactualiseerd met o.a. de conclusie dat de adviezen in het rapport, indien die overgenomen worden door het AB, ook zullen moeten leiden tot opname van daaruit voortvloeiende acties in het werkplan MRDH.

Burgerparticipatie
N.v.t.

Communicatie
De besluitenlijsten van de vergaderingen van het Algemeen Bestuur de MRDH worden op de website www.mrdh.nl gepubliceerd. De AB-vergaderingen van de MRDH zijn openbaar toegankelijk.

Financiën
N.v.t.

Risico's
N.v.t.

Uitvoering
De zienswijze kan na instemming in de raad verstuurd verzonden worden naar de secretaris van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag. *Gevraagd is om voor 18 november de zienswijze kenbaar te maken. Van de kant van de MRDH is echter aangegeven dat verzending na de raadsbehandeling op 23 november a.s. ook kan.*

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

secretaris burgemeester

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Grote Marktstraat 43
Postbus 66
2501 CB Den Haag

Telefoon 088 5445 100

E-mail: informatie@MRDH.nl
Internet: www.mrdh.nl
KvK nummer: 62288024

Bankrekeningnummer
NL96 BNGH 0285 1651 43

contactpersoon
Peter Stehouwer

uw kenmerk

ons kenmerk
MRDH15.12471

doorkiesnummer
088 5445 228

e-mail
p.stehouwer@mrdh.nl

Retouradres: Postbus 66 2501 CB Den Haag

de colleges van de gemeenten die deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag

Datum
24 september 2015

Onderwerp
Concept Werkplan MRDH: zienswijzen

bijlage(n)
Concept Werkplan MRDH

Geacht college,

Het dagelijks bestuur van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) heeft in haar vergadering van 23 september jl. het concept Werkplan MRDH vrijgegeven voor de zienswijzeprocedure. Wij vragen u om het bijgevoegde concept Werkplan MRDH door te geleiden naar uw gemeenteraad met het verzoek om uiterlijk 18 november a.s. de zienswijze kenbaar te maken aan het dagelijks bestuur van de MRDH.

Het concept Werkplan MRDH geeft inzicht in de strategie van de MRDH voor de komende jaren en de vertaling daarvan naar de (bestuurlijke) organisatie. Voor de concrete activiteiten in 2016 wordt verwezen naar de vastgestelde Begroting 2016 en het Investeringsprogramma Vervoersautoriteit 2016. In het concept Werkplan wordt inzicht gegeven in activiteiten die aanvullend op genoemde documenten nu verwacht worden voor het komende jaar, binnen de financiële kaders van de vastgestelde begroting.

Het strategisch deel van het Werkplan zal met ingang van 2017 gekoppeld worden aan de doorlooptijd van de strategische agenda van de MRDH en zal daarmee niet meer jaarlijks uitgebracht worden. De concrete activiteiten worden met ingang van 2017 jaarlijks geïntegreerd in de Begroting MRDH. De voortgang van de activiteiten wordt via de jaarrekening en de Bestuursrapportages gemeld.

Op grond van de gemeenschappelijke regeling van de MRDH geldt een zienswijzeprocedure voor het Werkplan. De ontvangen zienswijzen worden besproken in het dagelijks bestuur van 25 november a.s. Op 9 december a.s. wordt het Werkplan behandeld in het algemeen bestuur.

Indien uw gemeenteraad een toelichting wenst vanuit de MRDH-organisatie op het concept Werkplan, dan kan daarvoor contact opgenomen worden met de heer Stehouwer via p.stehouwer@mrdh.nl

Namens het dagelijks bestuur van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag,

de secretaris,

mw. ~~mr. drs.~~ A.W.H. Bertram

de voorzitter,

ing. ~~A. Aboutaleb~~

Werkplan MRDH

CONCEPT

Versie 1.0
23 september 2015

Inhoudsopgave

1 Inleiding: terug- en vooruitblik 3
2 Strategie 5
2.1 Vertrekpunt strategische agenda MRDH 5
2.2 Nadere uitwerking Strategische agenda MRDH 5
2.2.1 Kernopgaven economische structuurversterking 5
2.2.2 OESO Metropolitan Review 6
2.2.3 Investeringsstrategie 6
2.2.4 Economische vernieuwing: Roadmap Next Economy 7
2.2.5 Vervolg in de komende periode 8
2.3 Monitoring 8
3 Bestuur en organisatie 9
3.1 Van, voor en door de 23 gemeenten 9
3.2 Overleg 23 gemeenten 9
3.3 Samenwerking noodzakelijk 10
3.4 Organisatieontwikkeling 11
3.5 Flexibel werken en vergaderen 11
3.6 Veegactie verordeningen en reglementen 11
3.7 Tussentijdse operationele audit en quick scan Rekenkamers 12
3.8 Medezeggenschap 12
4 Concrete activiteiten 2016 13
4.1 Bestuurlijke mijlpalen 13
4.2 Vervoersautoriteit 13
4.2.1 Verkeer 13
4.2.2 Openbaar vervoer 14
4.3 Economisch Vestigingsklimaat 15
4.4 Bedrijfsvoering 18

CONCEPT

1 Inleiding: terug- en vooruitblik

Op 19 december 2014 is de gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag in werking getreden. Met het constituerend beraad van het algemeen bestuur op die datum was de MRDH definitief uit de startblokken. Het jaar 2015 heeft voor een belangrijk deel in het teken gestaan van de verdere opbouw, van zowel de samenwerking met en tussen de 23 gemeenten en de interne organisatie, de manier van samenwerken met onze partners binnen en buiten de regio en de nadere uitwerking van de strategische agenda.

Missie
De Metropoolregio Rotterdam Den Haag werkt aan een Europese topregio.

23 gemeenten gaan de uitdaging aan om de internationale concurrentiepositie te verbeteren door hun kennis en bestuurlijke kracht in te zetten en samen te werken met het bedrijfsleven, de kennisinstituten en medeoverheden. Wij werken aan een aantrekkelijke regio voor inwoners om te werken, wonen en recreëren, waar (internationale) bedrijven zich vestigen en waar bezoekers zich welkom voelen. Wij richten ons op het versterken van de bereikbaarheid en het economisch vestigingsklimaat van de regio Rotterdam Den Haag.

Visie
De Metropoolregio Rotterdam Den Haag wil een Europese topregio worden.
Wij zijn al een sterke Europese regio, maar willen nog beter presteren. Betere economische prestaties, betekent meer welvaart voor de inwoners.

Om dit te bereiken zetten we in op:
- Verbetering van de (internationale) bereikbaarheid van de metropoolregio.
- Economische vernieuwing
- Transitie naar toonaangevende duurzaamheid
- Attractiviteit van de regio

De Investeringsstrategie MRDH, het OESO-onderzoek en de Roadmap Next Economy zijn voorbeelden van integrale trajecten die in 2015 zijn ingezet om de strategische agenda nader uit te werken. Deze trajecten worden aanvullend aan elkaar ingevuld om zo steeds meer en beter inhoudelijke focus aan te brengen en nieuwe financiële strategieën te ontwikkelen.
Ook de uitwerking van de Strategische Bereikbaarheidsagenda is in 2015 opgestart; deze wordt in 2016 afgerond. In 2015 is uiteraard ook invulling gegeven aan de wettelijke taken rond verkeer en vervoer en is een nadere uitwerking gemaakt van het werkprogramma Economisch Vestigingsklimaat.

Het afgelopen jaar is verder geïnvesteerd in de samenwerking met de provincie Zuid-Holland. Op vele fronten en bij vele projecten is er van oudsher, vanuit de toenmalige stadsregio's, al sprake van een goede inhoudelijke samenwerking. Op bestuurlijk niveau is met de ondertekening van de samenwerkingsafspraken op 8 september over een achttal gezamenlijke investeringen de inhoudelijke samenwerking verder kracht bij gezet.

De 23 gemeenten zijn de metropoolregio Rotterdam Den Haag. Samen zijn ze eigenaar van een gemeenschappelijke organisatie. De MRDH is weliswaar juridisch een formele Gemeenschappelijke Regeling, maar is meer. Het is een netwerk van, voor en door de 23 gemeenten. De MRDH-organisatie ondersteunt en faciliteert deze samenwerking en het uitgangspunt is dat de organisatie ook juist vanuit de 23 gemeenten vorm krijgt. In 2015 is bij de gemeenten opgehaald hoe dit verder ingevuld kan worden. Daar wordt in dit werkplan nader op ingegaan. Daarnaast is in 2015 ook een start gemaakt met de verdere ontwikkeling van de gemeenschappelijke organisatie. De organisatie moet steeds beter in staat zijn om op een

CONCEPT

moderne wijze lokaal, regionaal maar ook internationaal te functioneren.

De MRDH is amper een jaar onderweg en er is al veel werk verzet. Het voorliggende Werkplan MRDH geeft inzicht in de strategie voor de komende jaren en de vertaling daarvan naar de (bestuurlijke) organisatie. Voor de concrete activiteiten in 2016 wordt verwezen naar de vastgestelde Begroting 2016 en het Investeringsprogramma Vervoersautoriteit 2016. In het voorliggend Werkplan wordt inzicht gegeven in activiteiten die aanvullend daar op nu verwacht worden voor het jaar 2016.
Voor de financiële- en personele inzet en de financiën van de MRDH-organisatie wordt eveneens verwezen naar de vastgestelde begroting MRDH 2016.

Het Werkplan verschijnt eenmalig in de voorliggende vorm. Het strategisch deel van het Werkplan wordt met ingang van 2017 gekoppeld aan de doorlooptijd van de Strategische agenda van de MRDH en wordt daarmee niet meer jaarlijks uitgebracht. De concrete activiteiten worden met ingang van 2017 jaarlijks geïntegreerd in de Begroting MRDH. Daarmee wordt er voortaan in één document de koppeling gelegd tussen doelen en middelen. De voortgang van de activiteiten wordt via de Jaarrekening en de Bestuursrapportages gemeld.

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de strategie en in hoofdstuk 3 op de vertaling daarvan naar de organisatie. Hoofdstuk 4 gaat ten slotte in op de activiteiten die, aanvullend op de vastgestelde Begroting, in 2016 voorzien worden.

CONCEPT

2 Strategie

In dit hoofdstuk wordt de strategie voor de komende jaren beschreven om de ambitie van een Europese topregio te realiseren.

2.1 Vertrekpunt strategische agenda MRDH

Op 19 december 2014 heeft het algemeen bestuur de Strategische Bereikbaarheidsagenda (SBA) en de Agenda Economisch Vestigingsklimaat (AEV) vastgesteld. Deze twee agenda's zijn de basis voor de MRDH-brede strategie. Het verbeteren van het verkeer- en vervoersysteem is immers een cruciaal onderdeel van de metropoolvorming en daarmee voor het versterken van de economische positie van de regio.

De Vervoersautoriteit MRDH geeft uitvoering aan de wettelijke taken en bevoegdheden op het terrein van verkeer en vervoer. De SBA bevat de ambities voor dit beleidsterrein, waarbij vijf kernthema's centraal staan: 1) Concurrerende economie, 2) Verbeteren van de kwaliteit van plekken, 3) Kansen voor mensen, 4) De duurzame regio en 5) Efficiënt en rendabel.
In 2015 is een start gemaakt met de nadere uitwerking van de SBA om daarmee te komen tot een plan dat voldoet als een Regionaal Verkeer- en Vervoersplan op grond van de Planwet Verkeer en Vervoer. De SBA is ook de basis voor de vertaling naar maatregelen, het aanscherpen van subsidieregels etc. Het is een plan op hoofdlijnen, zodat flexibiliteit mogelijk is om in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen. Begin 2016 zal de zienswijzeprocedure starten.

In de AEV zijn economische kansen en bedreigingen van de regio geanalyseerd. De AEV bevat de ambities voor de versterking van het Economisch Vestigingsklimaat, waarbij acht werkvelden centraal staan: 1) Werklocaties, 2) Smart infrastructure, 3) Branding, 4) Clustervorming, 5) Financiering, 6) Onderwijs en arbeidsmarkt, 7) Bereikbaarheid en 8) Economie landelijk gebied.

Vanuit deze thema's en werkvelden worden concrete activiteiten opgepakt, die voor het komend jaar grotendeels al beschreven zijn in de Begroting 2016 en het Investeringsprogramma Vervoersautoriteit. In hoofdstuk 4 wordt beschreven welke activiteiten daar aanvullend op voorzien worden in 2016. In 2015 is een start gemaakt met de nadere uitwerking van de MRDH-brede strategie.

2.2 Nadere uitwerking Strategische agenda MRDH

De economische groei en werkgelegenheid van de regio Rotterdam Den Haag blijft achter ten opzichte van andere regio's in Nederland en Europa. Ondanks de nabijheid en complementariteit van veel sterke economische sectoren komen samenwerking en cross-overs echter nog onvoldoende tot stand. De fysieke verbindingen binnen het gebied en van/naar het gebied zijn nog niet overal op orde om economische groei te kunnen faciliteren.

Om de economische structuur van het gebied te versterken, de bereikbaarheid verder te verbeteren en gesteld te zijn voor en te kunnen inspelen op veranderingen die op ons gebied afkomen, is in 2015 vanuit de SBA en AEV gestart met een nadere uitwerking van de MRDH-brede strategie. Deze uitwerking is ingezet via een aantal nauw samenhangende trajecten die hieronder beschreven worden.

2.2.1 Kernopgaven economische structuurversterking

In het licht van relevante trends en toekomstscenario's is door professor Tordoir[1] een nadere analyse uitgevoerd naar de opgaven die leiden tot economische structuurversterking van ons gebied. Uit deze analyse zijn vier kernopgaven naar voren gekomen:

1. Metropolitane verbindingen: verbetering interne- en internationale verbindingen
2. Economische vernieuwing

[1] Hoogleraar economische geografie Universiteit van Amsterdam

3. Transitie naar toonaangevende duurzaamheid
4. Attractiviteit

Deze kernopgaven vragen om gerichte investeringen om de kracht van de steden en het omliggende gebied verder te versterken. In de analyse zijn essentiële investeringspakketten geïdentificeerd die gegeven de trends en scenario's robuust zijn voor de korte en middellange termijn. De vier kernopgaven en de gekozen aanpak zijn op 3 juli 2015 door het algemeen bestuur onderschreven en zijn uitgangspunt voor de MRDH-brede strategie voor de komende periode.

2.2.2 OESO Metropolitan Review

In 2015 is in opdracht van het ministerie van BZK en de MRDH gestart met de OESO Metropolitan Review. Met de MRDH als hoofdcasus wordt de samenhang tussen de economische prestaties en de bestuurlijke organisatie van metropolitane regio's onderzocht. Eind 2015 is het onderzoek afgerond en zijn aanbevelingen gedaan over hoe de bestuurlijke inrichting bij kan dragen aan de economische structuurversterking. Het eindrapport wordt op 1 februari 2016 gepresenteerd ten tijde van het Nederlandse EU-voorzitterschap. De eerste bevindingen onderschrijven:

- het belang om de gezamenlijke massa in de regio ook daadwerkelijk met elkaar te verbinden, onder andere door een regionale ruimtelijk-economische investeringsstrategie te ontwikkelen met inzet op verkeer en economisch vestigingsklimaat;
- de noodzaak om focus aan te brengen binnen de investeringsagenda en om tegelijk maatregelen te nemen die in de breedte groei ondersteunen. Zoals inzetten op onderzoek en ontwikkeling en mobiliteitsbevordering voor alle lagen van de bevolking.

2.2.3 Investeringsstrategie

Met de vier kernopgaven zoals beschreven in 2.2.1 en de aanbevelingen van de OESO als leidraad is het nu het meest urgent om concrete investeringsprojecten te realiseren. Het is als eerste nodig inzicht te krijgen in welke investeringen (publiek én privaat) in de regio op stapel staan en hoe deze elkaar kunnen versterken. De MRDH, provincie Zuid-Holland en de Economische Programmaraad Zuidvleugel hebben in 2015 de handen ineengeslagen voor het invulling geven aan de Investeringsstrategie. De 23 gemeenten voeden de Investeringsstrategie; hiervoor zijn in gezamenlijke sessies projecten aangeleverd. De gezamenlijke Investeringsstrategie kan ook benut worden om richting Europa sterker te staan voor een beroep op middelen uit Europese fondsen.

Investeringsstrategie en Investeringskaart
De Investeringsstrategie vervult vier functies: 1) Informeren, 2) Faciliteren, 3) Sturen en 4) Realiseren. De aandacht in 2015 is in eerste instantie vooral uitgegaan naar de *informerende functie*. Het is voor overheden, bedrijven en kennisinstellingen van belang om op het gebied van investeringen (van elkaar) te weten wat er speelt en waarop wordt ingezet. Daarmee kunnen enerzijds tegenstrijdige belangen bespreekbaar worden gemaakt, anderzijds kansen voor win-winsituaties worden benut. De Investeringskaart biedt het instrument om de investeringsprojecten in beeld te brengen.

Door van de investeringsprojecten ook de stand van zaken en voortgang op de Investeringskaart (www.investeringskaart.nl) weer te geven ontstaat de mogelijkheid om te monitoren. In 2015 is een systematiek ontwikkeld waar de investeringsprojecten op uniforme wijze mee geanalyseerd en beoordeeld kunnen worden. Daarmee wordt zichtbaar hoe een investeringsproject ervoor staat, maar ook wat er nodig is om het investeringsproject verder te brengen. Daar invulling aan geven is de *faciliterende functie*.

De Investeringsstrategie komt tot volle wasdom als ook de *sturende functie* wordt benut. Deze houdt in dat op basis van de Investeringskaart keuzes worden gemaakt tussen en prioriteiten worden bepaald voor de gewenste investeringen in het licht van de geambieerde economische structuurversterking van de regio. De sturende functie duidt op het gezamenlijk handelingsperspectief van overheden, bedrijven en kennisinstellingen.

CONCEPT

De informerende, faciliterende en sturende functie kunnen gefaseerd tot uitvoering komen.

Als de keuzes zijn gemaakt en de prioriteiten zijn gesteld, is het zaak om de investeringsprojecten ook daadwerkelijk te *realiseren* en concrete resultaten te boeken. Hier is ook een financieringsstrategie voor nodig.
Het daadwerkelijk realiseren van investeringsprojecten is een gezamenlijke opgave van de MRDH, de provincie Zuid-Holland en andere partners. Hierbij past het om het eigenaarschap van investeringsprojecten, ook bestuurlijk, met elkaar te verdelen.

Financieringsstrategie
Investeringsprojecten vereisen een financieringsstrategie om van een idee te komen tot een concreet project dat daadwerkelijk gerealiseerd wordt. Publiek-private financiering zal meer regel dan uitzondering worden. Publiek-private en private financiering stellen andere eisen aan investeringsvoorstellen dan publieke bekostiging. Om die reden is in 2015 een kleine groep financieel experts van gemeenten, provincie, private partijen en het ministerie van Economische Zaken bijeengebracht om de komende jaren als Expertisecentrum investeringsprojecten verder te helpen en relaties op te bouwen met relevante financiële instellingen. Het gaat dan bijvoorbeeld om het opstellen van businesscases, uitvoeren van risicoanalyses en het komen tot financieringsarrangementen.

Investeringen korte- en middellange termijn
In 2015 is een start gemaakt met het in kaart brengen van de investeringen die voor de korte- en middellange termijn binnen de regio op stapel staan. Met behulp van de eerder genoemde systematiek zijn in 2015 voor de vier kernopgaven proposities opgesteld met investeringen die als eerste opgepakt worden.

Investeringen lange termijn
Naast de noodzakelijke investeringen voor de korte- en middellange termijn is het voor de Investeringsstrategie ook van belang om zicht te krijgen op de investeringen die voor de meer lange termijn noodzakelijk zijn. Hiervoor is een analyse nodig op de economische vernieuwing.

2.2.4 Economische vernieuwing: Roadmap Next Economy

De eerste bevindingen van het OESO-onderzoek onderschrijven de noodzaak om in de MRDH te komen tot economische vernieuwing. Vernieuwing is noodzakelijk om in te kunnen spelen op veranderingen die op onze regio afkomen. Trends als grondstoffenschaarste, digitalisering, globalisering, robotisering, 3D-printing, zelfsturende voertuigen, reshoring in combinatie met de steeds verdergaande verstedelijking betekent dat het zwaartepunt van de nieuwe economie, oftewel de next economy, steeds meer verschuift naar stedelijke regio's zoals de MRDH. Dit biedt grote kansen voor nieuwe bedrijvigheid. Om die nieuwe bedrijvigheid te laten floreren, zal de regio zich internationaal moeten positioneren als aantrekkelijke toplocatie voor de koplopers.
Om invulling te geven aan de bevindingen van de OESO is in 2015 een start gemaakt met het opstellen van de Roadmap Next Economy. Naast de MRDH zijn de gemeenten Rotterdam en Den Haag opdrachtgever van de Roadmap; de provincie, partners uit bedrijfsleven, medeoverheden en kennisinstellingen worden nauw betrokken. Met de Roadmap wordt de noodzakelijke gemeenschappelijke agenda gericht op de economische transitie opgesteld: hoe moeten we als regio inspelen op de genoemde trends? Daarbij wordt in kaart gebracht wat er voor de regio noodzakelijk is aan acties en investeringen voor de middellange- en lange termijn: een concreet uitvoeringsprogramma met bijbehorende noodzakelijke publieke en private investeringen om de economie en bereikbaarheid van de regio te versterken. De eerste resultaten worden verwacht voor de zomer van 2016 en vormen input voor de Investeringsstrategie.

Op basis van de Investeringsstrategie en bijbehorend financieel onderbouwd uitvoeringsprogramma, gecombineerd met de Europese inbedding van het gedachtegoed van de Next Economy wordt een kansrijke link gelegd naar toekomstige financiers.

2.2.5 Vervolg in de komende periode

De hiervoor beschreven samenhangende trajecten lopen door in 2016 en geven richting voor de activiteiten van de MRDH voor de komende jaren.

In 2016 worden de volgende activiteiten voorzien:

- Verder aanvullen van de investeringskaart met investeringen van de 23 gemeenten, de provincie en private partijen.
- Volledig functioneel zijn van het Expertisecentrum investeringsprojecten.
- Invulling geven aan de aanbevelingen uit de OESO Metropolitan Review.
- Afronden van de Roadmap Next Economy en doorvertalen naar triple helix projecten in de Investeringsstrategie.
- Verder invullen van het bestuurlijk eigenaarschap van investeringsprojecten.

2.3 Monitoring

Eind 2015 is gestart met het project ‘regiomonitor’. Hierin wordt een jaarlijkse regiomonitor ontwikkeld. In deze monitor worden de regionale ontwikkelingen op gebied van economie en bereikbaarheid weergegeven en geanalyseerd. De indicatoren van de regiomonitor zijn zo opgesteld dat ze de acties en doelen zoals weergegeven in de begroting van de MRDH van kwantitatieve onderbouwing voorzien. In 2016 wordt de eerste regiomonitor gepresenteerd. De hierin gebruikte indicatoren worden in de begroting voor 2017 opgenomen. De uitkomsten van de in 2016 gepresenteerde regiomonitor worden als nulmeting voor de begroting 2017 gebruikt. Deze cijfers komen echter pas in het voorjaar van 2016 beschikbaar, als de begroting 2017 al ter zienswijze aan de gemeenteraden is aangeboden. De regiomonitor, met daarin de nulmeting op de in de begroting opgenomen indicatoren, wordt ter informatie aan de gemeenten toegezonden.

CONCEPT

3 Bestuur en organisatie

In het vorige hoofdstuk is ingegaan op de strategie voor de komende periode; dit hoofdstuk gaat in op de vertaling daarvan naar de (bestuurlijke) organisatie. Nadat in 2015 de organisatie moest worden opgestart, is het nu zaak om verdere stappen te zetten. Toets punten hierbij zijn: versterken van de positie van de samenwerkende gemeenten, flexibiliteit, snelheid en het opbouwen van het regionale, nationale en internationale netwerk.

3.1 Van, voor en door de 23 gemeenten

De 23 gemeenten hebben elkaar gevonden om met elkaar de uitdaging aan te gaan om de bereikbaarheid en het economisch vestigingsklimaat van de metropoolregio te versterken. Dit is een unieke vorm van samenwerking, van onderaf opgebouwd. De gemeenten zijn de backbone van de MRDH en vormen samen met de gezamenlijke organisatie het netwerk in de regio.
Er liggen nieuwe mogelijkheden, die ontstaan door de nieuwe context, door de nieuwe of geherformuleerde taken en door het benutten van het volledige werkkapitaal van de 23 gemeenten voor de gezamenlijke doelen. Deze mogelijkheden zijn in 2015 geformuleerd op basis van gesprekken met verschillende kernspelers in het netwerk, zowel bilateraal als in groepen. Het gaat om gesprekken op alle niveaus van raadsleden, wethouders, burgemeesters, gemeentesecretarissen, griffiers, bestuursadviseurs tot inhoudelijke betrokken ambtenaren. Het zijn vooral mensen vanuit de gemeenten geweest en daarnaast hebben enkele gesprekken plaatsgevonden binnen de gemeenschappelijke organisatie en haar directieteam. Ook is een informele denktank gestart, bestaande uit een aantal burgmeesters, wethouders, gemeentesecretarissen, Jong MRDH en de secretaris-generaal MRDH. Verder is gekeken naar voorbeelden van andere regionale netwerken zoals in Eindhoven of rondom het thema water met de Deltacommissaris en is gesproken met mensen uit de relevante omgeving zoals de provincie, Innovation Quarter en het samenwerkingsverband Economische Programmaraad Zuidvleugel. Tot slot is met een enkele wetenschapper op het terrein van regionale samenwerking gesproken.

De uitkomsten van de gesprekken leiden tot verschillende vervolgacties voor de gemeenten en de gezamenlijke organisatie om het netwerk, het eigenaarschap van de metropoolregio te versterken. Deze acties zijn deels in 2015 opgestart en zullen verder in 2016 hun werking vinden. Het gaat onder andere om:

- Het benoemen van een top 10 van inhoudelijke prioriteiten vanuit het lokale perspectief, die gebaat zijn bij een regionale aanpak.
- Het formuleren van een gemeenschappelijke code over hoe we met elkaar willen samenwerken en dat uit willen dragen.
- Het opzetten van MRDH-locaties door de hele regio heen, waar aan inhoudelijke projecten gewerkt kan wordt.
- Verstevigen en moderniseren van de communicatie, waarbij naast formele ontmoetingen ook ruimte is om het informele netwerk te versterken met de inhoud als bindende element. Hierbij ook nagaan hoe nieuwe middelen, waaronder social media, ingezet kunnen worden om effectiever en gerichter te communiceren.

Dit alles vraagt om aandacht voor de organisatieontwikkeling, zowel binnen de gemeenschappelijke werkorganisatie als binnen de individuele gemeenten.

3.2 Overleg 23 gemeenten

Formeel bestuurlijk overleg
De gemeenschappelijke regeling MRDH vormt de basis voor het formele bestuurlijk overleg. De 23 gemeenten zijn bestuurlijk vertegenwoordigd in het algemeen bestuur en de twee bestuurscommissies. Deze gremia zijn, elk waar het hun bevoegdheden betreft, besluitvormend.
In het algemeen bestuur zijn tussen januari 2015 en nu flinke stappen gezet, die het kader vormen voor de verdere activiteiten binnen de MRDH. De oproep tot tempo wordt ook in 2016 stevig ingevuld.

Drie leden uit het algemeen bestuur, roulerend om de twee jaar, hebben naast de voorzitter en plaatsvervangend voorzitter een plaats in het dagelijks bestuur. Dit betekent dat in december 2016 drie nieuwe leden van het dagelijks bestuur benoemd worden voor de periode 2017-2018. De voorzitter van de MRDH wordt door het algemeen bestuur benoemd voor een periode van twee jaar met dien verstande dat de burgemeester van Den Haag of de burgemeester van Rotterdam als voorzitter wordt aangewezen. In december 2016 zal het voorzitterschap van de MRDH wisselen naar de burgemeester van Den Haag.

Betrokkenheid gemeenteraden
Gemeenteraadsleden zijn vertegenwoordigd in de twee adviescommissies en de rekeningcommissie die adviseren aan het algemeen bestuur en de bestuurscommissies. Hiermee wordt de basis gelegd voor de inhoudelijke betrokkenheid van de gemeenteraden. Daarnaast zijn de gemeenteraden betrokken via de zienswijzeprocedures die gevolgd worden voor de onderwerpen die in de gemeenschappelijke regeling MRDH benoemd staan.

Betrokkenheid gemeentesecretarissen
Het overleg van de 23 gemeentesecretarissen is in 2015 opgestart, waarmee de gemeenten ook op dat niveau betrokken zijn bij de MRDH.

Informeel overleg
Naast het formele overleg, typeert een netwerkorganisatie zich juist ook door informeel overleg. Op ambtelijk niveau vindt veel informeel overleg plaats. Op bestuurlijk niveau kan informeel overleg plaatsvinden binnen of gekoppeld aan een formeel overleg of als apart overleg. De raadsleden zijn betrokken via de adviescommissies en de rekeningcommissie. Door de beide adviescommissies is in 2015 besloten om in de bijeenkomsten ook voldoende ruimte te reserveren voor informeel inhoudelijk overleg, om op die manier vroegtijdig bij thema's betrokken te worden. In 2016 wordt verder invulling gegeven aan informeel bestuurlijk overleg door het organiseren van thema-events en bijeenkomsten voor raadsleden. Op die manier worden bestuurders en raadsleden betrokken bij de inhoudelijke trajecten waar de MRDH aan werkt.

Evaluatie gemeenschappelijke regeling
In de gemeenschappelijke regeling MRDH is voorzien in een periodieke evaluatie van de regeling. Daarbij is bepaald dat de eerste evaluatie plaatsvindt twee jaar na inwerkingtreding van de regeling. Een plan van aanpak voor deze evaluatie zal in december 2016 aangeboden worden aan het algemeen bestuur.

3.3 Samenwerking noodzakelijk

Naast het bundelen van de kracht van de 23 gemeenten, is samenwerking met onder meer bedrijfsleven, kennisinstellingen, omliggende regio's, de provincie en het Rijk noodzakelijk om de ambities te realiseren. De MRDH werkt nauw samen met de Economische Programmaraad Zuidvleugel (EPZ), het triple helix orgaan van vertegenwoordigers van bedrijfsleven, overheden en kennisinstellingen. Samenwerking met partners vindt plaats zowel bij de strategische trajecten zoals genoemd in hoofdstuk 2 als bij de uitvoering van concrete activiteiten.

Voor wat betreft de samenwerking met de provincie Zuid-Holland hebben het college van gedeputeerde staten van de provincie Zuid-Holland en het dagelijks bestuur van de MRDH de inhoudelijke samenwerking verder kracht bijgezet door op 8 september 2015 afspraken te maken over een gezamenlijke inzet op de vier kernopgaven zoals beschreven in paragraaf 2.2.1:

1. Verbetering van interne- en internationale verbindingen
    - 4-sporigheid Den Haag-Rotterdam
    - Internationaal bereikbaar
    - Eén openbaarvervoerkaart

2. Transitie naar toonaangevende duurzaamheid
    - Warmtenet/-rotonde (Cluster West)
    - Mobiliteitsinnovatie
3. Economische vernieuwing
    - Fieldlabs
4. Aantrekkingskracht op talent en investeerders
    - Aantrekkelijk Metropolitane Landschappen
    - World Expo Rotterdam 2025

In 2016 wordt aan deze samenwerkingsprojecten verder invulling gegeven.

Ook op landelijk niveau werkt de MRDH samen met partners. Zo vindt er afstemming plaats met de regio Noord Holland. De MRDH neemt onder andere ook deel aan het DOVA (de samenwerking van de 12 provincie en 2 metropoolregio's over OV-chipkaartkwesties), het Fietsberaad, de Nationale Databank Wegverkeersgegevens, de Nationale Databank Openbaar Vervoer en aan activiteiten van het landelijk kenniscentrum CROW/KpVV.

De MRDH levert ook een bijdrage aan landelijke strategische trajecten zoals Agenda Stad, de Nationale Omgevingsagenda en de Nationale Omgevingsvisie. Een bestuurlijke delegatie van de MRDH neemt deel aan het jaarlijks bestuurlijk overleg van de Zuidelijke Randstad met het Rijk over het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT).

Op internationaal niveau werkt de MRDH onder meer samen met de OESO en participeert de MRDH in Europese netwerken en projecten.

3.4 Organisatieontwikkeling

De inrichting van de ambtelijke MRDH-organisatie en het bijbehorende functiegebouw hebben in 2014 vorm gekregen. Daarbij is aangegeven dat het functiegebouw dynamisch is, dat zeker bij de start van de organisatie onderhoud behoeft. In het functieboek is om die reden aangekondigd dat in het eerste jaar geëvalueerd zal worden of de functies in voldoende mate aansluiten bij de wensen en behoeften van het bestuur, management en de medewerkers.

De MRDH-organisatie werkt in een nieuwe context en een nieuwe politiek-bestuurlijke omgeving. De verwachting is dat de dynamiek de komende periode toeneemt. Dit vraagt om een vernieuwende organisatie die in kan spelen op deze dynamiek. In 2015 is een start gemaakt met de verdere ontwikkeling van de organisatie en de evaluatie van het functiegebouw.

3.5 Flexibel werken en vergaderen

Een vernieuwende organisatie betekent ook flexibiliteit in de manier van werken en vergaderen. Naast het verder doorvoeren van het digitaal werken binnen de MRDH-organisatie, wordt in 2016 ook nagegaan of met behulp van ICT-ondersteuning op meer locaties in de regio werken en vergaderen gefaciliteerd kan worden. Dit idee is mede vanuit de gemeenten naar voren gekomen. Door bijvoorbeeld digitaal vergaderen te faciliteren, hoeven bestuurders en ambtenaren van de gemeenten niet altijd naar de centrale locatie af te reizen om toch deel te kunnen nemen aan MRDH-overleg. Door meer vergaderfaciliteiten verspreid over de regio beschikbaar te stellen, kan meer flexibel en dichter bij de gemeenten vergaderd worden. Het mogelijk maken dat op meerdere locaties ingelogd kan worden op het netwerk van de MRDH-organisatie, brengt flexibiliteit in het werken voor de MRDH voor zowel de gemeenten als voor medewerkers van de MRDH-organisatie. Met een aantal gemeenten, verspreid door de regio, wordt in 2016 nagegaan welke mogelijkheden er zijn om het flexibel werken en vergaderen te faciliteren.

3.6 Veegactie verordeningen en reglementen

In de constituerende vergadering van het algemeen bestuur zijn diverse verordeningen en reglementen vastgesteld. Bij de vertaling hiervan naar de praktijk zijn in 2015 enkele technische onvolkomenheden naar voren gekomen zoals tekstuele omissies en –onduidelijkheden en zaken

CONCEPT

die toch moeilijk werkbaar blijken. Per brief van 25 maart 2015 aan de leden van het algemeen bestuur is om die reden een technische veegactie aangekondigd waarbij is aangegeven dat een procedurevoorstel eind 2015 wordt aangeboden.

De eerste ervaringen in 2015 leren tevens dat de formele besluitvormingsprocedures een lange doorlooptijd kennen. Er is een zeker spanningsveld tussen draagvlak enerzijds, dat vraagt om het doorlopen van alle formele stappen inclusief de bijbehorende doorlooptijden, en meer flexibele en snelle besluitvorming anderzijds. Met de gemeenten wordt de vraag opgepakt hoe om te gaan met dit spanningsveld. De uitkomst hiervan kan leiden tot concrete voorstellen voor het aanpassen van verordeningen en reglementen.

De voorstellen tot aanpassing van verordeningen en reglementen worden naar verwachting in de eerste helft van 2016 aan de gemeenten voorgelegd.

3.7 Tussentijdse operationele audit en quick scan Rekenkamers

In de gemeenschappelijke regeling MRDH is opgenomen dat de regeling vijfjaarlijks wordt geëvalueerd en dat de eerste evaluatie plaatsvindt twee jaar na inwerkingtreding. Het dagelijks bestuur heeft het algemeen bestuur op 6 maart 2015 voorgesteld om vooruitlopend op deze eerste evaluatie:

- medio 2015 een operationale audit uit te laten voeren door de Rotterdamse afdeling Concern Auditing en
- begin 2016 de Rekenkamers van de gemeenten Den Haag en Rotterdam te vragen een quick scan uit te voeren.

De operationele audit is in het najaar van 2015 gestart, gericht op de gehele MRDH-organisatie. Hierbij is ook gevraagd een financiële risicoanalyse op te stellen. De uitkomsten van de audit worden meegenomen in het proces van het opstellen van de MRDH begroting 2017 en is input voor de quick scan van de Rekenkamer(s).

3.8 Medezeggenschap

Het bestuur en de directie van de MRDH-organisatie hechten veel waarde aan een goed overleg met de ondernemingsraad (OR) MRDH en het Georganiseerd Overleg (GO). In 2015 is het traject doorlopen om te komen tot de afronding van het pakket arbeidsvoorwaarden. Onderwerp van gesprek met de medezeggenschap in 2016 zijn in ieder geval de dossiers verhuizing en de consequenties daar van, en de doorvertaling van de nieuwe wetgeving rond de rechtspositie van ambtenaren en de werktijdenregeling.

CONCEPT

4 Concrete activiteiten 2016

Zoals in de inleiding aangegeven, worden de concrete activiteiten met ingang van 2017 jaarlijks geïntegreerd in de Begroting en wordt via de jaarrekening en de Bestuursrapportages jaarlijks de voortgang gemeld.

Voor het komende jaar zijn de concrete activiteiten beschreven in de vastgestelde begroting MRDH 2016 en het IPVa 2016. In dit hoofdstuk wordt op hoofdlijnen een nader inzicht gegeven in de activiteiten die aanvullend daar op nu verwacht worden, binnen de financiële kaders van de begroting. In dit hoofdstuk worden ook de activiteiten beschreven van de stafafdeling Bedrijfsvoering.
Uiteraard kunnen zich het komende jaar ontwikkelingen voordoen die vragen om aanpassing van activiteiten of het starten van nieuwe activiteiten. Dit vraagt om ruimte en flexibiliteit van de MRDH-organisatie en de 23 gemeenten.

4.1 Bestuurlijke mijlpalen

Alvorens in te gaan op de concrete activiteiten, worden hieronder eerst de bestuurlijke mijlpalen benoemd die in ieder geval voor 2016 voorzien worden:

- Besluitvorming investeringsprojecten in het kader van de Investeringsstrategie
- Verlening concessies:
    - rail Rotterdam en Haaglanden
    - Hoekse Lijn
    - Bus Haaglanden Streek
- Vaststelling Jaarrekening MRDH 2015
- Afronding OESO-onderzoek en doorvertaling van de aanbevelingen
- Afronding van de Roadmap Next Economy
- Implementatie van de gemeenschappelijke branding strategie door alle stakeholders in de regio Rotterdam-Den Haag (lopend van Leiden tot Dordrecht)
- Vaststelling Agenda Bedrijventerreinen
- Vaststelling uitvoeringsagenda Agenda Perspectief op het landschap
- Aanbesteding accountant 2017 e.v.
- Zienswijzeprocedures voor:
    - Uitwerking Strategische Bereikbaarheidsagenda
    - Programma van eisen concessie Bus Haaglanden Streek
    - Kadernota Openbaar Vervoer
    - Veegactie verordeningen en reglementen
    - Begroting MRDH 2017 inclusief Investeringsprogramma Vervoersautoriteit 2017 e.v.

4.2 Vervoersautoriteit

Een groot deel van de activiteiten van de Vervoersautoriteit betreft structurele activiteiten die worden gekenmerkt door een wettelijke basis. Het betreft onder andere het verlenen en beheren van openbaar vervoer concessies, assetmanagement, het opstellen van een Investeringsprogramma, bijdragen aan (grote) wegverkeersprojecten, Beter Benutten, mobiliteitsmanagement, fiets en verkeersveiligheid. Ook worden subsidies voor verkeer- en vervoerprojecten verstrekt. De belangrijkste activiteiten op hoofdlijnen voor verkeer en openbaar vervoer, aanvullend op de begroting MRDH 2016 worden hieronder weergegeven.

4.2.1 Verkeer

Uitwerking P+R beleid
De SBA-uitwerking beschrijft het regionale P+R beleid. De aanpak van de P+R voorzieningen wordt mede bepaald door het gebruik. Monitoringsresultaten zijn input voor de actualisatie, verbetering en eventuele uitbreiding van het P+R beleid en – voorzieningen in 2016. Een bijzonder aandachtspunt vormt de ontwikkeling van doelgroep parkeren op P+R locaties. Het

CONCEPT

verwijzingsplan P+R Rotterdam wordt afgerond.

Modelontwikkeling
Een verkeersmodel is een instrument om prognoses te maken van de ontwikkeling van het verkeer en vervoer. Ook kunnen verschillende beleidsalternatieven (nieuwe wegen, andere ruimtelijke ontwikkeling, andere lijnvoering OV etc.) worden doorgerekend. Binnen de MRDH bestaan twee verkeersmodellen (verkeersmodel Haaglanden en het RVMK Rotterdam). Deze worden vanaf eind 2015/begin 2016 geüpdatet.
De combinatie van tellingen en de gegevens van de fietstelweek bieden meer mogelijkheden om een verkeersmodel te ontwikkelen voor fietsverkeer. Doel van dit model is de effecten van infrastructurele maatregelen op het fietsgebruik te kunnen kwantificeren. Dat kan in de toekomst helpen om de maatschappelijke kosten en baten beter inzichtelijk te maken en zo nodig prioriteiten te kunnen stellen bij het verlenen van subsidies.

Opstellen visie mobiliteitsmanagement 2016-2020
Mobiliteitsmanagement betekent de reiziger keuzes bieden om slimmer te reizen. Slimmer wil zeggen: sneller, betrouwbaarder, goedkoper, gezonder en/of beter voor het milieu. Uitgangspunt is de principiële keuzevrijheid van de reiziger. Eisen en wensen van mensen die zich (willen) verplaatsen staan centraal. De reiziger wordt verleidt om haar reisgedrag aan te passen en werkgevers stimuleren werknemers tot anders reizen. Met deze visie wordt een eenduidige richting gemaakt wat de MRDH in de periode 2016-2020 met mobiliteitsmanagement wil, welke activiteiten worden gedaan en welke middelen/taken/rollen dit voor de verschillende partijen betekent. Daarbij wordt rekening gehouden met de verschillen in aanpak in Rotterdamse regio (Verkeersonderneming / marktplaats) en regio Haaglanden (Bereikbaar Haaglanden).

Inwinning reistijden en intensiteiten wegennet Rotterdamse Regio (aanbesteding NDW)
In de regio Rotterdam wordt er op dit moment reistijden en intensiteiten gemeten (Monitoring Rotterdam-MORO). In 2016 moet dit opnieuw worden aanbesteed via het Nationaal Databank voor Wegverkeergegevens (NDW). Er zal gekeken worden naar een regio Rotterdam breed dekkend netwerk. In het Haaglanden deel van de MRDH is in 2015 al een aanbesteding geweest.

4.2.2 Openbaar vervoer

Opstellen Beleidslijn Sociale Veiligheid
Sociale veiligheid is één van de kwaliteitseisen in het openbaar vervoer. Reizigers in het openbaar vervoer, maar ook medewerkers van de vervoersbedrijven, moeten beschermd worden en zich beschermd voelen wanneer zij van het openbaar vervoer gebruik maken. Zo goed als mogelijk wordt alles gedaan om persoonlijk leed en/of confrontatie met agressie en geweld, overtredingen en overlast door anderen tegen te gaan. Hiervoor wordt in 2016 een beleidslijn opgesteld.

Opstellen toekomstvisie openbaar vervoer over water
In 2016 wordt een toekomstvisie ontwikkeld op het vervoer over water. De visie moet inzicht geven in de mogelijkheden voor OV over water om het OV-systeem te versterken. Dit wordt in samenwerking met de provincie Zuid Holland opgepakt.

Uitvoering geven aan project OV-idee
Op 20 juni 2012 heeft het dagelijks bestuur van de stadsregio Rotterdam het programma ‘Naar een Toekomstvast OV’ (NTOV) vastgesteld. Een innovatief project uit het programma betreft het project OV-idee. Met het beschikbaar stellen van een budget ten behoeve van het op gang brengen van innovaties wordt getracht de kwaliteit en de dienstverlening van het openbaar vervoer te verbeteren.

Met het project 'Slim OV-idee' 2015-2016 nemen de MRDH en de OV partners in de regio het initiatief om het bedrijfsleven en studenten in de regio uit te nodigen om een idee te bedenken om het openbaar vervoer in regio Rotterdam te verbeteren. In 2016 wordt de winnaar van de editie

project OV – idee 2015 - 2016 bepaald en wordt ten doel gesteld om in samenwerking met OV partners het winnende idee in 2016 uit te voeren.

Nadere uitwerking integratie doelgroepenvervoer
De Haaglanden-gemeenten werken samen om het lokale doelgroepenvervoer doelmatiger te organiseren en waar mogelijk over te hevelen richting het OV. In 2015 zijn ook de Rotterdamse gemeenten daar stap voor stap meer bij betrokken.
Nadat de contracten van de gemeenten op dit gebied zijn geïnventariseerd, wordt in 2016 gewerkt aan de uitwerking van de maatregelen tot integratie van het doelgroepenvervoer.

Opstellen Kadernota openbaar vervoer
In de tweede helft van 2015 is gestart met het opstellen van een kadernota OV. Dit document geeft de kaders aan waarbinnen vervoerders, gemeenten en MRDH invulling kunnen geven aan hun opgave. Denk hierbij bijvoorbeeld aan richtlijnen voor halteafstanden en milieueisen.
Besluitvorming over de Kadernota zal in 2016 plaatsvinden, via een zienswijzeprocedure.

Pilot waterstof- en elektrische bussen
Rijden op waterstof en op batterijen dragen bij aan een duurzaam mobiliteitssysteem en leveren een belangrijke bijdrage leveren aan de energie- en klimaatdoelstellingen. De pilot met waterstofbussen en elektrische bussen bij de RET zijn voor de MRDH van groot belang, omdat er ervaring wordt opgedaan die bruikbaar is om in de toekomst een goede afweging te kunnen maken voor wat betreft de eisen die aan nieuwe bus concessies worden gesteld.

4.3 Economisch Vestigingsklimaat

De activiteiten van de MRDH op het gebied van Economisch Vestigingsklimaat lopen langs twee lijnen: de eerste lijn betreft de verdere uitwerking van en input voor de strategische regioprojecten rondom de Roadmap Next Economy en de hier mede uit voortvloeiende Investeringsstrategie. Daarnaast worden de reeds in 2015 ingezette acties uit de acht werkvelden van de Agenda Economisch Vestigingsklimaat in 2016 voortgezet. Deze zullen waar mogelijk en logisch integraal worden opgenomen in de Roadmap Next Economy en de Investeringsstrategie.

Werklocaties
De voormalige stadsregio's hadden beide beleid op het gebied van bedrijventerreinen. In de Agenda Economisch Vestigingsklimaat staat de ambitie om op MRDH-schaal een bedrijventerreinenbeleid op te stellen. In 2016 wordt de regiobrede Agenda Bedrijventerreinen opgesteld; tot die tijd worden de kaders van de voormalige regio's gehanteerd. De Agenda Bedrijventerreinen moet zorgen voor een goede afstemming van vraag en aanbod. Bedrijven moeten zich kunnen vestigen op de juiste plek. De Agenda moet ook zorgen voor een goede afstemming tussen de gemeenten. Tot slot wordt gekeken naar de profilering van de bedrijventerreinen. Welke plek nemen zij in binnen de MRDH? Dit laatste kan ook helpen bij de acquisitie van nieuwe bedrijven.

Ook in 2016 worden nieuwe vestigingen, die een bovenlokale impact kunnen hebben, afgestemd in MRDH-verband. Bijvoorbeeld bij winkels. Winkels groter dan 1.000 m² in bestaande centra en groter dan 2.000 m² in de periferie (denk aan bouwmarkten) kunnen invloed hebben op andere gemeenten. Aan de hand van een toetsingskader worden deze nieuwe initiatieven beoordeeld. Daarbij wordt onder andere bekeken wat voor omzeteffecten er zijn te verwachten voor de bestaande winkels. Het doel is dat de gewenste structuur in stand blijft.

Smart Infrastructure
In 2016 wordt vanuit het werkveld Smart Infrastructure gewerkt aan de ontwikkeling en verknoping van de duurzame energie infrastructuur in de metropoolregio. Daarmee worden schaal- en efficiencyvoordelen benut en wordt de ontwikkeling van nieuwe technologieën in de praktijk

CONCEPT

mogelijk gemaakt. De nadruk ligt op warmte infrastructuur omdat ongeveer 60% van het energieverbruik wordt gebruikt voor warmte:

In 2015 is in samenwerking tussen het Programmabureau Warmte Koude Zuid-Holland en de 23 MRDH gemeenten gestart met het maken van warmte koude kaarten. Met deze kaarten wordt voor alle gemeenten inzichtelijk wat de vraag en het aanbod naar warmte is, bijvoorbeeld voor de verwarming van woningen. In 2016 wordt voor alle 23 gemeenten een warmte koude kaart opgeleverd. Met deze kaarten kunnen gemeenten en het bedrijfsleven energie-initiatieven gaan ontplooien. Daarvoor worden de gegevens van de warmte koude kaarten zoveel mogelijk openbaar gemaakt

Het regionale duurzaam inkoopnetwerk van de 23 gemeenten wordt in 2016 ondersteund vanuit het werkveld Smart Infrastructure. Gemeenten wisselen kennis uit over aanbestedingstrajecten om zo inkoopvoordelen te realiseren, duurzamer in te kunnen kopen en regionale werkgelegenheid en innovaties te stimuleren

Branding
Op 10 september 2015 heeft de bestuurscommissie EV de regionale brandingstrategie vastgesteld, die gemeenten, kennisinstellingen en bedrijven in staat stelt om hun eigen 'brand' consistent in breder regionaal perspectief te positioneren. Om dit praktisch te ondersteunen wordt er in samenwerking met InnovationQuarter en met input van de gebruikers een tweetal activiteiten ondernomen:

- Ontwikkelen Webportal en toolkit voor gebruik van vastgestelde basis regiobranding. Deze toolkit bevat beeldmateriaal, standaardpresentatiemateriaal, cijfers ter onderbouwing en sprekende voorbeelden ter illustratie van de regionale brandingstrategie.
- Uitrol, monitoring van gebruik door regionale partners, en aanscherping van toolkit in nauwe samenwerking met gebruikers.

Clustervorming
De Metropoolregio Rotterdam Den Haag wordt gekenmerkt door een aantal sterke economische clusters zoals Greenport/Food/agrologistiek, Maritieme maakindustrie en ICT/Hightech/Safety/Security. In 2015 is een start gemaakt met de zogenaamde *clusteraanpak.* Dit houdt in dat er gezamenlijk met de betrokken gemeenten in kaart wordt gebracht welke clusterversterkende activiteiten ontplooid dienen te worden om economische ontwikkeling van het cluster te stimuleren. Deze activiteiten hebben een relatie tot de EV werkvelden bereikbaarheid, onderwijs-arbeidsmarkt, werklocaties, branding, clusters & campussen en smart infrastructure en hebben juist in samenhang de regionale impact die de MRDH voor ogen heeft.

De inzet van de MRDH binnen deze activiteiten kan vervolgens op drie niveaus onderscheiden worden:

- Het ondersteunen van processen en verbinden van partijen. Dit gebeurt vanuit de werkvelden.
- Het beschikbaar stellen van een projectbijdrage voor initiatieven met een aantoonbare regionale impact. Het toekennen van deze bijdrage loopt altijd via de bestuurscommissie.
- Het definiëren van meerjarige transformatische opgaven die een plek kunnen krijgen in de Investeringsstrategie.

In 2015 is gestart met de clustersessies Greenport/Food/Agrologistiek, Maritieme Maakindustrie en ICT/Hightech/Safety/Security. Voor Greenport/Food/Agrologistiek heeft dit geleid tot een samenhangend projectenpakket waaraan een projectbijdrage van 1,25 miljoen euro is verleend. In 2016 wordt aandacht besteed aan de voortgang en samenhang tussen deze projecten en zal de inhoudelijke focus komen te liggen op het benutten van de unieke ligging van het Greenportcluster in een verstedelijkte regio in relatie tot duurzame voedselvoorziening en arbeidsmarkt-vraagstukken. Voor de clusters Maritieme Maakindustrie en ICT/Hightech/Safety/Security zal in de eerste helft van 2016 vanuit een gezamenlijke visie projecten worden aangedragen voor een

CONCEPT

projectbijdrage. Daarnaast wordt in 2016 een start gemaakt met de clusteraanpak in relatie tot de clusters Life Sciences & Health en Clean Tech.

Financiering
Het werkveld financiering komt als zelfstandig werkveld te vervallen en gaat op in de Investeringsstrategie

Onderwijs en arbeidsmarkt
In de metropoolregio is behoefte aan een langjarige strategie met als doelen:

- een flexibel inzetbare, goed opgeleide beroepsbevolking met kennis en vaardigheden die voldoende aansluiten op de vraag uit de regionale clusters;
- een arbeidsmarkt die zodanig functioneert dat er voldoende mobiliteit van werknemers is tussen bedrijven en sectoren.

In verschillende sectoren in de regio worden de economische kansen belemmerd door onvoldoende aanbod van geschikt personeel op de lokale en regionale arbeidsmarkt, op alle opleidingsniveaus. Dit geldt voor specifieke kennisrichtingen en zowel op de korte als de lange termijn.
Met de Centra voor innovatief vakmanschap (MBO-niveau) en Centres of expertise (HBO-niveau) wordt ingezet op een betere aansluiting van het beroepsonderwijs op de arbeidsmarkt en het bedrijfsleven om de kwaliteit van het technische onderwijs te bevorderen. Via de centra wordt de verbinding gelegd tussen beroepsonderwijs en de economische topsectoren. De centra moeten uitgroeien tot internationale kenniscentra waar de meest bekwame studenten en docenten studeren en werken. Daarbij is samenwerking met het bedrijfsleven belangrijk.
De MRDH zet samen met de Economische Programmaraad Zuidvleugel in op verduurzamen van bestaande MBO-Centra voor Innovatief Vakmanschap (CIV) en HBO-Centres of Excellence (COE) en de ontwikkeling daarvan aan te jagen in clusters waar nog geen CIV en/of COE is. Resultaat van deze inzet het ontwikkelen van een overdraagbare methodiek voor het verduurzamen van CIV's/COE's.

Bereikbaarheid
Het doel van het werkveld Bereikbaarheid is het versterken van de samenhang tussen economie en mobiliteit. In 2016 zal daarbij de nadruk liggen op de Innovatieagenda mobiliteit en de OV-bereikbaarheid van internationale toplocaties. Dit betekent een intensieve samenwerking binnen de MRDH tussen EV en Va, maar ook met provincie Zuid-Holland en andere stakeholders. De Innovatieagenda Mobiliteit is gericht op het stimuleren van technische- en organisatieontwikkeling in het mobiliteitssysteem van de zuidelijke Randstad, waar mogelijk inclusief het stimuleren van de regionale kenniseconomie. Onze regionale kenniseconomie zal namelijk profiteren van investeringen, pilots en kennisdeling over innovaties. De leidende thema's in de Innovatieagenda zijn de energietransitie in mobiliteit en de kansen en gevolgen van mobiliteitsinnovaties voor de mobiliteitsmarkt.
Naar aanleiding van het MIRT-onderzoek naar de verbetering van de internationale connectiviteit van de zuidelijke Randstad, staat ook het verbeteren van de *last-mile* van internationale toplocaties en hun verbindingen naar de internationale hubs op de agenda. In dat kader gaan in 2016 op een aantal locaties initiatieven lopen. Een voorbeeld daarvan is de verbinding tussen Rotterdam The Hague Airport en het station Meijersplein.
Tenslotte zal vanuit dit werkveld ook een bijdrage worden geleverd aan de MIRT onderzoek naar de bereikbaarheid van Rotterdam Den Haag en de Roadmap Next Economy.

Economie landelijk gebied
Het werkveld Economie van het landelijk gebied draait om het versterken van het landelijk gebied als vestigingsfactor en om de versterking van de economische vitaliteit van de ondernemers in het landelijk gebied. De MRDH heeft landschapsarchitectenbureau West8 van Adriaan Geuze gevraagd een perspectief op het "Landschap als vestigingsfactor in de Metropoolregio" op te stellen. In het Perspectief worden verschillende projecten benoemd die kunnen bijdragen aan een sterk vestigingsklimaat, zoals de Delflandse kust, uitbreiding van de Rottemeren. Ook het

CONCEPT

realiseren van fysieke (fiets)verbindingen met allure en het toevoegen van bestemmingen draagt hieraan bij. De uitvoering van projecten worden door of in overleg met de Landschapstafels Duin, Horst en Weide, Hof van Delfland, IJsselmonde en Voorne-Putten opgepakt.

Hoe groot is de omvang van de vrije tijdseconomie (leisure, recreatie en toerisme) in onze regio? Waar kan in de samenwerking tussen de gemeenten synergie worden bereikt? En welke lokale verbeterpunten kunnen het beste regionaal worden opgepakt? Deze vragen zijn het onderwerp van een inventarisatie die in 2015 wordt gestart en in 2016 zal leiden tot een voorstel aan de bestuurscommissie EV over de inzet van de MRDH op dit gebied. De meerwaarde van een bovenlokale aanpak van dit onderwerp moet worden aangetoond. Het voorstel voor de bestuurscommissie wordt opgesteld in overleg met een ambtelijke werkgroep, bestaande uit deelnemers van de gemeenten Nissewaard, Maassluis, Den Haag, Capelle aan den IJssel, Rotterdam, Midden-Delfland, Zoetermeer.

4.4 Bedrijfsvoering

De stafafdeling Bedrijfsvoering binnen de MRDH-organisatie omvat de taakvelden HRM, Financiën, Bestuurszaken, Communicatie, Juridische Zaken, ICT/DIV, Facilitaire Zaken en het Secretariaat. Bedrijfsvoering is verantwoordelijk voor de ondersteuning en advisering van de MRDH als geheel en de beleidsdirecties Vervoersautoriteit en Economisch Vestigingsklimaat. De stafafdeling is daarmee niet alleen intern gericht, maar ook extern. Zo is er regelmatig overleg met de communicatieadviseurs van de gemeenten, met de bestuursadviseurs, de HRM-afdelingen en met de controllers.

De activiteiten van Bedrijfsvoering zijn veelomvattend en structureel in de zin dat deze niet jaarlijks wijzigen. Specifieke activiteiten die voor 2016 verwacht worden:

- Veegactie verordeningen en reglementen (zie 3.6).
- Uitvoering geven aan de adviezen van de tussentijdse operationele audit en de quick scan Rekenkamers (zie 3.7).
- Invoeren digitaal werken en het Nieuwe Werken en samen met gemeenten flexibel werken en vergaderen op meerdere locaties in de regio mogelijk maken.
- Voor zover van toepassing: verwerken van de uitkomsten van de evaluatie van het sociaal convenant dat met de vakbonden gesloten is in oktober 2014 over de rechtspositionele aspecten van indiensttreding personeel bij oprichting MRDH.
- Aanbesteding accountant voor 2017 e.v.
- Afronden:
    - intern controleplan inclusief controleprotocol.
    - treasurybeleid en liquiditeitsplanning.
    - nota reserves en voorzieningen.
    - overkoepelend personeelsbeleid en strategische personeelsplanning als kapstok voor onder andere verzuimbeleid, opleiding en ontwikkeling, afspraken over werktijden, flexibel werken.
- Doorvertaling van nieuwe wetgeving waaronder de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren en de Nieuwe werktijdenregeling.
- Voorbereiding eerste evaluatie gemeenschappelijke regeling MRDH.

CONCEPT

Dagelijks Bestuur van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag
Postbus 66
2501 CB DEN HAAG

Van	de raad	**Verzonden**	
Referentie	MRDH15.12471	**Kenmerk**	Z-21075-WS/UIT- 25785
Datum	23 november 2015	**Pagina**	1 van 2
		Bijlage(n)	-

Onderwerp zienswijze op concept werkplan MRDH

Geacht Dagelijks Bestuur,

In uw brief van 24 september 2015 nodigt u ons uit onze zienswijze in te dienen op het concept Werkplan van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag. Graag maken wij van deze gelegenheid gebruik.

Op dit moment vinden wij het werkplan nog wat summier. Wij gaan ervan uit dat dit in de loop van de tijd meer vorm gaat krijgen. Het werkplan moet ook nog meer voor en van de deelnemende gemeentes worden.

Uit het werkplan blijkt dat er verschillende gesprekken hebben plaatsgevonden met kernspelers in het netwerk van de MRDH. Dit heeft geleid tot het rapport 'Van Samen besluiten naar ook Samen werken, Advies MRDH van, voor en door de 23' d.d. 7 oktober 2015. Dit rapport is de weerslag van een traject, waarin is gesproken met wethouders, raadsleden, burgemeesters, gemeentesecretarissen, griffiers en verschillende groepen ambtenaren. Naar aanleiding van dit rapport is de AB-leden gevraagd om hun reactie te geven. Op 9 december a.s. zullen dit rapport en de reacties daarop in het AB MRDH worden behandeld. Als het AB de adviezen die in het rapport zijn opgenomen, overneemt, zullen de MRDH-acties die daaruit voortvloeien ook in het MRDH werkplan opgenomen dienen te worden. Dit zal bijdragen aan een versteviging van het draagvlak.

In het werkplan staat het werkveld economie van het landelijk gebied genoemd. Dit draait om het versterken van het landelijk gebied als vestigingsfactor en om de versterking van de economische vitaliteit van de ondernemers in het landelijk gebied. Voor de gemeente Wassenaar heeft dit punt op het moment prioriteit. Het nut van aantrekkelijke metropolitane

landschappen wordt in het werkplan diverse malen genoemd, vooral met betrekking tot het versterken van het landelijk gebied als vestigingsfactor. Tijdens het Algemeen Bestuur van 7 oktober zijn bij agendapunt 9 "Stand van zaken Investeringsstrategie, OESO en Roadmap Next Economy", bij onderdeel 7, "Aantrekkelijke metropolitane landschappen", de kansrijke investeringsprojecten besproken. Graag zouden wij zien, zoals tijdens de vergadering reeds aangeven, dat de groene buffer Valkenburg als derde project opgenomen wordt bij deze investeringsprojecten naast de Delflandse Duinen en de Rottemeren. De ecologische betekenis van dit gebied als verbinding tussen de duinen en het Groene Hart is groot. Door het opnemen van de groene buffer op de investeringsagenda zijn er meer mogelijkheden voor transformatie naar een gebied met werkelijke betekenis voor de ruimere omgeving en met waarde voor de gehele MRDH.

Niet overal in het werkplan blijkt even duidelijk aan welke werkvelden welke gemeentes meedoen. In de Begroting van 2016 is op blz. 22 een schema toegevoegd waarin duidelijk staat welke gemeentes per werkveld meedoen, meedenken en meeweten. Het zou goed zijn om dit schema ook toe te voegen in het werkplan.

Ten slotte hebben wij in onze zienswijze op de Begroting 2016 (d.d. 11 mei 2015) gevraagd om meer concretisering en meer specificatie van activiteiten, de kosten en de te ramen uren van gemeentes. Kortom, meer transparantie in de begroting. Deze opmerking geldt wat ons betreft nog steeds. Het werkplan geeft op dit moment alleen inzicht in de strategie en de vertaling daarvan in de bestuurlijke organisatie. De concrete activiteiten ontbreken hier. Voor deze activiteiten wordt verwezen naar de vastgestelde Begroting 2016 en het Investeringsprogramma Vervoersautoriteit 2016.
Wij verwachten dat u voor 2017 een duidelijke koppeling zult maken tussen de strategische doelstellingen en de in te zetten middelen en te ondernemen acties, zowel van de MRDH als van gemeentes.

Tot slot verzoeken wij u, als u de raad om een zienswijze vraagt, de brief hierover direct te richten en te verzenden aan de raad.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zien graag een antwoord op onze vragen tegemoet. Wij wensen u veel succes met de verdere uitwerking.

Hoogachtend,
De gemeenteraad van Wassenaar,
de griffier, de voorzitter,

Raadsbesluit

WS\2988\1

De gemeenteraad van Wassenaar,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 13 oktober 2015 en gezien de aanbiedingsbrief incl. concept werkplan van de MRDH d.d. 24 september 2015.

Overwegende;

dat de raad wordt gevraagd om uiterlijk 18 november a.s. haar zienswijze kenbaar te maken aan het Dagelijks Bestuur van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag;

dat de MRDH in haar vergadering van 23 september jl. het concept Werkplan MRDH heeft vrijgegeven voor de zienswijzeprocedure.;

dat de ontvangen zienswijzen worden besproken in het Dagelijks Bestuur van 25 november a.s. en op 9 december a.s. wordt behandeld in het Algemeen Bestuur.

gelet op de Gemeenschappelijke regeling van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag;

B e s l u i t

Conform bijgaande brief een zienswijze te geven op het concept Werkplan van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering

van de gemeenteraad van Wassenaar

gehouden op 23 november 2015

de griffier, de voorzitter,

Amendement CDA/VVD

De gemeenteraad van Wassenaar,

Gelezen de concept-zienswijze op het werkplan van de MRDH.

Overwegende

Dat zowel de MRDH als de gemeente Wassenaar gebaat is bij helder taalgebruik.

b e s l u i t :

De concept-zienswijze als volgt te wijzigen:

De eerste zin van de tweede alinea

"Op dit moment vinden we het werkplan nog wat summier"

wordt als volgt gewijzigd:

"Op dit moment vinden we dat het werkplan tekort schiet waar het gaat om concrete activiteiten of projecten en het bijbehorende budget. Voorts missen we in de tekst van het werkplan een heldere strategie."

En gaat over tot de orde van de dag.

Indieners,

M.K. Knevel .J.J Bakker

Boet Derks E. Kernkamp

Amendement VVD/CDA

De gemeenteraad van Wassenaar,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 13 oktober 2015 en gezien de aanbiedingsbrief incl. concept werkplan van de MRDH d.d. 24 september 2015.

Overwegende;

dat de gemeente Wassenaar een visie op de MRDH dient op te stellen en daarna dient te handelen;

b e s l u i t

Het Raadsbesluit als volgt te wijzigen:

Na lid 1 wordt ingevoegd lid 2:

2. in het tweede kwartaal van 2016 een discussie te voeren over de punten die Wassenaar in de begroting MRDH-2017 opgenomen wil zien en verzoekt het college deze discussie voor te bereiden.

En gaat over tot de orde van de dag,

Indieners,

J J Bakker M.K. Knevel

Boet Derks Eva Kernkamp

Gemeente Wassenaar

VOORBLAD Voorstel aan de Raad

Registratienummer:	WS/2911/1
Datum:	23 november 2015
Soort voorstel:	Adviesnota
Onderwerp:	Vaststellen van het programma en overzicht voorzieningen huisvesting onderwijs 2015
Portefeuillehouder:	Wethouder Zweerts de Jong
Programma:	Meedoen
Kernboodschap:	Beschikbaar stellen van een krediet van € 349.268,00 om de uitvoering van diverse aanvragen voor uitbreiding, onderhoud, herstel, vervanging en vernieuwing van schoolgebouwen in Wassenaar mogelijk te maken.
Bijlagen:	1. Verslag zienswijzen schoolbesturen voor primair onderwijs in Wassenaar van het "op overeenstemming gerichte overleg" inzake het programma onderwijshuisvesting 2015 en de regeling overheveling buitenonderhoud scholen (warme overdracht) op dinsdag 15 september 2015 2. Programma voorzieningen huisvesting onderwijs 2015 3. Overzicht voorzieningen huisvesting onderwijs 2015
Stukken ter inzage:	1. Toetsing aanvragen voorzieningen huisvesting onderwijs, programma en overzicht 2015.
Beslispunten:	1. Een krediet van € 349.268,00 ter beschikking te stellen voor het treffen van de - in het "programma voorzieningen huisvesting onderwijs 2015" - opgenomen voorzieningen 2. de dekking uit de vrije ruimte van de algemene reserve te voorzien 3. De bijgevoegde begrotingswijziging vast te stellen

Gemeente Wassenaar

Voorstel aan de Raad

Onderwerp

Vaststellen van het programma en overzicht voorzieningen huisvesting onderwijs 2015

Inleiding

De gemeente is verantwoordelijk voor de huisvesting van de scholen in Wassenaar. De verordening voorzieningen huisvesting onderwijs vormt de basis voor het bekostigen van voorzieningen in de huisvesting. Schoolbesturen moeten daarvoor een aanvraag bij uw college indienen. Voor het programmajaar 2015 zijn (in 2014) 16 aanvragen voor uitbreiding, onderhoud, herstel, vervanging en vernieuwing ingediend. Tot 1 januari 2015 was de gemeente verantwoordelijk voor het buitenonderhoud van het schoolgebouw en de gymnastiekgebouw. Vanaf 1 januari 2015 zijn de schoolbesturen verantwoordelijk voor de uitvoering en bekostiging van het buitenonderhoud van de schoolgebouwen. De gemeente blijft verantwoordelijk voor nieuwbouw, uitbreiding, vervangende nieuwbouw, herstel van schade als gevolg van o.a. diefstal en vandalisme, bijzondere situaties (constructiefouten, asbest, voorzieningen die uit wet- en regelgeving voortvloeien), verhuis-, sloopkosten, WOZ, premiebetalingen voor verzekeringen en (het buitenonderhoud van) de gymnastiekaccommodaties.

Op 7 april 2015 heeft de gemeenteraad hiertoe een nieuwe Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2015 gemeente Wassenaar vastgesteld. In deze nieuwe verordening zijn de nieuwe verantwoordelijkheden geregeld en vastgelegd. De aanvragen zijn met toepassing van deze verordening getoetst.

Op 8 september 2015 heeft het college het voornemen uitgesproken om het programma en overzicht voorzieningen huisvesting onderwijs 2015 vast te stellen. Dit voornemen is in het kader van het “op overeenstemming gerichte overleg” aan de schoolbesturen voorgelegd. Dit overleg is op 15 september 2015 gevoerd. Van dit overleg is een verslag gemaakt. Op 29 september 2015 is kennisgenomen van de zienswijzen en is het verslag vastgesteld. In reactie daarop zijn het programma en overzicht voorzieningen huisvesting onderwijs 2015 definitief vastgesteld.

Beslispunten

1. Een krediet van € 349.268,00 ter beschikking te stellen voor het treffen van de - in het "programma voorzieningen huisvesting onderwijs 2015 (bijlage 2)" - opgenomen voorzieningen
2. De dekking uit de vrije ruimte van de algemene reserve te voorzien
3. De bijgevoegde begrotingswijziging vast te stellen

Beoogd effect

Adequate huisvesting voor de basisscholen in Wassenaar

Argumenten

1.1 Het college is het bevoegde orgaan

Om de aangevraagde voorzieningen te toetsen en het programma en overzicht van de onderwijshuisvesting voor het programmajaar 2015 vast te stellen. Deze bevoegdheid is neergelegd in artikel 6 e.v. van de verordening.

1.2 Voor dat het programma wordt vastgesteld is "op overeenstemming gericht overleg" vereist

Artikel 10 van de verordening schrijft voor dat aan de vaststelling van het programma (en overzicht) een overleg met de bevoegde gezagsorganen vooraf gaat om de schoolbesturen in de gelegenheid te stellen om hun zienswijzen over de voorgenomen inhoud naar voren te brengen. De schoolbesturen die niet deel nemen aan het overleg kunnen voor het overleg hun zienswijzen schriftelijk kenbaar maken aan het college. De deelnemers aan het overleg worden van deze zienswijzen op de hoogte gesteld.

1.3 Het OOGO kan van invloed zijn op de inhoud van het voorgenomen besluit

Op 15 september 2015 is het "op overeenstemming gerichte overleg" met de schoolbesturen gevoerd. Van dit overleg is een verslag gemaakt (bijlage 1). De schoolbesturen stemmen in met de voorgenomen inhoud van het besluit. Wij hebben in onze collegevergadering van 29 september jl. kennisgenomen van de zienswijzen van de schoolbesturen op het onderdeel "programma 2015 voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Wassenaar" en als reactie daarop het programma en overzicht 2015 definitief vastgesteld.

1.4 De ingediende aanvragen voldoen aan de in de nieuwe verordening (2015) neergelegde criteria

Voor de inhoudelijke afwegingen voor de toekenningen wordt u verwezen naar de ter inzage gelegde "toetsing aanvragen voorzieningen huisvesting onderwijs, programma en overzicht 2015".

1.5 De toe te kennen voorzieningen zijn in het programma 2015 opgenomen

De toe te kennen voorzieningen hebben betrekking op uitbreiding, bijzondere omstandigheden waaronder de sanering van asbest en gevolgen uit wet- en regelgeving, herstel van schade en binnen- en buitenonderhoud gymnastiekaccommodaties. De verantwoordelijkheid voor deze voorzieningen blijft bij de gemeente berusten (bijlage 2).

1.6 De aanvragen binnen- en buitenonderhoud schoolgebouwen zijn afgewezen

Het onderhoud van de binnenkant van de schoolgebouwen is al sinds 1 augustus 1985 de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. De schoolbesturen ontvangen voor het exploiteren

van de schoolgebouwen een vergoeding voor de materiële instandhouding van het Rijk. Het onderhoud van de buitenkant is sinds 1 januari 2015 de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen na de overheveling van het buitenonderhoud van de gemeente naar de schoolbesturen. De verordening waarin deze nieuwe verantwoordelijkheden zijn neergelegd is op 7 april 2015 door de raad vastgesteld.

1.7 De afgewezen aanvragen zijn op het overzicht 2015 (bijlage 3) geplaatst
Het niet toekennen van de gevraagde voorzieningen heeft enerzijds te maken met de overheveling van de verantwoordelijkheid (metsel-/voegwerk Bonifaciusschool, vervangen screens, vervangen loodslabben en lichtstraten Jan Baptistschool) en anderzijds met het oude regime, i.c. de verantwoordelijkheid voor de materiële instandhouding van het schoolgebouw (vervanging toiletten Montessorischool en buitenschilderwerk Kievietschool). Voor de inhoudelijke afwegingen wordt u verwezen naar de ter inzage gelegde "toetsing aanvragen voorzieningen huisvesting onderwijs, programma en overzicht 2015".

Kanttekeningen
1.4 De ingediende aanvragen zijn tijdig ingediend
De aanvragen dateren van 2014. Toetsing en advisering zijn door omstandigheden (overheveling verantwoordelijkheid buitenonderhoud, afwezigheid betrokken medewerker en onderbezetting van de afdeling) niet tijdig afgewikkeld. Het programma en overzicht hadden uiterlijk op 31 december 2014 vastgesteld moeten zijn. Het voorstel past binnen de gestelde kaders, maar op dit moment is er geen budget voor gereserveerd. Honorering van de gevraagde voorzieningen zijn acceptabel (en onontkoombaar).

1.5 Voor het programma 2016/2017 is een uitbreiding van de Herenwegschool te verwachten
Door een sterk teruglopende belangstelling voor de Den Deylschool is het bestuur van PCOW zich aan het beraden over een herstructurering van hun gebouwenbestand. Een interne uitbreiding van de Herenwegschool, onder gelijktijdige afstoting van het schoolgebouw van de Den Deylschool, is een overweging. De mogelijke realisatie van deze plannen is in 2016/2017 te verwachten.

Burgerparticipatie
Niet van toepassing

Communicatie
De schoolbesturen zijn op de hoogte gesteld van de reactie van het college op de zienswijzen en het aanbieden van het voorstel aan de gemeenteraad.

Financiën

Voor het uitvoeren van de gevraagde voorzieningen is een totaalbedrag van € 349.268,00 nodig. Het bedrag is opgebouwd, als volgt:

Openbaar basisonderwijs (OBO)		**€ 181.323**
○ Schoolgebouwen:		
▪ Interne uitbreiding 2007/2008 Bloemcampschool	€ 117.329	
○ Gymnastiekaccommodaties:		
▪ Verhogen dak (ondergrondse) gymzaal Bloemcampschool	€ 40.967	
▪ Verbeteren akoestiek gymzaal Burmanlaan	€ 23.026	
Bijzonder basisonderwijs (BBO)		**€ 167.946**
○ Schoolgebouwen:		
▪ Saneren asbest Den Deyl- en Herenwegschool	€ 120.699	
▪ Vervangen dakgoten, herstel houtrot Herenwegschool	€ 10.490	
▪ Vervangen hang- en sluitwerk Montessorischool	€ 4.983	
○ Gymnastiekaccommodaties:		
▪ Verbeteren akoestiek gymzaal Bonifaciusschool	€ 24.624	
▪ Vervangen douchegarnituren gymzaal Clematislaan	€ 4.400	
▪ Vervangen lichtkoepels kleedruimten Clematislaan	€ 2.750	

In de dekking van deze uitgaven kan worden voorzien door de vrije ruimte van de algemene reserve aan te wenden. De kapitaallasten worden aan het einde van het jaar in één keer ten laste van de vrije ruimte van de algemene reserve gedekt.
Ter informatie wordt nog opgemerkt dat de voorziening groot onderhoud schoolgebouwen in 2013 op gezag van de accountant vrijgevallen, omdat er geen of onvoldoende meerjarenonderhoudsramingen aan ten grondslag lagen. Het ging hier om een vrijval van voorzieningen van € 310.000,00.

Risico's

De schoolbesturen kunnen in bezwaar gaan tegen het genomen besluit. Door het "op overeenstemming gerichte overleg" op 15 september 2015 is overeenstemming over de inhoud van het programma en overzicht geconstateerd en is dit risico te verwaarlozen.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

secretaris burgemeester

Bijlage 1 (WS/2911/3)

Verslag zienswijzen schoolbesturen voor primair onderwijs in Wassenaar van het "op overeenstemming gerichte overleg" inzake het programma onderwijshuisvesting 2015 en de regeling overheveling buitenonderhoud scholen (warme overdracht) op dinsdag 15 september 2015.

Aanwezig:
R. de Jong (SKO);
A. de Best (OPOW);
J. de Jager (PCOW);
A. Hoevers (Montessorischool);
G. Meijer (Nutsschool);
G. van Uunen (Kievietschool);
W. Goldbach (SAD);
K. Wolfert (SAD);
R. Wijk (WODV).

Kort verslag.

De heer Wijk bedankt het scholencollectief om ruimte te maken voor het "op overeenstemming gerichte overleg" (OOGO) over:
- het programma onderwijshuisvesting 2015;
- de Regeling overheveling buitenonderhoud scholen (warme overdracht).

Met het OOGO worden de schoolbesturen in de gelegenheid gesteld om hun zienswijzen kenbaar te maken.
De voorgenomen inhoud van het programma 2015 en de regeling overheveling (warme overdracht) zijn aan de schoolbesturen voorgelegd. Op donderdag 10 september jl. zijn de betreffende stukken via de email toegestuurd.
De heer Wijk merkt op dat van dit overleg een verslag wordt gemaakt. Dit verslag wordt aan het college voorgelegd. Het college beraadslaagt over de ingebrachte zienswijzen en stelt een reactie vast. Het verslag van het OOGO en de reactie van het college worden aan de raadsvoorstellen programma onderwijshuisvesting 2015 en de regeling overheveling buitenonderhoud (warme overdracht) gehecht en aan de schoolbesturen toegezonden.

OOGO: onderwijshuisvesting.
programma 2015 voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Wassenaar.

Er zijn in totaal 16 aanvragen getoetst. Deze toetsing ligt nu voor aan de schoolbesturen.
De heer De Jong van de Stichting Katholiek Onderwijs Wassenaar heeft weinig opmerkingen. Gaat akkoord met het voorliggende voorstel. Hij heeft één specifieke opmerking, namelijk de voorziening metsel en/of voegwerk van de gevel van de Bonifaciusschool is op het overzicht geplaatst, omdat het metselwerk technisch gezien voldoet en geen verhoogd risico met zich meebrengt, maar slechts uit esthetisch oogpunt een opknapbeurt verdiend. De heer De Jong vraagt zich af wie in dit kader verantwoordelijk is voor (de gevolgen van) vallend steen, mocht zich in de (nabije) toekomst hetzelfde euvel voor doen zoals in het najaar van 2013. Toen is het slechts bij een constatering gebleven en waren er geen personen op dat moment op het schoolplein aanwezig. Hij wil dit graag in het verslag vastgelegd zien.
De heer Meijer van de Nutsschool heeft geen opmerkingen. Hij gaat akkoord met het voorstel.
De heer De Jager van het Protestants Christelijk Onderwijs Wassenaar is akkoord.
De heer De Best van het Openbaar Primair Onderwijs Wassenaar heeft geen opmerkingen en gaat akkoord.
De heer Van Uunen van de Kievietschool gaat akkoord.
Mevrouw Hoevers van de Montessorischool is akkoord met het voorstel.

De heer Wijk van de werkorganisatie Duivenvoorde (WODV) constateert dat hiermee overeenstemming is bereikt over het programma en overzicht onderwijshuisvesting 2015.
Met betrekking tot de geschetste zorg van de heer De Jong zal hij navraag doen bij de juridische consulent van de afdeling. Hij stelt de schoolbesturen deze reactie in het vooruitzicht.

OOGO: onderwijshuisvesting.
Regeling overheveling buitenonderhoud (warme overdracht) gemeente Wassenaar.

De heer De Jong van de Stichting Katholiek Onderwijs Wassenaar kan zich prima vinden in de notitie. De aanvraagprocedure is hem minder duidelijk. Op welke wijze kunnen de voorzieningen zoals vastgelegd in de regeling overheveling buitenonderhoud (warme overdracht) worden verkregen. Tot slot doet hij de aanbeveling om het financiële overzicht SKO na te rekenen.
De heer Meijer van de Nutsschool heeft geen opmerkingen. Hij gaat akkoord met de regeling.
De heer De Jager van het Protestants Christelijk Onderwijs Wassenaar is blij met de insteek van de gemeente. Echter het meerjarenonderhoudsprogramma van Asset (vervaardigd in opdracht van de gemeente) verschilt aanzienlijk met de planning van Dyade (in opdracht van PCOW gemaakt). Ruw weg bedraagt het verschil in 2015 € 200.000,00. Het betreft hier in het bijzonder de Herenwegschool. Hij dringt aan op een overleg om deze verschillen te onderzoeken en naar manier om "dit verschil" op te lossen. Verder merkt hij op dat het schoolbestuur met extra gevolgen te maken gaat krijgen, omdat de Herenwegschool is aangewezen als gemeentelijk monument. Ook dit wil hij graag in een overleg bespreken. Tot slot geeft de heer De Jager aan dat na de overheveling het schoolbestuur verantwoordelijk is voor het buitenonderhoud van de voormalige gymzaal. In een eerste reactie stelt hij vast dat het schoolbestuur dit gebouw liever afstoot. Een overleg over dit aspect acht hij noodzakelijk.
De heer De Best van het Openbaar Primair Onderwijs Wassenaar vindt de regeling voor OPOW zeer gering. Hij begrijpt dat er op een bepaald moment een streep getrokken moet worden. Het is wel erg zuur dat deze streep is getrokken voor het moment dat de kosten gaan komen. Vanaf 2020 wordt de Bloemcampschool geconfronteerd met kosten van ruim € 100.000,00, waarvoor het bestuur onvoldoende heeft kunnen sparen. In casu merkt hij op dat het bestuur voor een voorziening met een afschrijvingstermijn van 20 jaar, 15 jaar niet heeft kunnen reserveren. Hij vindt deze verhouding erg scheef. Verder vraagt hij zich af welke invloed "de openbaarheid van het schoolterrein" heeft op de voorgestelde regeling en de verantwoordelijkheid voor het buitenonderhoud van het schoolgebouw. De heer De Best meldt dat het beleid is van de gemeente om (een deel van) het onderhoud voor rekening van de gemeente te nemen, wanneer het schoolterrein specifiek is aangemerkt als openbaar terrein. Deze opmerking roept bij enkele aanwezigen de reactie op dat hun schoolpleinen ook na schooltijd worden gebruikt. Zij zijn niet op de hoogte van enig beleid van de gemeente.
De heer Van Uunen van de Kievietschool merkt op dat hij zich niet heeft voorbereid. Hij stuurt op korte termijn een schriftelijke reactie toe. Op aandringen van de heer Wijk vertelt hij dat de vloer van de gymzaal op het terrein van de Kievietschool de laatste tijd, door de overvloedige regenval, onder water loopt.
Mevrouw Hoevers van de Montessorischool is akkoord met het voorstel. Zij merkt op dat de Montessorischool geld gaat ontvangen. Zij vraagt zich af of het geld ook eerder vrijgemaakt kan worden, omdat het dak lekt.

De heer Wijk van de werkorganisatie Duivenvoorde (WODV) constateert een akkoord met de insteek en de bedoelingen van de regeling. Echter op inhoudelijke onderdelen is een finetuning noodzakelijk.
Voor wat betreft de opmerking van de heer De Jong over de procedure wordt zo veel als mogelijk aangesloten bij de vigerende verordening. In casu het aanvragen van de voorziening in het jaar voorafgaand aan het treffen van de voorziening, zoals opgenomen in de MOP c.q. het financiële overzicht behorende bij de regeling overheveling buitenonderhoud (warme overdracht).
Uit het narekenen van het financiële overzicht kwam naar voren dat de kosten voor het treffen van de voorzieningen van de gymzaal Clematislaan ontbraken. Het invoegen van deze bedragen zorgt voor de aansluiting van de cijfers.
De opmerkingen van de heer De Jager vergen nadere acties. In de eerste plaats een technisch vergelijking van de twee MOP's. Deze vergelijking moet de noodzaak en behoefte van het verschil vaststellen. Een en ander kan niet los worden gezien van de toekomst(plannen) van het voormalige gymnastiekgebouw van de Herenwegschool. Afstoten of verbouwen ten behoeve van de eventuele uitbreiding van de Herenwegschool? De ontwikkeling van het aantal leerlingen van de Den Deylschool? Vraagstukken die niet met een pennenstreek zijn op te lossen. In dit geval op korte termijn ingaan op de uitnodiging van het schoolbestuur voor een overleg.
De gemeentelijke monumentale status van het gebouw is onderwerp van overleg voor het ontwerpen van de Verordening materiële financiële gelijkstelling.

De streep die in de regeling wordt gehanteerd en is getrokken na vijf jaar (in 2019) heeft niet het effect dat de overdracht tot een gelijke verdeling van financiële middelen over alle schoolgebouwen. De keuze voor 5 jaar is ingegeven uit de praktijk. De periode van 5 jaar wordt als voldoende gelegenheid om te sparen beschouwd. Onder andere de gemeente Voorschoten hanteert dit zelfde principe. De heer De Best vindt een afstemming van afschrijving en reserveren op zijn plaats. Hij vindt het niet redelijk dat ingeval van een afschrijvingstermijn van 20 jaar een reserveringsperiode van 5 jaar als voldoende wordt gezien. Hij vraagt hier aandacht voor. Voor de Bloemcampschool pakt de warme overdracht erg gering uit.
Het door de heer De Best naar voren gebrachte beleid "openbare schoolplein" van de Bloemcampschool moet nader onderzocht worden. Welke afspraken gelden er? Welke afdeling (onderwijs en/of groenvoorziening?) is verantwoordelijk voor het onderhouden van het openbare schoolplein en de budgettering hiervan? Het bestaan van enig beleid op dit onderdeel kan tot een verschuiving van verantwoordelijkheid en uitgaven leiden.
De heer Van Uunen is verzocht om de schriftelijke reactie uiterlijk maandagochtend 21 september a.s. aan te leveren.)[1] Over de gymzaal van de Kievietschool legt de heer Wijk uit dat het schoolbestuur hiervoor de volledige verantwoordelijkheid draagt. Deze voorziening is niet met overheidsgeld bekostigd. Dit betekent dat het in stand houden van de gymzaal een exclusieve zorg is van het schoolbestuur. Voor de gemeente bestaat de gymzaal niet.
Het verzoek van mevrouw Hoevers om gelden naar voren te halen is op grond van de verordening mogelijk. In casu moet de noodzaak en behoefte van het vervangen van de dakbedekking –eerder dan de onderhoudscyclus aangeeft- dan wel dat er volstaan kan worden met het herstellen van de daklekkage(s). Voor het uitvoeren van herstelwerkzaamheden is het schoolbestuur verantwoordelijk.

Tot slot dankt de heer Wijk het Scholencollectief voor de geboden ruimte. Hij stelt de aanwezigen het verslag van het OOGO in het vooruitzicht en sluit (telefonische) contacten met de schoolbesturen naar aanleiding van de ingebrachte zienswijzen niet uit.

De heer De Best sluit het OOGO en dankt iedereen voor haar en zijn inbreng.

Wassenaar, 18 september 2015.

)[1] Door de heer Van Uunen is op 20 september 2015 de volgende schriftelijke reactie ingediend:

Zoals afgesproken een aantal punten om mee te nemen:
- Asbest sanering: Het bestuur van de Kievietschool had met de gemeente afgesproken dat wij de sanering (en restauratie achteraf) zouden regelen en de rekening naar de gemeente zouden sturen. De benodigde papieren en rekeningen zijn direct naar dhr v Vliet gestuurd met de vraag van urgente betaling ivm de beperkte cashflow voor de school in zomer. Tegelijkertijd is met Oranje BV, uitvoerend saneerder, afgesproken dat we wat later zouden zijn met betaling. Wij hebben nog niets van de gemeente ontvangen maar Oranje wil nu betaald worden.
- Lucht kwaliteit bovenste lokalen: Met dhr Frissen is besproken dat de luchtkwaliteit in de bovenste lokalen niet goed lijkt. Hij zou overleggen met de wethouder hoe de gemeente dit het beste kan aanpakken; of er een bestaand proces is waar dit onder valt zodat we snel een inventarisatie kunnen maken en de kwaliteit kunnen verbeteren. Dit is flink urgent
- Zonnescherm directie kamer: een aantal jaar geleden zijn er zonneschermen geplaatst maar niet voor de ramen van de directiekamer. Een aantal maanden per jaar is de lichtinval dusdanig dat er alleen in die kamer gewerkt kan worden als de gordijnen dicht getrokken worden. Daarmee is dan ook het zicht op de voortuin/voordeur weg. De gemeente zou uitzoeken of er een reden is voor deze situatie en of zij alsnog een zonnescherm gaan aanbrengen
- Veilige zandbak randen. De zandbak is recentelijk verplaatst en vervangen en helaas zijn toen ook de randen verandert. Eerst waren er ronde stenen randen, nu zijn er houten randen. Er zijn al 2 kinderen gewond geraakt aan die scherpe randen (niet de hoeken!). Onze vraag was of ze de oude elementen kunnen terug plaatsen
- Buitenschilderwerk. Deze is erg slecht en zien we nergens terug. Heeft aandacht nodig.
- Riolering rond de gehele school Is al jaren lang een probleem en heeft veel preventief onderhoud nodig (meer dan gewoon onderhoud). Moet structureel opgelost worden.

OVERZICHT VOORZIENINGEN HUISVESTING ONDERWIJS 2015 (WS/2871/3)

2. VERANTWOORDELIJKHEID SCHOOL VOOR/NA OVERHEVELING BUITENONDERHOUD:

j. Vervangen toiletten sanitaire ruimte Montessorischool.
De gevraagde voorziening af te wijzen en op het overzicht te plaatsen.

k. Uitvoeren buitenschilderwerk gebouw Kievietschool.
De gevraagde voorziening af te wijzen en op het overzicht te plaatsen.

l. Uitvoeren buitenschilderwerk gymzaal Kievietschool.
De gevraagde voorziening af te wijzen en op het overzicht te plaatsen.

3. VERANTWOORDELIJKHEID SCHOOL NA OVERHEVELING BUITENONDERHOUD:

m. Vervangen metsel en/of voegwerk Bonifaciusschool.
De gevraagde voorziening af te wijzen en op het overzicht te plaatsen.

n. Vervangen screens zuidgevel opbouw/bovenbouw Jan Baptistschool.
De gevraagde voorziening af te wijzen en op het overzicht te plaatsen.

o. Vervangen loodslabben Jan Baptistschool.
De gevraagde voorziening af te wijzen en op het overzicht te plaatsen.

p. Vervangen lichtstraten Jan Baptistschool.
De gevraagde voorziening af te wijzen en op het overzicht te plaatsen.

PROGRAMMA VOORZIENINGEN HUISVESTING ONDERWIJS 2015 (WS/2871/2)

1. <u>VERANTWOORDELIJKHEID GEMEENTE NA OVERHEVELING BUITENONDERHOUD, i.c.:</u> nieuwbouw, uitbreiding, bijzondere omstandigheden (waaronder constructiefouten, sanering asbest en gevolgen uit wet- en regelgeving, zoals arbo-eisen), schadeherstel en binnen- en buitenonderhoud gymnastiekaccommodaties:

a. Interne uitbreiding gebouw Bloemcampschool.
De gevraagde voorziening toe te kennen en in het programma op te nemen.
De kosten van de voorziening bedragen € 117.329,00 , inclusief 21% btw.

b. Saneren asbest Den Deyl- en Herenwegschool.
De gevraagde voorziening toe te kennen en in het programma op te nemen.
De kosten van de voorziening bedragen € 120.699,00, inclusief 21% btw, geraamd.

c. Vervangen dakgoten en herstel houtrot Herenwegschool.
De gevraagde voorziening toe te kennen en in het programma op te nemen.
De kosten van de voorziening bedragen € 10.490,00, inclusief 21% btw, geraamd.

d. Vervangen hang- en sluitwerk Montessorischool.
De gevraagde voorziening toe te kennen en in het programma op te nemen.
De kosten van de voorziening bedragen worden door het schoolbestuur op € 4.983,00, inclusief 21% btw, geraamd.

e. Verbeteren akoestiek gymzaal Bonifaciusschool.
De gevraagde voorziening toe te kennen en in het programma op te nemen.
De kosten van de voorziening worden door het schoolbestuur op € 24.624,00, inclusief 21% btw, geraamd.

f. Verbeteren akoestiek gymzaal Burmanlaan.
De gevraagde voorziening toe te kennen en in het programma op te nemen.
De kosten van de voorziening worden door het schoolbestuur op € 23.026,00, inclusief 21% btw, geraamd.

g. Vervangen douchegarnituren gymzaal Clematislaan, nabij Jan Baptistschool.
De gevraagde voorziening toe te kennen en in het programma op te nemen.
De kosten van de voorziening worden door het schoolbestuur op € 4.400,00, inclusief 21% btw, geraamd.

h. Vervangen lichtkoepels kleedruimten gymzaal Clematislaan, nabij Jan Baptistschool.
De gevraagde voorziening toe te kennen en in het programma op te nemen.
De kosten van de voorziening worden door het schoolbestuur op € 2.750,00, inclusief 21% btw, geraamd.

i. Verhogen dak (ondergrondse) gymzaal Bloemcampschool.
De gevraagde voorziening toe te kennen en in het programma op te nemen.
De kosten van de voorziening worden door het schoolbestuur op € 40.967,00, inclusief 21% btw, geraamd.

Het totaal van deze voorzieningen bedraagt € 349.268,00

Raadsbesluit

De gemeenteraad van Wassenaar,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 29 september 2015,

gelet op de Wet op het primair onderwijs en de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2015 gemeente Wassenaar;

B e s l u i t

1. Een krediet van € 349.268,00 ter beschikking te stellen voor het treffen van de - in het "programma voorzieningen huisvesting onderwijs 2015" - opgenomen voorzieningen
2. De dekking uit de vrije ruimte van de algemene reserve te voorzien
3. De bijgevoegde begrotingswijziging vast te stellen

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering

van de gemeenteraad van Wassenaar

gehouden op 23 november 2015

de griffier, de voorzitter,

Gemeente Wassenaar

VOORBLAD Voorstel aan de Raad

Registratienummer:	Z-16543-WS
Datum:	01-10-2015
Soort Voorstel:	Adviesnota
Onderwerp:	Een veilig thuis: Regiovisie Aanpak van Huiselijk Geweld en Kindermishandeling 2015-1018
Portefeuillehouder:	Wethouder Doorn en Wethouder Zweerts de Jong
Programma:	Meedoen
Kernboodschap:	De Raad stelt "Een veilig thuis: Regiovisie Aanpak van Huiselijk Geweld en Kindermishandeling 2015-1018" vast. Daarmee werkt de gemeente mee aan de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling samen met de andere gemeenten in regio Haaglanden.
Bijlagen:	1. Regiovisie Aanpak van Huiselijk Geweld en Kindermishandeling 2015-1018 2. Concept brief namens gemeente Wassenaar aan gemeente Den Haag 3. Concept raadsbesluit
Beslispunten:	Beslispunten 1. Vaststellen van de Regiovisie Aanpak van Huiselijk Geweld en Kindermishandeling Haaglanden 2015-2018, en dat schriftelijk mee te delen aan het college van B&W Den Haag conform bijgesloten brief.

Voorstel aan de Raad

Onderwerp

Een Veilig Thuis: Regiovisie Aanpak van Huiselijk Geweld en Kindermishandeling 2015-1018.

Inleiding

Vanuit zijn verantwoordelijkheid als centrumgemeente voor de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling in de eigen regio (Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Wassenaar, Zoetermeer en Den Haag zelf) heeft het college van B&W Den Haag aan de regiogemeenten de Regiovisie voorgelegd. Alle colleges van regiogemeenten in Haaglanden hebben op verzoek van Den Haag eind 2014 gereageerd en besloten in te stemmen met "Een veilig thuis: Regiovisie Aanpak van Huiselijk Geweld en Kindermishandeling 2015-1018" (hierna: de Regiovisie).
Den Haag en Delft hebben vervolgens als centrumgemeenten de Regiovisie vastgesteld in hun raad in voorjaar 2015.
In de raad d.d. 6 juli 2015 is een motie aangenomen waarin unaniem is bepaald om de Regiovisie door de raad te laten vaststellen.
In september jl. is een bericht uitgegaan over de wachtlijsten van Veilig Thuis. Wassenaar stond toen op nul wachtenden. Daarover is in oktober jl. een raadsinformatiebrief verzonden.

De gemeenten hebben met de drie decentralisaties binnen het sociale domein de opgaaf om samenhangend integraal sociaal beleid te ontwikkelen. Dit is bij uitstek het moment om de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling binnen het netwerk van het sociaal domein te positioneren en in te bedden. De kaders hiervoor komen uit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015 en de Jeugdwet. Daarnaast is er ook een bezuinigingstaakstelling; er moet worden nagedacht over een aanpak waarin efficiënter met de middelen kan worden omgegaan.

Voor u ligt de Regiovisie van de gemeenten Delft, Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Rijswijk, Pijnacker-Nootdorp, Wassenaar, Westland en Zoetermeer op de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling in de regio Haaglanden. In de Regiovisie is weergegeven vanuit welke visie gewerkt wordt om huiselijk geweld en kindermishandeling tegen te gaan. Alle gemeenten in Haaglanden en vertegenwoordigers van instellingen, betrokken bij de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling in de hele regio, hebben hun input gegeven, vanuit de overtuiging dat samenwerking uiteindelijk tot een betere aanpak leidt. Bovendien werken een aantal ketenpartners in de Haagse regio al nauw samen. Op dit moment bestaat al één regionaal Veiligheidshuis voor de gemeenten van regio Haaglanden. Dit is de plek waar justitie, zorg en bestuur samenkomen. Hier vindt afstemming plaats tussen de strafrechtketen en zorgpartners bij

complexe zaken van huiselijk geweld en kindermishandeling. Binnen het lokale sociale domein gaan alle gemeenten werken met teams, sociale wijknetwerken. Deze zijn verschillend in naam en/of samenstelling, maar hebben alle als primair doel de inwoners van hun gemeente te ondersteunen, versterken en waar nodig de zorg te organiseren. De aanpak zoals beschreven in deze Regiovisie is zo ingericht, dat deze de lokale sociale structuur aanvult op het specialistische terrein van huiselijk geweld en kindermishandeling.

In de Regiovisie zijn opgenomen:
- de landelijke en regionale ontwikkelingen op het beleidsterrein;
- de visie van waaruit gewerkt wordt in de hele regio;
- de rol van Veilig Thuis;
- de begroting van Veilig Thuis voor de negen gemeenten;
- begroting centrumgemeente Delft voor de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling;
- begroting centrumgemeente Den Haag voor de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling;
- evaluatie.

Beslispunten

1. Vaststellen van de Regiovisie Aanpak van Huiselijk Geweld en Kindermishandeling Haaglanden 2015-2018, en dat schriftelijk mee te delen aan het college van B&W Den Haag conform bijgesloten brief.

Beoogd effect

Dat in navolging van de motie van de raad d.d. 6 juli jl. de Regiovisie Aanpak van Huiselijk Geweld en Kindermishandeling Haaglanden door de raad wordt vastgesteld. Uitvoering van de Regiovisie moet leiden tot verbetering en vernieuwing van de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling in de hele regio Haaglanden.

Argumenten

1.1 Voor een goede en effectieve aanpak van geweld in huiselijke kring is gezamenlijk regionaal beleid nodig.

Weliswaar loopt de financiering van de opvang via de centrumgemeenten, de aanpak van geweld in huiselijke kring betreft ook preventie en nazorg. Voor deze taken zijn ook de regiogemeenten verantwoordelijk.

1.2 De staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft opdracht gegeven aan gemeenten om regiovisies te ontwikkelen, die moeten leiden tot "beter lokaal en regionaal beleid waarbij alle partijen daarbinnen hun verantwoordelijkheid nemen voor de aanpak van geweld in huiselijke kring".

1.3 In de raad d.d. 6 juli 2015 is een motie aangenomen waarin unaniem is bepaald om de Regiovisie door de raad te laten vaststellen.

Kanttekeningen

- De vorming van de definitieve organisatie waaronder Veilig Thuis Haaglanden komt te vallen (nu is er nog sprake van een tijdelijke projectorganisatie), heeft vertraging opgelopen waardoor niet eind 2015, maar medio 2016 daarover de besluitvorming plaatsvindt. Dat betekent dat er langer onzekerheid is wanneer de definitieve organisatie Veilig Thuis uiteindelijk geborgd is en daarmee is het onzeker voor de medewerkers van de huidige projectorganisatie wanneer zij zullen weten waar zij aan toe zijn.

Communicatie

College van B&W Den Haag zal met bijgesloten brief over de vaststelling van de regiovisie worden geïnformeerd.

Financiën

De financiële consequenties zijn uiteengezet in hoofdstuk 3.3 van deze Regiovisie. Die financiële consequenties worden gedekt uit de rijksmiddelen die de Gemeente Den Haag als centrumgemeente hiervoor ontvangt.
De financiële consequenties voor Wassenaar zijn reeds meegenomen bij de financiële gevolgen decentralisaties (Jeugd).
Daarnaast zal de huidige bijdrage van 30 cent per inwoner voor huiselijk geweld gecontinueerd worden. Deze bijdrage per inwoner wordt gedekt uit structureel regulier budget.

Juridisch kader

- Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015
- Jeugdwet

Uitvoering

Uitvoering van de Regiovisie moet leiden tot verbetering en vernieuwing van de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling in de hele regio Haaglanden. Specifiek zal worden ingezet op een aantal onderwerpen, namelijk:

- de verandering van het stelsel van de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling: van residentieel naar ambulant; opvang zal alleen nog plaatsvinden als de veiligheid in het geding is;
- verdere implementatie van de Wet verplichte meldcode;
- het doorbreken van de geweldsdynamiek door inzet gespecialiseerde hulp;
- intensivering van de aandacht voor kindermishandeling;
- verbeteren van het (gezins)systeemgericht werken en inzet op multi-disciplinaire aanpak;
- vergroten en op peil houden expertise professionals;
- effectmeting.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

secretaris burgemeester

2015-2018

Een veilig thuis: Regiovisie aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling

Regio Haaglanden:

Gemeenten Delft, Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Rijswijk, Pijnacker-Nootdorp, Wassenaar, Westland en Zoetermeer

2015- 2018

Inhoudsopgave regiovisie

Voorwoord 3
Inleiding 4
Leeswijzer 6
H1 Ontwikkelingen in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling 7
H2 De nieuwe visie op de aanpak van Huiselijk geweld en kindermishandeling 12
H3 Financiële afspraken in de regio 16
H4 Evaluatie en verantwoording 22
Bijlage 1: Uitvoeringsplan Den Haag 23
Bijlage 2: Regio Den Haag – terugblik en vooruitblik 37
Bijlage 3: Regio Delft, Westland en Oostland – terugblik en vooruitblik 42
Bijlage 4: Aanbevelingen Verwey-Jonker Instituut en Kinderombudsman 44
Bijlage 5: Definities en prevalentiecijfers 46

Voorwoord

Voor u ligt de regiovisie “Een veilig thuis” voor de Regio Haaglanden. Met deze visie willen gemeenten in samenwerking met instellingen tot een effectieve bestrijding van huiselijk geweld en kindermishandeling komen.

Deze visie wordt u aangeboden door de wethouders Jeugd en Zorg van de negen gemeenten in Haaglanden en is tot stand gekomen dankzij de inzet van vele betrokken mensen, medewerkers en bestuurders van zorginstellingen, scholen, politie en gemeenten. In twee bijeenkomsten hebben zij hun kennis en inzichten gedeeld. Zo hebben zij een belangrijke bijdrage geleverd aan dit document.

Je veilig voelen in je eigen huis, achter je eigen voordeur, is een basisbehoefte van iedereen. Het komt nog te vaak voor dat dit niet het geval is. De komende jaren zal er dus veel aandacht nodig blijven voor de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Alle betrokkenen uit onze regio staan klaar om daar een goede bijdrage aan te blijven leveren.

Namen wethouders:
….

Inleiding

Een veilig thuis

Binnen onze samenleving zijn huiselijk geweld[1] en kindermishandeling de meest voorkomende geweldsvormen en een omvangrijk maatschappelijk probleem. De definities van huiselijk geweld en kindermishandeling treft u aan in bijlage vijf op bladzijde 46. Als een mens zich ergens veilig moet voelen dan is dat wel thuis, in de eigen privéomgeving. Daarom staat het tegengaan van huiselijk geweld en kindermishandeling hoog op de agenda. De beleidsregie hiervoor ligt bij de gemeenten; dit is geformaliseerd met de invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo). Om huiselijk geweld en kindermishandeling terug te dringen is samenwerking en een gezamenlijke regionale visie op de aanpak ervan van belang.

Gemiddeld iedere zes minuten komt er ergens bij de politie in Nederland een melding binnen van huiselijk geweld. Daarnaast worden jaarlijks zo'n 120.000 kinderen en jongeren blootgesteld aan een vorm van kindermishandeling.

Aantal meldingen en huisverboden

Zicht op het aantal slachtoffers en daders van huiselijk geweld en kindermishandeling maakt concreet voor wie en waarom de regiovisie van belang is. Gemiddeld komt er iedere zes minuten ergens in Nederland bij de politie een melding binnen van huiselijk geweld. Binnen de regio Haaglanden zijn in 2013 4.073 meldingen huiselijk geweld bij de steunpunten huiselijk geweld binnen gekomen en zijn 446 huisverboden opgelegd. Jaarlijks worden landelijk zo'n 120.000 kinderen en jongeren blootgesteld aan een vorm van kindermishandeling. Binnen Haaglanden zijn in 2013 bij het advies en meldpunt kindermishandeling 2.695 meldingen binnen gekomen. Deze vormen van geweld komen in alle lagen van de bevolking en in alle culturen voor. In bijlage 5 wordt achtereenvolgens ingezoomd op de gegevens over partnergeweld, kindermishandeling, ouderenmishandeling, mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld, eergerelateerd geweld, huwelijksdwang en achterlatingen Vrouwelijke Genitale Verminking.

Aanleiding

De staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft opdracht gegeven aan gemeenten om regiovisies te ontwikkelen[2], die moeten leiden tot *"beter lokaal en regionaal beleid waarbij alle partijen daarbinnen hun verantwoordelijkheid nemen voor de aanpak van geweld in huiselijke kring"*. De gemeenten staan met de drie decentralisaties binnen het sociale domein (AWBZ, wet op de Jeugdzorg en Participatiewet) voor de opgaaf om samenhangend integraal sociaal beleid te ontwikkelen. Dit is bij uitstek het moment om de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling binnen het netwerk van het sociaal domein te positioneren en in te bedden. De kaders hiervoor komen uit de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Jeugdwet. Daarnaast is er ook een bezuinigingstaakstelling; er moet worden nagedacht over een aanpak waarin efficiënter met de middelen kan worden omgegaan.

[1] Huiselijk geweld (dat wil zeggen lichamelijk, geestelijk of seksueel geweld) in huiselijke kring kent veel verschijningsvormen; het kan gaan om geweld tussen partners, om geweld tegen kinderen, tegen ouders en ouderen.

[2] Brief van de staatssecretaris van VWS aan de Tweede Kamer, 14 december 2011 (28345, nr. 117).

Regionaal beleidsplan
Voor u ligt de visie van de gemeenten Delft, Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Rijswijk, Pijnacker-Nootdorp, Wassenaar, Westland en Zoetermeer op de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling in de regio Haaglanden. De gemeenten stellen de regiovisie samen op vanuit de overtuiging dat samenwerking uiteindelijk tot een betere aanpak leidt. Bovendien houden burgers zich ook niet aan gemeentegrenzen en werken al een aantal ketenpartners nauw samen op Haaglanden niveau. Op dit moment bestaat al één regionaal Veiligheidshuis voor de gemeenten van regio Haaglanden. Dit is de plek waar justitie, zorg en bestuur samenkomen. Hier vindt afstemming plaats tussen de strafrechtketen en zorgpartners bij complexe zaken van huiselijk geweld en kindermishandeling. Binnen het lokale sociale domein gaan alle gemeenten werken met teams. Deze teams zijn verschillend in naam en / of samenstelling, maar hebben alle als primair doel de inwoners van hun gemeente te ondersteunen, versterken en waar nodig de zorg te organiseren. De aanpak zoals beschreven in deze visie is zo ingericht dat deze de lokale sociale structuur aanvult op het specialistische terrein van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Hoe is de regiovisie tot stand gekomen?
Om tot deze regiovisie te komen is ingezet op een breed draagvlak, waarbij gebruik is gemaakt van de expertise van verschillende belanghebbenden. De wethouders Maatschappelijke Zorg en/of Jeugd zijn geïnterviewd. Maar ook gezinnen, die slachtoffer zijn of zijn geweest van huiselijk geweld en/of kindermishandeling, zijn gevraagd naar hun ervaringen en naar adviezen voor de regiovisie. Anderzijds zijn de professionals vanuit de zorg en de veiligheidsketen betrokken en is tijdens twee werkconferenties hun input gevraagd. De adviezen en aandachtspunten uit de diverse gespreksrondes zijn meegenomen in de regiovisie.

De regiovisie zal het beleid voor de komende vier jaar bepalen. Dit moet leiden tot een verdere verbetering van regionaal beleid en een goede afstemming met lokaal beleid in alle gemeenten binnen Haaglanden. De regiovisie beschrijft de gezamenlijke visie, ambities en acties, geeft duidelijkheid over taken en verantwoordelijkheden en de inzet van de financiële middelen.

Overige bronnen
Sinds het begin van deze eeuw voeren de gemeenten in Haaglanden beleid om huiselijk geweld en kindermishandeling aan te pakken[3]. Dit heeft geresulteerd in verschillende beleidsnotities en uitvoeringsprotocollen. Deze regiovisie is mede gebaseerd op evaluaties van bestaand beleid en de volgende rapporten:

- De aanbevelingen uit het onderzoek dat het Verwey-Jonker Instituut heeft uitgevoerd naar het effect van het gevoerde beleid in de vier grote steden (2014);
- De aanbevelingen van de kinderombudsman op de aanpak kindermishandeling (2014);
- Een Veilig Thuis, gemeentelijke visie op de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Al deze geraadpleegde bronnen leverden waardevolle, richtinggevende input op. Dit heeft geleid tot een gezamenlijke regiovisie geformuleerd door gemeenten en ketenpartners in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.

[3] Kabinetsnotitie: Privé geweld – publieke zaak, 2002

Leeswijzer

- In hoofdstuk 1 staat beschreven waarom en hoe de visie tot stand is gekomen en welke landelijke en regionale ontwikkelingen hierbij een belangrijke invloed hebben gehad.

- In hoofdstuk 2 wordt er nader ingegaan op de visie en wordt er benoemd aan welke criteria de aanpak van geweld in huiselijke kring en kindermishandeling in de regio Haaglanden moet voldoen.

- In hoofdstuk 3 staat op welke wijze de regionale middelen, toegekend aan centrumgemeenten Den Haag en Delft, verdeeld worden.

- In hoofdstuk 4 wordt de sturing en het meten van de effecten van de gezamenlijke aanpak (evaluatie en monitoring) beschreven.

Bijlagen

1. In bijlage 1 staat het uitvoeringsplan. Hierin is concreet beschreven wat er in de periode 2014-2018 bereikt wordt op het gebied van preventie, signalering, herstel en nazorg.

2. In bijlage 2 laat een terugblik zien op wat er specifiek in de regio Den Haag afgelopen jaren is bereikt en wat de ambities zijn voor de komende jaren.

3. In bijlage 3 laat een terugblik zien op wat er specifiek in de regio Delft, Westland en Oostland afgelopen jaren is bereikt en wat de ambities zijn voor de komende jaren.

4. In bijlage 4 staan de aanbevelingen van het Verwey-Jonker Instituut en de Kinderombudsman.

5. In bijlage 5 zijn de gehanteerde definities van huiselijk geweld en kindermishandeling opgenomen, de prevalentiecijfers en het werkelijke aantal meldingen 2013 bij de verschillende meldpunten.

H1 Ontwikkelingen in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling

Inleiding

De regiovisie is niet een op zichzelf staand document. De visie geeft richting aan een integrale aanpak met als uitgangspunt één gezin, één plan, één regisseur en is gekoppeld aan de lokale uitvoering van de decentralisaties binnen het sociale domein. In dit hoofdstuk staat beschreven op welke landelijke en regionale ontwikkelingen de regiovisie aansluit. Ook wordt recent wetenschappelijk onderzoek aangehaald. Al deze ontwikkelingen worden meegenomen en zijn bepalend in het formuleren van onze eigen regionale visie die in het volgende hoofdstuk aan bod komt.

1.1 Afspraken met de staatssecretaris

De staatssecretaris heeft het advies opgevolgd van de commissie de Jong om aan te sluiten bij artikel 3 van de Wmo en de gemeenten elke vier jaar een " regiovisie geweld in huiselijke kring" te laten ontwikkelen. Deze visie moet leiden tot beter lokaal en regionaal beleid waarbij alle partijen hun verantwoordelijkheid nemen voor deze aanpak. Met de staatssecretaris is ook afgesproken dat de gezamenlijke centrumgemeenten zullen werken aan het verbeteren van de kwaliteit van het hele stelsel van aanpak huiselijk geweld. In een brief over dit onderwerp aan de staatssecretaris heeft de VNG toezeggingen gedaan (uit naam van alle centrumgemeenten) om aan de volgende onderwerpen extra aandacht te besteden de komende jaren: basiskwaliteit, kinderen in de opvang, veilige opvang van specifieke groepen, knooppunt huwelijksdwang en achterlating, slachtoffers van mensenhandel, ouderenmishandeling, mannenopvang, multidisciplinaire aanpak, ook voor seksueel geweld, en flexibiliteit om in te kunnen springen op nieuwe ontwikkelingen. De staatssecretaris gaat ervan uit dat de extra in te zetten middelen hiervoor gebruikt gaan worden. De gezamenlijke centrumgemeenten gaan in een monitor hun eigen activiteiten op het gebied van regiovisie en de wensen van de staatssecretaris volgen.

1.2 Landelijke ontwikkelingen

Wet maatschappelijke ondersteuning en de Jeugdwet

De nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning geeft alle gemeenten de verantwoordelijkheid om huiselijk geweld en kindermishandeling integraal aan te pakken. Burgers kunnen slechts goed participeren als zij zich veilig voelen. Door de combinatie met de decentralisatie van de Jeugdzorg kunnen gemeenten de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling met elkaar verbinden, dichtbij de burger. Preventie en hiermee het voorkómen van geweld en tijdige signalering zijn cruciaal. Uitgaan van de eigen verantwoordelijkheid en kracht van burgers en het sociale netwerk komen centraal te staan. Waar de veiligheid het toelaat zal hulp ambulant en op maat geboden worden, in de eigen omgeving. De hulp wordt integraal aangeboden volgens het uitgangspunt één gezin, één plan, één regisseur. Dit vraagt om een goede verbinding met het overige beleid in het sociale domein en dus inzet van alle gemeenten.

Nieuwe visie op de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling

In opdracht van de vier grote steden (G4) is vorig jaar een nieuwe, geïntegreerde, gemeentelijke visie op de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling gemaakt. Een platform van zowel deskundige professionals als ervaringsdeskundigen heeft deze visie opgesteld.

Het opstellen van een nieuwe visie vond de G4 nodig omdat de achtergrond van waaruit huiselijk geweld tot nu toe werd aangepakt nog stamt uit de tijd van het ontstaan van de Blijf van m'n Lijfhuizen (in de jaren '70) en dus gebaseerd was op de maatschappijvisie van die jaren. Ze gaat nog uit van de verzorgingsstaat, er is nog weinig aandacht voor de eigen verantwoordelijkheid van betrokkenen, vrouwen worden primair gezien als slachtoffers en mannen als daders en de

vrouwenopvang is de kern van het beleidsinstrumentarium bij de aanpak van huiselijk geweld. Daar tegenover stond de aanpak van kindermishandeling die uitgaat van de bescherming van kwetsbare kinderen tegen hun tekortschietende ouders. Ouders werden ongevraagd aangesproken, oplossingen werden hen aangereikt en zo nodig opgelegd. Deze verschillen in visie en benadering hebben in het verleden regelmatig geleid tot aanvaringen als het ging om de vraag hoe de problemen in een gezin moesten worden opgelost.

Kern van de visie is het creëren van duurzame veiligheid in gezinnen waar huiselijk geweld en/of kindermishandeling spelen. De nieuwe visie gaat uit van nieuwe elementen als civil society, eigen kracht, zelfredzaamheid en het creëren van een eigen sociaal netwerk en sluit dus naadloos aan bij de nieuwe WMO en de Jeugdwet. Ook de verschillende relaties en omstandigheden (zoals bijvoorbeeld ouderenmishandeling en eergerelateerd geweld) waarin huiselijk geweld aan de orde kan zijn, zijn in deze nieuwe visie opgenomen. In de kern komt deze visie erop neer dat opvang slechts wordt geboden indien de veiligheid ernstig in het geding is. Dit heeft tot gevolg dat de behoefte aan ambulante hulp verder zal toenemen, een zeer gewenste ontwikkeling in het kader van de nieuwe WMO, die ook inzet op eigen kracht en eigen netwerk.

De visie is in september 2013 aangeboden aan de wethouders van de vijfendertig centrumgemeenten in het land[4] en vormt een belangrijke bouwsteen voor de regiovisie; de uitgangspunten zijn in de interviews en conferenties bij alle gemeenten en ketenpartners getoetst.

Één organisatie 'Veilig Thuis' voor Haaglanden

De Steunpunten Huiselijk Geweld (SHG) en het Advies en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) worden op 1 januari 2015 ondergebracht in één nieuwe organisatie genaamd Veilig Thuis (voorheen Advies-en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling)[5]. De negen Haaglandse gemeenten hebben hun toekomstvisie op Veilig Thuis halverwege 2014 geformuleerd en kiezen voor één organisatie op Haaglandenniveau, die aan kan sluiten bij de nieuwe structuur in het lokale sociale domein van iedere gemeente. Dit moet een geïntegreerd advies- en meldpunt worden dat herkenbaar en toegankelijk is. Op landelijk niveau is een model handelingsprotocol voor Veilig Thuis opgesteld en goedgekeurd in het wethoudersoverleg van de VNG. Dit protocol geeft goede handvatten voor een geïntegreerde werkwijze van Veilig Thuis.

Regio-aanpak Veilig Thuis

Inzetten op veiligheid (zie nieuwe visie hierboven) betekent ook dat we gezamenlijke afspraken moeten maken over het landelijk stelsel van opvangplaatsen, voor degenen die vanwege de veiligheid buiten hun eigen regio opgevangen moeten worden. In opdracht van het ministerie van VWS hebben de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Federatie Opvang het programma 'Regio-aanpak Veilig thuis' ontwikkeld. In deze regio-aanpak worden onderwerpen die de verantwoordelijkheid van de centrumgemeenten overstijgen gezamenlijk opgepakt. Zo is er een monitor over in-en uitstroom in de opvang ontwikkeld en een kwaliteitsdocument opgesteld, dat een kader biedt aan gemeenten om te sturen op de kwaliteit van de opvang. Specifieke groepen, zoals de slachtoffers van ernstig (eergerelateerd) geweld en van loverboys zijn benoemd en een gezamenlijk financieringssysteem voor deze groepen wordt ontwikkeld. Ook zijn groepen benoemd voor wie niet in iedere centrumgemeente iets geregeld hoeft te worden vanwege de omvang van de groep, bijvoorbeeld mannelijke slachtoffers. Boven-regionale en landelijke afspraken hierover moeten in lijn zijn met de regiovisie. Vanwege de gevolgen van het bovengenoemde nieuwe verdeelmodel zijn Den Haag en Delft als centrumgemeenten gaan samenwerken met centrumgemeenten Gouda en Leiden.

[4] Op 4 juni 2013 heeft het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Den Haag ingestemd met de in de visie aanbevolen werkwijze voor de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling.

[5] Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, Artikel 4.1.1. (24 april 2014)

Om in de hele regio een optimale aanpak van huiselijk geweld (waaronder opvang) te kunnen blijven organiseren, hebben wij de vier instellingen in onze regio gevraagd ons te adviseren over een toekomstscenario voor de hele regio. Dit advies zal in oktober 2014 gereed zijn.

Nieuw verdeelmodel rijksmiddelen
Een deel van de middelen die de centrumgemeenten van het Rijk kregen voor de aanpak van huiselijk geweld, werden verdeeld op historische gronden (namelijk op basis van de grootte van de instelling voor vrouwenopvang). Daarom heeft het ministerie van VWS opdracht gegeven om een nieuw verdeelmodel voor deze middelen op te stellen, rekening houdend met de zorgzwaarte in de verschillende regio's. Dit heeft een model opgeleverd waarmee de middelen toegerekend worden naar de aanwezige problematiek per centrumgemeente-regio. Voor Den Haag betekent dit dat in de komende jaren (tot en met 2018) het bedrag van de rijksmiddelen stijgt. Voor Delft daalt dit bedrag, mede als gevolg van de overstap van Lansingerland naar de centrumgemeente Rotterdam.

Knooppunt huwelijksdwang en achterlating
Veel gemeenten hebben te maken met problemen rond gedwongen huwelijken en achterlating in het buitenland, die vaak gepaard gaan met de dreiging van eergerelateerd geweld en eerwraak. Van daaruit is de behoefte ontstaan aan een landelijk kennis- en expertisecentrum voor deze vraagstukken. Dit landelijke knooppunt huwelijksdwang en achterlating wordt gevestigd in Den Haag[6] en gaat naar verwachting op 1 januari 2015 van start. Hulpverleners uit het hele land kunnen hier terecht voor ondersteuning bij het aanpakken van deze vormen van mishandeling. Veilig Thuis regio Haaglanden zal dit landelijke knooppunt uit gaan voeren.

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling
De Wet verplichte Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling die sinds 1 juli 2013 van kracht is, geeft professionals de verplichting om te werken met een meldcode bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling. De meldcode bestaat uit vijf stappen; door deze stappen systematisch na te lopen, wordt duidelijk of de professional zelf aan de slag kan[7], dan wel een melding moet doen bij (toekomstig) Veilig Thuis . Door deze nieuwe wet komen al meer meldingen van professionals binnen bij de huidige Steunpunten Huiselijk Geweld dan voor de invoering van de meldcode.

1.3 Regionale beleidsontwikkelingen

Verbinding met de aanpak in het lokale sociale domein
Op grond van de nieuwe visie kunnen afspraken worden gemaakt over een verdeling van regionale en lokale taken in de regio Haaglanden. In de visie wordt aangegeven dat het domein van de veiligheid (waaronder triage - inschatting van de complexiteit van de situatie -, afstemming met politie en justitie, procesregie) het beste regionaal georganiseerd kan worden, omdat dit een bepaalde expertise vereist die niet altijd lokaal beschikbaar is. Op lokaal niveau kunnen volgens de visie onderdelen als preventie, vroegsignalering, herstel en nazorg het beste worden uitgevoerd, dichtbij huis in de eigen lokale situatie. In de visie wordt daarbij als voorwaarde genoemd dat er specifieke deskundigheid op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling in de lokale sociale infrastructuur beschikbaar is. Bovenstaande beginselen zijn bij de gemeenten en ketenpartners getoetst en worden meegenomen in de uiteindelijke uitwerking en taak- en rolverdeling in volgende hoofdstukken.

[6] Het knooppunt komt in Den Haag omdat daar (bij het huidige SHG en AMK) al veel ervaring is met het aanpakken van huiselijk geweld, waaronder eergerelateerd geweld en gedwongen huwelijken.
[7] Eventueel met advies van en/of ondersteund door Veilig Thuis .

Veiligheidshuis Haaglanden

Het veiligheidshuis is de plek waar justitie, zorg en bestuur samenkomen bij de aanpak van criminaliteit en overlast, met als doel een veilige en leefbare samenleving te realiseren. De partners in het Veiligheidshuis overleggen met elkaar over een persoonsgerichte en gezamenlijke aanpak waarbij preventie, zorg en repressie op elkaar worden afgestemd. Het Veiligheidshuis dat in 2009 in Den Haag is opgericht is in 2013 doorontwikkeld tot één regionaal Veiligheidshuis voor de gemeenten van regio Haaglanden[8]. Daarnaast zijn er in samenwerking met het Veiligheidshuis in verschillende gemeenten lokale veiligheidskamers opgericht. Vanuit deze lokale kamers kunnen ingewikkelde cases opgeschaald worden naar het Veiligheidshuis.

De meerwaarde van het Veiligheidshuis in relatie tot de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling zit vooral in de afstemming tussen de strafrechtketen en zorgpartners. Essentieel is dat de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling stevig verankerd is in het Veiligheidshuis. Het Steunpunt van de Haagse regio levert met haar kennis van de gezinssysteemgerichte aanpak al een belangrijke bijdrage in de casusoverleggen van het Veiligheidshuis. Vanaf 1/1/2015 zal deze taak door Veilig Thuis uitgevoerd worden en zo voor de hele regio Haaglanden gelden. Ook de samenwerking tussen de lokale kamers van de afzonderlijke gemeenten en het Veiligheidshuis moet goed geborgd zijn.

Een andere ontwikkeling is de invoering van een ZSM-tafel in de strafketen (ZSM staat voor 'Zo Slim, Simpel, Samen, Selectief en Samenlevingsgericht Mogelijk'), waarbij justitiepartners nauw samenwerken om relatief eenvoudige misdrijven snel en simpel af te doen. Sinds kort is het Steunpunt Huiselijk Geweld ook bij de ZSM-tafel aangesloten.

1.3. Wetenschappelijk onderzoek naar het effect van het beleid tot nu toe

Kortgeleden is het rapport 'Doorbreken geweldspatronen vraagt gespecialiseerde hulp[9]' van het Verwey-Jonker Instituut verschenen. Op basis van interviews met gezinnen is onderzoek gedaan naar het effect van het gevoerde beleid huiselijk geweld en kindermishandeling in de vier grote steden. Dit onderzoek beslaat de periode 2011/2012. Een aantal verbeteringen in de aanpak is sindsdien al doorgevoerd. Maar de conclusies geven een aantal nog bestaande knelpunten goed weer en zijn waarschijnlijk niet alleen van toepassing op de vier grote steden.

Kort samengevat is de conclusie van het rapport dat er sprake is van ernstig en frequent geweld in de onderzochte cases. De ingezette hulp zorgt er wel voor dat het geweld afneemt maar de dynamiek van het geweld wordt niet voldoende doorbroken; het geweld neemt wel af, maar stopt niet. Er wordt veel hulp ingezet maar niet voldoende systeemgericht gewerkt. Nog steeds bestaat er handelingsverlegenheid bij de hulpverleners. Slachtoffers zijn wel tevreden over de ontvangen hulp in de zin van: goed contact met de hulpverleners, maar het effect van de hulp is onvoldoende. Bovendien krijgen kinderen niet de hulp die ze nodig hebben.

---

[8] Sinds 2013 zijn de Veiligheidshuizen van het Rijk naar de gemeenten overgegaan. Daarmee hebben de gemeenten de verantwoordelijkheid voor de coördinatie op de regionale samenwerking in het Veiligheidshuis. De Rijksbijdrage aan Veiligheidshuizen wordt ook niet meer via het Openbaar Ministerie verstrekt, maar via gemeenten. In regio Haaglanden is de gemeente Den Haag aangewezen als centrumgemeente.

[9] 'Doorbreken geweldspatroon vraagt gespecialiseerde hulp' (2014): Onderzoek naar effectiviteit van de aanpak huiselijk geweld in de G4.

In het rapport zijn concrete aanbevelingen opgenomen die het belang van een geïntegreerde aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling benadrukken en tevens het belang van aandacht voor veiligheid, laagdrempelige toegang tot advies en melding, hoge kwaliteit van de hulpverleners, duidelijke regie, afstemming tussen de zorg onderling en met de veiligheidsketen. Centraal hierbij staat het welzijn van de betrokken kinderen. De aanbevelingen zijn uitgebreider opgenomen in bijlage 3.

1.4. De kinderombudsman

Onlangs is het rapport 'Gemeentelijke preventie van kindermishandeling verschenen'[10].
Het onderzoek geeft drie belangrijke aanbevelingen:

1. Hanteer als doelstelling in het preventiebeleid kindermishandeling dat het aantal kinderen dat in een gemeente met kindermishandeling te maken krijgt, met minimaal 50% wordt verminderd in een periode van 3 jaar.
2. Versterk de gemeentelijke regietaak ten aanzien van de preventie van kindermishandeling door het voeren van een Kind Veilig Preventiebeleid
3. Maak om mogelijke preventieve maatregelen in beeld te brengen, gebruik van de checklist in het Kind Veilig Preventiepakket.

Het onderzoek focust zich op tien concrete doelstellingen, deze zijn opgenomen in bijlage 3.

1.5. Conclusie

Bovenstaande ontwikkelingen en aanbevelingen moeten leiden tot vernieuwing en verbetering van de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling in de regio Haaglanden. Hoe dit er precies uit gaat zien komt in de volgende hoofdstukken aan bod.
Er wordt in ieder geval ingezet op:

- verandering van het stelsel van de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling: van residentieel naar ambulant; opvang alleen nog als de veiligheid in het geding is;
- verdere implementatie van de wet verplichte meldcode;
- het doorbreken van de geweldsdynamiek door inzet gespecialiseerde hulp;
- het geven van hulp op maat aan kinderen en daarmee problemen in hun toekomst voorkomen.
- verbeteren systeemgericht werken en inzet op multidisciplinaire aanpak;
- vergroten en op peil houden expertise professionals
- effectmeting

[10] Preventie van kindermishandeling in gemeenten – Van papier naar werkelijkheid, 21 mei 2014

H2 De nieuwe visie op de aanpak van Huiselijk geweld en kindermishandeling

Inleiding

Dit hoofdstuk geeft de regionale gemeentelijke visie op de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling op Haaglanden niveau weer. De regionale visie kent één hoofddoelstelling met daarbij elf visie uitgangspunten.

2.1. Doelstelling

Huiselijk geweld is een groot probleem met vele slachtoffers. In de komende jaren willen we gezamenlijk in de regio Haaglanden de veiligheid van gezinnen centraal stellen en verbeteren. De veiligheid van gezinnen moet duurzaam geborgd worden, met steun van de sociale omgeving en specialistische hulp waar nodig. Dit moet ertoe leiden dat het aantal situaties waarin huiselijk geweld voorkomt, vermindert en het aantal slachtoffers terugloopt.

In de regio Haaglanden wordt huiselijk geweld en kindermishandeling zoveel mogelijk voorkomen, zo snel mogelijk herkend, erkend en behandeld en daarmee de veiligheid duurzaam geborgd.

2.2. Uitgangspunten

Deze doelstelling wordt uitgewerkt in elf uitgangspunten.

1. Veiligheid staat voorop

Alle burgers hebben het recht in veiligheid te leven en op te groeien. Een onveilige situatie in de huiselijke omgeving heeft ernstige gevolgen voor alle betrokkenen. In de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling heeft het voorkomen en direct stoppen van geweld of verwaarlozing en het duurzaam borgen van veiligheid voor alle betrokkenen dan ook de hoogste prioriteit. Bij de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling wordt allereerst ingezet op het doorbreken van de geweldsdynamiek en het borgen van de veiligheid, voordat de onderliggende problematiek en/of gevolgen van het geweld worden aangepakt. De hele keten van signaleren tot aanpakken moet zodanig ingericht zijn dat in elke schakel de veiligheid het meest gediend is.

2. Vroegsignalering en het vergroten van handelingsverantwoordelijkheid heeft prioriteit

Uitgangspunt is dat er geen reden mag zijn om niet in te grijpen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling. Er wordt ingezet op vroegsignalering en handelingsverantwoordelijkheid van professionals om huiselijk geweld en kindermishandeling zo snel mogelijk te herkennen, erkennen en behandelen. Alle professionals moeten in staat zijn om huiselijk geweld en kindermishandeling te signaleren en te handelen volgens de wet meldcode. Huiselijk geweld en kindermishandeling moeten een terugkerend onderwerp zijn binnen organisaties, het thema moet continu bespreekbaar worden gemaakt om de bereidheid tot handelen blijvend te borgen.

3. Veiligheidsafweging (triage) door een expert[11]

Het is van groot belang om bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling direct experts te betrekken. Expertise is nodig om de signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling goed te kunnen duiden, zodat vervolgens passende hulp kan worden ingezet. Na signalen wordt direct aan experts gevraagd om een inschatting te maken van de complexiteit en veiligheidsdreiging. Op basis hiervan kan worden ingeschat welke hulpverlening (regulier of specialistisch) nodig is.

[11] Inschatting door experts op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling van de ernst en veiligheidsdreiging na elke melding.

4. Altijd in gesprek met de cliënten en uitgaan van hun eigen kracht

Duurzame veiligheid wordt alleen bereikt als cliënten optimaal betrokken zijn. Praten over in plaats van praten met cliënten komt nog teveel voor in de relatie tussen hulpverleners en cliënten**.** Het uitgangspunt is dat er altijd met de cliënten wordt gepraat, zowel met het slachtoffer als de pleger. Ook wordt er altijd gepraat met de kinderen. Door de cliënten keuzemogelijkheden voor te houden en in gesprek te gaan over zorgen en krachten, ontstaat er een integraal plan waar de cliënten inspraak in hebben gehad en waaraan zij zich sneller zullen committeren. Afhankelijk van de veiligheidsafweging, blijven gezinnen zelf de regie houden. Uitgangspunt is dat de regie pas (tijdelijk) wordt overgenomen, wanneer het gezin hier zelf niet toe in staat is en wanneer dit uit het oogpunt van veiligheid van kinderen of volwassenen onvermijdelijk lijkt. Tot slot worden cliënten als ervaringsdeskundigen betrokken bij de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling en bij de beleidsvorming.

5. Kinderen krijgen de zorg die ze nodig hebben

Kinderen die slachtoffer zijn van kindermishandeling krijgen zo snel als mogelijk passende zorg aangeboden. Kinderen zijn geen bijzaak, maar hoofdpersoon in de aanpak van huiselijk geweld. Niet alleen in situaties van fysieke mishandeling en verwaarlozing van kinderen maar ook als er sprake is van huiselijk geweld tussen volwassenen, staat de veiligheid van kinderen en het veiligstellen van hun ontwikkelingsmogelijkheden voorop. In de veiligheids- en hulpverleningsplannen wordt dus altijd in nauwe samenwerking met politie en justitie prioriteit gegeven aan het duurzame herstel van hun veiligheid.

6. Principe één gezin, één plan, één regisseur

Bij de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling is werken vanuit het principe één gezin, één plan, één regisseur een belangrijk uitgangspunt voor effectiviteit. Er komt een integrale analyse over de aard en oorzaken van het geweld met daaruit voortkomend een veiligheidsplan. Samenwerking vindt plaats in multidisciplinair samengestelde teams in het directe contact met de betrokken gezinnen. Uitgangspunt is dat het gezin de regie voert. De aanpak dient aan te sluiten op de lokale werkwijze. Er moet nadrukkelijk voorkomen worden dat er door verschillende hulpverleners langs elkaar heen wordt gewerkt. Het motiveren van plegers, hulp aan kinderen en de beschikbaarheid van voldoende interventies staan centraal.

7. Werken op basis van Signs of Safety

Het is van belang dat zoveel mogelijk professionals met Signs of Safety (SOS)werken. Signs of Safety is een oplossingsgerichte aanpak en een gemeenschappelijke taal, gericht op het in kaart brengen en vergroten van de veiligheid. Dit alles samen met betrokkenen en het eigen netwerk[12]. Dit sluit aan bij het vorige uitgangspunt dat er altijd met cliënten wordt gepraat en uitgegaan van hun eigen kracht. Hulp vanuit het sociale netwerk is daarbij onmisbaar. Inspanningen moeten erop gericht zijn dit netwerk in te zetten of te herstellen. Uitgangspunt is dat alle veiligheidsplannen vanuit de cliënt en het netwerk op basis van Signs of Safety worden geformuleerd.

8. De benodigde hulp is beschikbaar en toegankelijk

Alle benodigde vormen van hulp – van licht tot zwaar- zijn direct beschikbaar en worden zo nodig gelijktijdig aangeboden. Het hulpaanbod is direct inzetbaar, zodat in crisissituaties direct ingegrepen kan worden. Van belang is dat hulpaanbod dichtbij wordt georganiseerd, zodat reisafstand geen belemmering vormt. Ook van belang is dat er geen stagnatie optreedt in het hulpaanbod, dit moet goed in elkaar overlopen dan wel tegelijkertijd aangeboden worden, afhankelijk van de aanwezige problematiek.

---

[12] Een uitzondering is gevallen van eergerelateerd geweld. Het sociale netwerk brengt in dit geval de cliënt juist in gevaar, waardoor een gesprek met het netwerk veelal niet mogelijk is.

9. Lokaal waar kan en regionaal waar nodig

Het principe 'lokaal waar kan en regionaal waar nodig' staat voorop. Professionals die vermoedens hebben van huiselijk geweld of kindermishandeling zetten de in de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling beschreven stappen. Zij bekijken allereerst wat zij zelf kunnen doen en vragen advies aan Veilig Thuis; indien noodzakelijk melden zij bij Veilig Thuis. Veilig Thuis behandelt de meldingen in nauwe samenwerking met de lokale, multidisciplinair opgezette infrastructuur. Specialistische hulp wordt veelal regionaal georganiseerd[13] en generieke hulp lokaal, maar van belang is dat beide vormen van hulp dichtbij huis kunnen worden ingezet en nauw samenwerken. Expertise en deskundigheid moet daarom in het lokale veld worden gebracht. Een uitzondering is de opvang; omdat de basis voor opvang de bedreigde veiligheid is, wordt opvang juist veelal buiten de eigen (centrumgemeente)regio geboden. In de eigen regio moet wel een time-out voorziening beschikbaar zijn.

10. Zorg en straf zijn goed verbonden

Nadat een incident is gemeld, wordt zo snel als mogelijk samenwerking gezocht tussen de domeinen straf en zorg. De ketenpartners zullen samen met het gezin en in voortdurende afstemming met elkaar moeten komen tot afspraken over het inzetten van adequate interventies, bijvoorbeeld door het aanbieden van hulpverlening, het opleggen van een strafrechtelijke of bestuurlijke maatregel of een combinatie daarvan. Door de zorgketen beter en meer bij de strafrechtketen te betrekken en vice versa, is er meer kennis over een gezin en kunnen interventies effectiever worden ingezet.

11. Veilig Thuis ondersteunt de lokale zorgstructuur

Regio Haaglanden wil één contactpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling. Tijdens de startconferentie is unaniem gekozen voor de vorming van één Veilig Thuis organisatie op Haaglanden niveau. Veilig Thuis is herkenbaar en inzetbaar op lokaal niveau, en ondersteunt de lokale zorgstructuur. De professionals in het lokale veld maken gebruik van de expertise van Veilig Thuis ten behoeve van de inschatting van de veiligheidsrisico's, advisering ten aanzien van de aanpak en specialistische kennis en kunde. De casusregie ligt bij het lokale veld, uitzonderingen daar gelaten.

Aan het einde van het uitvoeringsplan op blz 35 is er per visiepunt een ambitie geformuleerd. Een voorbeeld van zo'n ambitie is:

1. Ambities veiligheid staat voorop:

In 2018 kan men vanuit een 0-meting meten of het geweld is gestopt. Inclusief een rappelfunctie om de veiligheidsafspraken te monitoren en de veiligheid te borgen. De vraag naar veiligheid wordt continu herhaald en gemeten. We onderzoeken in hoeverre de geweldspiraal na hulpverlening in een gezin stopt en recidive afneemt. In 2018 willen we dat deze doelstelling voor 60% van alle interventies wordt gehaald, oplopend naar 80% in jaar 2020.

2.3. Verdeling van taken en verantwoordelijkheden

Afspraken over verantwoordelijkheid en regie

Voor een goede en efficiënte aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling is de regievoering van het grootste belang.

De verantwoordelijkheid voor de regionale inzet van de specialisten huiselijk geweld en kindermishandeling ligt bij de centrumgemeenten. De verantwoordelijkheid voor de lokaal in te zetten interventies ligt bij alle gemeenten. De procesregisseur heeft tot taak er voor te zorgen dat er

[13] Om een bepaald specialisme en/of kennis te borgen is een bepaalde schaalgrootte vereist. Daarom wordt specialistische hulp veelal op regionaal niveau georganiseerd.

op iedere melding de juiste actie wordt ondernomen. De procesregie wordt belegd bij de organisatie waar de melding binnenkomt. Dit zal in complexe gevallen Veilig Thuis zijn. De casusregisseur heeft tot taak er voor te zorgen dat het veiligheidsplan en het hulpverleningstraject worden uitgevoerd. Het hulpverleningsplan is integraal van aard. De casusregisseur volgt het hele hulpverleningstraject van begin tot eind, werkt actief en outreachend en is de vaste contactpersoon voor het gezins- of familiesysteem. De casusregie ligt indien mogelijk bij het lokale veld. De keuze van de organisatie die de casusregie uitvoert, hangt af van de aard van de melding (indien mogelijk in afstemming met de cliënt/gezin). Bij complexe zaken kan de casusregie aan Veilig Thuis worden overgedragen.

Afspraken over Opvang
Uitgangspunt is dat opvang slechts plaatsvindt als dit voor de veiligheid noodzakelijk is. Landelijk gaan we afspraken maken (onder de paraplu van de VNG) om te zorgen voor voldoende beschikbare opvang om redenen van veiligheid. Om te werken aan herstel kan enige afstand van de thuissituatie soms bevorderlijk zijn. Toch kan ook opvang (van zeer tijdelijke aard, zogenaamde time-out voorziening) binnen de eigen regio noodzakelijk zijn. Het eigen sociale netwerk blijft zo dichtbij en de fase na de opvang, waarin ambulante hulpverlening ingezet wordt, kan plaatsvinden in de bekende omgeving.

Taken en verantwoordelijkheden Veilig Thuis
Hieronder is schematisch weergegeven wat de taken van Veilig Thuis zijn, ook in relatie met de taken van het lokale veld.

Tabel: *schematische weergave taken Veilig Thuis i.r.t. lokale veld.*

Veilig Thuis organisatie	**Lokale veld**	**Elders**
- Onderzoek - Triage - Meldingen ontvangen (ook alle zorgmeldingen van de politie) - Monitoren (beleidsinformatie) - Toeleiden vanuit de Veilig Thuis organisatie - Deskundigheidsbevordering/ voorlichting - Advies/Consult - Crisis interventie - Casusregie in complexe situaties - Procesregie	- Preventie - Signaleren - Casusregie als expertise in het lokale veld aanwezig is - Toeleiden vanuit het lokale veld - Zorgverlening - Nazorg	- Toezicht - Opvang

H3 Financiële afspraken in de regio

Inleiding

In dit hoofdstuk wordt benoemd op welke wijze de regionale middelen, toegekend aan de centrumgemeenten, verdeeld worden. Eerst worden de financiering en begroting van Veilig Thuis weergegeven; de financiering van Veilig Thuis is een verantwoordelijkheid van alle gemeenten in Haaglanden. Omdat de financiering en dus de begroting van de aanpak huiselijk geweld in beide centrumgemeenten verschillend is, volgen daarna eerst financiering en begroting van centrumgemeente Delft en daarna die van centrumgemeente Den Haag.

3.1. Afspraken financiering en begroting Veilig Thuis

Middelen Jeugdzorg/Advies-en Meldpunt Kindermishandeling

Financiering van de aanpak kindermishandeling wordt per 1 januari 2015 een gemeentelijke taak. Gemeenten krijgen daarvoor het budget voor jeugdhulp via een decentralisatie-uitkering in het Gemeentefonds. De middelen die van oudsher ingezet zijn voor de financiering van het AMK zijn hierbij niet geoormerkt. Voor 2015 zijn deze middelen verdeeld op historische grondslag, voor 2016 volgt een nieuw objectief verdeelmodel. Voor de regio Haaglanden is in het Regionaal Uitvoerings Programma Jeugd 2015 een bedrag opgenomen voor het AMK. Het grootste deel van deze middelen, namelijk € 4.774.660,- stellen de gemeenten in Haaglanden vanaf 1 januari 2015 beschikbaar voor de financiering van Veilig Thuis.

Middelen Steunpunten Huiselijk Geweld Delft en Den Haag

De middelen die centrumgemeenten Den Haag en Delft in 2014 inzetten voor hun Steunpunten huiselijk geweld, respectievelijk € 2.151.724 en € 577.000 worden door Den Haag in zijn geheel en door Delft zoveel mogelijk ingezet worden voor de financiering van Veilig Thuis 2015. De middelen 2014 van het Steunpunt huiselijk geweld centrumgemeente Delft zijn inclusief de financiering van een aantal lokale taken huiselijk geweld. Deze taken zijn overstijgend aan de reguliere steunpunt taken en worden om die reden niet meegenomen naar Veilig Thuis. De consequentie van de korting op de decentralisatie uitkering vrouwen opvang Delft als gevolg van de overstap van Lansingerland naar Rotterdam zal niet worden doorberekend in de financiering van Veilig Thuis.

De bekostiging van Veilig Thuis komt dus vanaf 1-1-2015 uit twee verschillende bronnen:

1. het jeugdhulpbudget waarin de AMK-middelen worden opgenomen, dat gedecentraliseerd per gemeente in het gemeentefonds wordt gestort.
2. de centrumgemeente middelen Vrouwenopvang, die tot en met 2014 ingezet werden voor de Steunpunten Huiselijk Geweld.

Tabel 2: *overzicht met de begrote middelen voor 2015 per organisatie.*

Organisatie	**Budget**
AMK	€ 4.774.660,-
SHG DWO	€ 415.500,-
SHG regio Den Haag	€ 2.151.724,-
Totaal	**€ 7.41.884,-**

3.2. Financiering regio Delft

Opbouw budget aanpak Huiselijk geweld en kindermishandeling
Het budget voor de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling in de regio Delft voor de periode 2015-2018 is opgebouwd uit

1. De rijksmiddelen, die het rijk stort in een decentrale uitkering voor vrouwenopvang in het gemeentefonds, getiteld de DU VO.
2. Compensatie vanuit de gemeente Rotterdam vanwege de overstap van de gemeente Lansingerland naar de centrumgemeente Rotterdam.

Ad 1) Nieuw verdeelmodel Rijksmiddelen
Zoals in hoofdstuk 1 beschreven gaat de verdeling van de rijksmiddelen per 2015 via het nieuwe verdeelmodel voor de rijksmiddelen voor de aanpak van huiselijk geweld. Voor 2014 bedroeg de Decentralisatie Uitkering Vrouwenopvang en Huiselijk Geweld vanuit het Rijk € 1.793.581, - . Delft ontvangt de komende jaren minder rijksmiddelen. Dit heeft de te maken met de overstap van de gemeente Lansingerland naar de centrumgemeente Rotterdam. Delft heeft de vraag uitstaan voor een compensatieregeling vanwege deze overstap naar de centrumgemeente Rotterdam, waardoor de middelen wellicht gecompenseerd worden.

Voor de jaren 2015 tot en met 2018 bedraagt de rijksbijdrage voor de Delftse regio:

	2014	***2015***	***2016***	***2017***	***2018***
DU VO	**1.793.581**	**1.545.650**	**1.570.338**	**1.576.376**	**1.641.188**

compensatie gemeente Rotterdam

	2014	***2015***	***2016***	***2017***	***2018***
Compensatie Rotterdamse regio	**0**	**200.000**	**200.000**	**200.000**	**0**

Totaalinzet gemeentelijke middelen:

	2014	***2015***	***2016***	***2017***	***2018***
Totaal	**1.793.581**	**1.745.650**	**1.770.338**	**1.776.376**	**1.641.188**

Begroting centrumgemeente Delft 2015-2018

Omdat het nieuwe verdeelmodel gebaseerd is op de zorgzwaarte in de eigen regio (kwantitatief en kwalitatief) betekent dit dat wij uit deze middelen de zorg en opvang voor onze eigen inwoners moeten betalen. Opvang kwam tot nu toe voor rekening van de opvangende gemeente. Als gevolg van deze zorgzwaarte berekening heeft Delft een korting gekregen op de middelen. Om toch de opvang en zorg voor de eigen inwoners te kunnen blijven verzorgen is de regio DWO genoodzaakt zich te beperken tot het aanbieden van een basispakket voorzieningen huiselijke geweld. Dit

basispakket bestaat uit het in stand houden van het aantal opvangplekken, deelname aan Veilig Thuis, het bieden van ambulante hulp[14] bij geweld en de uitvoering van de Wet Tijdelijk Huisverbod.

Begroting 2015-2018 regio Delft

Meerjarenbegroting regio Delft	2015	2016	2017	2018
Voortzetting huidig beleid				
Residentiele opvang[1]	767.268	767.268	767.268	767.268
Veilig Thuis[2]	415.500	415.500	415.500	415.500
Tijdelijk Huisverbod[3]	207.000	207.000	207.000	207.000
Ambulante hulpverlening[4]	206.618	206.618	206.618	206.618
GGZ hulp aan kinderen bij huiselijk[5] geweld	32.643	32.643	32.643	32.643
DWO taken huiselijk geweld[6]	66.621	74.809	130.847	-4.341
Totaal voortzetting beleid	**1.695.650**	**1.703.838**	**1.759.876**	**1.624.688**
Vorming Veilig Thuis	50.000	50.000		
Evaluatie		16.500	16.500	16.500
Kosten opvang elders van burgers uit de DWO regio	p.m	p.m	p.m	p.m
TOTAAL	**1.745.650**	**1.770.338**	**1.776.376**	**1.641.188**

*Bron: onderzoek bureau BMO: kosten hulpverlening huisverbod in de regio's Den Haag en DWO, uitgevoerd in opdracht van de stuurgroep huiselijk geweld Haaglanden, september 2013

1. **Residentiele opvang:** 11 systeemplaatsen, bij Stichting Perspektief
2. **ambulante hulpverlening:** 18 systemen, bij stichting Perspektief
3. **Steunpunt:** taken voor Veilig Thuis; 470 meldingen (2013)
4. **Tijdelijk Huisverbod:** Uitgaande van 60 huisverboden, berekening: kosten hulpverlening huisverbod (incl. crisisdienst) in de regio's Den Haag en DWO, uitgevoerd door bureau BMO in opdracht van de stuurgroep huiselijk geweld Haaglanden, september 2013
5. **GGZ hulp:** 6 trainingen voor kinderen die getuigen zijn geweest van huiselijk geweld, leeftijd 4 – 18, bij GGZ Delfland
6. **DWO taken huiselijk geweld:** onder andere de begeleidingstrajecten AWARE, deskundigheidsbevordering lokale sociale teams op de verschillende vormen van geweld, ketenregie voor alle onderdelen van de aanpak huiselijk geweld (ouderenmishandeling, eergerelateerd geweld, partnergeweld, seksueel geweld, oudermishandeling, kindermishandeling), communicatie, kwaliteitsverbetering vrouwenopvang, zorg voor minderjarige in de opvang, bereiken migrantengroepen, We Can Young Campagne en de P.M. post bij kosten die ontstaan tijdens opvang elders van burgers uit de DWO regio. *Dit bedrag fluctueert over de jaren als gevolg van de verandering in de doeluitkering.*3.3. Financiering regio Den Haag

[14] hulpverlening bij geweld welke dusdanig specialistisch is dat het niet kan worden opgepakt door het lokale veld

3.3. Financiering regio Den Haag

Opbouw budget aanpak Huiselijk geweld en kindermishandeling
Het budget voor de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling in de regio Den Haag voor de periode 2015-2018 is opgebouwd uit drie componenten:

1. Rijksmiddelen, die het rijk stort in een decentrale uitkering voor vrouwenopvang in het gemeentefonds, getiteld de DUVO.
2. Bijdragen van alle vijf de gemeenten.
3. Financiering van incidentele projecten, mannenopvang en het Landelijk Knooppunt huwelijksdwang en achterlating.

Ad 1) Nieuw verdeelmodel Rijksmiddelen
Zoals in hoofdstuk 1 beschreven krijgt centrumgemeente Den Haag extra middelen van het Rijk op basis van het nieuwe verdeelmodel voor de rijksmiddelen voor de aanpak van huiselijk geweld.
Voor de jaren 2015 tot en met 2018 bedraagt de rijksbijdrage voor de Haagse regio:

2015: € 6.913.035,-	**2016: € 7.337.675,-**	**2017: € 7.637.362,-**	**2018: € 8.169.736,-**

Bron: septembercirculaire 2014

Ad 2) Bijdragen van de vijf gemeenten
Den Haag zet voor de komende jaren de volgende bedragen in uit haar eigen middelen:

2015: € 2.274.543,-	**2016: € 2.165.543,-**	**2017: € 2.060.543,-**	**2018: € 1.985.543,-**

Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Wassenaar en Zoetermeer (gezamenlijk)

2015: € 80.000,-	**2016: € 80.000,-**	**2017: €80.000,-**	**2018: € 80.000,-**

Totaalinzet gemeentelijke middelen:

2015: € 2.354.543,-	**2016: € 2.245.543,-**	**2017: € 2.140.543,-**	**2018: € 2.065.543,-**

Ad 3) Incidentele projecten

- **Mannenopvang**

De mannenopvang in de G4 wordt tot nu toe direct door het Rijk gefinancierd. De mannenopvang is niet als specifieke groep met aparte (landelijke) financiering aangemerkt. Daarom was het de bedoeling van de staatssecretaris om de middelen voor mannenopvang (jaarlijks € 300.000,- voor iedere G4 gemeente) toe te voegen aan het bedrag dat voor de aanpak van huiselijk geweld met ingang van 1 januari 2015 over de centrumgemeenten verdeeld gaat worden volgens het nieuwe verdeelmodel (zie hoofdstuk 1). Omdat de in de G4 opgedane expertise dan verloren zou gaan en juist het borgen van deze deskundigheid van groot belang is, is nu besloten door VWS om een overgangsperiode van twee jaar (2015 en 2016) in te stellen om de expertise goed over te dragen aan andere centrumgemeenten en te onderzoeken aan hoeveel plaatsen mannenopvang in de G4 structureel behoefte zal zijn in de toekomst. Andere centrumgemeenten kunnen plaatsen inkopen in de G4 of zelf een mannenopvang starten.

2015: € 300.000,-	**2016: € 300.000,-**	**2017: ---**	**2018: -----**

- **Knooppunt huwelijksdwang en achterlating**

Voor het Knooppunt huwelijksdwang en achterlating ontvangt de centrumgemeente Den Haag in 2015 een bedrag van € 250.000,- van het Rijk. Op basis van een evaluatie zal een besluit genomen worden over mogelijke voortzetting van deze financiering.

2015: € 250.000,-	**2016: ---**	**2017: ---**	**2018: ---**

Begroting centrumgemeente Den Haag 2015-2018

Omdat het nieuwe verdeelmodel gebaseerd is op de zorgzwaarte in de eigen regio (kwantitatief en kwalitatief) betekent dit dat uit deze middelen de zorg en opvang voor de inwoners uit onze regio betaald moeten worden. Opvang kwam tot nu toe voor rekening van de opvangende gemeente. Besloten is het aantal opvangplaatsen in de Haagse regio op het huidige niveau te handhaven en meer middelen in te zetten voor ambulante hulp. Dit is geheel in lijn met de gemeentelijke visie. We zullen het tot nu toe gevoerde beleid dan ook voortzetten, zoals in onderstaande begroting zichtbaar is. (NB: Onder de begroting hebben we voor de onder 'voortzetting huidig beleid' opgenoemde interventies de huidige inzet aangegeven.) Daarom en ook omdat nog niet duidelijk is hoe (de deskundigheid van) het lokale veld in alle vijf de gemeenten zich gaat ontwikkelen en hoe het lokale veld en de aanpak huiselijk geweld zich in detail met elkaar gaan verhouden, lassen we eind 2016 een evaluatiemoment in, specifiek gericht op de inzet van de middelen. Op basis van deze evaluatie kunnen verschuivingen in de inzet van de middelen plaatsvinden.

Daarnaast heeft de VNG met staatssecretaris van Rijn afgesproken dat de centrumgemeenten gaan investeren in kwaliteit en is een aantal thema's benoemd (uitvoeren regiovisie, aandacht voor kinderen, multidisciplinaire aanpak, ook van seksueel geweld, knooppunt huwelijksdwang en achterlating, slachtoffers van mensenhandel, ouderenmishandeling, mannenopvang en flexibiliteit om te kunnen inspelen op nieuwe ontwikkelingen en doelgroepen; ook moet deze extra inzet gemonitord worden).

Bovenstaande leidt tot de volgende begroting voor de looptijd van deze regiovisie

Totaal beschikbare middelen:

2015: € 9.817.578,-	**2016: € 9.883.218,-**	**2017:€ 9.777.905,-**	**2018: € 10.235.279,-**

Begroting 2015-2018 regio Den Haag

Meerjarenbegroting regio Den Haag	2015	2016	2017	2018
Voortzetting huidig beleid				
Residentiele opvang	3.755.075	3.755.075	3.755.075	3.755.075
Steunpunt Huiselijk Geweld	2.151.724	2.151.724	2.151.724	2.151.724
Tijdelijk Huisverbod	1.885.000	1.885.000	1.885.000	1.885.000
GGD/Activiteiten	515.000	515.000	515.000	515.000
Overige activiteiten*	387.201	387.201	387.201	387.201
Totaal voortzetting beleid	**8.694.000**	**8.694.000**	**8.694.000**	**8.694.000**
Incidentele projecten				
Mannenopvang	300.000	300.000	------	------
Knooppunt Huwelijksdwang en achterlating	250.000	------	------	------
Totaal incidentele projecten	**550.000**	**300.000**	**------**	**------**
Intensivering van (rijks)beleid				
Vorming Veilig Thuis	150.000	150.000		
Uitbreiding ambulante hulp	**423.578**	450.000	500.000	600.000
Inzet specifieke projecten, waaronder bovengenoemde afspraken met het Rijk**	**-------**	**239.218**	533.905	841.279
Evaluatie		**50.000**	**50.000**	**100.000**
Kosten opvang elders van burgers uit de Haagse regio	**p.m**	**p.m.**	**p.m.**	**p.m.**
Frictiekosten vorming Veilig Thuis	**p.m**	**p.m.**	**p.m.**	**p.m.**
TOTAAL	**9.817.578,-**	**9.883.218**	**9.777.905**	**10.235.279**

***groot deel van deze middelen wordt gereserveerd vanwege het feit dat de huisverbodenregeling een open einde financiering is.**

****Jaarlijks wordt in samenwerking met de ketenpartners een begroting opgesteld voor deze projecten en mogelijk structurele activiteiten.**

Residentiele opvang: 60 systeemplaatsen bij Stichting Wende en het Leger des Heils (een systeemplaats is voor slachtoffer plus eventuele kinderen), afdeling Advies-en intake, laagdrempelige spreekuren in vijf wijken, ambulante begeleiding na opvang, begeleiding kinderen en ouderen in de opvang.
Steunpunt: taken voor Veilig Thuis; 3400 meldingen in 2013.
Tijdelijk Huisverbod: tussen de 350 en 400 huisverboden per jaar; inzet crisisdienst en begeleiding door het maatschappelijk werk; begeleiding door de reclassering.
GGD activiteiten: inzet programmamanager, jaarlijks wisselend onderzoek door epidemiologie, deskundigheidsbevordering van professionals, ketenregie voor alle onderdelen van de aanpak huiselijk geweld (eer, ouderen, partnergeweld, seksueel geweld), communicatie en evenementen. Jaarlijks wordt samen met de GGD een activiteitenprogramma opgesteld.
Overige activiteiten: diversen, ook jaarlijks te bepalen, variërend van bijdragen aan conferenties huiselijk geweld voor bepaalde doelgroepen tot ondersteuning van bv migrantengroepen in het bereiken van slachtoffers huiselijk geweld, communicatieve activiteiten.

H4 Evaluatie en verantwoording

Het streven is om een effectieve en efficiënte aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling te organiseren. Hiervoor is het nodig dat er inzicht is in het proces zodat de aanpak te kan worden geëvalueerd en verantwoord en het proces daar waar nodig kan worden verbeterd. Lokale en regionale gegevens worden verzameld om inzicht te krijgen in de aard en omvang van de problematiek, de kosten en de efficiëntie van de keten.

Kwantitatieve evaluatie
Jaarlijks wordt er een plan opgesteld om de kwantitatieve gegevens van de partners in de aanpak huiselijk geweld te verzamelen en te bundelen. Hierbij wordt er uitgegaan van de adviesaanvragen en meldingen bij Veilig Thuis. Door middel van deze gegevensverzameling ontstaat er inzicht op het verloop van de aanpak van deze adviesvragen en meldingen en inzicht in de hoeveelheid meldingen die iedere partner behandeld en de afronding hiervan.

Kwalitatieve evaluatie
In overleg met het veld worden de kwaliteitsindicatoren bepaald. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling om de administratieve lasten te verzwaren. Nu al hebben alle instellingen veel informatie beschikbaar en worden processen gemonitord. Belangrijke indicatoren zijn de snelheid waarmee een interventie kan plaatsvinden en de mate waarin recidive voorkomt. Hierbij aansluitend kan de monitoring eenvoudig gehouden worden door gebruik te maken van al verzamelde gegevens. Ontwikkelingen dienen met elkaar in verband gebracht te worden om het effect van de aanpak zo goed mogelijk in beeld te krijgen.

Bij alle evaluaties zijn bestaande privacy regels bepalend voor de grenzen van het gebruik van gegevens. In ieder geval worden de punten genoemd aan het eind van het uitvoeringsplan in bijlage 1 geëvalueerd.

De twee evaluatiemomenten:

1. Het is noodzakelijk om halverwege de looptijd van deze regiovisie de geplande activiteiten en hun financiering onder de loep te nemen. Op basis van deze evaluatie kan zowel de inzet van activiteiten als van de middelen worden bijgestuurd en aangepast. Halverwege 2016 wordt deze evaluatie gestart.
2. Aan het einde van de looptijd van deze Regiovisie is het belangrijk om inzicht te hebben op de effecten van het beleid. Hiervoor is het noodzakelijk om cliëntsystemen gedurende een langere periode te volgen. Hiermee wordt in de tweede helft van 2015 gestart en deze monitoring loopt tot medio 2017 door.

Bijlage 1: Uitvoeringsplan Den Haag

Maatregelen om huiselijk geweld en kindermishandeling te bestrijden

Inleiding

In hoofdstuk 2 hebben we elf uitgangspunten beschreven die samen de visie vormen in regio Haaglanden bij de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Op basis van deze uitgangspunten formuleren we in dit uitvoeringsplan de ambities en acties vanuit de gemeenten voor de komende vier jaar. Bij alles wat we doen, zijn we ons bewust van de visie zoals we die in het vorige hoofdstuk hebben beschreven. Deze visie is de basis van ons handelen. De genoemde maatregelen zijn niet bedoeld als blauwdruk, maar geven wel inzicht in waar we de komende jaren op willen inzetten. Omdat de sociale infrastructuur bij alle gemeenten sterk in beweging is, zullen we tijdens de looptijd van deze regiovisie wellicht actiepunten bijstellen of anders prioriteren. Met als doel om huiselijk geweld te voorkomen, (h)erkennen, behandelen, de schade ervan te beperken en de veiligheid duurzaam te borgen. Om dit te bereiken is een aanpak op vier fronten nodig:

Aanpak	Doel	Regie verantwoordelijkheid (1-1-2015)
1. Bewustwording en preventie	Voorkomen	Elke gemeente
2. (Vroeg)signalering	Herkennen	Elke gemeente
3. Herstel	Herstel van veiligheid	De centrumgemeenten
4. Nazorg	Schade beperken Recidivepreventie	Elke gemeente

1. Bewustwording en preventie

Met preventieve maatregelen wordt het algemene bewustzijn over de problematiek rond huiselijk geweld en kindermishandeling vergroot, inclusief kennis van mogelijkheden om hier iets aan te doen. Dit kan bereikt worden door voorlichting aan een breed publiek, maar ook aan specifieke beroepsgroepen die met mensen werken, zoals huisartsen, onderwijzers en bij (sport)verenigingen. Ook gaat voorlichting over het stellen van de norm: huiselijk geweld of kindermishandeling zijn onder alle omstandigheden onaanvaardbaar. Preventie bij risicogroepen, waaronder bij voorbeeld voorlichtingsbijeenkomsten over vrouwelijke genitale verminking (VGV) maar ook bij voorbeeld voor ouderen, is bedoeld om te voorkomen dat huiselijk geweld of kindermishandeling bij deze groepen plaatsvindt en om de weg wijzen naar hulpverlening. Tenslotte wordt onder preventie ook recidive preventie verstaan, dus het voorkomen van terugval.

2. (Vroeg)signalering

Huiselijk geweld en kindermishandeling vinden soms jaren achter elkaar plaats in een gezin, met alle schadelijke gevolgen van dien. Daarom is het van belang om in te zetten op eerdere signalering van de problematiek om de geweldsspiraal te doorbreken en de schade te beperken. (Vroeg)signalering van huiselijk geweld en kindermishandeling kan onder andere worden bereikt door professionals te trainen in gespreksvaardigheden en handelingsverantwoordelijkheid. De Wet verplichte Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling maakt signalering in een aantal stappen concreet en is zo een goed hulpmiddel.

3. Herstel (het stoppen van geweld)

Wanneer de veiligheid in het geding is, dient er direct gehandeld te worden om de veiligheid te herstellen. Nadat signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling binnen zijn gekomen via de politie en/of bij Veilig Thuis, moeten vervolgstappen worden gezet. Dit is maatwerk, mede bepaald op basis van de triage die de complexiteit van de problematiek weergeeft. Vervolgens kunnen

verschillende interventies worden ingezet om de veiligheid op korte termijn te herstellen (zoals: doorbreken geweldsdynamiek, een tijdelijk huisverbod[15] voor de (vermoedelijke) pleger, een strafrechtelijk traject, een verblijf in de opvang. Het uiteindelijke herstel gaat over alle leefgebieden heen, van het (weer) leren opbouwen van sociale netwerken tot traumaverwerking bij volwassenen en kinderen. Participatie, werk, scholing en inkomen zijn ook belangrijke pijlers.

4. Nazorg en voorkomen van herhaling
Bij huiselijk geweld en kindermishandeling is de kans op herhaling en terugval groot. Daarnaast is het geweld vaak intergenerationeel; in 40% van de gevallen van kindermishandeling, blijken de ouders zelf ook slachtoffer te zijn geweest van mishandeling. Daarom is het goed om na het hulpverleningstraject het gezinssysteem te blijven volgen en vooruit te helpen. Nazorg is van groot belang en bestaat naast hulp ook uit het vinden van huisvesting, financiële hulp en bijvoorbeeld het aanbieden van een weerbaarheidstraining. In de nazorgperiode speelt het eigen netwerk van het gezin een belangrijke rol. Zij zijn een extra oogje in het zeil. Van belang is dat ook de leden van het eigen netwerk indien nodig, voor advies en consultatie, terecht kunnen bij professionals in hun eigen wijk; zo krijgen zij ook de nodige ondersteuning.

In onderstaande tekst wordt per fase uitgeschreven wat we de komende vier jaar met alle negen gemeenten in regio Haaglanden willen bereiken en welke maatregelen daarvoor worden genomen.

1. Bewustwording en preventie bij huiselijk geweld en kindermishandeling

Wat willen we bereiken?
In onze regio blijven we de komende jaren inzetten op voorlichting en preventie ter voorkoming van huiselijk geweld en kindermishandeling. Als preventie en voorlichting goed geregeld en verankerd zijn in alle gemeenten zal dat de kosten op langere termijn verlagen. Elke gemeente in onze regio is verantwoordelijk voor het lokaal organiseren van een aanbod op het gebied van voorlichting en preventie. Het gaat hier allereerst om algemene preventie, gericht op de gehele bevolking en iedereen die direct of indirect te maken heeft met huiselijk geweld of kindermishandeling. Daarnaast richten we ons ook op specifieke preventie, gericht op risicowijken, risicogroepen, mensen met een risicovolle leefstijl[16] of concrete risicogezinnen[17]. Verder willen we ook graag erger voorkomen in gezinnen waar huiselijk geweld speelt of gespeeld heeft

Acties
In de regio Haaglanden organiseren we in ieder geval het volgende op het gebied van voorlichting en preventie van huiselijk geweld en kindermishandeling:

Communicatieplan:

- We maken jaarlijks een communicatieplan met een agenda van onze activiteiten; we haken aan bij bestaande evenementen zoals week kinderen veilig/week zonder geweld/ internationale vrouwendag / internationale dag ter bestrijding van ouderenmishandeling, e.a. We zetten hierbij de middelen in van onze bestaande publiekscampagne.

Ervaringsdeskundigen betrekken bij voorlichting:

- We betrekken cliënten als ervaringsdeskundigen bij de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling en de beleidsvorming. We organiseren zowel lokaal als regionaal

[15] De wet Tijdelijk Huisverbod voorziet in de mogelijkheid om - teneinde het geweld te doorbreken – iemand gedurende tien dagen de toegang tot de woning te ontzeggen. De maatregel kan met 28 dagen worden verlengd.
[16] Zoals een alcohol(en/of drugs)verslaving.
[17] Zoals in gezinnen met veel stressfactoren (waaronder stress rondom de financiële situatie)

voorlichtingsbijeenkomsten met cliënten als ervaringsdeskundigen. Ook zetten we in op het bevorderen van lotgenotencontact om elkaar te ondersteunen.

Analyse risicogroepen:

- Hoewel huiselijk geweld en kindermishandeling in alle lagen en culturen van de bevolking voorkomen, zijn er ook specifieke risicogroepen die onze aandacht verdienen. In onze regio maken we in 2016 een analyse van de belangrijkste risicogroepen voor huiselijk geweld en kindermishandeling. Wij denken dan ook aan mannen, homoseksuelen en transgenders; in deze groepen is het taboe op huiselijk geweld zeer groot. Vervolgens maken we een communicatieplan over de meest succesvolle manier van het benaderen van deze groepen en bieden we hen gericht preventie. We bieden deze gerichte preventie in ieder geval aan gezinnen met kinderen waar grote risico's bestaan op huiselijk geweld en kindermishandeling.

Samenwerking met migrantenorganisaties:

- We breiden de samenwerking met migrantenorganisaties in de regio uit om mensen van niet Westerse afkomst te bereiken met voorlichtingsactiviteiten.

> *"43% van de mishandelde kinderen heeft een ouder met psychische problemen of een verslaving. Deze cijfers zijn nog hoger onder de kinderen die getuige zijn van huiselijk geweld" (Bron: Augeo Foundation)*

Voorlichting aanstaande ouders:

- We richten ons ter preventie ook op aanstaande ouders, in zwangerschapscursussen wordt aandacht besteed aan meningsverschillen in de opvoeding en wordt informatie gegeven over hechting en geweldloos opvoeden.

- *Bewustwording jongeren:*
  We richten ons ter preventie ook op de jongeren. Het doel is dat jongeren respectvol met elkaar omgaan en zich bewust zijn van grenzen, zowel bij zichzelf als bij de ander en dat ze zo hun relationele en seksuele weerbaarheid verhogen. We zetten hier de campagne "We can young' voor in.

2. (vroeg) signalering van huiselijk geweld en kindermishandeling

Wat willen we bereiken?

In onze visie stellen we dat er geen reden mag zijn om niet in te grijpen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling. In de startconferentie hebben we met elkaar geconstateerd dat er nog te vaak sprake is van handelingsverlegenheid[18] als het gaat om huiselijk geweld en kindermishandeling. Daardoor komt het gezin veelal pas in beeld als er een crisis is en dan zijn grote of forse maatregelen noodzakelijk. Er zou veel voorkomen kunnen worden als er eerder wordt gehandeld. We zetten daarom in op vroegsignalering en handelingsverantwoordelijkheid bij zowel professionals als burgers om huiselijk geweld en kindermishandeling zo snel mogelijk te herkennen, te erkennen en te behandelen. We gebruiken hiervoor het instrument dat de Wet meldcode ons

[18] Handelingsverlegenheid: situaties waarbij een professional niet handelt, twijfelt om te handelen of niet weet hoe te handelen ondanks dat de situatie daar wel om vraagt.

biedt. De stappen die de Wet meldcode biedt zorgen voor een zorgvuldige afweging over de te maken keuze: melden of niet.

Niet alleen kunnen door middel van vroegsignalering slachtoffers voorkomen worden, maar het voorkomt ook dat er zwaardere en daardoor duurdere zorg nodig is. Vroegsignalering wordt gericht op tijdig (h)erkennen van signalen en voorkomen dat er een geweldsdynamiek ontstaat. We vinden dat iedereen in staat moet zijn om huiselijk geweld en kindermishandeling te signaleren en te handelen volgens de Wet meldcode. Daarom investeren we onder andere in deskundigheid, gespreksvaardigheden en signaleringsbekwaamheid.

"Door een goed systeem van vroegsignalering kan veel geld worden bespaard"

Acties
In de regio Haaglanden gaan we het volgende doen op het gebied van (vroeg)signalering van huiselijk geweld en kindermishandeling:

Implementatie meldcode:

- We zorgen ervoor dat iedere hulpverlenende organisatie in onze regio de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling in 2018 heeft geïmplementeerd en geborgd. Stappen van de meldcode moeten voor iedereen helder zijn en worden gevolgd.

Vergroten expertise lokale veld:

- We gaan investeren in de expertise van het lokale veld voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling. In de lokale sociale infrastructuur (zoals b.v. de sociale wijkteams) moet huiselijk geweld op tijd worden gesignaleerd en worden doorverwezen naar Veilig Thuis.

Trainingen bevorderen handelingsverantwoordelijkheid:

- Veilig Thuis levert een actieve bijdrage aan het aanpakken van handelingsverlegenheid door het geven van trainingen en deskundigheidsbevordering. Veilig Thuis traint o.a. professionals in het sociale domein in vroegsignalering en gespreksvaardigheden. Daarbij wordt ook voorlichting gegeven over het vervolgtraject na een adviesvraag of melding. We betrekken ervaringsdeskundigen bij trainingen om vroegsignalering te versterken. Ook zetten we in op verschillende leergangen rondom deskundigheidsbevordering, zoals de leergang sociale wijkteams en leergang CJG academie.

Netwerk van eerstelijns professionals:

- In onze regio willen we vóór 2018 komen tot de vorming van een netwerk van eerstelijns professionals dat actief inhoud geeft aan de vroegsignalering en na een signaal onderling bepaalt wie binnen het netwerk het best contact met het betreffende gezin of huishouden kan leggen.

Taboe doorbreken en kennis verhogen:

- Bij vroegsignalering is belangrijk dat de kennis toeneemt over de kenmerken van huiselijk geweld en kindermishandeling, eventuele risicofactoren en gevolgen hiervan, waardoor gesprekken een nog meer preventief karakter krijgen. We willen dat de vraag naar de veiligheid een normale vraag wordt. Belangrijk is dat het gemeengoed wordt dat sociale netwerken zoals buren en mantelzorg maar ook professionals vragen durven te stellen over

vermoedens die nog niet concreet zijn of duidelijk wijzen op huiselijk geweld of kindermishandeling. De gemeenten willen het taboe op huiselijk geweld doorbreken door in campagnes te verkondigen: "Je *mag* er niet over praten: je *moet* er over praten".

Terugkerend onderwerp op agenda:

- Huiselijk geweld en kindermishandeling blijven in onze regio bij alle gemeenten terugkerende onderwerpen op de agenda. Het thema moet bespreekbaar blijven om de bewustwording te vergroten en te borgen.

Samenwerking met nieuwe partners:

- We zetten in op (verbeterde) samenwerking met woningcoöperaties, scholen, huisartsen, tandartsen, werkgevers, buurthuizen, sportverenigingen en organisaties die betrokken zijn in de pre- en perinatale gezondheid om vroegsignalering te versterken.

3. Herstel bij huiselijk geweld en kindermishandeling

Wat willen we bereiken?

Het doorbreken van de cirkel van geweld en verwaarlozing is de eerste prioriteit. De veiligheid van alle gezinsleden moet worden gewaarborgd zodra er sprake is van huiselijk geweld en kindermishandeling[19]. Zonder veiligheid heeft hulpverlening weinig kans van slagen[20]. Daarom is het van belang dat er snel actie wordt ondernomen na signalen die binnenkomen bij Veilig Thuis, via politie, professionals (via de meldcode) of bezorgde omstanders en betrokkenen. Hierbij ondersteunen hulpverlening en justitiële maatregelen elkaar. Er moeten duidelijke afspraken komen over proces- en casusregie. Het hulpaanbod is systeemgericht. Voor alle vormen van huiselijk geweld dient de ketenaanpak duidelijk beschreven te zijn met bijbehorende werkprocessen. We zetten in op een goed triage-instrument, op een duidelijke route (maatwerk) van hulp (en eventueel)straf en/of een bestuurlijk traject (huisverbod) na melding bij Veilig Thuis en op voldoende en direct, lokaal beschikbare hulpverlening; indien noodzakelijk volgt een verblijf in de opvang. Ook willen we de eigen kracht bij het gezin en/of netwerk vergroten.[21]

We zetten in op zo veel mogelijk lokaal georganiseerde ambulante hulp en zo kort mogelijke opvang[22]. We proberen opvang te voorkomen door inventieve nieuwe middelen, zoals AWARE en time-out voorzieningen (zoals het tijdelijk huisverbod). Bij hoog risicozaken moet wel voldoende opvangaanbod aanwezig zijn. We houden het aantal opvangplaatsen in de regio op het huidige aantal. We gaan, onder de paraplu van de VNG, afspraken maken over het aantal in het land noodzakelijke opvangplaatsen voor slachtoffers die (met hun kinderen) vanwege de veiligheid niet in hun eigen regio kunnen worden opgevangen. In deze afspraken wordt ook opgenomen hoe we met

[19] De ervaring leert dat de bereidheid om hulpverlening te accepteren het grootst is als de hulp zo snel mogelijk wordt ingezet. Bij een incident zijn de verhoudingen in een gezin opengebroken en is verandering mogelijk.

[20] Een belangrijke conclusie uit het Verwey-Jonker onderzoek is dat er bij de hulpverlening nog meer moet worden gedaan om het geweld daadwerkelijk te doen stoppen. In 50% van de respondenten bleek het geweld na 1,5 jaar wel iets te zijn afgenomen maar niet gestopt.

[21] Soms gaat er van de sociale omgeving juist een negatieve prikkel uit (bijvoorbeeld ernstige verslaving, generaties lang geweld, crimineel milieu). In situaties van eergerelateerd geweld is de omgeving vaak mede verantwoordelijk voor het geweld. Als herstel niet mogelijk is, moet afstand van de bestaande sociale omgeving worden genomen. In die gevallen zal moeten worden geprobeerd om een nieuw netwerk op te bouwen.

[22] Voor zover de veiligheid dat toe staat en het voor het herstel geen beletsel vormt, wordt er op gestuurd dat betrokkenen na incidenten met huiselijk geweld en/of kindermishandeling zoveel mogelijk binnen hun sociale omgeving kunnen blijven functioneren. Ambulante hulpverlening heeft dan ook veruit de voorkeur.

Leiden en Gouda goed kunnen samenwerken op dit gebied. De gezamenlijke centrumgemeenten dragen er zorg voor dat de specialistische opvang, die nu landelijk op een beperkt aantal plekken wordt aangeboden (eergerelateerd geweld, slachtoffers loverboys, slachtoffers van extreem geweld en extreme stalking) kwalitatief en kwantitatief in stand kan blijven. Den Haag krijgt nog twee jaar financiering van het Rijk voor mannenopvang; in deze periode moet de opgebouwde expertise (in de vier grote gemeenten) geborgd worden en moet duidelijk worden aan hoeveel plaatsen mannenopvang in Den Haag behoefte is.

Acties

Veiligheid meten en resultaat verbeteren:

- In onze regio is de doelstelling dat na een interventie geweld of mishandeling op de langere termijn uitblijft. Om dit te meten laten we tijdens de looptijd van deze Regiovisie onderzoek doen. We onderzoeken in hoeverre de geweldspiraal na hulpverlening in een gezin stopt en recidive afneemt[23]. In 2018 willen we dat deze doelstelling voor 60% van alle interventies wordt gehaald, oplopend naar 80% in jaar 2020. We zorgen dat de vraag naar veiligheid continu wordt herhaald en gemeten wordt of het geweld stopt. Inclusief een rappelfunctie om de veiligheidsafspraken te monitoren en de veiligheid te borgen.

Expertise Veilig Thuis inzetten en triage instrument ontwikkelen:

- Veilig Thuis wordt de specialist in de veiligheidsbeoordeling en veiligheidsplanning. We spreken met ketenpartners en het lokale veld af dat zaken waarbij huiselijk geweld en kindermishandeling spelen meteen worden besproken met Veilig Thuis via de stappen van de Wet meldcode. Na een melding wordt door een expert een integrale analyse[24] gemaakt van aard en oorzaken en veiligheidsdreiging. Aan de hand van deze analyse wordt bepaald of de casusregie in het lokale veld wordt opgepakt, met ondersteuning van Veilig Thuis, of dat Veilig Thuis de casusregie tijdelijk op zich neemt. Dit laatste alleen in uitzonderlijk complexe situaties of in heel speciale gevallen zoals bijvoorbeeld voor eergerelateerd geweld. In 2016 hebben we in regio Haaglanden een goed triage instrument, waarin de zogenoemde zelfredzaamheidsmatrix een plaats heeft.

Signs of Safety[25] aanpak uitrollen:

- Alle ketenpartners in regio Haaglanden zijn in 2018 Signs of Safety geschoold en veiligheidsplannen worden samen met de betrokkenen opgesteld. Op deze wijze staat de veiligheid voorop en spreken hulpverleners dezelfde taal. We zetten in op samenwerking in een multidisciplinaire aanpak, goed aangesloten bij het lokale veld in direct contact met de betrokken gezinnen. Ook de hulpverleners in het lokale veld zijn bekend met de Signs of Safety aanpak.

- We zorgen voor doorgaande hulp, zonder hik-ups tussen de schakels, met als doel de veiligheid duurzaam te borgen.

[23] We gebruiken de politieregistratie om vast te stellen of in de 12 maanden na de start van een interventie geweld of mishandeling inderdaad zijn uitgebleven.

[24] Om goed te kunnen beoordelen welke hulpverlening noodzakelijk is, is het van belang een integrale analyse te maken van de aard en de oorzaken van het geweld of de mishandeling en van de patronen in het gezinssysteem of het huishouden die er toe hebben bijgedragen. Bij het maken van die integrale analyse is het van groot belang dat dat gebeurt zo snel mogelijk na het incident en dat met alle leden van het gezinssysteem of het huishouden wordt gesproken, inclusief de pleger(s) van het geweld of de mishandeling en (als ze er zijn) ook de kinderen. In de praktijk betekent dit, dat het maken van een integrale analyse parallel loopt aan het maken van het veiligheidsplan.

[25] Toelichting Signs of Safety bijlage 3.

Ten aanzien van de hulpverlening

- *Belangrijke rol casemanager:*
  Om de bovengenoemde doorgaande hulp te borgen en vanuit de visie één gezin, één plan één regisseur is er een belangrijke taak weggelegd voor de casemanager. Daar bij huiselijk geweld en kindermishandeling de betrokkenen zich vaak schamen over wat er gebeurd is en nadat het crisismoment voorbij is zich vaak terug trekken uit de hulpverlening is het van groot belang de casemanager zich actief en outreachend naar het gezin blijft opstellen. Hij of zij behartigt de belangen van het gezin en zorgt ervoor dat de zorg rondom alle betrokkenen georganiseerd is en aan blijft sluiten op de behoeften van het gezin; hij/zij bewaakt de voortgang en het effect van de hulp. Bij het vaststellen van het veiligheidsplan wordt bepaald waar dit casemanagement belegd wordt.

  Meer hulp voor pleger:
  We zorgen voor meer hulp en aandacht voor 'pleger'. De norm is dat het geweld moet stoppen, het geweld wordt bespreekbaar gemaakt en de betrokkenen worden aangesproken op verantwoordelijkheden. We zien de pleger niet als het probleem, maar als deel van de oplossing. Plegers blijken vaak snel af te haken als hen hulp geboden wordt. In een aanpak waarin met het hele gezin afspraken gemaakt worden, is afhaken al moeilijker. We gaan in kaart brengen wat werkt en wat niet werkt in het 'bij de les' houden van plegers in een multidisciplinaire aanpak. Tevens gaan we via ZSM-tafel en het Veiligheidshuis meer aandacht besteden aan het verbinden van hulptrajecten aan een eventueel strafrechtelijk traject of een opgelegd huisverbod.

- *Meer hulp voor kinderen:*
  Er wordt altijd gesproken met kinderen en zij worden continu in beeld gehouden. In gezinnen met kinderen wordt altijd met het CJG en/of Jeugdteams afgestemd over passende hulp voor het gezin en casemanagement. Ook in de opvang krijgen kinderen de hulp die zij nodig hebben.

- *Betere hulp voor ouderen:*
  Daar waar ouderen afhankelijk zijn van de zorg van anderen (familie, professionals) vinden specifieke vormen van ouderenmishandeling plaats, zoals b.v. financiële uitbuiting en mishandeling door overbelaste mantelzorgers. Wij willen de in de landelijke aanpak "ouderen in veilige handen' ontwikkelde instrumenten stevig verankeren in onze regionale aanpak.

Betrokkenheid en tevredenheid cliënt:

- Indien de veiligheid dit toelaat, worden alle cliënten vanzelfsprekend betrokken bij het opstellen van het veiligheidsplan, het hulpverleningsplan en de evaluatie. We betrekken het gezin in de bepaling wie de coördinerende rol op zich neemt. In 2018 ligt er geen enkel veiligheidsplan meer dat niet vanuit de cliënten (en indien mogelijk het netwerk) is geformuleerd. Cliënten geven in 2018 aan tevreden te zijn met de snelle hulp die zij gekregen hebben[26]. Ook geven cliënten aan dat ze zich gehoord voelen en oplossingsgericht mee hebben kunnen denken.

NB: Uitzondering zijn slachtoffers van eergerelateerd geweld
Zij hebben te maken met een sociale omgeving die juist mede zelf een onveilige situatie creëert. De begrippen 'veiligheid' en 'oude sociale omgeving' zijn bij eervraagstukken strijdig met elkaar. Slachtoffers van eergerelateerd geweld moeten daarom elders in veiligheid worden gebracht en bij voorkeur op grote afstand van de oude sociale omgeving.

Ten aanzien van het hulpaanbod

Lokaal passend hulpaanbod

- In het huidige hulpaanbod mist veelal de hulp en ondersteuning bij omgangsproblematiek voor kinderen bij vechtscheidingen, ouderenmishandeling, oudermishandeling en eergerelateerd geweld. Gemeenten dienen lokaal passend hulpaanbod op deze gebieden te kunnen bieden. Stichting Wende gaat een ambulant expertiseteam opzetten dat in alle gemeenten in de Haagse regio het lokale veld gaat ondersteunen met expertise op het doorbreken van de geweldsspiraal. Ook Stichting Perspektief heeft voor het DWO-gebied met 'Op de Rails' een dergelijk aanbod. Wij zullen in 2016 het hulpaanbod opnieuw evalueren op zogenoemde 'witte vlekken' en knelpunten. We zullen dan ook onderzoeken of de inzet van hulp die gericht is op participeren in de maatschappij, zoals bv schuldhulpverlening, het vinden van werk etc. voldoende ingezet wordt voor betrokkenen bij huiselijk geweld. Bij een goede samenwerking tussen Veilig Thuis en het lokale veld zou dit het geval moeten zijn.

Meer parallelle werkprocessen en duidelijkheid over verantwoordelijkheden

- We willen de snelheid van handelen verhogen door meer parallelle werkprocessen en de hulpverlening direct in te zetten. Ook zorgen we voor een stevige relatie met de sociale wijk- en jeugdteams, de CJG's en de veiligheidsketen (Veiligheidshuis en ZSM-tafel van het Openbaar Ministerie en gemeenten met het oog op het huisverbod). Elke organisatie heeft kennis van en over de lokale zorgketen en veiligheidsstructuur waarbij duidelijkheid is over de grenzen en verantwoordelijkheden. Er zijn in het jaar 2017 onderschreven procedures voor wat regulier kan en waarvoor specialisme vereist is. We hebben uitgeschreven en door alle ketenpartners onderschreven procedures voor alle meldingen

[26] Bij licht verstandelijk beperkten (LVB) of psychiatrische groepen meten we op stabiliteit i.p.v. cliënttevredenheid.

die binnenkomen, waarin ook ruimte is voor maatwerk. Aansluiting vervolghulpverlening verloopt naadloos. Veilig Thuis is sturend in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Kwaliteit van de opvang

- We gaan met de instellingen die opvang verzorgen in gesprek om de kwaliteit te verhogen. We doen dit met het landelijk ontwikkelde kwaliteitsdocument als leidraad.

Veiligheidshuis

- In 2015 wordt bij ingewikkelde cases huiselijk geweld, vaak huisverboden, specifiek gekeken naar wat nodig is voor een goede aanpak; we doen dit samen met Openbaar Ministerie, politie, Veilig Thuis, Algemeen Maatschappelijk Werk en Geestelijke Gezondheidszorg . We zorgen voor minder tegengestelde aanpakken door meer overleg tussen straf en zorg en een goede aansluiting van Veilig Thuis bij het Veiligheidshuis, de ZSM-tafel van het Openbaar Ministerie en bij de jeugdbeschermingstafel. Daarnaast zet Veilig Thuis haar kennis van het systeemgericht werken in de focusaanpak van het Veiligheidshuis. Tot slot gaan we vanaf 2015 de samenwerking tussen de lokale veiligheidskamers in de regiogemeenten en het regionale Veiligheidshuis bevorderen.

Belemmeringen doorstroom aanpakken

- We maken het komende jaar afspraken over de uitbreiding van de ambulante hulp in de hele regio en over de doorstroom van cliënten uit de opvangvoorzieningen. Om de opvang zo kort mogelijk van duur te laten zijn moeten voldoende woningen beschikbaar zijn en moet bijvoorbeeld snel schuldhulpverlening ingezet kunnen worden in het lokale veld.

4. Nazorg na huiselijk geweld en kindermishandeling

Wat willen we bereiken?

Onder nazorg verstaan wij het duurzaam borgen en monitoren van de veiligheid, het beperken van de schade van de gevolgen van huiselijk geweld en kindermishandeling, het stoppen van de intergenerationele overdracht en recidivepreventie. Vanuit het uitgangspunt ‘lokaal waar het kan en regionaal waar nodig’, zal nazorg vooral lokaal worden georganiseerd.

Belangrijk bij nazorg is de ondersteuning van het gezin door het eigen netwerk, dat een extra oogje in het zeil kan houden, hierbij indien noodzakelijk ondersteund door eerstelijns professionals (bv uit het sociale wijkteam). Eventueel nog noodzakelijke hulp, om het leven weer op orde te krijgen, moet wel meteen beschikbaar zijn. In de herstelperiode zijn rond iedere casus waarin huiselijk geweld speelt al afspraken gemaakt over casusregie en de manier waarop het lokale veld en de specialisten huiselijk geweld samenwerken In de nazorgperiode krijgt de casusregisseur een andere, minder prominente rol, houdt vinger aan de pols en volgt het gezin.

Acties

Nazorg voor kinderen

- We willen de intergenerationele overdracht doorbreken door hulp te organiseren voor kinderen die getuige zijn (geweest) van huiselijk geweld. Deze hulp wordt laagdrempelig aangeboden: ouders en hulpverleners kunnen kinderen aanmelden, zonder teveel bureaucratische rompslomp. Een voorwaarde is voldoende aanbod, voldoende groepen en verschillende locaties, zodat men niet lang hoeft te wachten en het dichtbij huis is. We gaan specifiek voor kinderen inzetten op de aanbevelingen die de kinderombudsman in zijn rapport aangegeven heeft (zie hoofdstuk 1).

De kinderen en volwassenen worden professioneel begeleid bij het doorbreken van het geheim.[27] Kinderen wordt geleerd dat conflicten, teleurstelling en stress anders kunnen worden beantwoord dan met geweld. Daar ligt, behalve voor de ouders, een grote opgaaf voor de omgeving waar het sociale leven van de kinderen zich hoofdzakelijk afspeelt, zoals scholen en sportverenigingen. Voor meer ernstig beschadigde kinderen is traumabehandeling nodig. Onderzoek toont aan dat kinderen tot in hun pubertijd nog beschikken over een grote veerkracht en herstelmogelijkheid. We moeten dus zo snel mogelijk beginnen met de noodzakelijke behandeling.

> *"Bij zo'n 80.000 mishandelde kinderen per jaar is er al ontwikkelingsschade waarneembaar, zoals leerstoornissen, ontwikkelingsachterstanden of fysieke letsels die gerelateerd lijken te zijn aan een onveilige leefsituatie." (Augeo Foundation)*

Vergroten eigen kracht in netwerk

- Bij alle casussen gaan we op zoek naar de eigen kracht van het gezin en het netwerk. Met hulp van eerstelijns professionals (zoals AMW en huisarts) wordt de cliënt in staat gesteld zijn eigen netwerk in te zetten, op te bouwen of te herstellen. Cliëntsystemen geven in 2018 aan dat de aanpak ertoe heeft geleid dat hun eigen kracht is vergroot en hun netwerk is versterkt. Daarvoor zorgen we de komende vier jaar voor het aanreiken van handvatten en het trainen in het bevorderen van de eigen kracht.

Verhogen expertise bij nazorg in lokale veld

- Om de veiligheid te borgen en te monitoren, vergroten we de expertise van huiselijk geweld en kindermishandeling en de kennis van de Signs Of Safety (SOS) werkwijze in het lokale veld.

5. Randvoorwaarden voor de aanpak

Alles wordt goed afgestemd met de lokale infrastructuur

We willen met onze aanpak en beleidsvisie aansluiten op de nieuwe lokale zorginfrastructuur binnen gemeenten, die aan het ontstaan is als gevolg van de decentralisatie van middelen en bestuurlijke verantwoordelijkheid van de provincie en het Rijk naar de gemeenten.

Hoewel dit per gemeente anders georganiseerd gaat worden is de globale trend dat de gemeenten in Haaglanden gaan werken met generalisten gestationeerd in sociale-wijk en jeugdteams waarin multidisciplinaire kennis aanwezig is of kan worden ingeroepen. Deze professionals krijgen de ruimte om hulp op maat te bieden waarbij zij systeemgericht te werk gaan. Naast toeleiden naar passende hulp kunnen zij veelal ook zelf ondersteuning bieden. Gemeenten verwachten dat hiermee de zorginfrastructuur *aan de voorkant* wordt versterkt. Door deze werkwijze is de verwachting dat problemen minder snel escaleren en/of kunnen deze in het eigen netwerk worden opgevangen, waardoor in sommige gevallen zwaardere zorg voorkomen kan worden. Dit impliceert dat huishoudens zoveel mogelijk binnen de eigen sociale context (wijk / gemeente) worden begeleid. Daarom is het van belang om een specialistische aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling altijd in samenhang uit te voeren met (sociale wijkteams en jeugdteams in) het lokale veld. Een

[27] Onderzoek, o.a van het Verwey-Jonker Instituut, toont aan dat het benoemen door ouders tegenover hun kinderen van het geweld of de verwaarlozing als eerste stap op zichzelf al een therapeutisch effect heeft (G4 visie).

belangrijke taak van Veilig Thuis zal de deskundigheidsbevordering van het lokale veld zijn, waardoor de hulpverleners in de wijkteams hun deskundigheid om huiselijk geweld/kindermishandeling te signaleren vergroten en de stappen van de meldcode kennen.

Organisaties werken aan de deskundigheid van hun professionals
Organisaties kunnen buiten de kaders denken en ontschotten hun aanbod/hun diensten. We stimuleren verder denken en doen dan alleen je eigen organisatie: wat is hier nu echt nodig? We stellen de cliënt altijd centraal. Voor organisaties betekent dit een ontwikkeling van meer aanbodgericht naar vraaggericht en systeemgericht werken. Ook betekent dit dat we toe willen naar lerende organisaties. Dit vraagt ook vanuit de overheid om meer ruimte te geven aan de professional. Niet alles in beton gieten met nieuwe protocollen, registraties en afrekenen op incidenten ("dit gaan we nooit meer zo doen"), maar een meer flexibele opstelling.

Kenmerken van een deskundige 'huiselijk geweld professional':
Een deskundige huiselijk geweld professional:

- Werkt systeemgericht, samen met het cliëntsysteem, op de Signs of Safety wijze
- Werkt multidisciplinair
- 'Deelt', kijkt over eigen grenzen
- Heeft een solide basis in de eigen organisatie en een stevige binding met de aanpak van huiselijk geweld
- Is flexibel en levert maatwerk
- Neemt initiatief naar andere partners
- Neemt casusregie waar relevant en nodig
- Stimuleert de eigen kracht van de cliënt/het cliëntsysteem
- Sluit aan bij de behoeften van de cliënt en stimuleert de cliënt tot actie

> *"De deskundigheid van professionals in het veld kan niet genoeg worden benadrukt"*

Ook hulpverleners moeten in hun kracht gezet worden en het vertrouwen krijgen van hun organisatie. Er is lef nodig om het gesprek over huiselijk geweld en kindermishandeling aan te gaan en/of een melding te doen. De steun vanuit het management is hierbij belangrijk. Professionals moeten niet het gevoel hebben dat ze zich moeten indekken om geen fouten te maken. Intervisie en supervisie zijn hierbij van belang.

Op basis van bovenstaande ambities en acties, gecombineerd met de eerdere visie-uitgangspunten hierbij een overzicht van de elf belangrijkste resultaten in 2018.

Samenvattend een overzicht van onze geplande resultaten in 2018:

1. Ambities veiligheid staat voorop:
In 2018 kan men vanuit een 0-meting meten of het geweld is gestopt. Inclusief een rappelfunctie om de veiligheidsafspraken te monitoren en de veiligheid te borgen. De vraag naar veiligheid wordt continu herhaald en gemeten. We onderzoeken in hoeverre de geweldspiraal na hulpverlening in een gezin stopt en recidive afneemt[1]. In 2018 willen we dat deze doelstelling voor 60% van alle interventies wordt gehaald, oplopend naar 80% in jaar 2020.

2. Vroegsignalering en het vergroten van handelingsverantwoordelijkheid heeft prioriteit
In 2018 heeft iedere organisatie de meldcode geïmplementeerd en geborgd. Stappen van de meldcode moeten voor iedereen helder zijn en worden gevolgd.

3. We starten met een veiligheidsafweging (triage) door een expert[1]
In 2018 hebben we in de regio Haaglanden een goed triage instrument, waarin de zelfredzaamheidsmatrix is opgenomen. Veilig Thuis neemt hierin het voortouw.

4. We praten altijd met cliënten en gaan uit van hun eigen kracht
Cliënten/huishoudens geven in 2018 aan dat de aanpak ertoe heeft geleid dat zij volledig betrokken werden bij de aanpak en dat hun eigen kracht is vergroot en hun netwerk is versterkt.

5. Kinderen krijgen de zorg die ze nodig hebben
In 2018 krijgen alle kinderen de zorg die ze nodig hebben en is voldoende hulpverlening (van licht tot zwaar)beschikbaar.

6. Er wordt gewerkt vanuit het principe één gezin, één plan, één regisseur
In 2018 werken organisaties systeemgericht, met duidelijke afspraken onderling en meer aandacht voor de pleger en het kind.

7. We werken op basis van Signs of Safety
Alle ketenpartners in de regio Haaglanden zijn in 2018 Signs of Safety geschoold en veiligheidsplannen worden samen met de betrokkenen opgesteld. In 2018 ligt er geen enkel veiligheidsplan meer dat niet vanuit de cliënten (en netwerk) is geformuleerd.

8. De in te zetten hulp is beschikbaar en toegankelijk
Cliënten geven in 2018 aan tevreden te zijn met de snelle hulp die zij gekregen hebben[1].

9. Lokaal waar kan en regionaal waar nodig
Het lokale veld volgt de stappen van de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. 'Veilig Thuis' wordt om advies gevraagd en indien noodzakelijk wordt een melding gedaan. Huiselijk geweld en kindermishandeling worden zo altijd in samenwerking met het lokale veld opgepakt. In het lokale veld moet dus voldoende expertise en deskundigheid aanwezig zijn. In 2018 hebben we een overzicht van de organisaties die expertise hebben op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling en maken jaarlijks een plan om onze ketenpartners in de regio voor te lichten en gericht te trainen.

10. Zorg en straf zijn goed verbonden
In 2018 is er een casusoverleg huiselijk geweld op het veiligheidshuis voor het inbrengen van ingewikkelde cases. Bovendien is r een goede aansluiting van Veilig Thuis bij de ZSM-tafel van het Openbaar Ministerie.

11. Veilig Thuis ondersteunt de lokale zorgstructuur
In het jaar 2016 hebben we uitgeschreven en door alle ketenpartners onderschreven procedures voor adviesaanvragen en meldingen die binnenkomen, waarin ook ruimte is voor maatwerk. Aansluiting vervolghulpverlening verloopt naadloos. Veilig Thuis en het lokale veld zijn op elkaar aangesloten en expertise kan worden ingevlogen.

6. Aandachtspunten bij deze aanpak

- ✓ Wij dienen ons bewust te zijn van het feit dat niet elk onheil voorkomen kan worden, hoe graag we dat ook zouden willen. We hebben geen illusies over een risicoloze maatschappij, die bestaat niet. Bovendien zijn huiselijk geweld en kindermishandeling fenomenen die zich vooral achter de voordeur afspelen, waar wij als overheid niet in alle gevallen inzicht in of invloed op hebben. Wel zijn wij als overheid verantwoordelijk om waar mogelijk de veiligheid van onze burgers te vergroten; daarom willen wij proberen de risico's van huiselijk geweld en kindermishandeling te reduceren, de bewustwording te vergroten, adequaat te reageren en de schade te beperken.

- ✓ In 2015 worden de Colleges van Burgemeester en Wethouders integraal verantwoordelijk voor de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Gelet op de publieke taak en de daarbij behorende verantwoordelijkheden wordt het handelen van gemeentebesturen al snel uitvergroot als zaken misgaan, zoals bij zogenoemde familiedrama's. Als wij worden geconfronteerd met leed, dat wij graag hadden willen voorkomen, is onze eerste reflex naar oorzaken te zoeken en al vrij snel naar verantwoordelijken. De kans is groot dat na een ernstig incident de zogenaamde risico-regel-reflex in werking treedt. De beste bijdrage die het lokale bestuur kan leveren aan het leren van ernstig incidenten is om 'willen leren' centraal te stellen en niet zelf mee te doen aan de jacht op "schuldigen".

- ✓ Het versterken van de eigen kracht van burgers klinkt goed. Maar hoe we dat precies gaan doen is nog niet uitgekristalliseerd. Het doel van het vergroten van de eigen kracht is om de problematiek daadwerkelijk duurzaam op te lossen. Om dit te realiseren is in eerste instantie echter een investering van tijd (en daarmee geld) nodig, die pas later een besparing op kan leveren. Dit is in tijden waarin we te maken hebben met meer taken en grote bezuinigingen lastig. Dit dilemma zal de komende tijd tot uitdrukking komen bij het maken van beleidskeuzes.

- ✓ Op de conferentie hebben wij vernomen dat er vooral bij de regiogemeenten zorgen zijn over in hoeverre zij voldoende expertise in huis hebben om alle overgehevelde problematiek aan te kunnen pakken. Daarnaast komen de bezuinigingen vooral in de kleinere gemeenten hard aan, terwijl zij tegelijkertijd te maken hebben nieuwe complexe vraagstukken. Wij moeten in acht nemen dat het tijd kost om deze ervaring en expertise op te bouwen. Daarnaast is een belangrijk aandachtspunt dat we vanuit de centrumgemeenten zoveel mogelijk proberen om hen daarbij te ondersteunen, onze expertise over te brengen en daar waar nodig in te vliegen.

- ✓ Lokaal is binnen elke gemeente de situatie weer anders. In sommige gemeenten zijn sociale wijkteams in oprichting, in andere gemeenten worden andere maatregelen getroffen en/of voorzieningen ingekocht. Dit maakt het lastig om alle structuren op elkaar aan te sluiten. Daarom zullen we ons vizier de komende jaren gezamenlijk moeten richten op het vinden van deze aansluiting (zoals de aansluiting tussen Veilig Thuis op de verschillende lokale situaties en visa versa). Hier is optimale samenwerking en maatwerk voor nodig. Vanuit beide centrumgemeenten zullen we de regiogemeenten ook zoveel mogelijk ondersteunen om de benodigde expertise in het lokale veld in te brengen.

- ✓ Een aandachtspunt is dat het effect van de aanpak en hulpverlening bij huiselijk geweld en kindermishandeling over het algemeen moeilijk te meten is. Je weet immers niet in hoeverre het geweld stopt doordat hulpverlening is ingezet of door andere factoren. Hier moeten we rekening mee houden bij het doen van onderzoek en het monitoren op effecten en resultaten.

- ✓ Als overheid willen we burgers steeds meer 'van onderop' de ruimte geven om zelf initiatieven te ontplooien. Ook wij als gemeenten willen deze decentralisatie graag benutten als kans om te

vernieuwen, te experimenteren en te ontwikkelen. Een aandachtspunt daarbij is dat we genoeg ruimte geven aan de professional om al lerend maatwerk te leveren, zonder teveel regels ‘van bovenaf’ die dit belemmeren. Wij zullen dus vooral monitoren op outcome en niet op de output. Ook moet het bijhouden en uitwisselen van informatie geen doel op zich zijn. Wij stimuleren lerende organisaties en daarmee ook het in de eigen kracht zetten van professionals.

Bijlage 2: Regio Den Haag – terugblik en vooruitblik

1. Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling tot nu toe

Sinds een aantal jaar werken we aan de ontwikkeling van een doelmatige en effectieve regionale aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. De gemeenten Den Haag, Zoetermeer, Wassenaar, Rijswijk, Leidschendam-Voorburg doen dit samen met de politie eenheid Den Haag en een groot aantal opvang- en zorginstellingen; we hebben een stevige aanpak gerealiseerd die zich richt op alle leden van een gezin dat met huiselijk geweld wordt geconfronteerd. We werken op basis van een convenant met alle ketenpartners, van AMW, BJZ tot de politie en het Openbaar Ministerie. Kern van de Haagse aanpak is het 'Veilig Verder Team'. Dit is een multidisciplinaire, systeemgerichte aanpak waarbij verschillende professionals samen met het gezin werken aan een veilige toekomst. Vanuit de methodiek 'Signs of Safety' wordt samen met het gezin en de kinderen een veiligheidsplan opgesteld.

2. Speerpunten van de afgelopen vier jaar (nota aanpak huiselijk geweld, 2011 – 2014)

Deze regiovisie is het vervolg op de nota 'Aanpak Huiselijk Geweld' in de periode 2011 tot en met 2014 in de regio Den Haag. Hierbij schetsen wij een beeld van wat we afgelopen vier jaar hebben bereikt.

Een overzicht van waar we nu staan, mede op basis van de speerpunten uit de nota van 2011:

1. Zowel door publiekscampagnes als door campagnes gericht op specifieke groepen, lijkt de bewustwording omtrent de ernst van de problematiek en de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling te zijn toegenomen. Dit blijkt onder andere uit een toename van het aantal meldingen van huiselijk geweld. Totaal is het aantal meldingen van huiselijk geweld bij het Steunpunt met 20% gestegen. Belangrijker is dat de aangiftes (en ook de meldingen die geen aangiftes worden) door de politie doorgezet worden naar het Steunpunt. Dit betekent dat veel meer gezinnen de noodzakelijke hulp krijgen.
2. Halverwege 2012 is de multidisciplinaire aanpak genaamd 'Veilig Verder Team' gestart die momenteel succesvol is uitgerold in zes locaties in de regio.[28] Bij deze aanpak staat het hele gezin (pleger, slachtoffer en eventuele kinderen) op integrale wijze centraal. Huiselijk geweld wordt nu aangepakt in een multidisciplinair team van professionals. De veiligheid binnen het gezin wordt *gezamenlijk* (hulpverleners én gezinsleden) in kaart gebracht met behulp van de methodiek Signs of Safety (SOS). Op basis daarvan wordt een veiligheidsplan opgesteld voor het hele gezin. Alle teams zijn gehuisvest of aangehaakt bij een CJG. Het Steunpunt huiselijk geweld heeft de procesregie en bewaakt de voortgang. Gezinnen die in het Veilig Verder Team behandeld zijn, worden na een half jaar en een jaar opnieuw benaderd om het effect van de aanpak te onderzoeken.
3. Om de aanpak van huiselijk geweld verder in te kaderen in het Veiligheidshuis zijn afspraken gemaakt over de rol van het Steunpunt in en vanuit het Veiligheidshuis. Zoals:
    - Het huisverbodteam van het Steunpunt is gehuisvest in het Veiligheidshuis en coördineert de hulpverleningstrajecten van de huisverboden; met alle partners in het Veiligheidshuis wordt noodzakelijke informatie uitgewisseld. Het Steunpunt biedt ondersteuning bij het invoeren van systeemgericht werken in het Veiligheidshuis; ook

[28] Voorheen was er de Haaglandse Aanpak die in 2008 van start ging en in 2011 is geëvalueerd. Deze aanpak betekende dat meldingen/aangiftes huiselijk geweld die bij de politie binnenkwamen en door het Steunpunt doorgezet werden naar het Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW) voor het slachtoffer, Bureau Jeugdzorg (BJZ) voor de kinderen en de Waag voor de pleger. Eens per zes weken kwamen de betrokken instellingen bij elkaar om de voortgang te bespreken. De aanpak bleek niet voldoende; de verschillende hulpverleners kwamen niet tot een gezamenlijke gezinssysteemgerichte aanpak. De betrokkenen kregen wel hulp, maar er bleek nog veel te verbeteren om echt een gezamenlijke aanpak te realiseren.

sluit het aan bij de zogenaamde ZSM (een *Snelle, Slimme, Selectieve, Simpele en Samenlevingsgerichte* afdoening van strafrechtelijke zaken) tafel van het Openbaar Ministerie. Zo wordt voorkomen dat tegenstrijdige besluiten worden genomen en kan het verplicht volgen van een hulpverleningstraject als bijzondere voorwaarde worden opgelegd.[29]

- In casussen die zeer complex zijn vindt opschaling plaats naar het Veiligheidshuis, zodat deze in een team worden opgepakt waarin zowel het strafrecht als de zorgpartners vertegenwoordigd zijn.
- Daarnaast hebben de medewerkers van het Steunpunt Huiselijk Geweld dagelijks informeel overleg met de ketenpartners binnen het Veiligheidshuis, zoals reclassering, politie, Openbaar Ministerie, Palier of Parnassia.

4. Gezinsgerichte hulpverlening zonder wachttijden tussen de schakels: Alle Veilig Verderteams zijn gehuisvest of aangehaakt bij een CJG. Het CJG als locatie brengt zo een nauwe verbinding tot stand tussen alle partners die zich met gezinnen bezighouden, van zorgelijke situaties tot aan onveilige. Hierdoor blijkt samenwerking en uitwisseling tot stand te komen.
5. Slachtoffers die worden opgevangen vanwege de veiligheid worden buiten hun eigen regio geplaatst. Als opvang toch noodzakelijk is in bv een time-out voorziening, gebeurt dat altijd in de eigen omgeving en dus in de buurt van het eigen netwerk. Deze opvang is zo kort mogelijk van duur.

Concluderend hebben we flinke stappen gezet hebben in de verbetering van de aanpak van huiselijk geweld: we hebben meer in beeld en de aanpak is beter afgestemd op de bij huiselijk geweld betrokkenen. In de nieuwe Veilig Verder Teams worden de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling met elkaar verbonden.

3. Speerpunten voor de komende vier jaar:

Afgelopen jaren hebben we in onze regio een goede nieuwe aanpak neergezet en de komende jaren willen we daarop voortborduren met een aantal specifieke ambities. Deze ambities zijn per thema uitgesplitst. De ambities geven aan wat we in onze regio in 2018 willen hebben bereikt.

Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling:

- In 2018 vindt de opvolging van bij Veilig Thuis gedane meldingen via een volstrekt heldere route plaats, zonder stagnatie tussen de schakels van de keten en is de noodzakelijke hulp bereikbaar en toegankelijk. De werkprocessen in alle betrokken ketens zijn beschreven.
- Multidisciplinair Veilig Verderteam: in 2018 is de in het multidisciplinaire Veilig Verderteams (voor gezinnen met kinderen) ontwikkelde aanpak onderdeel geworden van de aanpak in de Haagse Jeugdteams. Als huiselijk geweld en/of kindermishandeling spelen, wordt, indien een multidisciplinaire aanpak gewenst is, samen met het Jeugdteam een 'Veilig Verderaanpak' gestart met de noodzakelijke hulpverleners; Veilig Thuis heeft de procesregie.

Seksueel geweld

- Waar seksueel geweld een onderdeel is van huiselijk geweld wordt dit onderwerp vanzelfsprekend in de aanpak meegenomen. Dit vraagt om verbreding (waar nodig) van kennis over bespreekbaar maken seksueel geweld onder ketenpartners huiselijk geweld;

[29] Met deze manier van samenwerking kunnen plegers die geen gebruik maken van het zorgaanbod of een zorgtraject niet afmaken, met een strafrechtelijke stok achter de deur worden gemotiveerd. Dat moet leiden tot minder recidive en een effectiever gebruik van gemeenschapsgeld.

- de aanpak van seksueel geweld is geborgd binnen de bestaande (multidisciplinaire) aanpak van huiselijk geweld, ook indien sprake is van een onbekende dader. Aansluiting met landelijk gevoerd beleid is gemaakt;
- voor alle slachtoffers van seksueel geweld is Veilig Thuis een voor de hand liggende toegang voor het vragen om hulp;
- alle partners die werken binnen het werkveld seksueel geweld in Haaglanden kennen elkaar en hebben een samenwerkingsverband, hetzij binnen de keten huiselijk geweld, hetzij anders;
- het Protocol Maatschappelijke Onrust bij zedenzaken is bekend bij hulpverleners en scholen;
- instellingen voor langdurige zorg, voor gehandicaptenzorg en vrijwilligersorganisaties hebben beleid ter preventie van seksueel geweld gebaseerd op de volgende wetten en handreikingen:
    a. Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling
    b. Kwaliteitswet zorginstellingen wordt vervangen, er ligt een wetsvoorstel “Wet kwaliteit klachten en geschillen in de zorg” (verplichting voor zorgaanbieder meldcode vast te stellen)
    c. “Sturen op aanpak van seksueel misbruik” in de gehandicaptenzorg
    d. “In Veilige Handen” voor het vrijwilligerswerk, VON
    e. Leidraad Veilige Zorgrelatie.

Eergerelateerd geweld

- Waar gesproken wordt over huiselijk geweld wordt vanzelfsprekend ook aan eergerelateerd geweld gedacht;
- na ervaring opgedaan te hebben met voorlichtingsbijeenkomstenbijeenkomsten t.b.v. mentaliteitsverandering is er de mogelijkheid voor (migranten)vrijwilligers om een train de trainer cursus te volgen zodat de continuïteit en de kwaliteit binnen deze organisaties geborgd zijn;
- de samenwerking met migrantenorganisaties is onderdeel van de ketenaanpak van eergerelateerd geweld;
- het Landelijk knooppunt huwelijksdwang en achterlating is gevestigd in Den Haag en onderdeel van Veilig Thuis;
- de deskundigheid van professionals m.b.t. EGG wordt blijvend bevorderd en handelingsverlegenheid wordt aangekaart; de stappen van de meldcode worden gevolgd.

Vrouwelijke genitale verminking

- Waar gesproken wordt over kindermishandeling wordt vanzelfsprekend ook aan meisjesbesnijdenis gedacht;
- het spreekuur nazorg is bij iedereen bekend;
- op basis van de evaluatie van het spreekuur nazorg voor besneden vrouwen is de nazorg (lichamelijke en psychosociale klachten) verder ontwikkeld in samenwerking met ketenpartners en sleutelpersonen;
- er is blijvend aandacht (d.m.v. communicatieve campagnes) voor het signaleren door professionals van uitgevoerde of dreigende meisjesbesnijdenis.

Ouderenmishandeling

- Waar gesproken wordt over huiselijk geweld wordt vanzelfsprekend ook aan ouderenmishandeling gedacht;
- ouderenmishandeling wordt in de reguliere keten huiselijk geweld aangepakt indien mogelijk. Zo niet dan weten betrokken hulpverleners welke partners betrokken moeten worden;

- ketenpartners (binnen en buiten keten HG) hebben een herkenbaar aanbod bij zaken ouderenmishandeling;
- organisaties in regio Den Haag met de doelgroep ouderen, hebben een eigen protocol ouderenmishandeling. Hiervoor zijn de volgende toolkits en handreikingen beschikbaar:
    - Voor vrijwilligers in de organisaties: “Vrijwilligers tegen ouderenmishandeling”
    - Voor professionals:
        - Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling
        - Leidraad Veilige Zorgrelatie
        - De Kwaliteitswet zorginstellingen wordt vervangen, er ligt een wetsvoorstel “Wet kwaliteit klachten en geschillen in de zorg”. Deze verplicht de zorgaanbieder een eigen meldcode vast te stellen.

Kindermishandeling

- Het actuele hulpaanbod is geïnventariseerd en bekend bij de partners;
- de wet verplichte meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling is bij betrokken partners geïmplementeerd;
- de aanpak kindermishandeling is geborgd binnen de bestaande jeugd- en zorgstructuren en verbonden met de aanpak huiselijk geweld;
- de aard, omvang en aanpak van kindermishandeling worden gemonitord
- Signs of Safety wordt gebruikt binnen alle organisaties die met ouders en kinderen werken**.**

Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

- Alle professionals in de regio worden actief gestimuleerd in het werken met de meldcode;
- elke gemeentelijke dienst heeft een meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling en werkt volgens deze meldcode;
- de meldcode is opgenomen in de subsidievoorwaarden van de gemeenten
- per wijk is er een netwerk van aandachtsfunctionarissen meldcode die elkaar weten te vinden. Deze aandachtsfunctionarissen hebben minstens een keer per half jaar een bijscholings-intervisie bijeenkomst;
- het onderwijs kan kindermishandeling signaleren en weet te werken volgens de meldcode;
- vrijwilligers zijn bekend met de meldcode;
- de website meldcode in de Haagse regio is up to date;
- de handhaving door de gemeenten van de meldcode is geregeld en wordt uitgevoerd.

Campagne

- We zijn gekomen van public relations naar public engagement door middel van het organiseren van laagdrempelige, innovatieve momenten samen met het publiek;
- Veilig Thuis is bekend en wordt in de regio ingeschakeld; we zetten hiervoor campagne materiaal, de website, social media, folders etc.in in de hele regio;
- we werken op basis van een gezamenlijk campagneplan voor alle onderwerpen van geweld in afhankelijkheidsrelaties en hebben de campagne in de vijf gemeenten geborgd, zowel online als offline;
- we bereiken de burgers op een laagdrempelige wijze met zowel al eerder gebruikte als nieuwe middelen (bioscopen, radio, in horeca, trams etc.); we hebben uniek campagnemateriaal dat we op ludieke wijze aanbieden. De boodschap blijft hangen!
- we genereren blijvend free publicity via nieuwe en bestaande kanalen;
- we organiseren jaarlijkse terugkomende activiteiten met speciale aandacht in de Week zonder Geweld (week van 25 november);
- we organiseren symposia en congressen in samenwerking met ketenpartners en relevante fondsen;

- we verspreiden ons voorlichtingsmateriaal volgens een opgesteld plan in samenwerking met instanties die bij organisaties langsgaan (zoals AMK dat nu doet);
- de nieuwsbrief aanpak huiselijk geweld wordt op professionele wijze gemaakt;
- de link tussen fysieke en mentale gezondheid is gelegd door middel van nieuwe projecten;
- we hebben een voorlichtingspool t.a.v. alle onderwerpen van geweld in afhankelijkheidsrelaties.

Bijlage 3: Regio Delft, Westland en Oostland – terugblik en vooruitblik

Wat hebben we in de regio DWO bereikt?
De huidige aanpak binnen de DWO regio vindt zijn oorsprong in de in 2003 getekende samenwerkingsovereenkomst. Deze overeenkomst is getekend door de verschillende ketenpartners vanuit de zorgketen en de politie, waarbij de partijen overeen kwamen structureel beleid te voeren binnen hun eigen instelling om huiselijk geweld te signaleren, een hulpaanbod te bieden en nazorg te verzorgen. Daarnaast kwamen zij overeen de hulpverleningsprocessen op elkaar af te stemmen, te werken met aandachtsfunctionarissen huiselijk geweld en deel te nemen aan een uitvoeringsoverleg. 2003 is tevens het jaar dat het 'Advies en Steunpunt Huiselijk Geweld DWO' (SHG) is opgericht.
Sinds de ondertekening van deze samenwerkingsovereenkomst is er veel geïnvesteerd in de verbetering van de ketensamenwerking en verbreding van het SHG. Het actuele beleid is vastgelegd in het beleidsplan 2012-2015 van de DWO-regio voor Maatschappelijke Opvang, Vrouwenopvang, OGGZ en verslavingsbeleid. Dit plan is uitgewerkt in een uitvoeringsplan 2013/2014.

Kernpunten
Vanaf 2010 is de DWO aanpak Huiselijk Geweld gestart. Deze aanpak heeft de basis gelegd voor het Steunpunt Huiselijk Geweld zoals dat in 2014 functioneert. Kernpunten voor deze aanpak zijn geweest:

- Een toegankelijk steunpunt huiselijk geweld wat nauw samenwerkt met meldpunt Bezorgd. Het aantal meldingen heeft een stijgende lijn laten zien en de consultaties van professionals neemt toe. Het steunpunt werkt nauw samen met de drie politiebureaus[30] en de hulpverleningspartners.
- Betere kwaliteit van hulp. Door intensievere samenwerking, vooral ook in het kader van de wet tijdelijk huisverbod, heeft er een verbetering plaatsgevonden in de systemische aanpak van huiselijk geweld. Stichting Perspektief een intensief ambulant hulpverleningsaanbod welke binnen de regio is uitbreidt en direct aansluit op de werkwijze van het SHG.
- De aanpak eergerelateerd geweld heeft vorm gekregen vanuit een actieve werkgroep, scholing aan potentiële signaleerders en een aandachtsfunctionarissen binnen de verschillende organisaties, zowel hulpverlenende instanties als scholen. Daarnaast is er op in gezet om vanuit de migrantengroepen zelf een bewustwording te stimuleren ten aanzien van eergerelateerd geweld.

Als het gaat om het terugdringen van huiselijk geweld is er meer nodig dan alleen het organiseren van het SHG. Om die reden is gewerkt aan samenhang met het preventieve domein. Daarbij gaat het om:

- Het beleid gericht op opgroei- en opvoedondersteuning, zoals dat in gemeenten onder de vlag van Centra voor Jeugd en Gezin vorm heeft gekregen, met aanbod vanuit Jeugdgezondheidszorg (bijv. Stevig ouderschap), maatschappelijk werk en GGZ (trainingen voor tieners, kinderen en hun ouders). Deze hulpverlening is gericht op specifieke risicogezinnen.
- Het vergroten van handelingsbekwaamheid bij potentiele signaleerde in het kader van de wet Meldcode. Er is voor de periode van anderhalf jaar een trainer ingezet om binnen de DWO regio trainingen te geven aan aandachtsfunctionarissen HG /KM van instellingen en scholen met als doel het verbeteren van het signaleren HG /KM, het bespreekbaar maken hiervan en het wegnemen van handelingsverlegenheid.
- Het investeren in voorlichting, onder andere middels de 'We Can Young-campagne' om jongeren seksueel en relationeel weerbaarder te maken.

[30] Delft, Westland (voor gemeente Westland en Midden-Delfland en Pijnacker&Nootdorp)

Werkwijze en organisatie SHG
De beleidsdoelen van het SHG DWO betreffen in het bijzonder de positionering van de casemanager t.o.v. het gezinssysteem waar zich het Huiselijk Geweld heeft afgespeeld, te weten:

- Integrale aanpak van Huiselijk Geweld, brede verantwoordelijkheid en bevoegdheid bij de casemanager in de crisisperiode, met als gevolg minder hulpverleners in het gezin en daadkrachtige inzet. Daar waar nodig heeft de casemanager de ruimte om langdurig en outreachend de verschillende gezinsleden richting hulpverlening te begeleiden en terug te geleiden bij (dreigende) uitval.
- veiligheid eerst; doe nu wat nodig is om veiligheid te garanderen
- systeemgericht werken; hulp voor alle gezinsleden en deze hulp coördineren / bewaken d.m.v. een afgestemd hulpverleningsplan voor het hele gezin.
- warme overdracht naar de vervolg hulpverleners
- monitoring van zaken zo lang als nodig.

De filosofie die aan de methode van werken ten grondslag ligt borduurt voort op de zogenaamde ‘Venlose’ aanpak, waarbij de hulpverlening is gericht op alle betrokken in een huishouden, inclusief ‘plegers’ van geweld. Het SHG werkt volgens de benaderingswijze van ‘Signs of Safety’, met aandacht voor activering van het netwerk.

In de organisatie van het SHG is de integrale aanpak gerealiseerd doordat het team van SHG-medewerkers is samengesteld uit drie organisaties (Kwadraad, AMK en Perspektief (VO)).

Voor wat betreft de uitvoering van het proces van Tijdelijk Huisverbod betekent dit in de praktijk dat de casemanager tijdens dit traject meerdere 'petten’ op heeft, zowel die van coördinator als van toeleider naar zorg. Dit betekent dat er korte lijnen zijn met de overige betrokken ketenpartners zowel in contact als in snelle doorverwijzingsmogelijkheden. Er zijn dan ook geen wachttijden voor cliënten komende vanuit het SHG naar bijvoorbeeld het AMW of stichting Perspektief.

Bijlage 4: Aanbevelingen Verwey-Jonker Instituut en Kinderombudsman

Korte samenvatting van de aanbevelingen van het Verwey-Jonker Instituut:

1. Algemeen
- Aandacht voor veiligheid in het gezin moet voorop staan.

2. Melding en signalering
- Toegang tot advies en melding bij vermoedens van mishandeling moet laagdrempelig zijn: de rol van Veilig Thuis.

3. Triage en probleemanalyse
- Hoge kwaliteit aan de poort met diepgaande kennis over achtergronden en gevolgen relationeel geweld.

4. Hulpverlening
- Duidelijkheid in regie, uitgaan van één zorgcoördinator, één gezin, één plan;
- Hulp afstemmen op eigen kracht en probleemdefiniëring van het gezin;
- Het sociale netwerk moet betrokken en ondersteund worden door professionals;
- Kind centraal: hulpverlening gericht op kinderen;
- Planmatig en gelaagd hulpverleningsaanbod.

5. Gemeentelijke en landelijke ontwikkelingen
- Aansluiting bij de sociale wijkteams (en eventuele jeugdteams).

6. Juridische context
- Omgang en botsende rechtssystemen.

Aanbevelingen Kinderombudsman

Het onderzoek van de kinderombudsman geeft tien concrete aanbevelingen die bij navolging naar verwachting resultaat opleveren voor ouders en kinderen:

1. Screening tijdens de zwangerschap op (extreme) risicosituaties voor kindermishandeling en indien nodig aanbieden effectief preventieprogramma.
2. Gerichte voorlichting aan jonge ouders over:
   - Wettelijke norm geweldloos opvoeden
   - Informatie over effecten van geweld op kinderen
   - Opvoedingstrategieën zonder geweld
3. Jonge ouders worden voorgelicht over Shaken Baby Syndroom.
4. Met alle ouders wordt volgens effectieve screeningslijsten en gespreksprotocollen gecommuniceerd over opvoedzorgen en mogelijke signalen van kindermishandeling
5. Wanneer ouders of kinderen signalen van beginnende of dreigende kindermishandeling afgeven, zijn werkzame opvoed-ondersteunende programma's met specifieke aandacht voor mishandeling beschikbaar.
6. Alle kinderen worden in het primair en voortgezet onderwijs voorgelicht over verwaarlozing, geweld en misbruik tegen kinderen, binnen en buiten het gezin en over hoe kinderen daarmee het beste kunnen omgaan.
7. Professionals die veelvuldig contact hebben met kinderen zijn getraind in het signaleren van kindermishandeling. Een meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling is ingevoerd op plaatsen waar kinderen regelmatig komen.
8. Alle kinderen die betrokken zijn bij situaties van huiselijk geweldsincidenten waarbij de politie of Veilig Thuis is betrokken of die verblijven in een instelling voor vrouwenopvang, krijgen een hulpaanbod. Hiervoor is voldoende capaciteit beschikbaar. Dit om te voorkomen dat zij blijvend schade ondervinden.

9. Kinderen die in de vrouwenopvang en maatschappelijke opvang verblijven krijgen passende zorg voor zichzelf: er is specifieke begeleiding; ze ontvangen psycho-educatie en indien nodig behandeling.
10. Burgers weten dat zij advies kunnen vragen als zij zich zorgen maken over een kind in hun omgeving en waar zij dit kunnen melden. Ze weten waar zij zelf (opvoed) advies kunnen inwinnen.

Bijlage 5: Definities en prevalentiecijfers

Definities

Kindermishandeling
Elke vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek en psychisch letsel. Het gaat hierbij om: seksuele mishandeling, fysieke verwaarlozing, emotionele/psychische verwaarlozing en getuige zijn van partnergeweld (uit de wet Jeugdzorg).

Huiselijk geweld
Geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd. Met 'huiselijke kring' worden (ex)partners, familieleden en huisvrienden bedoeld. Het woord huiselijk verwijst niet naar de plaats maar naar de relatie tussen pleger en slachtoffer. Bij huiselijk geweld kan het gaan om lichamelijk, psychisch of seksueel geweld. Het kan de vorm aannemen van (ex)partnergeweld, eergerelateerd geweld, kindermishandeling, verwaarlozing van ouderen of geweld tegen ouders.

Prevalentiecijfers

Zicht op het aantal slachtoffers en daders van huiselijk geweld en kindermishandeling in de eigen regio maakt concreet voor welk aantal burgers in de eigen regio de op te stellen regiovisie van belang zal zijn. Daarmee ontstaat ook een eerste indruk van de inspanning die in de betreffende regio gevraagd zal worden ten aanzien van huiselijk geweld en kindermishandeling. Bovendien kan het tot een gepaste *sense of urgency* leiden als inzichtelijk is hoeveel burgers in de eigen regio en de eigen gemeente (potentieel) slachtoffer zijn van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Op twee wijzen kan de prevalentie van huiselijk geweld en kindermishandeling in kaart worden gebracht: door demografisch onderzoek en door extrapolatie van bestaande onderzoeksgegevens naar de eigen populatie. Onderstaand komen achtereenvolgens gegevens over partnergeweld, kindermishandeling, ouderenmishandeling, mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld, eergerelateerd geweld, huwelijksdwang en achterlatingen Vrouwelijke Genitale Verminking (VGV) aan de orde waarmee extrapolatie mogelijk wordt.

Partnergeweld
Tussen 2005 en 2010 is 9 procent van de bevolking slachtoffer geworden van huiselijk geweld (van Dijk e.a., 2010). De ex-partner en partner zijn de belangrijkste daders van huiselijk geweld (respectievelijk 46% en 34%). (Van Dijk e.a., 2010).

Kindermishandeling
Uit recent onderzoek blijkt dat in 2010 ruim 118.000 kinderen en jongeren van 0 tot 18 jaar in Nederland (ruim 3 procent van het totaal) blootgesteld waren aan een vorm van kindermishandeling (Tweede Nationale Prevalentiestudie Mishandeling van kinderen en jeugdigen, 2011). De meerderheid van de gevallen betreffen emotionele verwaarlozing (inclusief verwaarlozing van het onderwijs en getuige zijn van huiselijk geweld) en fysieke verwaarlozing, met respectievelijk 36 en 24 procent van de gevallen. Seksueel misbruik wordt met 4 procent het minst gemeld.

Ouderenmishandeling
Een grootschalige provinciale enquête onder ouderen door de GGD Flevoland in 2000 geeft de meest recente en representatieve cijfers van ouderenmishandeling (door zowel bekenden als onbekenden)

van de afgelopen jaren. 5,5 procent van de ouderen van 55 jaar en ouder blijkt zich wel eens bedreigd te hebben gevoeld.
Van de meldingen die in 2008 gerapporteerd zijn scoren psychische (51%) en lichamelijke mishandeling (40%) het hoogst. Daarna volgen financiële mishandeling (32%), schending van de persoonlijke rechten (9%), verwaarlozing (8%) en seksuele mishandeling (0,6%). De fragmentarische beschikbaarheid van lokale en regionale cijfers over ouderenmishandeling en de afwezigheid van recente landelijke cijfers heeft tot gevolg dat de exacte omvang van ouderenmishandeling niet vast te stellen is.

Mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld
Uit onderzoek van het WODC uit 2010 (van Dijk e.a.), is gebleken dat 40 procent van de slachtoffers van huiselijk geweld man is. Het gaat daarbij meestal om lichamelijk geweld en stalking. Vrouwen zijn vaker slachtoffer van seksueel geweld (van Dijk e.a., 2010).

Eergerelateerd geweld
In 2012 zijn in Nederland elf dodelijke slachtoffers gevallen ten gevolge van eerwraak[31]. Het Landelijk Expertisecentrum Eergelateerd geweld (LEC EGG) kreeg in 2012 492 hulpverzoeken van de politie, het Openbaar Ministerie en de IND met betrekking tot eergerelateerde geweldszaken.
De VN schat het aantal eermoorden wereldwijd op 5000 per jaar. Verschillende vrouwen groepen in het Midden Oosten en Zuidwest Azië vermoeden dat meer dan 20.000 vrouwen ieder jaar vermoord worden vanwege eermotieven.

Huwelijksdwang en achterlating
Het is niet mogelijk een betrouwbaar beeld te geven van aard en omvang van de problematiek in Nederland. Een eenduidige landelijke registratie ontbreekt en een nationaal prevalentieonderzoek, zoals in Duitsland en Engeland, is hier niet gehouden. Maar dat huwelijksdwang in Nederland voorkomt, weten we uit de signalen van scholen, politie, hulpverlening en opvang. Deze gerapporteerde gevallen zijn de extreme gevallen van huwelijksdwang. De vormen van subtiele dwang en overreding komen vaak niet bij de hulpverlening terecht.

Vrouwelijke Genitale Verminking (VGV)
Vrouwelijke genitale verminking wordt in minstens 28 Afrikaanse landen toegepast, maar de praktijken komen ook bij bepaalde etnische groepen in Latijns-Amerika, in het Midden-Oosten en in Azië voor (Dubourg en Richard, 2008).
In 2011 is door de KNMG een verklaring tegen meisjesbesnijdenis opgesteld waarmee ouders de druk in het land van herkomst kunnen weerstaan om tot besnijdenis over te gaan. Uit een retrospectief prevalentieonderzoek uit 2009 (Korfker e.a.) blijkt dat vier op de tien vrouwen (40%) uit risicolanden slachtoffer zijn van VGV.

Seksueel geweld
Uit onderzoek blijkt dat seksueel geweld wereldwijd, maar zeker ook in Nederland een veelvoorkomend probleem is. Naar schatting worden ieder jaar 62.000 kinderen voor de eerste keer slachtoffer van een vorm van seksueel geweld. Eén op de drie (32%) kinderen maakt ooit een vorm van seksueel geweld mee. Meisjes worden relatief vaker slachtoffer van seksueel geweld dan jongens: 41% van de meisjes krijgt ermee te maken, tegenover 23% van de jongens. Eén op de tien meisjes maakt ongewilde manuele seks mee, één op de twintig orale of genitale seks (Op Goede Grond, NRM 2014).

[31] De term eerwraak betreft die gevallen waarin het geweld vanuit de cultuur gesanctioneerd is door bijvoorbeeld de familie-oudste. Dit om het fenomeen te onderscheiden van doden op basis van jaloezie en gekrenkte trots.

Wereldwijd is één op de 20 vrouwen (5%) verkracht na haar 15de. Het gaan om 9 miljoen vrouwen. Een op de vijf Nederlandse vrouwen heeft als kind (<15 jaar) seksueel geweld door een volwassene ondervonden (Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten**,** 2014).

2015-2018

Een veilig thuis: Regiovisie aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling

Gemeenten Delft, Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Rijswijk, Pijnacker-Nootdorp, Wassenaar, Westland en Zoetermeer

2015- 2018

2015- 2018

College van Burgemeester en Wethouders Den Haag
Afdeling Participatie, Zorg en Jeugd,
t.n.v. mw. E. Kors
Postbus 12652
2500DP Den Haag

Van	College van burgemeester en wethouders van Wassenaar	**Verzonden**	
Referentie	OCW/2014.7145	**Kenmerk**	Z-16543-WS
Datum	23 november 2015	**Pagina**	1 van 2
		Bijlage(n)	1

Onderwerp Een Veilig Thuis: Regiovisie Huiselijk Geweld en kindermishandeling

Geacht College,

Op 25 november 2014 hebben wij uw aanbiedingsbrief (kenmerk OCW/2014.7145) met concept 'Een Veilig Thuis: Regiovisie Huiselijk Geweld en kindermishandeling 2015-2018' ontvangen.

Op 16 december 2014 heeft het college van Burgemeester & Wethouders van Wassenaar besloten om, mede na positief advies van onze adviesraad Wmo, in te stemmen met de concept Regiovisie 'Een Veilig Thuis: Regiovisie Huiselijk Geweld en kindermishandeling 2015-2018'.

Eerder dit jaar heeft u de bovengenoemde Regiovisie vastgesteld. Er is geen raadsbesluit omdat in Den Haag het college bevoegd is uitvoeringsnota's vast te stellen en de Regiovisie ziet Den Haag als een uitvoeringsnota van het Wmo-beleidsplan.
Die vaststelling geschiedde nadat Den Haag, uit hoofde van zijn functie als centrumgemeente in deze regio voor de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling, de Regiovisie ter instemming heeft voorgelegd aan de colleges van Burgemeester en Wethouders van Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Wassenaar en Zoetermeer en voor inspraak heeft vrijgegeven aan de ketenpartners in de regio en Wmo-cliënten in Den Haag. De genoemde colleges van Burgemeester en Wethouders hebben ingestemd hebben met de Regiovisie.

Bij deze delen wij u mede dat onze raad op 23 november 2015 heeft besloten om "Een Veilig Thuis: Regiovisie Huiselijk Geweld en kindermishandeling 2015-2018" vast te stellen. Dat is besloten naar aanleiding van de bijgevoegde motie van de Raad van Wassenaar die unaniem is aangenomen tijdens de raadsvergadering van 6 juli 2015.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,
de secretaris, de burgemeester,

Raadsbesluit

De gemeenteraad van Wassenaar,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 13 oktober 2015

gelet op de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en de Jeugdwet;

B e s l u i t

de Regiovisie Aanpak van Huiselijk Geweld en Kindermishandeling Haaglanden 2015-2018 vast te stellen, en dat schriftelijk mee te delen aan het college van B&W Den Haag conform bijgesloten brief.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering

van de gemeenteraad van Wassenaar

gehouden op 23 november 2015

de griffier, de voorzitter,

MOTIE over Renovatie de Paauw

De gemeenteraad van Wassenaar,

in vergadering bijeen op 23 november 2015;

overwegende dat de raad op 25 november 2013 een krediet beschikbaar heeft gesteld voor de renovatie van de Paauw, welk budget is toegevoegd aan de voorziening accommodaties op basis van een begroting voor de renovatie van de Paauw.

overwegende dat voor het kunnen inzetten van het renovatiebudget sprake moet zijn van een vastgesteld bestek.

van oordeel zijnde dat dit besluit van de raad van 25 november 2013 had moeten leiden tot een aanbesteding.

constaterende(gezien de antwoorden dd 22-10-2015) op raadsvragen van DLW dat het college van mening is dat het vrij is het renovatiebudget zonder enige vorm van aanbesteding naar eigen goeddunken te besteden.

van mening zijnde dat dit strijdig is met de vereiste verantwoording van de besteding van de voormelde voorziening.

draagt het college op de uitvoering van het werk conform begroting en bestek aan te besteden of de werkzaamheden te beëindigen een nieuw krediet te vragen voor het onderzoek tbv de restauratievisie.

en gaat over tot de orde van de dag.

B G Paulides/ democratische Liberalen Wassenaar